

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nika Rudolf

**Stališča mladih odraslih o feminizmu, seksizmu in
enakosti spolov**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2025

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Nika Rudolf

**Stališča mladih odraslih o feminizmu, seksizmu in
enakosti spolov**

Magistrsko delo

Študijski program: Socialno delo

Mentorica: doc. dr. Ana Marija Sobočan

Ljubljana, 2025

Iskreno se zahvaljujem mentorici, doc. dr. Ani Mariji Sobočan, ki me je s svojo navdušenostjo nad izbrano temo še dodatno spodbujala k raziskovanju.
Hvala tudi izr. prof. dr. Liljani Rihter za vso pomoč pri analiziranju pridobljenih podatkov.

Iskreno se zahvaljujem vsem, še posebej bližnjim, ki so me spodbujali pri raziskovanju in pisanju magistrske naloge ter vedno verjeli vame.

Najlepša hvala tudi vsem, ki so mi na kakršen koli način pomagali pri zbiranju podatkov, ter vsem, ki so rešili anketo in mi tako pomagali, da sem raziskavo lahko uspešno izvedla.

Brez vseh vas mi ne bi uspelo.

Stališča mladih odraslih o feminizmu, seksizmu in enakosti spolov

Povzetek magistrskega dela

Namen magistrskega dela je raziskati stališča mladih odraslih o feminizmu, seksizmu in enakosti spolov. V teoretičnem uvodu sem opredelila koncept (ne)enakosti spolov, kjer sem opisala spolne stereotipe in pojasnila pomen enakosti spolov. V nadaljevanju sem opredelila pojem seksizma in se osredotočila na več različnih področij življenja, kjer je seksizem prisoten. V tem delu sem se v večji meri osredotočila na seksizem, ki vpliva na življenja žensk, na koncu poglavja pa sem na kratko prikazala tudi seksizem nad moškimi oziroma navedla, na kakšen način družba škoduje moškim. Na koncu sem opisala feminizem, kjer sem se osredotočila na različna obdobja feminizma z večjim poudarkom na razvoju feminizma v Sloveniji. Na kratko sem opisala tudi primere različnih oblik feminizma ter prikazala, kako mediji v Sloveniji opisujejo feminizem. Za temo magistrske naloge sem se odločila, saj sem v svojem življenju večkrat zaznavala seksistične izjave in prepričanja, večkrat pa sem opazila tudi negativna prepričanja o feminizmu. To me je spodbudilo k raziskovanju stališč mladih odraslih o zgoraj omenjenih temah, saj sem želela pridobiti večji vpogled v njihova prepričanja. Tema se mi zdi pomembna, saj je ključno, da se kot posamezniki zavedamo trendov, prisotnih v družbi. Kot socialna delavka pa menim, da je naša vloga prepoznati seksizem v družbi in iskati načine, kako ga čim bolj zmanjšati, če že ne povsem odpraviti. To se mi zdi ključno za socialno delo, saj je med drugim naše poslanstvo pravzaprav zagovarjanje spoštovanja človekovih pravic in enakopravnosti, ob tem pa menim, da moramo zagovarjati tudi enakost, ne le enakopravnosti. V praktičnem delu sem izvedla kvantitativno, deskriptivno in empirično raziskavo, v kateri je sodelovalo 193 mladih odraslih, ki so v času izvajanja raziskave živeli v Sloveniji. Večji del anketirancev so predstavljale ženske, nekoliko manjši del pa moški, le nekaj oseb se je opredelilo kot nebinarne osebe ali pa se v raziskavi niso želele opredeliti. Rezultati raziskave so v mnogih primerih pokazali razliko med splošno analizo, v kateri je večkrat prevladalo mnenje žensk, in analizo s perspektive spola, ki je natančneje prikazala razlike med stališči moških in žensk ter tako dodala boljše razumevanje resničnih mnenj mladih odraslih. Ugotovila sem, da večina moških ne razume pojma feminizma v skladu z njegovo definicijo, medtem ko ga večina žensk razume pravilno. Ženske so se v večji meri strinjale s trditvijo, da je feminizem pomemben za uresničevanje enakosti spolov, medtem ko so bili moški bolj razdvojeni. Prav tako se večina žensk samoopredeljuje za feministke, medtem ko se je za feministe samoopredelila nekoliko manj kot četrtina moških. Rezultati raziskave pokažejo, da obstaja povezava med spolom in pozitivnim vrednotenjem feminizma, saj ženske feminizem vrednotijo bolj pozitivno. Prav tako sem odkrila, da mladi odrasli v povprečju prepoznavajo pomembnost enakosti spolov, obstaja pa tudi povezava med samim spolom in mnenjem mladih odraslih o tem, da je enakost spolov pomembna. Z raziskavo sem ugotovila, da imajo moški več seksističnih prepričanj v primerjavi z ženskami. Opaziti pa je bilo mogoče, da imajo mlajši moški več seksističnih prepričanj v primerjavi z ženskami katere koli starosti in starejšimi moškimi. Na koncu sem navedla nekaj predlogov, med katerimi bi izpostavila pomembnost raziskav, ki bi bolj celostno in obširno raziskovale doživljanje seksizma in feminizma, obširneje raziskovale težave moških in se osredotočile na razumevanje definicije »prave« moškosti. Predlagam tudi večje ozaveščanje o feminizmu in seksizmu, saj je le-ta v naši družbi še vedno prisoten. Pomembno bi se mi zdelo nagovoriti enakost spolov že v času primarnega izobraževanja ter v okviru šolanja razbijati spolne stereotipe.

Ključne besede: feminizem, seksizem, enakost spolov, mladi odrasli, stališča, neenakost

Young Adults' View on Feminism, Sexism and Gender Equality

Master's Thesis Abstract

The purpose of the master's thesis is to research views of young adults on feminism, sexism and gender equality. In the theoretical introduction I defined the concept of gender (in)equality, where I described gender stereotypes and explained the meaning of gender equality. In the following section I defined the concept of sexism and focused on different aspects of life where sexism is present. In this part, I mostly focused on sexism which affects the lives of women, but I did touch on sexism which affects men or rather how society harms men, at the end of the chapter. In the last chapter, I talked about feminism, where I focused on different waves of feminism, with the focus on how feminism developed in Slovenia. I briefly touched on different types of feminism and gave a few examples of how the media talks about feminism in Slovenia. I chose this topic because I came across a lot of sexist remarks and beliefs in my personal life, at the same time I also noticed a lot of negative opinions of feminism. This motivated me to research the opinions and views of young adults regarding previously mentioned topics. I find this topic important, because I believe it is crucial to understand the trends that are present in our society. I believe it is our role, as social workers, to recognize sexism and work towards reducing it, if not eliminating it altogether. I find this to be a crucial part of social work because our purpose states that we, as social workers, advocate for human rights and the equality before the law. At the same time, I believe we have to advocate for equality in our society and not just equality before the law. I conducted a quantitative, descriptive, and empirical study, which involved 193 young adults who were living in Slovenia at the time of the research. The majority of participants were women, with a slightly smaller group of men, only a few of participants identified as non-binary or chose not to disclose their gender identity. The results of the study often showed a difference between the general analysis, in which women's opinions often dominated over the opinions of men, and the analysis based on gender, which more accurately highlighted the differences in the views of men and women, and with that provided a better understanding of the true opinions of young adults. I found that most men do not understand the concept of feminism according to its definition, while most women do. Women more often agreed with the statement that feminism is important for achieving gender equality, while men were more divided on the matter. A majority of women also identified as feminists, while just under a quarter of men identified as feminists. The results of the study show that there is a connection between gender and positive evaluation of feminism, as women tend to see feminism more positively. I also discovered that young adults, on average, recognize the importance of gender equality, and that there is a connection between gender and young adults' opinions on the importance of gender equality. Through research, I found that men have more sexist beliefs compared to women. I also observed that younger men have more sexist beliefs compared to women, regardless of age and compared to older men. Finally, I provided some suggestions, among which I would highlight the need for research that more comprehensively and extensively explores the experience of sexism and feminism, further investigates men's issues, and focuses on understanding the definition of "a real man". I also suggest the importance of spreading awareness about feminism and sexism, as these issues are still present in our society. I also believe it is crucial to address gender equality during primary education and work on dismantling gender stereotypes within the educational system.

Key words: feminism, sexism, gender equality, young adults, views, inequality

KAZALO VSEBINE

1. TEORETIČNI UVOD	1
1.1. (Ne)enakost spolov	1
1.1.1. Spolni stereotipi	1
1.1.2. (Ne)enakost spolov	2
1.2. Seksizem.....	4
1.2.1. Seksizem v raziskovanju in raziskavah.....	7
1.2.2. Seksizem na položajih moči	8
1.2.3. Seksizem v zdravstvu.....	8
1.2.4. Vprašanje splava	10
1.2.5. Nasilje nad ženskami	12
1.2.6. Plačna vrzel in lepljiva tla.....	14
1.2.7. Opravljanje neplačanega dela	18
1.2.8. Šale, ki so ali niso »le« šale	18
1.2.9. »Fantje bodo pač fantje«.....	23
1.2.10. Seksizem nad moškimi	24
1.2.11. Moški v boju proti seksizmu.....	27
1.3. Feminizem	28
1.3.1. Razvoj feminizma v Sloveniji.....	29
1.3.2. Oblike feminizma	35
1.3.3. Mediji o feminizmu	37
2. FORMULACIJA PROBLEMA	42
2.1. Raziskovalna vprašanja	43
2.2. Hipoteze.....	43
2.3. Operacionalizacija	43
3. METODOLOGIJA.....	47
3.1. Vrsta raziskave	47
3.2. Merski instrument in viri podatkov	47
3.3. Populacija in vzorčenje	48
3.4. Zbiranje podatkov.....	48
3.5. Obdelava in analiza podatkov	48
4. REZULTATI.....	49
4.1. Analiza rezultatov.....	49
4.1.1. Spol.....	49
4.1.2. Starost	51
4.1.3. Stopnja izobrazbe.....	51
4.1.4. Izobrazba socialne delavke oz. socialnega delavca ali socialne pedagoginje oz. socialnega pedagoga ali pridobivanje omenjene izobrazbe.....	52
4.1.5. Dosežena enakost spolov (1. vprašanje)	53

4.1.6. Pomembnost enakosti spolov (2. vprašanje).....	54
4.1.7. Pomembnost enakopravnosti kljub neenakosti v praksi (3. vprašanje)	56
4.1.8. Biološke razlike med spoloma kot opravičljiv razlog za neenakost (4. vprašanje).....	57
4.1.9. Spolno pogojene razlike vplivajo na sposobnosti (5. vprašanje).....	58
4.1.10. Spol kot določevalec poklica (6. vprašanje)	60
4.1.11. Delitev (gospodinjskih) opravil glede na spol (7. vprašanje)	62
4.1.12. Enakost spolov kot človekova pravica (8. vprašanje).....	63
4.1.13. Poznavanje pojma feminizma (9. vprašanje)	64
4.1.14. Feminizem kot ključ za doseganje enakosti spolov (10. vprašanje).....	67
4.1.15. Relevantnost feminizma v današnjem času (11. vprašanje)	68
4.1.16. Pretiran govor o feminizmu (12. vprašanje)	70
4.1.17. Veselje do pogovora o feminizmu in seksizmu (13. vprašanje)	71
4.1.18. Samoopredelitev za feministe in feministke (36. vprašanje).....	73
4.1.19. Pretirana osredotočenost na težave žensk in premajhna na težave moških (14. vprašanje)	74
4.1.20. Moški kot primarne žrtve seksizma (15. vprašanje)	76
4.1.21. Feminizem zanemari težave moških (16. vprašanje).....	77
4.1.22. Družba, ki škoduje ženskam (17. vprašanje)	79
4.1.23. Družba, ki škoduje moškim (18. vprašanje)	80
4.1.24. Pretirana osredotočenost na težave žensk (19. vprašanje).....	82
4.1.25. Moški feministi (20. vprašanje)	83
4.1.26. Če je moški feminist, je z njim nekaj narobe (21. vprašanje).....	85
4.1.27. Seksizem in plačna vrzel (22. vprašanje).....	86
4.1.28. Seksizem in ženske na vodilnih položajih (23. vprašanje)	87
4.1.29. Moški kot boljši vodja (24. vprašanje)	89
4.1.30. Upravičena plačna vrzel (25. vprašanje).....	91
4.1.31. Zaznavanje seksizma (26. vprašanje)	92
4.1.32. Pripravljenost na soočanje s seksizmom (27. vprašanje).....	93
4.1.33. Črni humor (28. vprašanje).....	95
4.1.34. Odgovornost na žrtvi spolnega nasilja (29. vprašanje).....	97
4.1.35. Moški kot žrtev spolnega nasilja (30. vprašanje)	98
4.1.36. »Pravi« moški in čustvovanje (31. vprašanje)	99
4.1.37. Spolni odnos kot plačilo za finančno preskrbljenost (32. vprašanje)	101
4.1.38. Grobost mlajših fantov (33. vprašanje).....	102
4.1.39. Ženska biološka vloga – biti mati (34. vprašanje)	104
4.1.40. Pravica do splava (35. vprašanje)	106
4.1.41. Drugo	107
4.1.42. Analiza podatkov za preverjanje 4. hipoteze	109
4.1.43. Analiza podatkov za preverjanje 5. hipoteze	110
4.1.44. Analiza podatkov za preverjanje 6. hipoteze	110
4.1.45. Analiza podatkov za preverjanje 7. hipoteze	110

4.2. Preverjanje hipotez	111
5. RAZPRAVA	114
5.1. Enakost ali enakopravnost.....	114
5.2. Plačna vrzel	115
5.3. Lepljiva tla in spolni stereotipi.....	116
5.4. Opravljanje neplačanega dela.....	118
5.5. Šale, ki so ali niso »le« šale.....	118
5.6. »Fantje bodo pač fantje«	120
5.7. Družba, ki škoduje tako moškim kot tudi ženskam.....	121
5.8. Seksizem nad moškimi.....	122
5.9. Boj proti seksizmu.....	123
5.10. Omejitve raziskave	124
6. SKLEPI.....	125
7. PREDLOGI	127
8. VIRI IN LITERATURA	129
9. PRILOGE	137
9.1. Priloga 1: Anketni vprašalnik.....	137
9.2. Priloga 2: Preglednica spremenljivk, indikatorjev, modalitet in ravni merjenja.....	142
9.3. Priloga 3: Izračuni hi-kvadratov	147

KAZALO TABEL

Tabela 9.1: Spremenljivke	142
---------------------------------	-----

KAZALO GRAFOV

Graf 4.1: Spol	50
Graf 4.2: Starost.....	51
Graf 4.3: Stopnja izobrazbe	52
Graf 4.4: Odstotek anketirancev, ki ima izobrazbo socialnega delavca ali socialnega pedagoga.....	53
Graf 4.5: Stopnja strinjanja s tem, da je enakost spolov že dosežena	54
Graf 4.6: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se anketirancem enakost spolov zdi pomembna	55
Graf 4.7: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je pomembno, da so moški in ženske pravno enaki, tudi če v praksi ni vedno tako	57
Graf 4.8: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so moški in ženske različni, zato enakosti spolov ne potrebujemo	58
Graf 4.9: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se moški in ženske razlikujejo po sposobnostih, ki so v večini povezane s spolom	60
Graf 4.10: Stopnja strinjanja s trditvijo, da imajo moški in ženske izključno zaradi spola različne sposobnosti, zato je pomembno, da opravljajo različne poklice.....	61
Graf 4.11: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je delitev gospodinjskih opravil bolj smiselna po spolu kot po dogovoru partnerjev	63
Graf 4.12: Strinjanje s trditvijo, da je enakost spolov človekova pravica	64
Graf 4.13: Feminizem pomeni:	67
Graf 4.14: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je feminizem pomemben za uresničevanje enakosti spolov	68
Graf 4.15: Stopnja strinjanja s trditvijo, da feminizma ne potrebujemo več.....	70
Graf 4.16: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se o feminizmu govori preveč	71
Graf 4.17: Stopnja strinjanja s trditvijo, da o feminizmu in seksizmu radi spregovorijo	72
Graf 4.18: Stopnja strinjanja s trditvijo, da bi sami sebe opisali kot feministe ali feministke	74
Graf 4.19: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se preveč osredotočamo na težave žensk in premalo na težave moških	76
Graf 4.20: Stopnja strinjanja s trditvijo, da feminizem v večji meri prizadene moške	77
Graf 4.21: Stopnja strinjanja s trditvijo, da feminizem zanemari težave moških.....	79
Graf 4.22: Stopnja strinjanja s trditvijo, da družba vsaj v neki meri škoduje ženskam	80
Graf 4.23: Stopnja strinjanja s trditvijo, da družba vsaj v neki meri škoduje moškim	82
Graf 4.24: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se o težavah žensk govori preveč.....	83
Graf 4.25: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so moški lahko feministi	84
Graf 4.26: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je z moškimi, ki so feministi, nekaj narobe	86

Graf 4.27: Stopnja strinjanja s trditvijo, da morebitne razlike v plačah niso pokazatelj seksizma.....	87
Graf 4.28: Stopnja strinjanja s trditvijo, da ženske redkeje zasedajo vodilne položaje, kar pa ni posledica seksizma	89
Graf 4.29: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so moški boljši vodje zaradi svoje logične narave.....	90
Graf 4.30: Stopnja strinjanja s trditvijo, da obstajajo primeri, v katerih je prav, da so ženske za enako delo plačane manj kot moški	92
Graf 4.31: Stopnja strinjanja s trditvijo, da v svojem okolju zaznavajo seksizem	93
Graf 4.32: Stopnja strinjanja s trditvijo, da bi zaznani seksizem soočili.....	95
Graf 4.33: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je črni humor, usmerjen v ženske, neškodljiv in smešen	96
Graf 4.34: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je žrtev spolnega nasilja vsaj delno odgovorna za spolno nasilje	98
Graf 4.35: Stopnja strinjanja s trditvijo, da moški ne morejo biti žrtve spolnega napada s strani žensk	99
Graf 4.36: Stopnja strinjanja s trditvijo, da pravi moški ne pokažejo čustev in ne jokajo	101
Graf 4.37: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so moški upravičeni do spolnih uslug, če finančno poskrbijo za zmenek ali prevzamejo finančno breme v razmerju	102
Graf 4.38: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so mlajši fantje nad dekleti kdaj grobi, s čimer ni nič narobe, saj gre le za simpatijo	104
Graf 4.39: Stopnja strinjanja s trditvijo, da bi morala vsaka ženska imeti otroka, da izpolni svojo biološko vlogo.....	105
Graf 4.40: Stopnja strinjanja s trditvijo, da ženske ne bi smele imeti pravice do splava	107

1. TEORETIČNI UVOD

1.1. (Ne)enakost spolov

1.1.1. Spolni stereotipi

Preden se poglobimo v razlago same (ne)enakosti spolov si pogledjmo, kako do nje sploh pride in kaj nanjo vpliva.

Spolni stereotipi so ena izmed ključnih ovir za doseganje dejanske enakosti žensk in moških, ki jih težko povsem izkoreninimo ali odstranimo, lahko pa jih ozavestimo, spreminjamo in presegamo (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 4–6). »Spolni stereotipi so posplošene značilnosti in so odraz dojemanja žensk in moških, razlik med njimi ter njihovih družbenih vlog.« (ibid.) Primer spolnega stereotipa bi lahko opisali s trditvijo, da so ženske nežne, čustvene, občutljive in skrbne, moški pa so močni, pogumni, dominantni in razumni. Gre torej za posplošeno sklepanje o sposobnostih, vedenju in interesih oseb, ki temelji izključno na podlagi spola. Ustvarjajo neresnično in nepravično predstavo o ženskah in moških, saj v resnici niti vse ženske niti vsi moški ne ustrezajo zgornjim opisom. Težava se pojavi takrat, ko poskušajo spolni stereotipi družbene razlike med spoloma prikazati v luči naravnih razlik, kakšen je torej določen spol »po naravi«. Spolni stereotipi v naša življenja vstopijo že ob rojstvu in v zgodnjem otroštvu, saj se vzgoja deklic in dečkov mnogokrat razlikuje. Razlike lahko prepoznamo že v sami barvi različnih izdelkov, namenjenih različnima spoloma. Deklicam so namenjeni roza izdelki, kot so igrače in oblačila, dečkom pa modri. Razlike lahko prepoznamo tudi v različnih igračah in dejavnostih, preko katerih otroci vadijo svoje pričakovane vloge. Deklice tako prejmejo punčke, plišaste igračke in otroške kuhinje, dečki pa avtomobilčke, kocke, puške ipd. (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 4–6).

Spolni stereotipi predstavljajo družbene konstrukcije tega, kaj naj bi bile primerne vloge žensk in moških, določajo pa jih kulturni predsodki, običaji, tradicije in mnogokrat tudi interpretacije verskih prepričanj (Svet Evrope, 2019, str. 12).

Spolni stereotipi vplivajo na to, kakšno obnašanje, čustvovanje in mišljenje pričakujemo od določene osebe ter kaj je (ne)primerno in (ne)sprejemljivo za ene in druge. Vplivajo na naše čustvovanje, saj že v svojem otroštvu prejmemo sporočila o tem, kaj je primerno in kaj ne, npr. da se punčke ne jezijo, fantje pa ne jokajo. Spolni stereotipi vplivajo tudi na to, ali bomo poiskali

pomoč, kadar jo potrebujemo. Vplivajo na porazdelitev skrbstvenega dela v družini, saj ženske zaradi družbenega pričakovanja, da je skrb za dom in otroke na prvem mestu, v večini zato prevzamejo več skrbi, prej se odpovejo poklicni karieri in prevzamejo več bolniške odsotnosti z namenom skrbi za bolne otroke. V nasprotju s tem pa moški občutijo večji pritisk na področju zaposlitve, saj stereotipi poudarjajo uspešno kariero moških, ki naj bi bili sposobni finančno preskrbeti družino (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 10).

Svet Evrope (2019, str. 12) poudari, da spolni stereotipi krepijo strukture neenake družbene moči, hkrati pa tudi negativno vplivajo na razporeditev virov med moške in ženske. Kot klasični primer podajo še vedno prisotne plačne in pokojninske vrzeli med spoloma. Poudarijo, da se ženske, ki se upirajo družbeno pripisanim prepričanjem in vlogam žensk, soočajo s seksizmom in mizoginijo. Moški, ki se uprejo in nasprotujejo družbeni predstavi moškosti, pa naletijo na seksizem.

1.1.2. (Ne)enakost spolov

Kaj sploh pomeni enakost žensk in moških?

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2017, str. 11) v svojem priročniku pojasnjuje, da je nerazumevanje in/ali napačno pojasnjevanje pojma enakosti spolov še vedno pogosto. Namesto pojma enakost spolov posamezniki uporabljajo pojem enakopravnosti ali enakovrednosti. Enakost žensk in moških zajema oba omenjena pojma, vendar ga ne opišeta v svoji popolnosti. Enakopravnost spolov govori o pravnem vidiku enakosti, kjer so preko ustave in zakonov vsem zagotovljene enake človekove pravice, temeljne svoboščine in enake dolžnosti ne glede na spol.

Po Zakonu o enakih možnostih žensk in moških (2002) enakost spolov pomeni, da so ženske in moški enako udeleženi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja, imajo enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in za razvoj osebnih potencialov, s katerimi prispevajo k družbenemu razvoju, ter enako korist od rezultatov, ki jih prinaša razvoj.

Pravnoformalna enakost pa še ne pomeni, da je enakost med ženskami in moškimi resnično zagotovljena. Enakovrednost žensk in moških se nanaša na vrednotenje obeh spolov na način, da je en spol po vrednosti enak drugemu, tako med skupinama kot tudi znotraj vsake izmed njiju (moški vrednotijo ženske in obratno, poleg tega pa oboji vrednotijo tudi sami sebe).

Neenakovrednost žensk in moških se odraža tudi v stereotipih (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 11).

Gre torej za to, da enakost spolov pomeni enako prepoznavnost, moč in udeležенost na vseh področjih življenja. Prav tako zagotavlja enake možnosti in priložnosti za razvoj osebnih potencialov brez negativnega vpliva predsodkov in stereotipov (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 12).

Neenakost spolov je rezultat seksizma, pri katerem gre za stereotipe ali diskriminacijo nekaterih ljudi na podlagi njihovega biološkega ali družbenega spola. Le-ta primarno vpliva na ženske in dekleta (Leonard, 2021).

Spolna neenakost ostaja prisotna oblika neenakosti povsod po svetu. Ženske in dekleta so prepogosto diskriminirane na podlagi spola v različnih pogledih življenja, kot so izobrazba, zdravstvo, skrbstveno delo in zaposlitev, kar negativno vpliva na njihove svoboščine (United Nations Development Programme, 2020, str. 1).

V boju za enakost spolov smo dosegli že veliko. V večini držav imajo ženske osnovne politične, ekonomske in socialne pravice, prav tako lahko volijo, obiskujejo šolo in se zaposlijo, pravica do enakosti med spoloma pa je večinoma zapisana tudi v ustavi. V zadnjih letih se trend ponovno obrača in napredek v doseganju enakosti spolov se je začel upočasnjevati. Pomembno je, da nagovorimo ovire, ki jih povzročijo predsodki, in prakse, ki ohranjajo obstoječe neenakosti med spoloma, saj bo v nasprotnem primeru napredek k enakosti veliko težji (United Nations Development Programme, 2020, str. 2; United Nations Development Programme, 2018; de Haan, 2009).

Portal GOV.SI (2023) navaja, da se Slovenija uvršča na visoko mesto glede na različne indekse, ki prikazujejo enakosti moških in žensk, kljub temu pa je neenakost vidna na mnogih področjih življenja. V zasebnem življenju se neenakost odraža v tem, da se moški veliko manj vključujejo v nego in vzgojo otrok, manj sodelujejo pri gospodinjskih opravilih ter skrbi za ostarele in bolne. Otroci so jim ob razvezah redkeje dodeljeni, ženske pa so pogostejše izpostavljene nasilju v družini. V javnem življenju se neenakost žensk in moških kaže v tem, da ženske kljub svoji višji izobrazbi redkeje zasedajo vodilne položaje v gospodarstvu in politiki. Pogostejše so zaposlene za krajši in določen čas, za svoje delo prejemajo nižje plačilo in so pogostejše izpostavljene spolnemu nadlegovanju. Prav tako je bistveno manj žensk, ki bi zasedale položaje v poklicih prihodnosti, kot so informacijsko-komunikacijska tehnologija in umetna inteligenca.

V boju za enakopravnost smo dosegli že velik napredek, vendar pa je napredek na nekaterih področjih (pre)počasen. Slovenija ima sicer napredno zakonodajo, ki omogoča pravno urejeno enakost žensk in moških, vendar pa zakonodaja ni dovolj. Potrebne so spremembe v vsakdanjem življenju (Portal GOV.SI, 2023).

V nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških do leta 2020 je bilo poudarjenih osem glavnih področjih, kjer je potrebna večja enakost spolov. Med ta področja spadajo enaka ekonomska neodvisnost, usklajevanje zasebnega in poklicnega življenja, družba znanja brez spolnih stereotipov, socialna vključenost, zdravje žensk in moških, uravnotežena zastopanost žensk in moških na položajih odločanja, nasilje nad ženskami ter enakost spolov v zunanji politiki in mednarodnem razvojnem sodelovanju (Portal GOV.SI, 2023).

1.2. Seksizem

Definicije seksizma med različnimi viri in literaturo nekoliko variirajo. Slovar slovenskega knjižnega jezika (2014a) seksizem definira kot miselnost ali ravnanje, ki temelji na zapostavljanju pripadnikov določenega spola, običajno žensk. Jogan (1992, str. 1141–1142) pravi, da seksizem označuje prepričanja, stališča, vzorce delovanj in praktičnega delovanja v našem vsakdanu, ki temeljijo na jasnem ločevanju dejavnosti po spolu. Poleg tega pa ta prepričanja in stališča pripisujejo posameznikom neenake lastnosti glede na njihov spol.

Nekateri pa seksizem poimenujejo kot predsodek ali diskriminacijo na podlagi biološkega ali družbenega spola (»gender«), ki lahko vpliva na kogar koli, vendar pa so mu dekleta in ženske še posebej izpostavljene. Pravijo, da gre za prepričanje o naravi žensk in moških ter vlog, ki naj bi jih imeli v družbi, ob tem pa seksizem odreja tudi zaželeno in pričakovano ravnanje vsakega spola. Seksizem govori o nadrejenosti in večvrednosti enega spola v primerjavi z drugim. V samem začetku je bil pojem skovan z namenom ozaveščanja zatiranja, ki ga doživljajo ženske in deklice, kasneje pa se je njegov pomen razširil in predstavljal zatiranje katerega koli spola, vključujoč moških, dečkov, interspolnih in transspolnih oseb (Britannica, 2024; European Institute for Gender Equality, 2024).

Kljub že doseženim spremembam v odnosih med spoloma današnje družbe pa se vseeno postavljajo vprašanja o tem, kako je mogoče, da v družbi še vedno obstaja toliko seksizma, čeprav mnogokrat prikritega. Nekateri so mnenja, da gre le za tako imenovane »ostanke preteklosti«, vendar pa temu vse težje verjamemo, saj se ti »ostanki preteklosti« ne bi morali ohraniti tako dolgo, če tudi v današnji družbi ne bi prihajalo do družbenega (re)produciranja

spolno pristranskih vzorcev obnašanja in pravil delovanja. Če seksizem in spolna neenakost ne bi bila ključni del našega družbenega življenja, potem bi ju bilo veliko lažje odpraviti (Jogan, 2001, str. 1).

Jogan (2001, str. 1) pravi, da živimo v družbi z androcentrično oziroma moškosrediščno kulturo, ki zajema vse dele našega življenja. Dandanes je ta sicer bolj prikrita, vendar to še ne pomeni, da je androcentrična kultura v današnjem svetu izkoreninjena. Družba, znotraj katere živimo, je (bila) spolno enostransko oblikovana tako, da je mogoče zaznati hierarhijo in prednostni položaj moških. Moški so tisti, ki so določali pravila in vzorce delovanja, razuma in smiselnosti. V nasprotju z ženskami, ki so bile izključene iz javnega življenja in so živele v podrejenem položaju, so imeli moški hierarhično višje mesto ter nadrejen položaj tako v javni kot v zasebni sferi. Skrb za družino, ki je predstavljala vlogo pri zagotavljanju obstoja posameznika ter družbe kot celote, je padla na ženska ramena, kar pa je bilo nižje vrednoteno kot moška dela v javni sferi. Ženskam je (bila) dodeljena primarna vloga matere, ki je bila utemeljena z njihovo naravo, obenem pa so imele vlogo gospodinj in prenašalk spolno neenakih vzgojnih vzorcev na svoje otroke (Jogan, 2001, str. 1).

Ustvarjalci takšne razdelitve dela in spolno neenakih vzorcev in prepričanj v družbi so bili moški. Kljub temu pa njihov spol ni pomemben sam po sebi, ključno je razumevanje, da so na takšen način vplivali na sam postopek pridobivanja znanj ter na način analiziranja in pojasnjevanja medsebojnih povezanosti (Jogan, 2001, str. 2). Saarinen (1988, str. 83, kot navedeno v Jogan, 2001, str. 2) navaja, da je problem v tem, da moški pridobivajo in ustvarjajo nova znanja le s svoje perspektive, kar posledično pomeni, da je vse znanje o ženskah filtrirano preko odnosov moči in podrejenosti, ki prevladuje v naši družbi.

Jogan (2001, str. 3) navaja, da so se z namenom zakrivanja hierarhije med spoloma kot človeškega oziroma moškega produkta posluževali tako imenovanega »krčenja« empirične, raziskovalne ravni in so obenem »razširili« zunajempirično, transcendentno raven. Izključevali so torej ženske izkušnje in jih tretirali kot nepomembne za razumevanje in pojasnjevanje celote. Primanjkljaje v takšnih raziskavah so odpravili z razlagami, ki naj bi temeljile na podlagi delovanja narave, ki pa so jih obenem povezali tudi s teološkimi razlagami. Tako so moško nadrejenost razložili z zakoni narave in/ali božjo voljo.

Svet Evrope (2019, str. 10) za seksizem označuje vsako dejanje, gesto, vizualni prikaz, izgovorjeno ali zapisano besedilo ter ravnanje ali vedenje na podlagi predpostavke, da je določena oseba ali skupina manjvredna zaradi njihovega spola ne glede na to, ali se to dogaja

v javnem ali zasebnem življenju, na spletu ali zunaj njega. Vse to predstavlja seksizem v primeru, da ima ta namen ali učinek kršenja dostojanstva ali pravic določene osebe ali skupin, fizične, spolne, psihološke ali družbenogospodarske škode ali trpljenja, ustvarja zastrašujoče, sovražno, ponižujoče, sramotilno ali žaljivo okolje, ustvari ovire za avtonomno in celovito uresničevanje človekovih pravic in ohranja in krepi spolne stereotipe.

Seksizem in vse njegove oblike je potrebno nasloviti in obravnavati prav zaradi povezave med spolnimi stereotipi, neenakostjo spolov, seksizmom ter posledičnim nasiljem nad ženskami, kar prepoznajo tudi različni mednarodni in regionalni akti, kot so Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami, Istanbulska konvencija, Konvencija Združenih narodov o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk (Svet Evrope, 2019, str. 10–11). Vsakdanja seksistična dejanja, ki na prvi pogled sicer delujejo povsem neškodljivo, ter milejša seksistična vedenja, komentarji in šale pa so v resnici mnogokrat ponižujoča in pripomorejo k družbi, v kateri so ženske ponižane, kjer so omejene njihove dejavnosti in izbire, zmanjšano pa je tudi njihovo samospoštovanje. Vpliv seksizma je mogoče prepoznati na delovnem mestu, v zasebnem in javnem življenju pa tudi na spletu. Seksizem lahko hitro preraste v žaljiva in ogrožajoča dejanja, kot so spolna zloraba, nasilje, posilstvo ali smrt. Posledice seksizma lahko vključujejo tudi izgubo sredstev, samopoškodovanje ali samomor (Svet Evrope, 2019, str. 10–11).

Seksizem ima moč utišanja, kot to navaja Svet Evrope (2019, str. 11), kar se kaže v tem, da posamezniki seksizma ne prijavijo, saj jih je strah, da jih drugi ne bodo jemali resno ali pa jih bodo izobčili ter posameznicam celo pripisali odgovornost za doživljanje seksizma.

Vpliv seksizma se še dodatno poveča v primeru, ko ta prihaja s strani osebe, ki ima v odnosu z žrtvijo seksizma višjo hierarhijo oziroma je žrtev seksizma v odvisnem razmerju z osebo, ki je do nje seksistična. Posamezniki in posameznice se v takšnem položaju mnogokrat znajdejo na delovnem mestu, v izobraževalnem in zdravstvenem okolju, gospodarskih odnosih in javnih storitvah. Seksizem pa je še posebno škodljiv v primeru, ko prihaja s strani osebe, ki je na položaju moči, avtoritete ali ima večji vpliv, kot so politiki ali vodje podjetij (Svet Evrope, 2019, str. 13).

V nadaljevanju bom predstavila nekatera področja, na katere vpliva seksizem v vsakdanjem življenju. Znotraj teh poglavij bom na kratko navedla le nekaj primerov, ki prikazujejo seksizem na tem področju.

1.2.1. Seksizem v raziskovanju in raziskavah

Ženske predstavljajo manjšinsko populacijo raziskovalcev, ki prispevajo k ustvarjanju novega znanja, kar je opazno tudi v Sloveniji, kjer ženske na področju raziskovanja predstavljajo le 36,1 % vseh raziskovalcev (UNESCO Institute for Statistics, 2017, str. 1–3).

James, Buelow, Gibson in Brower (2024) navajajo avtorje različnih raziskav in povzemajo, da so raziskave, ki jih vodijo ženske, slabše ovrednotene kot tiste, ki jih vodijo moški. Prav tako ženske za svoje raziskave redkeje prejmejo finančna sredstva, kadar pa jih prejmejo, so ta nižja v primerjavi s finančnimi sredstvi, ki jih prejmejo moški. Raziskave kažejo na to, da je vzrok za spolno segregacijo v raziskovanju v spolnih stereotipih, izbiri študija, spolni delitvi dela ter časovnih omejitvah, prikritih ovirah in pristranski organizaciji (Bettio in Verashan, 2009, kot navedeno v European Institute of Gender Equality, 2022, str. 7–8). Kljub napredku in večji stopnji enakosti spolov med doktorskimi diplomanti pa so ženske še vedno redkeje zaposlene kot raziskovalke in inženirke ter predstavljajo le 32,8 % vseh raziskovalcev znotraj Evropske unije (European Institute of Gender Equality, 2022, str. 8).

Seksizem v raziskovanju pa se ne kaže le v manjši zastopanosti žensk znotraj raziskovanja, vendar tudi v vključevanju žensk v različnih študijah in kliničnih raziskavah.

Ženske so bile skozi celotno zgodovino le redko vključene v klinične raziskave. Veljalo je prepričanje, da podatki, pridobljeni na podlagi kliničnih raziskav na moških, vejajo tudi za ženske in jih ni potrebno prilagoditi ženski populaciji. Takšno prepričanje je pripomoglo k nadaljnjemu izključevanju žensk iz kliničnih raziskav. Kljub napredku pri vključevanju žensk v kliničnih študijah pa raziskovalci le redko v analizo podatkov vključijo tudi analizo po spolu (Zucker in Prendergast, 2020, str. 2). Večina raziskav še vedno vključuje spolne stereotipe ali pa je »spolno slepa«, kar pomeni, da raziskovalci niso pozorni na razlike med spoloma. Manj kot 2 % objavljenih raziskav znotraj Evropske unije med letoma 2015 in 2019 namreč vsebuje analizo, vezano na spol (European Commission, 2021; European Institute of Gender Equality, 2022, str. 13–14).

Posledice takšnih analiz in raziskav lahko opazimo v različnih delih zdravstva, npr. srčne bolezni so bile tretirane kot bolezni, ki večinoma prizadenejo moške, tako pa so bili tudi znani simptomi srčnih bolezni takšni, kot so jih izražali moški. Nove raziskave so odkrile, da so ženske večkrat prejele napačno diagnozo ali pa diagnoze sploh niso prejele prav zaradi spolno specifičnih simptomov srčnih bolezni (European Institute of Gender Equality, 2022, str. 14;

Gendered Innovations, b.d.). Posledice ne vključevanja žensk v klinične raziskave lahko opazimo tudi v sistemu predpisovanja zdravil v zdravstvu. Ženske in moški v večini prejmejo enake odmerke zdravil (Zucker in Prendergast, 2020, str. 2), kar v ženskah vodi v hujše odzive na zdravila in predstavlja možnost, da mnogokrat prejmejo prevelike odmerke zdravil (Zucker in Prendergast, 2020, str. 11).

1.2.2. Seksizem na položajih moči

Evropski inštitut za enakost spolov navaja, da imajo moški v Sloveniji večjo politično, ekonomsko in socialno moč v primerjavi z ženskami. Iz podatkov, ki jih navede Evropski inštitut za enakost spolov, lahko razberemo, da je v Sloveniji razlika v družbeni moči še vedno očitna. Moški praviloma zasedajo vodilne položaje, kjer imajo tudi večjo odločevalno moč. Ženske predstavljajo 41 %, moški pa 59 % vseh ministrov in ministric; poleg tega ženske predstavljajo 30 % poslancev in poslank v parlamentu, moški pa kar 70 %. Podobno volja za lokalne skupnosti, kjer ženske predstavljajo 34 % vseh članov na odločevalnih položajih, moški pa kar 66 %. Prav tako lahko podoben trend opazimo z vidika ekonomske moči, kjer moški zasedajo vodilne položaje v 77 % do 80 %, ženske pa le 20 % do 23 %. Tudi z vidika socialne moči je opaziti podobne trende, čeprav so razlike nekoliko manjše. Moški predstavljajo 57 % vseh članov upravnega odpora organizacij za financiranje raziskav, kjer ženske predstavljajo 43 %. Nekoliko večja razlika pa velja v odstotku članov upravnega odbora javnih radiotelevizijskih organizacij, kjer moški predstavljajo 64 % vseh članov takšnega odbora, ženske pa 36 % (European Institute for Gender Equality, 2025).

1.2.3. Seksizem v zdravstvu

Desetletne raziskave so pokazale, da medosebna diskriminacija na podlagi spola, spolno nadlegovanje, pristranskost zdravnikov in diskriminacija v zdravstvu škoduje zdravju žensk. Ženske so pogosto podvržene pristranskosti zdravnikov in tako redkeje kot moški prejmejo pravilne diagnoze ter najboljše oblike zdravljenja (Homan, 2023, str. 1). Greenwood, Carnahan in Huang (2018) odkrijejo, da ženske večkrat umrejo zaradi srčnega infarkta, kadar jih zdravi moški zdravnik, res pa je, da moški zdravniki ženske pacientke bolj učinkovito zdravijo, kadar pri delu sodelujejo z več ženskimi zdravnicami in kadar imajo več preteklih izkušenj pri delu z ženskimi pacientkami. V raziskavi prikažejo, da ženske disproporcionalno večkrat umirajo za srčnim infarktom, saj je večina zdravnikov moškega spola, ti pa glede na pridobljene podatke težje zdravijo ženske pacientke. Chapman, Tashkin in Pye (2001) odkrijejo povezavo med

pristranskostjo zdravnikov in kasnejšo oziroma redkeje postavljeno diagnozo kronične obstruktivne pljučne bolezni (KOPB) pri ženskah v primerjavi z moškimi. Takšno diagnozo zdravniki postavijo kasneje, tudi ko so soočeni z jasnimi simptomi bolezni. Manj verjetno je torej, da bo zdravnik postavil diagnozo KOPB ženski pacientki. Ta pristranskost zdravnikov se odpravi, če zdravnik opravi ustrezne raziskave, ki bi diagnozo potrdile, vendar pa se to zgodi le redko. Ženskam namesto diagnoze KOPB večkrat postavijo diagnozo astme, kar lahko predstavlja veliko težavo, sploh v primeru žensk po menopavzi, ki jih zaradi napačne diagnoze zdravijo s kortikosteroidi, kar lahko povzroči različne zaplete.

Raziskave pokažejo tudi morebitno spolno pristranskost v oskrbi moških in žensk v povezavi z totalno endoprotezo kolena oziroma vstavitvijo umetnega kolena. Ženskam je totalna endoproteza kolena priporočena kar štirikrat manj pogosto kot moškim pacientom (Borkhoff idr., 2008).

Borkhoff idr. (2008) povzemajo tudi raziskave drugih avtorjev, kjer izpostavljajo, da so ženske v primerjavi z moškimi večkrat deležne slabše zdravstvene intervencije. Ženske redkeje prejmejo zdravila za zmanjševanje holesterola v krvi po srčnem infarktu, ledvično dializo, redkeje so sprejete na oddelek intenzivne nege, redkeje prejmejo teste za diagnosticiranje in zdravljenje srčnih koronarnih arterij ipd.

Vse te raziskave so omejene le na medsebojni in individualistični vidik seksizma v zdravstvu in ne zagotavljajo širši sistemski pogled institucionalizirane spolne diskriminacije (Homan, 2023, str. 1).

Homan (2023, str. 3) povzema različne avtorje in navaja, da strukturni seksizem škodi zdravju marginaliziranih posameznikov, kamor sodijo tudi ženske. Strukturni seksizem se med drugim kaže tudi v obliki neustrezne zdravstvene oskrbe, ženskam pa lahko omeji dostop do ključnih dejavnikov, ki vplivajo na zdravje, npr. dostop do materialnih virov in storitev, ki omogočajo zdrav življenjski slog, varne življenjske pogoje in podporne socialne odnose.

Ženske tudi večkrat kot moški prejmejo napačno diagnozo, kar v zdravstvu postaja vse večji problem. Pozno postavljanje pravilne diagnoze lahko povzroči občutke dvoma, psihološko stisko, socialno izolacijo, težave znotraj družine, vse večje fizično nelagodje in odlašanje z iskanjem pomoči, kar lahko povzroči težje zdravstvene težave ali celo smrt (Thompson in Blake, 2020, str. 22). Za specifične bolezni žensk, kot je endometrioza, pa ženske v povprečju na diagnozo čakajo 7 let (Arruda, idr. 2003, kot navedeno v Thompson in Blake, 2020, str. 22).

V okviru raziskav v ZDA so McSweeney idr. (2005, kot navedeno v Thompson in Blake, 2020, str. 24) odkrili, da so nekateri zdravstveni delavci ženske obravnavali kot izgubo časa, nekatere simptome so obravnavali kot nepomembne in se do žensk obnašali pokroviteljsko. Nekatere ženske v raziskavah, ki so jih vodili Waldron idr. (2012, kot navedeno v Thompson in Blake, 2020, str. 24) in Wehbe-Alamah idr. (2012, kot navedeno v Thompson in Blake, 2020, str. 24) v ZDA in VB, omenjajo svoje izkušnje z zdravstvenimi delavci, kjer so jih ti obravnavali, kot da pretiravajo, njihovi simptomi pa naj bi bili »le v njihovih glavah«. Takšne obravnave širijo mnenje, da ženske ustvarjajo psihosomatske simptome, iščejo pozornost in so histerični hipohondriji (Thompson in Blake, 2020, str. 24).

1.2.4. Vprašanje splava

Pravica do svobodnega odločanja o rojstvu otrok je mnogokrat, sploh v mediji, skrčena predvsem na pravico do splava. V resnici ta predstavlja pravico do uporabe različnih kontracepcijskih sredstev, pravico do zdravljenja neplodnosti ter tudi pravico do umetne prekinitve nosečnosti oziroma splava (Jogan, 2001, str. 139–140). Posploševanje pravice do svobodnega odločanja o rojstvu otrok na pravico do splava pa nikakor ni (bilo) naključno in je posledica širjenja stališč katoliške cerkve, ki zagovarja stališče »pravihnega naravnega reda«, ki izhaja iz »božjega načrta« (Jogan, 2001, str. 140–141).

Ob osamosvojitvi Republike Slovenije so potekale razprave o tem, ali naj se pravica do splava zapiše tudi v novo ustavo. To vprašanje predstavlja prvega od mnogih poskusov za odvzem te pravice. Motivacijo za omejitev splava v tistem času predstavlja vprašanje o rodnosti in ženski dolžnosti po rojevanju večjega števila otrok (Leskošek, 2004, str. 107–109). Pravica do svobodnega odločanja o rojstvu otrok, skrčena na pravico do splava, je postala merilo etičnosti (Jogan, 2001, str. 141). Kot odgovor na razprave za omejitev pravice do splava so bili organizirani protesti, ki so jasno izražali svojo zahtevo za vpis te pravice v Ustavo Republike Slovenije, pri čemer so bili tudi uspešni (Leskošek, 2004, 107–109).

Pravica do splava predstavlja eno izmed najpomembnejših področij moške dominacije in je ena največjih indikacij demokratičnosti vsake družbe, pravi Dolar Bahovec (1991, str. 7, kot navedeno v Dolar Bahovec, Regent in Nardoni, 2022, str. 86).

Parsons (2014) razmišlja o tem, ali lahko razveljavitev sojenja v primeru Roe proti Wade v ZDA razumemo kot strategijo za zatiranje ženk in potiskanje le-teh v zasebne in omejene prostore z omejevanjem njihovih možnosti. Osredotoča se na ženske nižjega ekonomskega

statusa, ki naj bi večkrat posegale po splavu. Zmanjšana dostopnost do drage kontracepcije in kriminalizacija splava prisili ženske nižjega ekonomskega statusa v iskanje alternativnih in pogosto dražjih ilegalnih načinov umetne prekinitve nosečnosti. V nasprotnem primeru pa so prisiljene v to, da donosijo otroka. Ilegalna prekinitve nosečnosti predstavlja večje tveganje za okužbe, invalidnost ali celo smrt. V primeru, da otroka donosijo, pa se soočajo z dnevnimi ovirami, kot je pomanjkanje prilagodljivega prevoza, otroškega varstva in prilagodljivega delovnega mesta. Omenjene ovire v veliki meri pripomorejo k temu, da ženska težko izboljša svoj socialno-ekonomski položaj. Omejitev varnega in dostopnega splava pa ne vpliva le na ženske nižjega socialno-ekonomskega položaja, ampak tudi na tiste z boljšim socialno-ekonomskim položajem, ki se srečujejo z neenakostjo in diskriminacijo v svoji poklicni karieri in prihodku.

Zureick (2015) navaja, da Evropsko sodišče za človekove pravice, Odbor proti mučenju in Odbor za človekove pravice prepoznava, da lahko zanikanje pravice do splava ali omejevanje storitev, povezanih s splavom, v nekaterih primerih vodi do krute, nečloveške in ponižujoče obravnave. Kljub temu pa niso jasno začrtali kriterijev, ki bi narekovali, kdaj prepoved ali oviranje splava povzroči takšno obravnavo. Obenem vemo, da trpljenje žensk pod strogimi omejitvami za dostopen splav ne povzročajo le neželene nosečnosti, temveč vplivajo tudi na slabše mentalno zdravje žensk, višje stopnje nasilja v družini, slabšo zaposlitveno stabilnost, poveča se zloraba drog in alkohola, naraste tudi socialna izolacija ter zmanjša se samoocenjena stopnja zadovoljstva (Boaz, 2022).

Prepoved oziroma omejevanje dostopa do splava ima različen vpliv tudi na različne posameznike. Temnopolte ženske v ZDA so ene izmed tistih, ki po umetni prekinitvi nosečnosti posegajo večkrat, same pa imajo tudi dvakrat do štirikrat večje tveganje za nastanek zapletov ter za materino smrt med porodom. Ob prepovedi ali strogem omejevanju splava so tako temnopolte ženske še bolj izpostavljene tveganju za smrt ali hujše zaplete med porodom v primerjavi z belimi ženskami (Dehlendorf, Harris in Weitz, 2013, kot navedeno v Kheyfets idr., 2023; Creanga, Bateman, Kuklina in Callaghan, 2014, kot navedeno v Kheyfets idr., 2023; Stevenson, 2021, kot navedeno v Kheyfets idr., 2023).

Tudi v Sloveniji se v današnjem času še vedno srečujemo s poskusi omejitve pravice do splava. Lukić (2022, str. 74) navaja politično stranko SDS, ki sicer le redko konkretno opredeli svoja stališča do splava. Stranka SDS sicer zastopa stališče, da se življenje začne s spočetjem, vendar obenem javno ne izrazijo želje po spreminjanju ustavne pravice do svobodnega odločanja o

rojstvu otrok. Kljub temu je stranka SDS organizirala pogovorni večer, kjer so bile prisotne organizacije »za življenje« (»pro-life«). Te so ob koncu večera izrazile zadovoljstvo nad tem, da so tudi naši politiki podporniki »pro-life« gibanja, ter izrazili upanje, da bo »pro-life« delo tudi v Sloveniji spodbudilo »kulturo življenja«. Poleg tega so na tem področju aktivne tudi nekatere podorganizacije SDS, ki so spodbujale k udeleževanju Pohoda za življenje, ki so se ga udeležili tudi nekateri poslanci SDS. Milan Zver, kandidat SDS, je v letih 2012 in 2014 dejal, da ni zagovornik splava, razen v izjemnih primerih, ter da ga ne opredeljuje kot človekovo pravico oziroma svoboščino. Dodal je, da je splav za družbo pravzaprav družbeno zlo.

Podobno velja za politično stranko NSi in njenega predsednika Mateja Tonina, ki je v letu 2018 izrazil željo po tem, da bi se pot do splava otežila, prav tako splava ne bi financiral iz osnovnega zdravstvenega zavarovanja. Kljub temu pa je dejal, da splava ne bi prepovedal z zakonom (Lukić, 2022, str. 74).

Tako kot drugod po svetu so se tudi pri nas razširili Pohodi za življenje. Nova24TV (A. S., 2024) objavi članek, kjer predstavijo napovedane Pohode za življenje in zapišejo, da ti močno motijo politično stranko Levica in druge podpornike ubijanja otrok v maternicah. Omenijo, da bo gibanje Pohod za življenje širilo svoje sporočilo, dokler ne bo splav postal nekaj nepredstavljivega. Opravijo tudi intervju, kjer vodja gibanja pove, da se število udeležencev Pohoda za življenje iz leta v leto viša, kar oceni kot pozitivni trend. Sogovornica ob tem doda, da splav prizadene in poškoduje telo, ki je v telesu matere. Čeprav je mama tista, ki nosi otroka, to še ne pomeni, da je to njeno telo.

1.2.5. Nasilje nad ženskami

Nasilje nad ženskami (s strani moških) je globalno razširjen problem, ki sega preko vseh kultur, religij in socialnoekonomskih skupin (Watts in Zimmerman, 2002, kot navedeno v Kilmartin, 2015, str. 15). Intimnopartnersko nasilje se lahko zgodi vsakomur ne glede na starost, etnično pripadnost, spolno usmerjenost, hendikepiranost, socialnoekonomsko skupino in ni omejeno na življenje v mestu ali na podeželju (Ray, 2011, kot navedeno v Lloyd, 2021, str. 1). Nasilje nad ženskami je bolj smrtonosno in povzroča več poškodb kot združene različne težje bolezni in nesreče (Kristof, 2013, kot navedeno v Kilmartin, 2015, str. 15). Očitno je, da je v družbi, v kateri živimo, nasilje ogromen problem. Ali sta smrt in poškodba edini faktor, ki je ključnega pomena? Kilmartin (2015, str. 15) navaja, da sta smrt in poškodba le vrh ledene gore, saj moško nasilje nad ženskami le-te viktamizira na mnogo različnih načinov. Le nekateri od teh so

intimnopartnersko nasilje z lažjimi poškodbami, posilstvo, spolni napadi in nadlegovanje, zasledovanje, javno nadlegovanje, prisilno delo, trgovina z ljudmi, deklinški infanticid (uboj novorojenčkov ženskega spola) in mnogi drugi. V mnogih primerih je opisano nasilje spolno zaznamovano, kar pomeni, da povzročitelj nasilja, vsaj v nekem delu, napade svojo žrtev zato, ker je ženska ali deklica.

Ta fenomen lahko pripišemo nedvoumnemu dejstvu, da so ženske kot skupina v mnogo slabšem položaju v primeru z moškimi kot skupino. To seveda ne pomeni, da vsi moški uživajo le privilegije, vse ženske pa so v vseh pogledih v slabšem položaju. Poudarjeno je le, da je celostno gledano vrzel med ženskami in moškimi v socialni in ekonomski moči še vedno ogromna (Kilmartin, 2015, str. 15). Avtor (ibid.) meni, da se je pomembno zavedati, da lahko hkrati obstajata dve resnici – da večina moških ni nasilnih in da so moški najbolj nasilni ljudje. To seveda ne pomeni, da biti ženska avtomatsko pomeni biti dober in biti moški pomeni biti slab. To dejstvo sporoča le, da je nasilje ukoreninjeno v socialni konstrukt tega, kar naj bi bili moški.

Nekateri vzrok intimnopartnerskega nasilja, ki disproporcionalno prizadene ženske, vidijo v patologiji posameznikov, spet drugi poudarjajo, da gre za posledice strukturne neenakosti spolov, ki je ukoreninjena v naši družbi (Lloyd, 2021, str. 1). V boju proti nasilju je eden manj prepoznavnih, a hkrati morda najbolj pomembnih načinov zmanjševanja nasilja prav privzdigovanje glasov večine moških, ki nasilja ne povzročajo. Pomembno je, da ti uporabijo svoj vpliv v pozitivne namene. To je pomembno, saj vse vrste nasilja med seboj povezuje prav zloraba moči s strani moških, kar se odvija preko različnih med seboj povezanih mehanizmov, kot so seksizem, privilegij, občutek upravičenosti in toksična moškost. Vse te mehanizme med seboj povezuje patriarhalni socialni sistem, ki večjo moč in vpliv podeljuje moškim (Kilmartin, 2015, str. 15–16). Ta se izraža v dominantnih zavednih in nezavednih vrednotah in prepričanjih, navadah in ekonomskih ureditvah (Kilmartin, 2010, kot navedeno v Kilmartin, 2015, str. 16).

Murnen, Wright in Kaluzny (2002, str. 359) povzemajo avtorje, ki navajajo, da feministični sociokulturni model posilstva trdi, da patriarhalna družba, v kateri živimo, v resnici ohranja in reproducira nasilje nad ženskami. Moška dominanca ohranja svoje mesto v družbi s pomočjo različnih družbenih dejavnikov, med drugim tudi s spolnim nasiljem nad ženskami. Grožnja spolnega nasilja v ženskah vzbudi strah, zaradi česar so odvisne od odnosov s posamezniki, ki jih lahko pred spolnim nasiljem zaščitijo.

1.2.6. Plačna vrzel in lepljiva tla

Med pregledovanjem literature sem naletela na nekoliko različne definicije plačne vrzeli, zato bom v nadaljevanju predstavila različne podatke in z njimi povezane definicije plačne vrzeli.

Eurostat (2024, str. 34) opredeli splošno plačno vrzel med spoloma kot kombinacijo treh dejavnikov, in sicer povprečno urno postavko, mesečno povprečje plačanih ur (brez prilagoditve za skrajšani delovni čas) ter stopnjo zaposlenosti. Splošna plačna vrzel je izračunana za posameznike, stare med 15 in 64 let, na podlagi povprečnega zaslužka žensk ne glede na status zaposlitve v primerjavi s povprečnim zaslužkom moških. V letu 2018 je splošna plačna vrzel med spoloma v Evropski uniji znašala 36,2 %, kar pomeni, da so ženske zaslužile 36,2 % manj kot moški. V Sloveniji je v letu 2018 plačna vrzel znašala 20,7 %.

Eurostat (2025) predstavi tudi podatke za neprilagojeno plačno vrzel med spoloma, ki jo opišejo kot razliko med povprečno bruto plačo moških na uro in povprečno bruto plačo žensk na uro kot delež povprečne bruto plače moških na uro. V kontekstu takšne definicije plačne vrzeli podajo podatke za leto 2018, ko je plačna vrzel med spoloma znašala 9,3 %, v letu 2022 pa 6,8 %.

Gregorčič, Perko, Sodja, Pečar in Čelebič (2020, str. 5) v analizi Urada Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj zapišejo, da je bila v letu 2018 plačna vrzel med spoloma moškim v največjo korist na področju finančnih in zavarovalniških dejavnosti ter v zdravstvu in socialnem varstvu. Ženskam je bila plačna vrzel leta 2018 v največjo prid v sektorjih, kjer so te manjšinsko zastopane, tj. v transportu, skladiščenju in gradbeništvu. Ob tem zapišejo, da ženske zasedajo višje povprečne plače v tradicionalnih moških poklicih, saj v teh sektorjih običajno zasedajo delovna mesta, ki niso povezana s težkim fizičnim delom, npr. administrativna in pisarniška dela. Dodajo, da je plačna vrzel običajno v prid moškim v feminiziranih poklicih, kot so npr. zdravstvo, socialno varstvo in izobraževanje.

Zanimivo je tudi poročilo SURS (2017) za leto 2016, kjer zapišejo, da je povprečna mesečna bruto plača žensk v skoraj vseh dejavnostih nižja od povprečne mesečne bruto plače moških. Najvišja razlika v povprečni bruto mesečni plači se je pokazala v zdravstvu in socialnem varstvu, kjer so moški prejeli 23,6 % več od povprečja v tej dejavnosti, ženske pa 5,6 % manj od povprečja. Še posebej zanimivo je dejstvo, da so v teh poklicih ženske prevladovale z več kot tremi četrtinami zaposlenih, vseeno pa so zaslužile manj kot moški.

Plačna vrzel je najbolj stabilna v sektorjih, kjer prevladujejo ženske, moški pa na teh področjih običajno zasedajo bolj plačana delovna mesta. Za takšne sektorje označijo informatiko in komunikacijo, trgovino, proizvodnje ter izobraževalni sektor (Gregorčič, Perko, Sodja, Pečar in Čelebič, 2020, str. 5).

Avtorji (Gregorčič, Perko, Sodja, Pečar in Čelebič, 2020, str. 6) poudarjajo, da primerjava višine povprečne plače med moškimi in ženskami ni dovolj natančna, da bi na podlagi le-te lahko pojasnili resnične plačne neenakosti med spoloma. Obenem pa takšna primerjava tudi ne more dokazati, ali ženske za enako opravljeno delo prejemajo enako plačilo kot moški.

Prilagojena plačna vrzel, kjer so iz ocene izločene zaposlitvene in demografske razlike, pokaže veliko večje razlike v plačah moških in žensk. Avtorji (ibid.) navajajo, da boljši približek razlike v plačilu za enako delo v povprečju znaša 16,7 %.

Statistični urad Republike Slovenije (SURS, 2024) navaja, da so v oktobru 2023 v zasebnem sektorju ženske z osnovnošolsko ali nižjo izobrazbo prejele 10,2 % nižjo plačo kot moški, ženske s srednješolsko izobrazbo so prejele 12,1 % manj kot moški, ženske z višjo ali visokošolsko izobrazbo pa 15,9 % manj od moških. Medtem je v javnem sektorju veljal obraten trend, kjer je največja razlika opazna pri ženskah z nižjo izobrazbo, in sicer 21,3 %, ženske z najvišjo izobrazbo pa so prejele 16,4 % manj kot moški. Ob tem so ženske dosegle višjo neto plačo od moških le v starostni skupini nad 65 let.

Razlogi za plačno vrzel so različni. Evropski parlament (2024) mednje šteje delo s skrajšanim časom, ki ga v večji meri opravljajo ženske, ki pa prevzemajo več neplačanega dela v primerjavi z moškimi, zato pa naj ne bi imele toliko časa za opravljanje plačanega dela. Prav tako omenijo tudi vpliv družinskih obveznosti na karijerne odločitve, saj je v letu 2018 kar tretjina žensk v Evropski uniji prekinila kariero zaradi skrbi za otroke. Ženske predstavljajo večinsko zastopanost sektorjev z relativno nizkimi plačami, kot so oskrba, zdravje in izobraževanje, obenem pa zasedajo tudi manj vodilnih položajev, čeprav predstavljajo skoraj polovico delovne sile. Dejavniki, ki vplivajo na plačno vrzel, so med seboj mnogokrat povezani. Ženske zaslužijo nižjo urno postavko, opravljajo pa več neplačanega dela in so hkrati tudi podvržene večji nevarnosti za brezposelnost.

Pomembno se mi zdi nagovoriti tudi koncept lepljivih tal, ki ga nekateri opisujejo kot stekleni strop ali podobne izraze, ki nagovarjajo težje napredovanje žensk na vodilne položaje.

European Institute for Gender Equality (2016) lepljiva tla opiše kot metaforo, ki izpostavlja diskriminacijo na področju zaposlovanja. Lepljiva tla predstavljajo težjo mobilnost in nevidne ovire za poklicno napredovanje zaposlenih, pogostejše žensk.

Taparia in Lenka (2024) v svoji bibliometrični raziskavi glede na analizo drugih raziskav poimenujeta tri vzroke za nastajanje lepljivih tal oziroma steklenega stropa, ki jih razdelita na makro nivo, ki vključuje družbene in politične ovire, mezo nivo, ki vključuje organizacijske ovire, ter mikro nivo, ki predstavlja individualne ovire. V nadaljevanju navajam kratek opis vsakega nivoja z nekaj primeri.

Makro nivo družbenih in političnih ovir govori o družbenih pričakovanjih in spolnih vlogah, prav tako pa naslovi nacionalno politiko, predpise in infrastrukture (Taparia in Lenka, 2024).

Spolne vloge v družbi so različne za moške in ženske, medtem ko dečke in moške spodbujamo k asertivnosti, odločnosti, samozavesti ter agresivnosti, je od deklic in žensk pričakovano, da so empatične, prijazne in sočutne (Eagly in Karau, 2002). Takšna družbena pričakovanja, ki se razlikujejo glede na spol, ustvarjajo različne izzive na individualni ravni, kot je pomanjkanje samozavesti pri ženskah in njihova težnja po usklajevanju družinskega življenja z delom. Prav tako prispeva tudi k ustvarjanju moške organizacijske kulture na ravni organizacije (Budkwar idr., 2005, kot navedeno v Taparia in Lenka, 2024). Velik vpliv ima tudi status, ki ga pripisujemo vsakemu od spolov, in s tem spolni stereotipi, ki predstavljajo velike ovire v karierah žensk. Predstave o tem, kako naj bi se ženske vedle, le-te kaznujejo, kadar ne delujejo v skladu z njimi, npr. kadar v vodstvenih vlogah izražajo asertivnost (Redgeway, 2001, kot navedeno v Taparia in Lenka, 2024).

Avtorici navedeta različne raziskave, ki prikazujejo pomembnost ustrezne zakonodaje, ki ustvarja kvote za uravnoteženo zastopanost spolov v upravnih odborih ali drugačne oblike spodbujanja spolno uravnotežene zastopanosti. Še bolj ključnega pomena pa bi bile pravne sankcije proti kršiteljem ter močna izvršilna oblast, ki bi skrbela za upoštevanje zakonov, saj pomanjkanje le-teh še dodatno otežuje prodiranje skozi stekleni strop (Taparia in Lenka, 2024).

Mezo nivo vključuje organizacijsko kulturo in klimo ter strategije zaposlovanja ipd., te pa vplivajo na posameznikovo motivacijo (Taparia in Lenka, 2024). Eagly in Karau (2002) navajata, da obstaja neskladje med prepričanjem o vodilnih vlogah in družbeno predpisanimi spolnimi vlogami žensk. Posameznik na vodilnem položaju naj bi bil asertiven, samozavesten in ambiciozen, medtem ko naj bi bile ženske empatične, prijazne, skromne in ljubeče. Zaradi

takšnega neskladja so ženske tretirane kot neprimerne za zasedanje vodilnih položajev. Ko ženske izražajo lastnosti, ki jih pripisujemo dobri vodji, so večkrat pristransko ocenjene, saj ne izpolnjujejo družbenih pričakovanj (Rudman in Phelan, 2008, kot navedeno v Taparia in Lenka, 2024).

Avtorici (Taparia in Lenska, 2024) navajata različne raziskave, ki odkrijejo, da se ženske večkrat izogibajo neformalnemu srečanju iz različnih razlogov, npr. zaradi svojih družinskih obveznosti ali ker se želijo izogniti žaljivim pripombam. Obenem se tudi moški znotraj neformalnega druženja večkrat namerno izogibajo žensk. Takšna izključenost iz neformalnega druženja ima lahko velik vpliv na njihovo kariero. Poleg tega so raziskave odkrile, da nadrejeni ženske večkrat doživljajo kot nesposobne za opravljanje kompleksnejših del, v nekaterih primerih pa se ženske tudi same odločijo ostati na nižje plačanih položajih zaradi svojih obveznosti izven zaposlitve.

Mikro nivo vključuje individualne ovire, kot so posameznikove lastnosti, sposobnosti in izbire (Taparia in Lenska, 2024).

Avtorici (ibid.) navajata različne raziskave, ki so odkrile, da se ženske redkeje odločajo za študij na področjih, ki ponujajo višjo plačilo in večjo karierno rast. Prisotnost spolnih stereotipov v naši družbi in s tem povezano različno obravnavanje moških in žensk močno vpliva na kariero žensk. Zaradi različne vzgoje, ki so je deležni dečki in deklice, le-ti razvijejo različne lastnosti in sposobnosti, ženske pa zaradi drugačne vzgoje običajno ne osvojijo lastnosti, kot so odpornost, samozavest, zavedanje lastnih sposobnosti, zmožnost vodenja in ne prevzemajo tveganja v takšni meri, kot se izurijo moški. To ključno in negativno vpliva na samopromocijo žensk in posledično na njihove možnosti za napredovanje.

Zaradi družbeno predpisane in mnogokrat sprejete vloge žensk kot mater in tistih, ki prevzemajo večje gospodinjsko breme, se ženske težje posvečajo dolгим delovnikom v službi. Prav to v njih mnogokrat ustvari konflikt med družino in službo ter večjo potrebo po usklajevanju družinskega in profesionalnega življenja (Ahuja, 2002, kot navedeno v Taparia in Lenska, 2024).

Vsi ti dejavniki prispevajo k ohranjanju steklenega stropa oziroma koncepta lepljivih tal.

1.2.7. Opravljanje neplačanega dela

Davies in Greenstein (2013, str. 64) navajata, da so raziskave na področju gospodinjanskega dela zanimive, saj gre za rutinske, ponavljajoče, vsem znane oz. preproste aktivnosti, ki posameznikom običajno niso najljubše. To pomeni, da je čas, ki ga partnerji porabijo za gospodinjanska opravila, dober pokazatelj dinamike moči v partnerstvu. Ko govorimo o gospodinjanskih opravilih, običajno govorimo o čiščenju ali pospravljanju doma, pripravljanju obrokov ter umivanju in likanju oblačil, saj gre v teh primerih za posameznikom najmanj ljuba opravila, poleg tega pa so tradicionalno ovrednotena kot ženska opravila, kot takšna pa so ostala najbolj odporna na spremembe. Zaradi tradicionalne razporeditve dela, kjer gospodinjanska opravila padejo na ženske, le-te občutijo večje negativne posledice takšne porazdelitve, še posebej, ko gre za ravnovesje med delom in zasebnim življenjem ter občutkom po primanjlovanju časa (Altintas in Sullivan, 2016, str. 456).

Po poročilih Evropskega inštituta za enakost spolov so v Sloveniji opazne velike razlike v opravljanju neplačanega dela. Podatki, ki jih prikazuje Evropski inštitut za enakost spolov za leto 2024, sicer temeljijo v večini na podatkih iz leta 2022, ki pa prikazujejo, da ženske opravljajo veliko več dnevnih hišnih opravil, kot to počnejo moški. V podatkih zajamejo posameznike med 18. in 74. letom starosti, kjer prikažejo, da kar 69 % žensk vsak dan opravlja hišna opravila in pripravlja obroke, medtem ko moški takšna opravila na dnevni ravni opravljajo le v 29 %. Še večje razlike so opazne, ko se osredotočimo na pare brez otrok in pare z otroki. Ženske v partnerstvu brez otrok dnevno opravljajo hišna opravila in pripravlajo hrano kar v 83 %, moški pa le v 19 %. Razlika je nekoliko manjša, ko se osredotočimo na pare z otroki, kjer ženske na dnevni ravni še vedno opravljajo veliko več hišnih opravil, in sicer to počne 75 % žensk, medtem ko le 30 % moških takšna opravila opravlja dnevno (European Institute for Gender Equality, 2025).

Nekoliko manjšo razliko lahko zaznamo v skrbi za otroke in/ali starejše člane družine, kjer ženske takšne dejavnosti dnevno opravljajo v 26 %, moški pa v 24 %. Kljub temu je mogoče opaziti nekoliko večjo razliko v parih z otroki, kjer ženske v 53 % dnevno opravljajo takšna dela, moški pa v 41 % (European Institute for Gender Equality, 2025).

1.2.8. Šale, ki so ali niso »le« šale

Humor spremeni način interpretacije predanega sporočila. Njegova neresna in lahkomiselna narava nas povabi k temu, da ubesedeno ne glede na to, ali gre za nekaj povsem nedolžnega ali

popolnoma nesprejemljivega, sprejmemo kot igrivo in neškodljivo. Na takšen način delujejo tudi seksistične šale, ki spolno diskriminacijo banalizirajo in jo v kontekstu humorja označijo kot nepomembno, saj gre le za nedolžno zabavo. S tem se posamezniki izognejo nasprotovanju in kritiki, ki bi je bili verjetno deležni, če bi svoja seksistična prepričanja izrazili izven okvirjev humorja (Ford, Boxer, Armstrong in Edel, 2007, str. 159).

Na začetku tega poglavja smo spoznali, da ko govorimo o seksizmu, v resnici govorimo tudi o predsodkih in stereotipnih prepričanjih o spolu. Crandall in Eshleman (2003, str. 414) za namen svoje raziskave predsodke definirata kot negativno vrednotenje določene socialne skupine ali posameznikov na podlagi njihovega pripadanja socialni skupini. Avtorja (Crandall in Eshleman, 2003) sta v povezavi s predsodki razvila upravičevalno-zatiralni model predsodkov (Justification-Suppression Model of Prejudice), ki pojasnjuje, da različni socialni, kulturni, kognitivni in razvojni dejavniki vplivajo na oblikovanje različnih predsodkov (npr. rasnih, spolnih, etničnih ipd.). Ti dejavniki v posameznikih ustvarijo »pristne« predsodke. Družbene norme, osebna načela, prepričanja in vrednote na posameznike delujejo tako, da svoje pristne predsodke zatirajo, spet drugi, upravičevalni dejavniki, pa lahko vplivajo na to, da bo posameznik svoje pristne predsodke javno ubesedil in jih sprejel za svoje. Upravičevalni dejavniki imajo funkcijo sproščanja predsodkov. Ob javnem izražanju svojih pristnih predsodkov posameznik ne bo občutil krivde, sramu ali strahu pred družbenimi posledicami, prav zaradi upravičevalnih dejavnikov, ki prisotnost predsodkov razložijo ali upravičijo. Posamezniki tako svoje predsodke prosto izražajo le v primeru, ko se jim zdijo v določenem kontekstu upravičeni.

Razumevanje zgoraj opisanega delovanja zatiranja, upravičevanja in sproščanja predsodkov se mi zdi ključno za razumevanje povezave med normaliziranjem seksističnih šal in izražanjem seksističnih prepričanj.

Ford, Boxer, Armstrong in Edel (2007, str. 160) v svoji raziskavi povezujejo ugotovitve različnih avtorjev in pojasnijo, da je za posameznike bolj verjetno, da bodo odkrito pokazali svoje predsodke, kadar se ti posamezniki nahajajo v okolju, kjer so družbene norme šibke, dvoumne ali nejasne. V takšnem kontekstu je diskriminatorno vedenje večkrat sprejeto in kot tako ne sproži družbenih posledic. Če posameznik v skupini ljudi zazna, da ima podobna prepričanja kot oni, to ustvari normativni standard, ki prav tako lahko spodbudi posameznika, da izrazi svoje predsodke.

Ford, Boxer, Armstrong in Edel (2007, str. 168) v raziskavi odkrijejo, da imajo seksistične šale potencial za sproščanje predsodkov. V prvem delu raziskave prikažejo, da je izpostavljenost seksističnim šalam negativno vplivala na pripravljenost moških pomagati ženski organizaciji. Moški, ki so bili izpostavljeni nevtralnim šalam ali seksističnim izpovedim, ki niso bile prikazane v obliki humorja, pa so bili bolj pripravljeni pomagati ženski organizaciji. V drugem delu raziskave so ugotovili, da so moški, ki so bili izpostavljeni seksističnim šalam, izražali več sovražnega seksizma in obenem sprejeli odločitev za večje zmanjšanje proračuna ženskimi organizacijam, kar pa ni veljalo za moške, ki so bili izpostavljeni nevtralnemu humorju. Organizacije, s katerimi so moški razpolagali, so bile za namen raziskave sicer izmišljene, vendar pa moški s tem niso bili seznanjeni in so verjeli, da imajo njihove odločitve resnični vpliv na te organizacije. Drugi del raziskave prikaže tudi večji sovražni seksizem moških, ki so bili izpostavljeni seksističnemu humorju, in so v skupini zaznali strinjanje z zmanjšanjem proračuna ženski organizaciji. To nakazuje na povezavo med lokalno (skupinsko) normo sprejemanja sovražnega seksizma in diskriminacijo nad ženskimi organizacijami oziroma na povezavo med okolico, ki odobrava seksizem in aktivno diskriminacijo žensk ter odzivanje posameznikov s sovražnim seksizmom.

Prisotnost poniževalnega humorja v popularni kulturi in način, kako ga prikazujemo kot nedolžno zabavo ali zgolj kot šalo, takšnemu humorju omogočata, da postane močan in zelo razširjen sprožilec predsodkov v naši družbi. Sprejemanje in normalizacija seksističnega humorja lahko vodita v nejasnosti o družbenem stališču do žensk, kar lahko poveča prisotnost seksizma in normalizira seksistična ravnanja (Ford, Boxer, Armstrong in Edel, 2007, str. 168; Bill in Naus, 1992, kot navedeno v Woodzicka in Ford, 2010, str. 175).

»Seksističen humor ponižuje, žali, uporablja stereotipe in/ali objektivizira osebo na podlagi njenega spola« (LaFrance in Woodzicka, 1998, kot navedeno v Woodzicka in Ford, 2010, str. 175), obenem pa so ženske bolj pogosto žrtve agresivnega in seksističnega humorja (Cantor in Zillmann, 1973, kot navedeno v Woodzicka in Ford, 2010, str. 175).

Seksistični humor in seksistična prepričanja so med seboj povezana, kar potrjujeta Bemiller in Schnider (2010, str. 461, kot navedeno v Meghana in Vijaya, 2020, str. 62). Avtorja (ibid.) navajata, da seksistične šale predstavljajo mizoginijo, ki v naši družbi deluje različno. Mizoginija ima vlogo objektivacije in seksualizacije žensk, zmanjšuje vrednotenje ženskih osebnih in poklicnih sposobnosti, deluje kot negativen odziv na feminizem ter sporoča, kje je žensko mesto v zasebni sferi in podpira nasilje nad ženskami.

Woodzicka in Ford (2010, str. 176) povzemata ugotovitve različnih avtorjev, ki pojasnjujejo, da ženske in moški oblikujejo spolne identitete, ki jim pomagajo pri tem, da se med seboj razlikujejo. Posledično pa pozitivno doživljajo le humor, ki pozitivno vrednoti in razlikuje njihovo skupino (»in-group«) od druge skupine (»out-group«). Takšna razlaga dobro pojasnjuje, zakaj se moškim zdi seksistični humor bolj zabaven in ga doživljajo kot manj žaljivega v primerjavi z ženskami. Prav tako povzemata avtorje, ki pravijo, da ne gre nujno za to, da se zdi seksistični humor zabaven le moškim, vendar pa v njem lahko uživajo različne osebe ne glede na njihov spol. Bolj kot oseba uživa v poniževalnem humorju, manj je naklonjena subjektu, ki je tarča takšnega humorja.

Chapman in Gadfield (1976, kot navedeno v Woodzicka in Ford, 2010, str. 177) sta odkrila, da so moški in ženske, ki bolj uživajo v seksističnih risankah, manj naklonjeni ženskim gibanjem za enakost spolov.

Woodzicka in Ford (2010, str. 177) navajata odkritja različnih avtorjev o tem, da posamezniki, ne glede na spol, uživajo v seksističnem humorju, če imajo tudi sami negativna oziroma seksistična prepričanja o ženskah.

Šale, ki vsebujejo spolne stereotipe prinašajo več slabega kot dobrega. Kar pa je še slabše od tega, da nekateri posamezniki uporabljajo seksistični humor, je to, da nekateri spolne stereotipe sprejmejo za resnične in jih vključujejo v vsakdanje življenje, s tem pa jih potrjujejo in poglobljajo (Meghana in Vijaya, 2020, str. 59).

Avtorja (Woodzicka in Ford, 2010, str. 181–183) povzameta različne avtorje, ki opisujejo posredne posledice seksističnega humorja. Opišejo, da ima seksistični humor širše socialne posledice tako na ženske kot tudi na moške. Seksistični humor lahko povzroča neprijetno, mučno in sovražno delovno okolje za ženske ter vpliva na to, kako moški vidijo ženske in kako doživljajo njihovo diskriminacijo. Seksistični humor prav tako vpliva na pripravljenost moških sodelovati v subtilnejših seksističnih dejanjih. Izpostavljenost seksističnemu humorju in njegova normalizacija sta povezani z večjo tolerantnostjo do seksističnih ravnanj, uživanje v takšnem humorju pa je povezano tudi s sprejemanjem mitov o posilstvu in škodljivih spolnih prepričanjih. Woodzicka, Mallett in Melchiori (2020, str. 220–221) navajajo avtorje, ki kot posledice seksističnega humorja naštejejo tudi vpliv takšnega humorja na samopodobo in na to, kako se posamezniki vedejo do drugih. Takšen humor v ženskah sproži samoobjektivizacijo in povečano osredotočenost na lastno telo. Ženske, ki imajo izkušnjo seksističnega humorja v

delovnem okolju, so s službo manj zadovoljne in so podvržene večjemu tveganju, da se svojega delovnega mesta izogibajo (npr. na odmoru ostajajo dlje časa, zanemarijo delovne naloge ipd.).

Prav tako Woodzicka, Mallett in Melchiori (2020, str. 221) navajajo različne avtorje, ki opisujejo upiranje seksizmu. Verbalna ali neverbalna konfrontacija seksizma sporoča neodobravanje seksističnega vedenja in lahko zmanjša predsodke in prihodnje izražanje seksizma. Konfrontacija seksizma tako pošlje jasno sporočilo, da je seksizem nezaželen. Konfrontacija seksizma je ključna, vendar pa nikakor ni lahka. Podatki kažejo na to, da si mnogi želijo izraziti svoje nestrinjanje s seksizmom, vendar pa le redko oporekajo neprimernemu vedenju.

Model soočanja s predsodki, ki ga opišejo Ashburn-Nando idr. (2008, kot navedeno v Woodzicka, Mallett in Melchiori, 2020, str. 222) in Goodwin idr. (2007, kot navedeno v Woodzicka, Mallett in Melchiori, 2020, str. 222), vsebuje pet korakov soočanja: interpretacijo dogodka kot diskriminatornega, odločitev o tem, ali je konfrontacija smiselna, odločitev za konfrontacijo, odločanje o tem, kako izraziti nestrinjanje in samo izražanje nestrinjanja oziroma konfrontacija. Izražanje seksizma preko humorja poveča težavnost za opravljanje zgornjih korakov. Ob tem Woodzicka, Mallett in Melchiori (2020, str. 222) povzemajo različne avtorje in navajajo, da čeprav imata seksistična izjava in seksistična šala podobno sporočilo, je način komunikacije različen, kar oteži konfrontacijo. Humor sporoča, naj ga ne jemljemo dobesedno in resno, obenem pa nanj tudi naj ne bi gledali kritično. Tako je nesprejemljiv dogodek sprejet kot manj resen ali škodljiv, ko ga prikažemo na humorističen način. Prav zaradi tega mnogi seksističnih šal ne obravnavajo skozi kritično perspektivo in jih zato ne označijo za seksizem.

Woodzicka, Mallett in Melchiori (2020, str. 223) navajajo različne avtorje, ki pravijo, da je konfrontacija seksizma deloma tako težka zaradi socialnih posledic, ki jih lahko ima. Ženske, ki nasprotujejo seksističnim šalam, so mnogokrat označene za preobčutljive, pravijo, da se pritožujejo in »jamrajo«, njihovo nasprotovanje pa je označeno za pretiravanje. Ker se soočanje ali konfrontacija ne sklada s pričakovano spolno vlogo žensk, so ženske bolj podvržene socialnim posledicam ob konfrontaciji seksizma v primerjavi z moškimi. Moški, ki javno nasprotujejo seksizmu, so ocenjeni bolj pozitivno kot ženske, ki javno nasprotujejo seksizmu. To potrjuje tudi odkritje, da so tarče predsodkov (običajno) ženske, ki jasno nasprotujejo seksizmu, večkrat videne kot nergači in nekdo, ki se le pritožuje. Osebe, ki niso tarče seksizma in le-tega izpostavijo, pa so redkeje videne v takšni luči.

1.2.9. »Fantje bodo pač fantje«

Kaplan (2020, str. 3) navaja, da je fraza »fantje bodo (oz. so) pač fantje« zelo pogosta, če že ne izgovorjena pa ostaja v naših mislih. Ta fraza pravzaprav sporoča, da se dečki in moški lahko vedejo na določen (agresiven) način, saj je njihovo »divje« in »neobvladljivo« vedenje prirojeno in so k njemu nagnjeni zaradi svojega spola. Takšno vedenje je videno kot neškodljivo, prav tako pa se dečki in moški v svojem vedenju ne bodo spremenili, zato niti nima smisla, da bi ga nagovorili. Le nekaj izmed angleških slovarjev omeni, da gre pri frazi »fantje bodo pač fantje« tudi za agresivno in grobo vedenje, vendar pa noben izmed njih ne poudari, da lahko normaliziranje omenjene fraze in agresivno vedenje vodi tudi v posilstva, zatiranje, nasilje, stereotipiziranje, vsiljevanje spolnih vlog ipd., literatura in izkušnje pa kažejo drugačno resničnost (Kaplan, 2020, str. 3).

Fraza »fantje bodo pač fantje« zmanjšuje pomen in banalizira nasilje nad ženskami, vključno s spolnim nadlegovanjem, nasiljem in posilstvom (Kaplan, 2020, str. 4). Prepričanje, da bodo fantje pač fantje, na različne načine spodbuja in upravičuje spolno nasilje, ki ga izvajajo moški na študentskih kampusih, ter pomaga racionalizirati študentska skupinska posilstva (Sanday, 2007, kot navedeno v Kaplan, 2020, str. 4). Fraza ima velik vpliv tudi znotraj sojenja, saj jo obramba večkrat uporabi z namenom pojasnjevanja posilstev, saj so moški in dečki »sprogramirani« za takšno vedenje (Scales, 2008, kot navedeno v Kaplan, 2020, str. 4).

Raziskava Mensfield, Beck, Fung, Montiel in Goldman (2017, kot navedeno v Kaplan, 2020, str. 4) poudari, da je fraza »fantje bodo pač fantje« mnogokrat uporabljen kot izgovor za bolj prikriti in subtilnejše oblike spolnega nadlegovanja, pri čemer pa je ta izraz tako zakoreninjen v našo miselnost, da nasilna dejanja moških sprejmemo kot naravna in sprejemljiva. Takšna miselnost odvrta žrtve nasilja, da bi nasilje prijavile, če pa to vseeno storijo, se običajno srečajo z obtožbami, da so preveč občutljive.

Poleg normaliziranja nasilja pa fraza »fantje bodo pač fantje« ustvarja pričakovanja do dečkov in moških, kjer naj bi se vedli stereotipno moško, saj so lahko v nasprotnem primeru nadlegovani zaradi svojega »nemoškega« obnašanja. Tako se ustvari okolje, kjer je priznana in dovoljena le ena definicija »moškosti«. Fantje in moški lahko ob tem živijo v strahu in tesnobi pred tem, da se morajo vedno znova dokazati drugim moškim (Reigeluth in Addis, 2016, kot navedeno v Kaplan, 2020, str. 4–5).

Baron (2007) navaja, da fraza »fantje bodo pač fantje« narekuje, da je (skoraj) neizogibno, da bodo fantje in moški nagajivi, divji in/ali agresivni, kar pa obenem nakazuje na to, da to ne velja za deklice. Učitelji, ki imajo takšno prepričanje, imajo posledično do deklic višja pričakovanja. Ni povsem jasno, morda tudi učiteljem samim, ali menijo, da so nekatera dejanja sprejemljiva, kadar jih storijo dečki, obenem pa so ista dejanja nesprejemljiva, kadar to počnejo deklice. Podobno velja, kadar gre za dejanja, ki veljajo kot nesprejemljiva ne glede na spol, in spadajo v kategorijo divjih, nagajivih in agresivnih dejanj, kjer učitelji menijo, da bi za takšna dejanja morale biti deklice obravnavane bolj strogo. Ta ideja zagovarja stališče, da dečki težje nadzorujejo svojo agresijo in divjo plat, zato so za svojo divjost tudi manj odgovorni v primerjavi z deklicami.

Klein (2005, str. 95) povzema raziskave mnogih avtorjev in pojasni povezavo med mentaliteto, da bodo fantje pač fantje in upravičevanjem (spolnega) nadlegovanja in nasilja. Znaki neposrednega nasilja se skrivajo v normaliziranih pričakovanjih moškosti (torej v tem, kaj naj bi bila »prava moškost«) in se kažejo na dva načina. Prvi način narekuje, da je od dečkov in moških pričakovana določena stopnja agresije, in druga, da naj bi dečki in moški nadvladali ženske. Takšna mentaliteta omogoči, da se nasilje in spolno nadlegovanje nad ženskami skrije, če nanj nismo posebej pozorni.

1.2.10. Seksizem nad moškimi

Tako kot v prejšnjih poglavjih bom tudi na tem mestu navedla le nekaj primerov, ki prikazujejo, kako družba, v kateri živimo, škoduje moškim.

Zahodni svet je bil, vsaj v začetku, nekoliko presenečen, ko so odkrili, da imajo tudi moški svoje težave, vključno s tistimi najbolj samozavestnimi in avtoritativnimi (Segal, 2009, str. 1). Heilman, Barker in Harrison (2017, str. 8) razvijejo pojem »the Man Box« oziroma »moška škatla«, ki predstavlja določena prepričanja o tem, kakšen je pravi moški. To so prepričanja, ki moške silijo v določena vedenja in jih konstruirajo starši, družina, sovrstniki, mediji in družba na splošno. Ti pritiski moškim sporočajo, da morajo biti samozadostni, trdoživi, fizično privlačni in se držati spolnih vlog. Prav tako morajo biti heteroseksualno usmerjeni, ne smejo imeti težav v spolnosti, vedno si morajo želeli spolnih odnosov, konflikte pa morajo reševati z agresijo. Moški, ki so v moški škatli, so torej tisti, ki so ponotranjili ta sporočila in pritiske; tisti moški, ki niso v moški škatli, pa so prodrli izven nje in zavračajo družbene pritiske ter so namesto tega zavzeli bolj pozitivne in izvirne ideje o tem, kaj pomeni biti moški.

V raziskavi so avtorji (Heilman, Barker in Harrison, 2017, str. 23) opisali zgoraj naštetih sedem stebrov moške škatle. Prvi steber samozadostnosti moškim sporoča, da si tisti, ki govorijo o svojih skrbah, strahovih in težavah, ne zaslužijo spoštovanja. »Pravi moški« naj bi reševali svoje težave brez zunanje pomoči drugih posameznikov. Drugi steber trdoživosti sporoča moškim, da so šibki, če se ne odzivajo in soočijo s tistimi, ki jih izzivajo ali se znašajo nad njimi. Moški naj bi na zunaj kazali moč, četudi jih je strah. Tretji steber govori o fizični privlačnosti in poudarja, da so moški težko uspešni, če niso tudi fizično privlačni, hkrati pa poudarja, da ženskam niso všeč tisti moški, ki se preveč ukvarjajo s svojim izgledom. Tisti, ki vložijo veliko časa v svoj izgled, glede na tretji steber, niso pravi moški. V nadaljevanju četrti steber »moškosti« govori o togih spolnih vlogah, ki narekujejo, da ni dobro, da se moški v mladosti nauči kuhati, šivati, čistiti in skrbeti za mlajše otroke. Moški glede na ta steber naj ne bi sodelovali pri hišnih opravilih, saj naj bi bila njihova primarna vloga pridobivanje finančnih sredstev. Šesti steber predstavlja prepričanje, da so »pravi moški« heteroseksualno usmerjeni in imajo homofobna prepričanja. Geji torej ne morejo biti »pravi moški«, vseeno pa so lahko heteroseksualno usmerjeni moški prijatelji z geji. »Pravi moški« naj bi imel čim več spolnih partnerjev in naj nikoli ne bi odvrnil spolnega odnosa, pravi šesti steber moškosti. Zadnji steber predstavlja agresijo in nadzor ter narekuje, da naj bi moški uporabili tudi nasilje in agresijo, če je to potrebno, da si zagotovijo spoštovanje. Prav tako naj bi imel moški zadnjo besedo pri odločitvah v zvezi ali zakonu ter pravico do tega, da vedno ve, kje se njegova žena ali partnerka nahaja.

To naj bi bila sporočila, ki jih (mlajši) moški prejemajo od svojih bližnjih, sovrstnikov pa tudi družbe kot celote. Heilman, Barker in Harrison (2017, str. 31) povzemajo odkritja raziskave in pravijo, da nekateri moški zavračajo omejujoče in negativne socialne pritiske, navezujoče se na moškost, mnogi pa jih ponotranjijo. V večini so moški, vključeni v raziskavi, zavračali prepričanje, da so moški večvredni od žensk ter da ni naloga moškega, da skrbi za otroke. Pokazali pa so močno strinjanje s prepričanjem, da morajo biti moški vedno močni ter zatirati svoja čustva. Rezultati kažejo na to, da se še zdaleč nismo osvobodili norm, ki narekujejo moško (ne)čustvovanje.

Predstave o »pravih moških« povzročijo različne posledice, ki vplivajo na posameznike in na ljudi okoli njih. Predstava o moškosti je močno povezana s tem, kako posamezniki doživljajo sami sebe. Posamezniki, ki so del moške škatle, imajo torej bolj ponotranjena rigidna prepričanja o moškosti, poročajo o večjem zadovoljstvu v življenju, kot so to ocenili moški, ki nimajo tako rigidnih predstav o moškosti. Obenem pa so moški znotraj moške škatle glede na

zadnji teden ocenili, da so manj zadovoljni kot tisti, ki ne spadajo v moško škatlo (imajo manj rigidna prepričanja o moškosti) (Heilman, Barker in Harrison, 2017, str. 33-34). Avtorji (ibid.) pojasnjujejo, da imajo moški, ki so del moške škatle in sledijo pričakovanjem sorodnikov, prijateljev in družbe, od tega določeno korist, zato se lahko počutijo bolj samozavestne in se v svoji identiteti počutijo udobno. Življenje znotraj moške škatle pa ima tudi svoje negativne plati, saj lahko močno vpliva na duševno zdravje zaradi svojih rigidnih prepričanj o tem, da so moški vedno močni, takšnih pričakovanj pa nihče ne more doseči.

Ponotranjene rigidne predstave o moškosti so močno povezane s težavami v duševnem zdravju, kot je večje tveganje za depresijo in samomorilnost. Nekateri posamezniki so izrazili, da se s težavami niso soočali in se o njih pogovarjali, namesto tega so svoje težave zatrli. To je zelo zaskrbljujoče, saj se (mlajši) moški pogosto soočajo z mislimi o samomoru, čeprav to le redko izrazijo. Rigidna predstava o moškosti pa ne vpliva le na mentalno zdravje, temveč tudi na prijateljstva in iskanje pomoči, tvegano vedenje moških, samopodobo in medvrstniško nasilje. Mnogo moških povezuje moškost s pretiranim pitjem alkohola, nevarno vožnjo, s čimer ogrožajo tako sebe kot tudi ljudi okoli sebe (Heilman, Barker in Harrison, 2017).

Raziskava (ibid.) prikaže, da so moški znotraj moške škatle pogostejše izpostavljeni medvrstniškemu nasilju in ga tudi sami izvajajo, prav tako pa moški z rigidnimi predstavami o moškosti pogostejše poročajo o spolnem nasilju nad ženskami. So pa, morda nekoliko kontradiktorno, ti moški tudi tisti, ki bodo pogostejše posredovali v primeru nasilja.

Kot omenjeno zgoraj, so samomor med moškimi velik problem, kar je razvidno iz poročila Nacionalnega inštituta za javno zdravje, kjer poročajo, da je v letu 2017 v Sloveniji zaradi samomora umrlo kar 327 moških. Za posledicami samomora umre približno štirikrat več moških kot žensk. Kljub visokemu številu moških, ki so v letu 2017 v Sloveniji umrli zaradi samomora, pa je tako imenovani samomorilni količnik za omenjeno leto še vedno precej nižji v primerjavi s prejšnjim desetletjem (Roškar, b.d.). V letu 2022 je v Sloveniji zaradi samomora umrlo 321 moških, kar je bilo nekoliko nižje kot v letu 2021, še vedno pa so moški zaradi samomora umirali približno štirikrat bolj pogosto kot ženske (Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2024).

Prepričanja družbe o tem, kaj pomeni biti moški, vodijo v različna zdravstvena tveganja, kar pa še ne pomeni, da moški nimajo večje družbene moči. Prav ta družbena moč namreč vodi moške k tem, da škodujejo sami sebi. Družbena nadvlada od moških zahteva, da zatrejo svoje potrebe in ne priznavajo svoje bolečine. Podobno na moške in njihovo zdravje vpliva tudi zanikanje

ranljivosti, nadzor nad čustvi, prikazovanje moči, zanikanje potrebe po pomoči, tvegane spolne prakse in agresivno vedenje ter fizična dominanca (Clatterbaugh, 1997, kot navedeno v Courtenay, 2000; Kaufman, 1994, kot navedeno v Courtenay, 2000; Courtenay, 2000).

1.2.11. Moški v boju proti seksizmu

Kleynjan (2019, str. 13) pravi, da obstaja mnogo različnih in kompleksnih razlogov, ki moške vodijo v feminizem. Pot k feminizmu se je za nekatere moške, ki so sodelovali v raziskavi, začela že v mladosti, pri drugih pa je šlo za dogodek, ki jim je spremenil življenje. Mnoge moške so v feminizmu vodili družinski člani, izobraževanje ali posebni trenutki v njihovih življenjih, ki so jim odprli oči za spolna razmerja moči v družbi (Kleynjan, 2019, str. 15). Moški, ki so se samodefinirali za feministe, so poročali o tem, da so feminizem doživljali kot priložnost, da se zoperstavijo negativnim praksam dominantnosti in dominantni predstavi o moškosti (Kleynjan, 2019, str. 22).

Zakaj pa bi se moški sploh morali zoperstaviti seksizmu in neenakemu obravnavanju žensk in moških? Pomembno se mi zdi, da se moški zavzemajo za težave žensk in se skupaj z njimi borijo za enakovrednejši položaj žensk in moških v današnji družbi. Razlog za to podata Czopp in Monteith (2003, str. 542), ki v svoji raziskavi odkrijeta, da se posamezniki s seksističnimi prepričanji počutijo bolj krive, kadar se njihovemu seksizmu zoperstavijo tisti posamezniki, ki niso tarča seksizma. Torej, če poenostavim, se posamezniki, ki izražajo svoj seksizem, ob tem počutijo bolj krive, če se jim zoperstavijo moški (ki niso tarča njihovega seksizma) kot ženske (ki so tarča seksizma). Ob tem imajo tisti, ki niso tarče seksizma (za namene magistrske naloge jih bom poimenovala kot moške, ob tem pa ne želim trditi, da moški ne morejo biti žrtve diskriminacije) unikatno priložnost, da pripomorejo k zmanjšanju diskriminacije s pomočjo konfrontacije seksizma (Czopp in Monteith, 2003, str. 542). Ob konfrontaciji s strani moških so se izvajalci seksizma počutili bolj krive in obenem manj napeto in neprijetno, kot če so se seksizmu zoperstavile tarče seksizma (za namene magistrske naloge jih bom poimenovala kot ženske, ob tem pa ne želim trditi, da so lahko le ženske žrtve diskriminacije). Čeprav si mnogi moški morda mislijo, da je bolje, če se ne vtikajo v situacije, kjer zaznajo seksizem, imajo ob tem edinstveno priložnost in prednost, da s pomočjo konfrontacije seksizem zmanjšajo (Czopp in Monteith, 2003, str. 542).

Podobno smo ugotovili že v poglavju o šalah, kjer avtorji (Woodzicka, Mallett in Melchiori, 2020, str. 223) navedejo različne raziskave, ki odkrijejo, da so ženske označene bolj negativno,

kadar odprto nasprotujejo in soočijo seksizem, medtem ko so moški za svojo konfrontacijo ocenjeni bolj pozitivno. Ob tem moški, ki se zoperstavijo seksizmu, občutijo tudi manj družbenih posledic, kot so označba, da ne znajo sprejeti šale, so preveč občutljivi ipd.

Kimmel (2005, str. 103) meni, da je razlog, da je gibanje za enakovrednost žensk doseglo le delni uspeh, povezan prav z moškimi in njihovim odnosom do žensk, ki zanj predstavlja največjo oviro za enakost spolov. Avtor meni, da so spremembe v odnosu moških do žensk najbolj pomembne za doseganje enakosti. Ob tem omenja, da je ključnega pomena, da moški prepoznajo, da enakost spolov koristi tudi njim. Kimmel (2005, str. 100–105) opisuje spremembe, ki so se v zadnjih nekaj generacijah zgodile v družbi in v življenju žensk s pomočjo ženske »revolucije«, obenem pa se definicija tega, kaj pomeni biti moški, ni posebej spreminjala.

Kimmel (2005, str. 108–112) pravi, da tradicionalna »pravila moškosti« ovirajo moške pri tem, da bi živeli takšno življenje, kot pravijo, da si ga želijo. Kot primer poda, da pravilo o tem, da pravi moški niso čustveni in občutljivi, le-te sili v konstantno dokazovanje, da so pravi moški in zato niso »mevže«, šibki ali geji. Žensko gibanje za enake možnosti na delovnem mestu nas prisili v pogovor o usklajevanju družinskega in profesionalnega življenja, kar pa je v prid tudi moškim, saj si tudi sami želijo več časa preživeti z družino, biti prisotni pri porodu ipd. Eno izmed pravil moškosti pravi, da mora biti pravi moški oporni steber in zanesljiv v kriznih situacijah. Prav to pravilo pa moškim hkrati onemogoča čustveno dostopnost in povezanost z ljudmi v njihovem življenju, npr. s partnerko, prijatelji in otroki.

Menim, da zgoraj omenjene raziskave potrdijo, kako ključnega pomena je, da so moški aktivni zavezniki pri premagovanju seksizma, s katerim se srečujejo ženske. Obenem pa imajo tudi moški korist od večje enakovrednosti moških in žensk v družbi. Glede na pridobljene podatke omenjenih raziskav, imajo konfrontacije s strani moških večjo težo za posameznike, ki svoj seksizem odkrito in jasno prikazujejo, tako pa imajo večji vpliv na ustvarjanje družbene klime, kjer je seksizem nesprejemljiv. Obenem pa sami sebe osvobodijo rigidnih pravil »prave moškosti«, ki jim škoduje.

1.3. Feminizem

Slovar slovenskega knjižnega jezika (2014c) feminizem opiše kot gibanje žensk za enakopravnost z moškimi. To definicijo pa Merriam-Webster (2023) in Cambridge Dictionary (2023) razširita ter dodata, da feminizem pomeni prepričanje v enakopravnost žensk in

zagovarjanje politične, ekonomske in socialne enakopravnosti med spoloma, kjer imajo ženske enake pravice, moč in priložnosti, kot jih imajo moški in so v primerjavi z njimi tudi enako obravnavane. Feminizem poziva k zaustavitvi seksizma in seksistične ideologije in ustvarjanju enakih priložnosti ne glede na spol (Darnell, 2018).

Kot smo spoznali v točki, v kateri smo spregovorili o (ne)enakosti spolov, se feministke v svojem bistvu borijo za enakost med ženskami in moškimi, kar presega le enakost pred zakoni, ki je omenjena v zgornjih definicijah. Gre torej za gibanje, usmerjeno v zagotavljanje enakosti spolov v različnih pogledih življenja, ter resnično upoštevanje in vrednotenje enakosti med ženskami in moškimi tudi izven pravnoformalne ureditve.

1.3.1. Razvoj feminizma v Sloveniji

Prvi val

Feminizem se je v Sloveniji pričel nekoliko z zamikom, in sicer nekaj desetletij kasneje kot drugod po svetu in s seboj prinesel podobne zahteve. Ženske so zahtevale svoje pravice in opozarjale na družbeni položaj žensk. Feminizem se je po svetu razširil v času francoske revolucije, leta 1789, ko so se ženske potegovala za pridobitev pravice do izobraževanja, zaposlitve in politične participacije. V odgovor na Deklaracijo o pravicah človeka oziroma moža je Olympe de Gouges v letu 1790 napisala Deklaracijo o pravicah žensk, v kateri je izpostavila, da ni dovolj, da pravice do svobodnega in enakopravnega državljanstva naslavlajo le moške, ampak morajo biti vezane tudi na ženske (Leskošek, 2004 str. 89).

Žensko gibanje je bilo v 19. stoletju najbolj razvito v ZDA, in kot tako nudilo tudi vzor feminističnemu gibanju drugod po vsem svetu. V zgodnjih letih je bilo feministično gibanje močno povezano s protisuženjskim gibanjem. V tem času ženske še niso imele političnih pravic in niso imele vpliva na politični prostor, posledično so bile izključene tudi iz Svetovne protisuženjske konvencije v Londonu, kar je spodbudilo neposredni boj proti diskriminaciji žensk. V začetku leta 1900 se je v ZDA in Veliki Britaniji odvijalo mnogo cestnih pohodov za volilno pravico, leta 1908 pa se je v Londonu takšnega pohoda udeležilo kar pol milijona ljudi. V tem času se je feministično gibanje razširilo po vsej Evropi, Novi Zelandiji in Avstraliji (Leskošek, 2004 str. 89). Ženske so bile v tem času zadolžene predvsem za zasebno sfero, kjer je imelo glavno vlogo skrbstveno delo in skrb za otroke, medtem ko so bili moški vključeni v javno življenje, kjer so vstopali v politiko in različne druge poklice. Tako so bili ženski glasovi

utišani in omejeni z zakoni, ki so vplivali nanje in njihove družine (McCammon idr., 2001, kot navedeno v Darnell, 2018, str. 7).

V tujini se je zastopanost (belih) žensk v javnem življenju počasi začela vse bolj povečevati, prisotne so bile v izobraževanju, zaposlene so bile izven doma in začele so izoblikovati svoje poklicne identitete. Počasi se je začelo spreminjati pojmovanje tega, kaj pomeni biti ženska, in pogled na to, da ženske spadajo le v zasebno sfero (McCammon idr., 2001, kot navedeno v Darnell, 2018, str. 7).

V prvem valu v tujini gre torej za poudarek na vprašanjih enakopravnosti in enakovrednosti ter kolektivnih in individualnih, socialnih in političnih interesov žensk ter njihovi samoopredelitvi. Ženske so bile osredotočene na boj za enakopraven dostop do izobrazbe in službe ter se borile proti statusu, ki so ga ženske imele kot žene. Verjele so, da bodo v spremenjenem mednarodnem redu postale polne in enakopravne državljanke. Feminizem prvega vala je ženskam omogočil novo politično identiteto in uresničil zahteve po zakonskih pravicah in javnem delovanju žensk. V ospredje so bile postavljene teme, kot so domače delo, organizacija materinstva, zaščitne zakonodaje in pravni status žensk, ki so ženskam priborile volilno pravico, družinske prejemke in blaginjske pravice (Leskošek, 2004 str. 90).

Leskošek (2004, str. 102) navaja, da so se kljub desetletnim zamikom tudi slovenske ženske borile za enake pravice. Svoje gibanje so aktivistke poimenovala kot »žensko gibanje«, ki so ga nekatere smatrale za emancipacijsko, spet druge pa za feministično gibanje, vse pa so strmele k družbenim spremembam. Prav to je bilo bistvo gibanja tako včasih kot tudi danes. Žensko gibanje je strmelo k spremembam javnega in družbenega življenja, kar bi omogočalo svobodo in samoopredeljevanje žensk, kot so npr. zahteve po svobodi, razpolaganju z lastnim telesom in lastno osebo, boj proti celibatu, boj za splav in civilni zakon, razvezo ter boj proti vlogi gospodinje in mater (Leskošek, 2004, str. 90). Feministke so se potegovala za enako plačilo za enako delo, službena napredovanja pod istimi pogoji, kot jih imajo moški, borile so se za dostop do sodniških in odvetniških mest ter duhovniškega poklica. Spodbujale so javne ustanove k nakupu knjige ženskih avtoric ipd. (Leskošek, 2004, str. 102).

V Slovenskem prostoru je imel časopis ključno vlogo za feministično gibanje, saj je možnost objavljanja v njem ženskam omogočila organiziranje in povezovanje. V različnih časopisih, člankih in prilogah so se ženske pozivale k združevanju, se vzpodbujale k narodnemu, socialnemu, literarnemu in feminističnemu delovanju ter pozivale k vzpostavitvi ženskega društva. Tako so nastali tudi začetki ženske lastne organizacije. Časopis je bil za žensko gibanje

zelo pomemben tudi zato, ker je predstavljal enega redkih prostorov, kjer so ženske lahko javno izražale svoja stališča in javno razpravljale o zadevah (Leskošek, 2004, str. 90–91 in 96).

Leskošek (ibid.) navaja revijo Slovenka, v kateri je avtorica besedila nagovarjala bralke k akciji in združevanju v skupnem boju. Nagovarjala jih je k temu, naj ne dovolijo več, da jih tretirajo kot otroke, igrače ali kot sužnje. Leskošek (2004, str. 92) navaja tudi drugo avtorico, ki se je potegovala za to, da bi se organizirala društva, namenjena ozaveščanju in izobraževanju žensk različnih slojev, tako izobraženim kot tudi neizobraženim. Takšnim pozivom so se pridružili tudi nekateri moški, ki so se tudi sami potegovali za volilno pravico žensk in njihovo večjo moč v javnem življenju.

V času prvega feminističnega vala ženske niso imele volilne pravice, čeprav so jo javno podpirali vsi politiki, od krščanskih voditeljev pa do levice. Družbeno vzdušje je večkrat nakazovalo na to, da so naklonjeni feminističnim zahtevam, vendar pa jih v tistem času nikoli niso dosegle, vključno z volilno pravico. Ženske so bile tako iz politike popolnoma izključene, prav tako so bile tudi močno cenzurirane. Prijaviti so morale vsa predavanja, ki so jih imele, in predstaviti naslov in vsebino izobraževanj. Odpovedati so morale tudi nekatera izmed takšnih predavanj, saj so vsebovala besedo politika, ki pa so jo prepovedali (Leskošek, 2004, str. 96–97). Predstavnice ženskega gibanja so že takrat poudarjale, kako pomembno je, da ženske poznajo svet okoli sebe in dogajanje v njem. Poudarjale so, kako nevarna je lahko politična nevednost žensk, saj jim ne omogoča sodobnih pogledov ter posledično pripelje do tega, da so ženske »nazadnjaške« (Leskošek, 2004, str. 98).

Kot že omenjeno, se je žensko gibanje zavzemalo proti celibatu učiteljic in drugih uradnic, ob čemer so se argumenti za ohranitev celibata ves čas spreminjali. Argumenti so segali od moralne spornosti nosečih učiteljic in s tem slabega vpliva na učence do tega, da bi poročene učiteljice, ki so doma dobro preskrbljene, onemogočale zaposlitev samskim učiteljicam. Ta razprava je tekla vse do druge svetovne vojne. Še bolj kompleksen pa je bil boj za civilni zakon, razvezo ter pravico do splava, saj so se v teh primerih ženske postavljale po robu tudi cerkvi in njeni hierarhiji. Boj za pravico do splava je slovensko žensko gibanje razlikoval od drugih gibanj po svetu, saj drugje ta zahteva ni bila postavljena, obenem pa je prav ta zahteva ženske izpostavila velikemu javnemu nestrinjanju in napadom (Leskošek, 2004, str. 100).

Zelo aktualen je bil tudi boj za pravico do izobrazbe, ki je bila večkrat napadena, saj so jim želeli ukiniti višjo dekliško šolo, prav tako so ukinili žensko gimnazijo, med samim šolskim letom pa so ukinili tudi šesti in sedmi razred, kar je pomenilo, da ženske niso imele rednega

šolanja. V tem obdobju je bilo razširjeno prepričanje, da ženske obiskujejo višje šole le zaradi mode, ne pa tudi zato, ker so jih sposobne obiskovati in njihovo šolanje zato ni upravičeno (Leskošek, 2004).

Drugi val

V Sloveniji se je že v prvem feminističnem valu ustanovila Slovenska protifašistična ženska zveza, ki pa se je v drugem valu večkrat preoblikovala. Ta je služila čim večji organizirani mobilizaciji žensk. Politična in uporna aktivacija žensk je v nekaj letih dosegla več kot »papirnata vojna« meščanskih feministk v več desetletjih. S tem, ko so si ženske prisvojile javnost, so torej pridobile tudi enakopravnost. Težavo v protifašistični zvezi je predstavljalo njeno delovanje, ki je vse bolj spominjalo na stare načine predvojnega ženskega delovanja. Zveza je bila premalo povezana z lokalnimi organizacijami, ponovno pa so nastajale delitve med spoloma, ki pa bi jih morali preseči in ne na novo vzpostavljati (Gerk, Križnar in Podbevšek, 1970, kot navedeno v Leskošek, 2004, str. 106).

Po osamosvojitvi je bila v prvi Ustavi Federativne ljudske republike Jugoslavije, leta 1946, zagotovljena vsestranska enakopravnost spolov. V ustavi je bilo zapisano, da so ženske enakopravne moškim na vseh področjih državnega, gospodarskega in družbenega življenja, za enako delo imajo pravico do enakega plačila kakor moški, obenem pa uživajo tudi posebno varstvo v delovnem odnosu. Prav tako je država še posebej varovala interese matere in otroka z ustanovitvijo različnih, temu namenjenih ustanov ter materi podelila pravico do plačanega dopusta pred porodom in po njem (Jogan, 2001, str. 236–237). S tem je bila ženskam legalno odprta pot do vseh sfer javnega življenja, vendar pa se je kasneje izkazalo, da enakopravnost vseeno ni bila dosežena. Večjih premikov v miselnosti ni bilo, prav tako pa se je govor o enakosti spolov osredotočal predvsem na ravnovesje med poklicnim življenjem in materinsko vlogo žensk (Leskošek, 2004, str. 107).

Avtorica (ibid.) navaja, da so glavni dosežki vsekakor predstavljali politične, ekonomske in socialne pravice, ki so jih pridobile ženske. Pridobile so aktivno in pasivno volilno pravico, pravico do izobraževanja in dela, enako plačilo za enako delo, zakonske osnove za dostop do vseh delovnih mest in položajev, porodniški dopust, zdravstveno varstvo, pokojnine, invalidnine in druge pravice. Ženske so postale tudi finančno neodvisne, pridobile pa so tudi pravico do civilnega zakona, razveze in splava, kar jim je omogočalo večji vpliv nad lastnim življenjem. Vse to je vsekakor predstavljalo velik dosežek, vendar pa ni bilo vedno podprto tudi z družbenimi možnostmi, kot so stanovanje ali dovolj velika sredstva za preživetje. Ženske so

se pogosto zaposlovale na nižje plačanih in manj vrednotenih delovnih mestih, kljub temu da so imele boljšo izobrazbo. Moški se niso odločili za porodniški dopust in niso enakopravno delili gospodinjskih opravil (Leskošek, 2004, str. 107).

Tretji val

Leskošek (2004, str. 107–109) navaja, da se je po letu 1980 v Sloveniji ponovno pokazala potreba po feminizmu, saj so se vse pogostejše pojavljala tradicionalna prepričanja o naravi spola, kar je vodilo v željo po izključevanju žensk. Kot odgovor na takratne trende so ženske ponovno začele vzpostavljati svoje lastne prostore, kjer so se lahko prosto izražale. Postalo je jasno, da je enakost spolov le napol uresničen projekt, saj so pod površjem ostali skriti mnogi strukturni pogoji, ki so omogočali slabši družbeni položaj žensk. Postalo je jasno, da so spremenjeni zakonski in administrativni okvirji brez pomena, če neenakosti ostajajo neizgovorjene in nereflektirane. Feministke tretjega vala so tako združile oboje. Razvile so se različne skupine in organizacije, ki so z akcijami opozarjale na položaj žensk, obenem pa se je razvijala tudi teorija, ki se je kasneje širila v ženske študije in študije spola. V tem času se začnejo pridobljene pravice postavljati pod vprašaj. V začetku samostojne Republike Slovenije se pojavi vprašanje o rodnosti in razširi govor o ženski dolžnosti po rojevanju večjega števila otrok. Ob tem pa pride tudi do prvega poskusa odvzema pravice do splava. Po več desetletjih se na demonstracijah za pravico do izbire ponovno zbere na stotine žensk, ob čemer dosežejo svoje zahteve. Kljub temu se v novi konservativni in nacionalistični državi še večkrat pojavijo poskusi po odvzemu pravice do splava. Naslednje velike demonstracije je spodbudila pobuda o triletnem porodniškem dopustu, ki je bila vezana na žensko »naravno« materinstvo in korist otroka, obenem pa je bila povezana z željo po povečanju rodnosti. Hkrati naj bi rešitev triletnega porodniškega dopusta predstavljala tudi rešitev za zaposlitveno krizo. Prednost naj bi tako dali moškim, saj ženske sojo vlogo izpolnijo že z materinstvom in skrbjo za dom (Leskošek, 2004, str. 107–109).

V času tretjega feminističnega vala so bile v ospredju tudi teme seksualnosti, registracije istospolne skupnosti, oploditve z biomedicinsko pomočjo ipd. Kot posledica konservativnosti nove vlade se je pokazal tudi poskus ukinjanja ginekoloških ambulant ter slabši dostop do njih (Leskošek, 2004, str. 109).

V novi politiki se je razširilo izrinjenje žensk iz javnosti in prikazovanje ženskega gibanja kot moralnega zla. Zaradi popolne spregledanosti problematike nasilja nad ženskami so se ženske povezovale med seboj in ustvarjale različne svetovalnice, skupine samopomoči, zatočišča,

krizne centre ipd. Ženske so o nasilju spregovorile javno, organizirale obširne akcije, še posebej ob mednarodnem dnevu proti nasilju nad ženskami. Spregovorile so tudi o različnih drugih tabuiziranih temah, kot so spolno nasilje na delovnem mestu, posilstvo, motnje hranjenja, duševno zdravje, institucionalizacija ipd., ob čemer pa so dosegale velike uspehe (Leskošek, 2004, str. 109).

Eno izmed pomembnejših področij tretjega vala je predstavljala osredotočenost na politično participacijo žensk, kar je privedlo do ustanovitve Koalicije za večjo participacijo žensk v politiki in kasneje Urada za žensko politiko. Skozi čas se je začelo uveljavljati prepričanje, da ljudstvo ne izvoli žensk in da ženske v politiko niti ne želijo, kar je predstavljalo podlago za izključevanje žensk iz politike. Posledično se je zmanjševalo število poslank ter število članic posameznih političnih strank (Leskošek, 2004, str. 110).

Četrty val

Rampton, (2008) pravi, da se v tujini širijo teorije o rojstvu četrtega feminističnega vala, ki naj bi se uveljavil predvsem zaradi mlajših žensk in moških, ki menijo, da je feminizem tretjega vala (še posebej v ZDA) preveč optimističen. Tako se feminizem transformira iz akademskih okvirjev nazaj v sfero javnih diskurzov. Teme, ki so bile v ospredju v začetnih fazah feminizma, pridobijo mednarodno pozornost. V ospredju se pojavijo teme, kot so nasilje nad ženskami, posilstva, spolne zlorabe, plačne vrzeli, opazke spolne narave (»slut-shaming«), pritiski k doseganju lepotnih in nedosegljivih telesnih idealov ter zavedanje, da so napredki v ženski reprezentaciji v politiki in gospodarstvu majhni. Feministke in feministi četrtega vala s seboj prinesejo pomembne perspektive interseksionalnosti, kjer lahko žensko zatiranje v popolnosti razumemo le v kontekstu marginalizacije drugih skupin in družbenih spolov (»genders«). Feminizem predstavlja le del zgodbe zatiranja, v katero sodijo tudi rasizem, starizem, abilizem, deljenje po družbenih razredih ter zatiranje pripadnikov LGBT+ skupnosti (Rampton, 2008).

Z razvojem in popularnostjo socialnih medijev je prišla nova priložnost za širjenje feministične teorije. Z uporabo popularnih hashtagov (#), kot so #YesAllWomen in #MeToo, so feministke dosegle veliko prepoznavnost in ozaveščanje širše populacije (National Women's History Museum, 2021). »#Me too« oziroma gibanje #jaztudi se je po svetu razširilo v letu 2017, več kot 10 let po njegovi ustanovitvi. #Jaztudi je ljudem po celem svetu odprlo oči o problematiki in razširjenosti spolnega nasilja, kar je povzročilo globalno gibanje. V javnosti se je oglasilo več milijonov žensk, ki so razkrile svoje zgodbe spolne zlorabe in mizoginije, ki so jo doživljale s strani moških na položajih moči. Gibanje se je razširilo tudi v Hollywoodu, kjer so ženske

opisale svoje zgodbe z moškimi, ki so od njih zahtevali spolne usluge, jih ustrahovali, se jih intimno dotikali brez njihove privolitve ter jih celo drogirali. V mnogih od teh primerov so ženske razkrile, da je bilo dejanje teh moških tudi splošno znano, vendar pa nihče ni storil ničesar, da bi žrtve zaščitil (me too., 2025; #jztudi, b.d.).

Inštitut 8. marec (2025) je zaslužen za začetek slovenskega gibanja #jztudi, ki so ga ustanovili v letu 2018. Slovenska akcija poteka v obliki zbiranja anonimnih zgodb, ki govorijo o vsakdanjosti spolnega nadlegovanja, ki se odvija vsepovsod. Zbiranje anonimnih zgodb prikaže prisotnost spolnega nadlegovanja in vsakdanjost mizoginije, ki se dogaja tudi pri nas. V anonimnih zgodbah so prejeli pričevanja tako žensk kot tudi moških vseh starosti in socialno-ekonomskih ozadij. V vseh zgodbah je mogoče prepoznati podrejen odnos žrtve.

Inštitut 8. marec (2025) na svoji spletni strani poudari, da z anonimnimi zgodbami širijo zavedanje in ozaveščajo javnost o razširjenosti spolnega nadlegovanja in nasilja.

Kljub novim načinom promocije pravic žensk pa so se feministke četrtega vala še vedno posluževale tudi bolj tradicionalnih metod. Aktivno so protestirale proti spolnim napadom, obenem pa so zahtevale tudi raso enakost, migracijsko reformo, reproduktivne pravice, se zavzemale za LGBT+ pravice in ozaveščale o pomembnosti varovanja okolja (National Women's History Museum, 2021).

1.3.2. Oblike feminizma

Feminizem se poleg zgodovinskih obdobji deli tudi na več različnih podskupin, ki imajo različna prepričanja in vrednote. Ločimo liberalni, radikalni, kulturni in womanistični feminizem, katere bom v nadaljevanju na kratko predstavila.

Liberalni feminizem

Ko pomislimo na liberalni feminizem običajno pomislimo na neko splošno sprejeto definicijo feminizma, večina ljudi, ki se identificirajo kot feministi, govorijo prav o tej veji feminizma. Prve feministke so poimenovali z izrazom sufražetke (Echols, 1989, kot navedeno v Darnell, 2018, str. 13). Sufražetke so bile pripadnice gibanja za volilno pravico in enakopravnost (Slovar slovenskega knjižnega jezika, 2014b), katerega cilj je bil vpeljati ženske v vsakodnevno javno sfero. Glavni cilj liberalnih feministk je bil uveljaviti oba pogleda o moških in ženskah – da so si obenem enaki in različni. Pravico do enakosti spolov so argumentirale s tem, da so z moškimi na enaki moralni in intelektualni ravni. Obenem pa so zagovarjale tudi to, da se od moških v

nekaterih pogledih razlikujejo, kar pa bi imelo dober doprinos za družbo, saj bi s svojo moralnostjo in nežnostjo predstavljale protiutež moški agresivnosti, napadalnosti in tekmovalnosti (Echols, 1989, kot navedeno v Darnell, 2018, str. 14). Liberalne feministke so glavni razlog zatiranja in neenakosti videle v zanikanju dostopa in priložnosti ženskam na podlagi spolnih vlog in z njimi povezanih stereotipov ali pa na podlagi strukturnih ovir družbe oziroma v kombinaciji obeh. Liberalne feministke so se za premagovanje zatiranja posluževale podobnih strategij, kot so jih uporabljala gibanja za rasno enakost. Poleg tega so stremele tudi k integraciji žensk v svet moških in uporabljale zakonska sredstva za zagotavljanje in širjenje pravic žensk (Hyde, 2013, kot navedeno v Darnell, 2018, str. 14). Liberalne feministke so bile najbolj aktivno vključene pri sprejemanju odločitev in razvoju politik ter so dosegle mnoge uspehe, kot je npr. področje volilnih pravic žensk. Ena izmed največjih kritik liberalnemu feminizmu je bila, da niso bile dovolj radikalne v svojih ciljih (Darnell, 2018, str. 15).

Radikalni feminizem

Echols (1989, kot navedeno v Darnell, 2018, str. 14) navaja, da so bile radikalne feministke najpogosteje stereotipno označene v povezavi z drugim feminističnim valom, vendar pa gre prav njim zahvala za vlivanje poguma in želje po spremembi mnogim mladim feministkam njihovega časa. Prav osredotočanje liberalnih feministk na enakosti in razlike med spoloma je eno izmed ključnih razlik med njimi in radikalnimi feministkami. Poleg drugih podskupin tudi same verjamejo, da je odstranitev spolnih vlog, ki jih tudi označujejo kot nežne in moralne, edini način do osvoboditve žensk. Radikalne feministke niso bile vključene v odločevalni proces v takšni meri, kot je bilo to značilno za liberalne feministke. Zdelo se jim je, da liberalne feministke ne naredijo dovolj, saj so le-te imele močno izdelan pogled na to, kako izgleda enakost spolov in kako jo doseči. Radikalni feminizem sprejme ideologijo, ki izniči sistem spolne delitve, želijo se osvoboditi spolno definiranega konstrukta in izničiti spolne vloge o tem, kaj pomeni biti ženska (Echols, 1989, kot navedeno v Darnell, 2018, str. 14).

Kulturni feminizem

Kulturni feminizem zatiranje žensk in njihovo neenakost prepozna v družbenem zanikanju in zatiranju ženske neločljive in izredne zmožnosti vzgajanja in negovanja. Kulturne feministke prepoznavajo, da so si moški in ženske različni, vendar prepoznavajo vrednost lastnosti, ki jih imajo ženske, in na podlagi tega verjamejo, da bi morale imeti enake priložnosti kot moški. Z zatiranjem se spopadajo na način, da ustvarjajo in ohranjajo svoje ločene prostore, ki so

namenjeni ženskam in spodbujajo zavest o ženski moči, ki izvira iz njene biologije (Hyde, 2013, kot navedeno v Darnell, 2018, str. 15–16).

»Womanizem«¹

Pogost vidik modernega feminizma je vidik interseksionalnosti in je mnogokrat prikazan v feministični teoriji, poimenovani »womanizem«. Ta podskupina feminizma predstavlja ozaveščanje in opolnomočenje žensk različnih ras v feminističnem gibanju. Medtem ko tudi nekatere druge podskupine poskušajo vključiti vidik interseksionalnosti ali ozavestiti interseksionalno zatiranje v življenju žensk, pa »womanizem« v ospredje postavi rasno diskriminacijo (Darnell, 2018, str. 16). Ta podskupina feminizma se osredotoči na interseksionalno zatiranje, ki predstavlja dvojno diskriminacijo – na podlagi rase in spola (Crenshaw, 1989, kot navedeno v Darnell, 2018, str. 17). Ko pogledamo na ženske v povezavi z interseksionističnim zatiranjem, pogosto opazimo, da izkušnje različnih žensk niso vedno enake, ampak se lahko močno razlikujejo. Prav zato je ključnega pomena, da primerjamo izkušnje posameznih žensk med seboj (Darnell, 2018, str. 17).

1.3.3. Mediji o feminizmu

Mediji feminizem mnogokrat predstavijo v negativni luči, kar bom v nadaljevanju predstavila z le nekaterimi od primerov.

Nova24TV je na svoji spletni strani objavila članek, ki vključuje naslednji citat:

Ko poslušas slovenske samooklicane feministke, ki trpijo za raznimi frustracijami, ne veš, ali bi se jokal ali smejal. Ne vedo, kaj bi same s sabo. Ves čas nekaj zahtevajo, želijo. Običajno od države, ki, kakopak, jemlje iz denarnic (neto) davkoplačevalcev. Pa bi to, pa bi ono, pa bi tretje. Kristus božji, ženska, utihni že! Govorijo hitreje, kot teče mlinček, tako hitro, da jih misli ne dohajajo. In pri tem sebe prepričujejo, da govorijo v imenu vseh žensk. Dajte no. Sedanji feminizem nima več nikakršne veze z bojem za človekove pravice, veliko je bližji totalitarizmu, saj je njihov namen en sam – diskriminacija druge skupine ljudi, običajno moških. Pa še to ne vseh. “Najhujše” primerke moških je opisala znana feministična inkvizitorica Barbara Rajgelj. Gre za skupino “belih, zdravih, dobro situiranih moških, ki imajo vse, a mislijo, da jim pripada

¹ Med prebiranjem literature nisem zasledila prevoda besede »womanism«, zato ga uporabljam v poslovenjeni obliki.

več.” In kdor teh zblojenih teorij ne vzame kot suho zlato, je klerofašist, katoliški taliban, nacist, rasist in še kaj bi se našlo v feminističnem besednjaku. (Biščak, 2018)

Feministke ne predstavljajo žensk, skrajni čas bi bil, da to dojamejo. Ženske želijo le enakopravnost, to pa imajo. Z moškimi so enake pred zakonom. Posebne zaščite pa ne potrebujejo, ker je najbrž sploh ne želijo, in ne potrebujejo posebne zaščite, ker so rade samostojne. Ampak feministke kar ne nehajo kričati, da je družba še naprej patriarhalna. Da najprej nekaj razčistimo o patriarhatu. Njegova zgodovinska funkcija je bila zaščita žensk. Ne samo v družini, ampak v neki skupnosti nasploh. V patriarhatu ženska sploh ni bila postavljena v vlogo manjvredne, ampak ravno nasprotno – bila je najbolj cenjena ravno zaradi biološke vloge. Tudi zato so moški opravljali nevarne in težke poklice, ženske pa varovali. Taka zaščita sicer ženskam vzame določeno svobodo, toda to se je spremenilo z ženskimi gibanji, saj patriarhat zaradi večje varnosti ni bil več potreben. Danes pa smo priča nasilnim poskusom, da vse, kar so ženske v zadnjih desetletjih pridobile, uničimo in ustvarimo nek nov sistem, ki bi popolnoma zabrisal razlike med moškimi in ženskami. Uspeh takega, škodljivega in zlobnega koncepta, bi človeštvo pahnil v propad. Na robu je že. (ibid.)

Podobne poglede na svoji spletni strani objavi tudi Demokracija, kje zapišejo naslednje:

Feministično gibanje, ki se je pojavilo konec 19. stoletja kot gibanje, ki se zavzema za pravice žensk, kot sta bili pravica do glasovanja ali pravica do dedovanja, se je za časa svojega obstoja sprevrglo v nestrpno in agresivno orodje kulturnega marksizma, katerega cilj je uničenje tradicionalne družine in kohezivnosti zahodne družbe, ki je temeljila na le tej. Feminizem je tako danes levičarsko gibanje, ki v večini primerov podpira tako množične migracije kot tudi razna gibanja LGBT, namesto preproste enakopravnosti spolov, pa je glavni cilj feministk uničenje »patriarhata«. /.../ Aktivistke te organizacije (Femen) prav tako ostajajo zveste agendi kulturnega marksizma, katere cilj je ne le uničenje tradicij in vrednot Evropejcev, temveč tudi izbris Evropejcev samih skozi multikulturen proces in rasno mešanje. Tako je francoska veja te organizacije leta 2014 pozvala Francozinje, naj se poročajo in mešajo z afriškimi imigranti, da bi pripomogle k multikulturalizaciji države in uničenju belih evropejcev. /.../ Feminizem se je, kot je bilo že rečeno, iz gibanja, ki se je zavzemalo za volilne pravice in za enakopravnost žensk, sprevrgel v agresivno proti moškim usmerjeno ideološko gibanje,

ki služi predvsem ciljem kulturnih marksistov in dedičev Frankfurtske šole. Glavni cilj feminizma je tako danes uničenje tradicionalne družine. (Sekulović, 2021)

RTV Slovenija je v svoji oddaji *Intervju* predvajala pogovor s psihologom in psihoterapevtom Andrejem Perkom, v kateri je izrazil naslednja prepričanja:

Ministrstvo je razpisalo projekte nevladnim organizacijam za preučevanje enakosti med spoloma. Kakšne enakosti med spoloma? Če nikoli nismo bili enaki, nikoli ne bomo. Upam, da ne bomo. /.../ Ta feminizem, kot sem rekel, v slepem črevu, ker feministke v nekem smislu same sebi pljuvajo v skledo. Ker dejansko postajajo nepotešene. V tem osnovnem hrepenenju, o katerem govorim. In so seveda potem do moških napadalne v nekem smislu. Ker preprosto ne morejo zadovoljiti osnovnih potreb. In so moški za njih potem, saj veste, kaj se vse govori, kakšni smo moški, moški smo agresivci in tako naprej. In se pravzaprav moški spolni nagon demonizira, kriminalizira. /.../ Na moškega se v kriznih situacijah lahko zanesete. Če je pravi moški. Ko je krizna situacija, bo tvegati tudi svoje življenje. Če bo na primer ženska na vodilnem položaju, ne vem kakšnem, pomembnem položaju, prišla v eno takšno situacijo, kako se jo lahko hitro znebijo oziroma jo hitro prestrašijo? Prišepne se ji na uho, poslušaj, če ne bo tako in tako, se bo tvojim otrokom kaj zgodilo. In konec. Je konec debate. Kot mati drugače funkcionira in se bo lažje seveda potem umaknila. Moški drugače funkcioniramo v takšnih, v kriznih situacijah. Krizne situacije rešujejo moški. Ne ženske. (Todorovski, 2019, str. 42; Ambrožič – RTV 365, 2019)

Demokracija na svoji spletni strani objavi citat:

Kot smo podrobno pisali v seriji *Vojna spolov*, moderni feminizem, ki ga na Zahodu nese na krilih ponorelega prebujenstva, nima nič skupnega z iskanjem enakopravnosti med spoloma, pač pa je njegov (ne)zavedni cilj nadvlada žensk nad moškimi. Narava človeka je taka, da v primeru, če je zatiran, išče oblike tihega in glasnega odpora, ki so namenjene osvoboditvi. Mladi Zahodnjaki, ki jim osrednji mediji – pridigajoč o patriarhalni tiraniji in podobnih izmišljotinah – na dnevni bazi vsiljujejo frustracije in jim med vrsticami ali neposredno sporočajo, da so v odnosu do žensk manjvredni, iščejo izhod iz nevzdržne situacije. Ta je še slabša, ker omenjeni mediji indoktrinirajo tudi mlade zahodne ženske, ki do mladih Zahodnjakov izkazujejo čedalje bolj vzvišen oz. celo prezirljiv odnos. (Ian, 2023)

Prav tako Družina na spleti strani objavi članek, ki vsebuje naslednje citate:

Opazka Eugenie Roccelle – da neofeminizem ženske spreminja v pomanjkljive moške – dopušča še drugo interpretacijo. Revolucionarna spolna permisivnost je sicer povzročila škodo celotni družbi, a zlasti ženskam. Naj bo ideologiji spolov všeč ali ne, ženska narava obstaja in prav tako obstaja tudi svojevrstno žensko izkustvo spolnosti, ki jo označuje močnejše prepletanje telesnosti s čustvi in moralo. Vrsta spolnosti (trivializirana, prenačljiva, ločena od ljubezni, zavezanosti in razmnoževanja), ki jo vsiljuje revolucionarni duh leta 1968, se zdi narejena po meri moških potreb in muh. Ženske so velike žrtve spolne revolucije (kaj reči o pravici do splava, ki daje donhuanom proste roke, da lahko širijo svoje seme križemkrajem, ne da bi za to prevzeli odgovornost?). V hiperseksualizirani družbi se ženska pogosto spremeni v predmet za enkratno uporabo. Feministkam je uspelo ženski vsiliti moške spolne vzorce. /.../ Ker ženska ni mogla »humanizirati« moške spolnosti, se je odločila poživaliti svojo, da bi tako maščevala moško nestanovitnost (kot bi moškemu govorila: »Poglej, lahko sem tako razuzdana kot ti«). (Štefanič, 2024)

Seveda pa so nekateri mediji tudi bolj nevtralni ali pa feminizem predstavljajo celo v pozitivni luči.

Na spletni strani 24ur najdemo članek s citatom:

Ženske čakajo še številne prepreke, ki jih bodo morale premestiti, da bodo lahko popolnoma enakopravne. Prav zato so gibanja za pravice žensk in feministična gibanja tako pomembna. A nasproti jim stoji mogočen nasprotnik - družbene norme večtisočletne patriarhalne družbe, ki se transgeneracijsko prenaša prek vzorcev kulture, jezika, govora in njihovega nezavednega ponavljanja. /.../ Nismo torej še dosegli točke, kjer bi lahko govorili o enakopravnosti žensk in moških. Prvi mož Združenih narodov Antonio Guterres je ocenil, da bo moralo do takrat preteči še kakšnih 300 let. (Pavlin, 2023)

Prav tako o feminizmu spregovorijo tudi na spletni strani revije Delo:

/.../ Četudi se zdi, da smo na papirju zakona po spolu enakopravni, pa je v stvarnosti diskriminacija žensk še vedno vsenavzoča. Še več, v času tržnega gospodarstva in svetovne finančne krize so njihove pravice ponovno načete. Drži, feminizem je na

površno prvo oko povezan z ženskami in v novejši zgodovini se je družba očitno prepričala, da ga povezujemo s sovraštvom do moških, prevlado nad njimi, z lezbijkami, možačami in nepotešenkami. Tako populistično se je zažrl v vse nas, ta predsodek, ki temelji na spolu osebe, v stoletjih moškoosrediščene družbe, da si ob srečanju z njim, če ga sploh zaznamo, zatisnemo oči in ušesa. Najbolj ga povezujemo z družbenim gibanjem, ki se osredotoča na zmanjšanje in izničenje neenakosti med spoloma ter promoviranju enakih socialnih, političnih in ekonomskih pravic. /.../ Prof. dr. Milharčič Hladnik meni, da se ženske pri nas o pravicah ne sprašujejo, ker jih imajo tako veliko, vendar je problem njihove večje obremenitve z gospodinjskim družinskim skrbstvenim delom skupen vsej Evropi. »Tako v najbolj enakostno usmerjenih družbah (npr. skandinavskih) kot tudi na Slovenskem le izredno počasi odpravljamo neenakomernost v obremenitvi z gospodinjskim in družinskim delom. (Kosar, 2014)

2. FORMULACIJA PROBLEMA

V svojem osebnem življenju se večkrat srečujem s posamezniki, ki feminizem razumejo kot ekstremistično gibanje, ki stremi k temu, da bi ženske prevzele oblast in bi obenem zatrle moške. Ti posamezniki sicer trdijo, da bi morala biti spola enakopravna, vendar pa zase ne bi rekli, da so feministi. To me je prvotno spodbudilo k raziskovanju pogledov in stališč mladih odraslih o feminizmu, seksizmu in (ne)enakosti spolov, ki so med seboj močno prepleteni. Ob tem me je začelo zanimati večinsko mnenje mladih odraslih v Sloveniji.

Kasneje sem v svojem širšem krogu in na različnih socialnih medijih zaznala raznolike seksistične pripombe, šale in podobne pokazatelje tega, da je seksizem v današnjem svetu še vedno zelo prisoten. Analiza Programa Združenih narodov za razvoj (United Nations Development Programme, 2020, str. 8) poroča o tem, da ima kar 91 % moških in 86 % žensk vsaj en jasen predsodek o enakosti spolov na področjih, kot so politika, zaposlitev, izobrazba, intimnopartnersko nasilje in reprodukativne pravice žensk. Raziskave kažejo, da se trend stremjenja k enakosti spolov obrača, saj so v zadnjih letih mlajši moški še manj predani enakosti spolov, kot so bili v prejšnjih generacijah (Pepin in Cotter, 2017). Raziskovanje te teme se mi zdi za socialno delo pomembno, saj že sam Kodeks etike socialnih delavk in socialnih delavcev Slovenije njihovo poslanstvo opiše kot zagovarjanje družbene blaginje, spoštovanje človekovih pravic, solidarnosti, enakopravnosti ter trajnosti. Socialni delavci naj bi posebno pozornost usmerjali v ljudi, ki so zapostavljeni, zatirani ali živijo v revščini. Prav ta pa med drugim izpostavi tudi pomembnost znanj, s katerimi vplivamo na zakonsko regulacijo socialnih pravic in na razvoj socialne in drugih politik z namenom krepitve pravičnih in solidarnih odnosov, spoštovanja človekovih pravic in ustvarjanja dostojnih pogojev življenja za vse (Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije, 2021, str. 1). Ker seksizem močno vpliva na vse aspekte življenja žensk, se mi zdi ključno, da se zavedamo trenutnih trendov v naši družbi in se kot socialni delavci in socialne delavke zavzemamo za večjo enakost med spoloma.

Ker med raziskovanjem teme nisem zasledila veliko raziskav, ki bi temeljile na stališčih in pogledih mladih odraslih o feminizmu, seksizmu in (ne)enakosti spolov, sem se odločila raziskati to temo. S tem bom v stroko socialnega dela doprinesla večje razumevanje današnjih trendov, povezanih s seksizmom in (ne)enakostjo spolov med mladimi. Ob tem bom prikazala tudi njihovo razumevanje feminizma, ki pa se mi zdi ključen element zmanjševanja in odpravljanja vrzeli med spoloma.

2.1. Raziskovalna vprašanja

1. V kakšni meri mladi odrasli razumejo pojem feminizma?
2. Ali se zdi mladim odraslim feminizem pomemben za zagotavljanje enakosti spolov?
3. V kolikšni meri se mladi odrasli samoocenjujejo za feministe in feministke?
4. Kakšne so razlike med mladimi odraslimi v pogledu na feminizem glede na njihov spol?
5. Ali se zdi mladim odraslim enakost spolov pomembna?
6. Ali obstaja povezava med pogledom mladih odraslih o pomembnosti enakosti spolov in njihovim spolom?
7. Ali je med mladimi odraslimi mogoče zaznati razlike v njihovih seksističnih prepričanjih glede na njihov spol?

2.2. Hipoteze

- H1: Več kot polovica anketiranih pojma feminizma ne razume v skladu z njegovo definicijo.
- H2: Več kot polovici anketiranih se feminizem ne zdi pomemben za zagotavljanje enakosti spolov.
- H3: Manj kot polovica anketiranih se samoopredeljuje za feministe in feministke.
- H4: Ženske feminizem v primerjavi z moškimi vrednotijo bolj pozitivno.
- H5: Mladi odrasli prepoznavajo pomembnost enakosti spolov.
- H6: Obstaja povezava med spolom mladih odraslih in njihovim mnenjem o pomembnosti enakosti spolov.
- H7: Moški anketiranci imajo v primerjavi z ženskami več seksističnih prepričanj.

2.3. Operacionalizacija

1. Razumevanje pojma feminizma:

Mladi odrasli razumejo pojem feminizma v primeru, če jih na 9. vprašanje v anketi več kot polovica (50 %) izbere definicijo pod točko c).

2. Pomembnost feminizma za zagotavljanje enakosti spolov:

Mladim odraslim se zdi feminizem pomemben za zagotavljanje enakosti spolov, če jih na 10. vprašanje v anketi več kot polovica (50 %) odgovori z »delno se strinjam«, »strinjam se« ali »zelo se strinjam«.

3. Samoopredelitev za feminista ali feministko

Mladi odrasli se samoopredeljujejo za feministe ali feministke v primeru, če jih na 36. vprašanje v anketi več kot polovica (50 %) odgovori z »delno se strinjam«, »strinjam se« ali »zelo se strinjam«.

4. Pozitivnejše vrednotenje feminizma s strani žensk

Med mladimi odraslimi ženske feminizem vrednotijo bolj pozitivno, če le-te v oblikovanem indeksu dosegajo večji delež stolpičnih odstotkov v kategoriji »bolj pozitivno vrednotenje« v primerjavi z moškimi. Indeks vrednotenja feminizma bom oblikovala tako, da bom na podlagi pridobljenih podatkov 10., 11., 12. in 13. vprašanja sešela točke, ki jih bo pridobil vsak posameznik. Pri tem bom pozorna na to, da bom vsako vprašanje pravilno ovrednotila (10. in 13. vprašanje bosta ovrednotena s točkami od 1 do 6, kjer 1 predstavlja odgovor »sploh se ne strinjam« in 6 predstavlja odgovor »zelo se strinjam«; 11. in 12. vprašanje bosta ovrednotena s točkami od 6 do 1, kjer 6 predstavlja odgovor »sploh se ne strinjam« in 1 predstavlja »zelo se strinjam«). Vsak posameznik bo lahko z odgovori prejel od 4 do 24 točk. Določila bom dve kategoriji, ki bosta vsebovali približno enako število točk, kjer prva kategorija, imenovana »manj pozitivno vrednotenje«, predstavlja od 4 do vključno 13 pridobljenih točk; ter druga kategorija, imenovana »bolj pozitivno vrednotenje«, predstavlja od 14 do 24 pridobljenih točk. Posamezniki bodo nato, glede na njihove dosežene točke in spol, razporejeni v indeks. Iz oblikovanega indeksa bom nato izračunala stolpične odstotke.

5. Pomembnost enakosti spolov

V namen preverjanja hipoteze bom definirala dve kategoriji. Prva kategorija predstavlja posameznike, ki jim je enakost spolov manj pomembna, druga kategorija pa predstavlja posameznike, ki jim je enakost spolov bolj pomembna. V preverjanje hipoteze bom vključila odgovore 2., 4. in 8. vprašanja, vsak posameznik pa bo lahko z odgovori prejel med 3 in 18 točk. Pri tem bom pozorna na to, da bom vsako vprašanje pravilno ovrednotila (2. in 8. vprašanje bosta ovrednotena s točkami od 1 do 6, kjer 1 predstavlja odgovor »sploh se ne strinjam« in 6 predstavlja odgovor »zelo se strinjam«; 4. vprašanje pa bo ovrednoteno s točkami od 6 do 1, kjer 6 predstavlja odgovor »sploh se ne strinjam« in 1 predstavlja »zelo se strinjam«). Vsaka izmed kategorij bo vsebovala enako število točk. Prva kategorija (enakost spolov je manj pomembna) predstavlja od 3 do vključno 10 točk, druga kategorija (enakost spolov je bolj pomembna) pa predstavlja od 11 do 18 točk. Ko bom sešela pridobljene točke vsakega posameznika, bom izračunala povprečje pridobljenih točk vseh posameznikov.

Mladi odrasli prepoznavajo pomembnosti enakosti spolov, če povprečje doseženih točk vseh posameznikov doseže drugo kategorijo. Torej, če povprečje doseženih točk vseh posameznikov znaša med 11 in 18 točk.

6. Povezava med spolom mladih odraslih in njihovim mnenjem o pomembnosti enakosti spolov.

V namen preverjanja hipoteze bom oblikovala indeks, v katerem bom definirala dve kategoriji. Prva kategorija predstavlja posameznike, ki se jim zdi enakost spolov manj pomembna, druga kategorija pa predstavlja posameznike, ki se jim enakost spolov zdi bolj pomembna. V preverjanje hipoteze bom vključila odgovore 2., 4. in 8. vprašanja, vsak posameznik pa bo lahko z odgovori prejel med 3 in 18 točk. Pri tem bom pozorna na to, da bom vsako vprašanje pravilno ovrednotila (2. in 8. vprašanje bosta ovrednotena s točkami od 1 do 6, kjer 1 predstavlja odgovor »sploh se ne strinjam« in 6 predstavlja odgovor »zelo se strinjam«; 4. vprašanje pa bo ovrednoteno s točkami od 6 do 1, kjer 6 predstavlja odgovor »sploh se ne strinjam« in 1 predstavlja »zelo se strinjam«). Vsaka izmed kategorij bo vsebovala enako število točk. Prva kategorija (enakost spolov je manj pomembna) predstavlja od 3 do vključno 10 točk, druga kategorija (enakost spolov je bolj pomembna) pa predstavlja od 11 do 18 točk. Posamezniki bodo nato, glede na spol in njihove dosežene točke, razporejeni v oblikovani indeks. Podatke iz oblikovanega indeksa bom nato uporabila za izračun hi-kvadrata, s katerim bom preverjala povezanost med spolom in mnenjem o tem, ali je enakost spolov pomembna.

Povezava med spolom mladih odraslih in njihovim mnenjem o tem, ali je enakost spolov pomembna, obstaja, če je vrednost izračunanega hi-kvadrata na podlagi pridobljenih podatkov večja od 0 in lahko s 5-% tveganjem trdim, da med spremenljivkama obstaja povezava (v primeru, da je izračunana vrednost hi-kvadrata večja od vrednosti iz tabele kritičnih vrednosti za hi-kvadrat pri danih stopnjah prostosti).

7. Seksistična prepričanja

V namen preverjanja hipoteze bom oblikovala indeks, v katerem bom definirala dve kategoriji. Prva kategorija predstavlja posameznike, ki imajo manj seksističnih prepričanj, druga kategorija pa predstavlja posameznike, ki imajo več seksističnih prepričanj. V preverjanje hipoteze bom vključila odgovore od 5. do 7. vprašanja, 22. in 25. vprašanja ter od 28. do 35. vprašanja. Vsak posameznik bo z odgovori prejel med 15 in 90 točk. Vsa vprašanja bodo ovrednotena od 1 do 6, kjer 1 predstavlja odgovor »sploh se ne strinjam« in 6 predstavlja odgovor »zelo se strinjam«. Vsaka izmed kategorij bo vsebovala enako število točk. Prva

kategorija (manj seksističnih prepričanj) predstavlja do vključno 52 točk, druga kategorija (več seksističnih prepričanj) pa predstavlja od 53 do 90 točk. Posamezniki bodo nato, glede na njihov spol in dosežene točke, razporejeni v oblikovani indeks. Iz oblikovanega indeksa bom nato izračunala stolpične odstotke. Moški anketiranci imajo v primerjavi z ženskami več seksističnih prepričanj, če v oblikovanem indeksu dosegajo večji delež stolpčnih odstotkov v kategoriji »več seksističnih prepričanj«.

3. METODOLOGIJA

3.1. Vrsta raziskave

Izvedla sem kvantitativno, deskriptivno in empirično raziskavo, s katero sem pridobila številčne podatke, ki sem jih preštela in kvantitativno analizirala. Z raziskavo sem pridobila novo izkustveno gradivo, ki sem ga količinsko opredelila in ugotavljala obstoj ter jakost povezave med raziskovanimi pojavi (Mesec, 2009).

Tabelo s spremenljivkami zaradi njenega obsega prilagam na koncu magistrskega dela, pod oznako Priloga 2.

3.2. Merski instrument in viri podatkov

Merski instrument raziskave je predstavljal standardiziran spletni anketni vprašalnik, kjer so bila vprašanja sestavljena vnaprej. Vprašalnik sem sestavila glede na zastavljena raziskovalna vprašanja, delno pa sem ga izdelala s pomočjo lestvice za določanje sprejemanja liberalne feministične ideologije (Morgan, 1996). Anketni vprašalnik je anonimen in je poleg vprašanj o demografskih podatkih vseboval 37 vprašanj. Večina vprašanj je oblikovana kot vprašanja zaprtega tipa, eno vprašanje je oblikovano kot polodprto, le dve vprašanji pa sta oblikovani kot vprašanja odprtega tipa. Pri vprašanjih zaprtega tipa so predvideni možni odgovori na šeststopenjski lestvici, kjer so anketiranci lahko izbrali med odgovori »sploh se ne strinjam«, »se ne strinjam«, »delno se ne strinjam«, »delno se strinjam«, »se strinjam« in »zelo se strinjam«. Med možne odgovore nisem vključila možnosti »se niti ne strinjam niti strinjam«, saj sem se želela izogniti nevtralnemu odgovoru, s tem pa sem pridobila bolj jasno opredeljene poglede anketirancev. Polodprto vprašanje vsebuje pet možnih odgovorov, med katerimi so imeli anketiranci možnost izbire med štirimi zaprtimi odgovori in enim odprtim odgovorom, kjer so lahko svoje mnenje samostojno zapisali. Odprti vprašanji se nanašata na starost anketirancev ter na možnost, da na koncu ankete zapišejo svoje mnenje, v primeru, da ga niso mogli izraziti med samo anketo – to vprašanje je neobvezno. Spremenljivke anketnega vprašalnika so glede na mersko lestvico nominalne in ordinalne, ena pa je količniška. Vprašalnik pod oznako Priloga 1 prilagam na koncu magistrskega dela (Mesec, 2009).

3.3. Populacija in vzorčenje

Ule (2008, str. 241) kot mlade odrasle poimenuje posameznike, stare med 18 in 29 let, ki po vseh tradicionalnih merilih ne sodijo več v obdobje mladih, vendar prav tako še niso dosegli tradicionalnega statusa odraslih.

Populacijo raziskave so v skladu z zgornjo definicijo predstavljali mladi odrasli, stari med 18 in 29 let, ki v času raziskave živijo v Sloveniji.

Vzorec raziskave je predstavljal neslučajnostni priročni vzorec, saj vsi predstavniki populacije niso imeli enakih možnosti, da bi bili vključeni v raziskavi. Poleg tega se je anketni vprašalnik razširil med posamezniki, ki so mi bili najbolj dostopni in so bili pripravljeni izpolniti anketni vprašalnik. V raziskavi je sodelovalo 193 posameznikov, ki so izpolnili celotni anketni vprašalnik (Mesec, 2009).

3.4. Zbiranje podatkov

Kot metodo zbiranja podatkov sem uporabila spletno anketo, ki je bila sestavljena v spletnem orodju Arnes 1ka. Uporabila sem posredno obliko spraševanja, saj z anketiranci nisem bila v neposrednem stiku. Anketirancem sem bila za morebitna vprašanja na voljo preko e-pošte, kar sem poudarila v uvodu anketnega vprašalnika. Vprašalnik sem objavila na socialnih omrežjih, da sem lahko dosegla veliko število ljudi, ki spadajo v populacijo moje raziskave. Ker sem imela težave s pridobivanjem informacij s strani posameznikov, starih med 18 in 23 let, sem na šest naključno izbranih gimnazij in srednjih šol po Sloveniji poslala prošnjo, naslovljeno na svetovalno službo, v kateri sem prosila za posredovanje anketnega vprašalnika med dijake, ki so spadali v populacijo moje raziskave. Anketa je bila aktivna, dokler nisem pridobila zadostnega števila odgovorov in dokler je obstajal interes za sodelovanje v raziskavi. Zbiranje podatkov sem začela 27. 2. 2025 in ga zaključila 5. 3. 2025.

3.5. Obdelava in analiza podatkov

Podatke sem obdelala kvantitativno, s pomočjo spletnega orodja Arnes 1ka, ki je samodejno beležil odgovore na vprašanja in prikazal frekvence ter odstotke odgovorov za vsako spremenljivko. Ostale izračune sem izdelala s pomočjo programa Microsoft Excel. Hi-kvadrat sem računala ročno, s pomočjo kontingenčnih tabel. Rezultate sem prikazala tudi v obliki grafov.

4. REZULTATI

4.1. Analiza rezultatov

Rezultate bom prikazala tako, da bom vprašanja iz vprašalnika povezala v skupne teme, kot so enakost spolov, feminizem in seksizem, začela pa bom z demografskimi podatki. Ob tem opozarjam, da so rezultati v odstotkih večinoma (razen pri odgovorih neopredeljenih oseb in nekaterih drugih izjemah) zaokroženi, zato lahko pride do nekolikošnega odstopanja (npr. vsota vseh odstotkov znaša nekoliko nad ali pod 100). Poleg tega bom podatke analizirala na tri načine. Na začetku vsake spremenljivke bom prikazala splošno analizo podatkov, nato bo sledila analiza s perspektive spola, kjer je relevantno, pa bom prikazala še analizo po starosti. Analizo podatkov po starosti bom prikazala v primerih, kjer bo opazna razlika (več kot 10–15 %) med odgovori mlajših in starejših mladih odraslih, kjer mlajši mladi odrasli predstavljajo populacijo med 18. in 23. letom, starejši mladi odrasli pa populacijo med 24. in 29. letom. Za lažje razumevanje bom v tem primeru govorila o starejših in mlajših moških in ženskah. Ob tem opozarjam, da je ena izmed starostnih skupin med ženskami in moškimi vedno večja od druge. Starejše ženske predstavljajo 75 anketirank, mlajše pa 42 anketirank, medtem ko mlajši moški predstavljajo 44 anketirancev, starejši pa le 20. Zato ne morem trditi, da pridobljeni podatki prikazujejo resnično povezavo med mnenjem mlajših in starejših mladih odraslih. Z analizo želim prikazati le morebitne razlike, ki sem jih pridobila s podatki, ne morem pa trditi, da prikazujejo realno sliko razlik znotraj celotne populacije. Ti podatki bodo predstavljeni v obliki odstotkov. Prav tako bom v tem delu podatke posplošila na način, da bom tiste, ki spadajo na lestvico nestrinjanja, opredelila kot nestrinjanje in obratno za lestvico strinjanja.

Na koncu opisanih analiz bom prikazala interpretacijo podatkov, ki pa bo opisovala ugotovitve z vidika odgovorov moških in žensk, saj sta preostali populaciji (nebinarne osebe in neopredeljene osebe) tako majhni, da podatke težko posplošim.

4.1.1. Spol

V anketi je sodelovalo 193 anketirancev, od tega je bilo 117 (61 %) žensk, 64 (33 %) moških, 4 (2 %) nebinarne osebe in 8 (4 %) oseb, ki se niso želele opredeliti. Anketiranci so imeli med reševanjem ankete možnost, da so se sami opredelili, če se njihova identiteta razlikuje od navedenih možnosti (moški, ženska in nebinarna oseba), to možnost so izbrali 4 anketiranci. Eden izmed njih ni podal želene identitete, dva anketiranca sta izkoristila priložnost, da podata

svoje mnenje o binarnosti spolov, eden izmed njih pa se je identificiral kot Adolf Hitler. Za vse izmed štirih omenjenih sem se odločila, da jih dodam v kategorijo tistih, ki se niso želeli opredeliti.

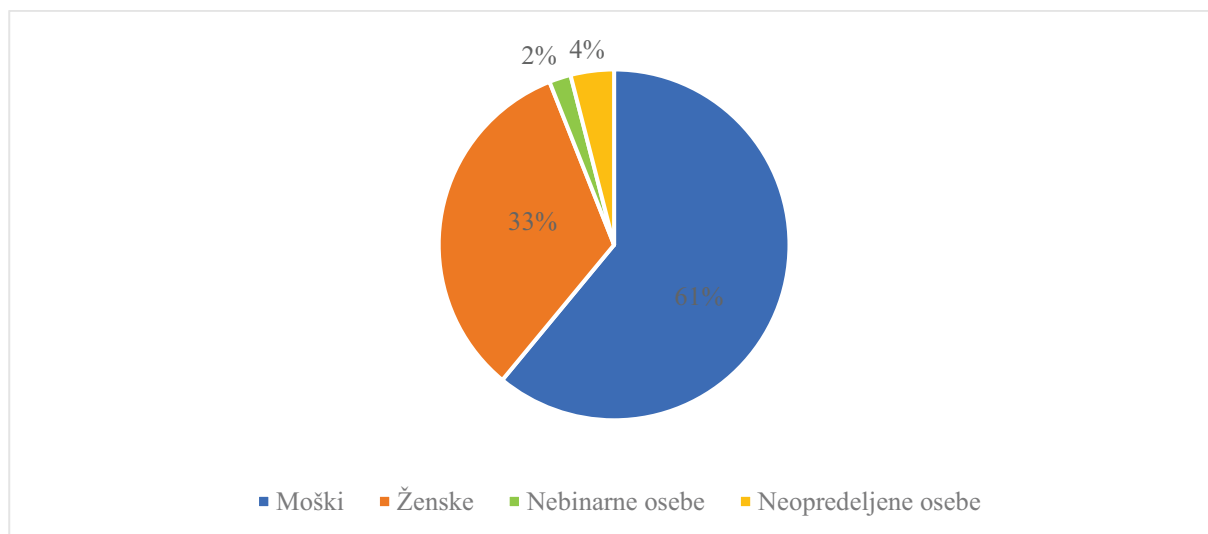
Največ moških, ki je sodelovalo v raziskavi, je bilo mlajših, in sicer starih 18 (30 posameznikov ali 47 %) in 19 let (11 posameznikov ali 17 %), največ žensk pa je bilo nekoliko starejših, in sicer starih 25 (29 posameznic ali 25 %) in 24 let (17 posameznic ali 15 %).

Opazimo lahko, da je v raziskavi sodelovalo veliko več žensk v primerjavi z moškimi. Neenakomerne spolne reprezentacije ne morem povsem pojasniti, saj ni bila namerna. Mogoče je, da moških nisem uspela doseči v enaki meri kot žensk ali pa niso bili pripravljeni odgovoriti na anketo v enaki meri kot ženske.

Na tem mestu želim dodati, da se mi zdi pomembno, da posameznikov (nenamerno) ne izključujem, zato sem se odločila, da v vprašanje o spolu vključim tudi možnosti, kot so »nebinarna oseba«, »želim se opredeliti kot:« in »ne želim odgovoriti«, saj se mi je zdelo pomembno, da ne zanemarim mnenja oseb, ki se same ne identificirajo znotraj binarnih poimenovanj spolov.

V namen preverjanja nekaterih izmed hipotez sem anketirance, ki se niso definirali kot moški ali ženska, izključila iz analize. To sem storila v tistih analizah, kjer sem v hipotezi specifično preverjala stališča moških v primerjavi z ženskami. V takšnih primerih bom to tudi posebej poudarila pri relevantnih analizah.

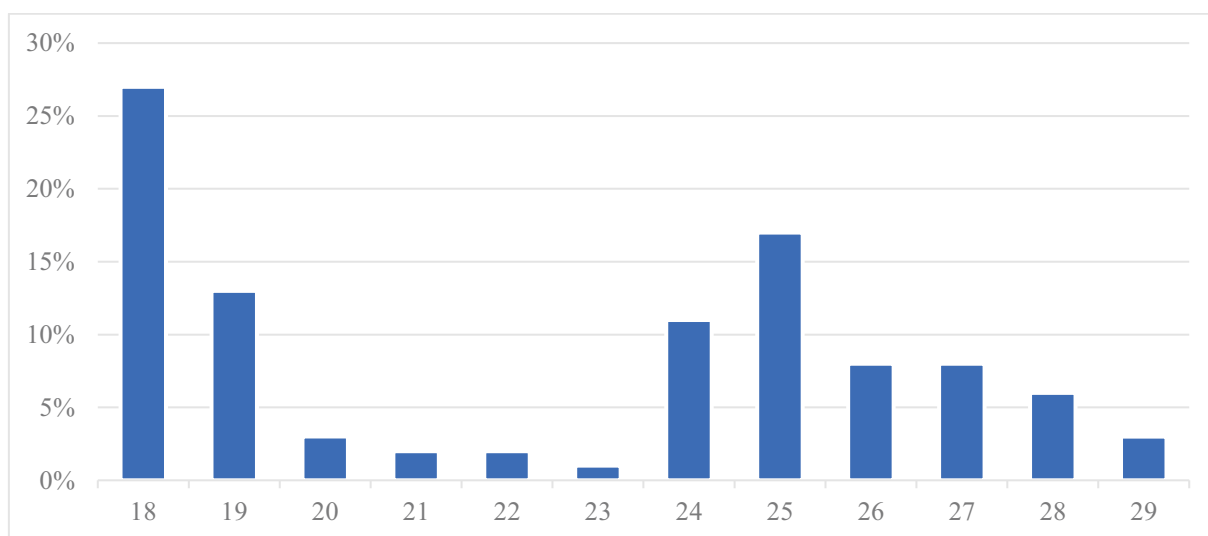
Graf 4.1: Spol

4.1.2. Starost

Od 193 sodelujočih je v anketi sodelovalo največ anketirancev², starih 18 let (53 anketirancev ali 27 %), 25 let (32 anketirancev ali 17 %), 19 let (26 anketirancev ali 13 %) in 24 let (21 anketirancev ali 11 %). Anketirancev ostalih starosti je bilo manj, in sicer tistih, starih 26 let (16 anketirancev ali 8 %), 27 let (15 anketirancev ali 8 %), 28 let (11 anketirancev ali 6 %). Najmanj je bilo anketirancev, ki so bili stari 20 let (6 anketirancev ali 3 %), 29 let (5 anketirancev ali 3 %) ter 21 let (3 anketiranci ali 2 %), 22 let (3 anketiranci ali 2 %) in 23 let (2 anketiranca ali 1 %).

Graf 4.2: Starost

4.1.3. Stopnja izobrazbe

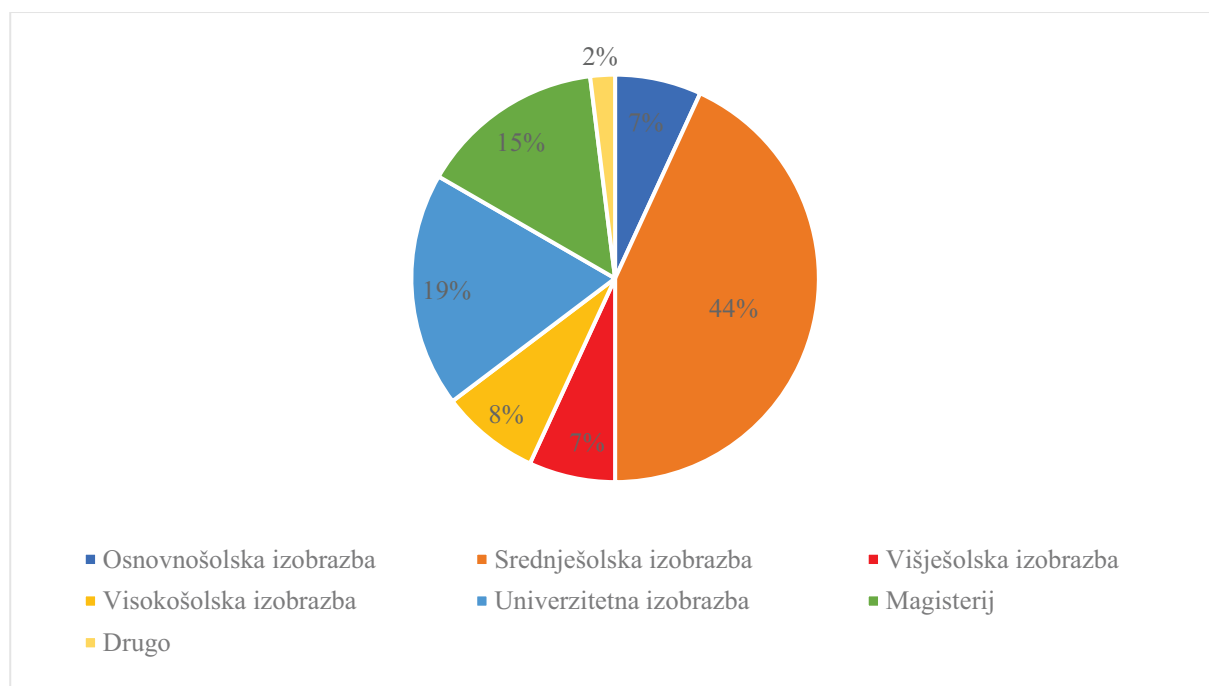
Največ sodelujočih, in sicer 84 anketirancev (44 %) ima srednješolsko izobrazbo, pri čemer moram dodati, da so tako odgovarjali tudi anketiranci, stari 18 in 19 let, ki so verjetno zaključili osnovnošolsko izobrazbo in so v času zbiranja podatkov obiskovali srednjo šolo. 36 anketirancev (19 %) ima univerzitetno izobrazbo, 28 anketirancev (15 %) ima magisterij, 16 anketirancev (8 %) ima visokošolsko izobrazbo. 13 anketirancev (7 %) je zaključilo višješolsko izobrazbo, pri čemer dodajam, da je med njimi tudi posameznica, stara 18 let, ki je izbrala to možnost, čeprav obstaja možnost, da še ni pridobila te stopnje izobrazbe. 14 anketirancev (7 %) ima osnovnošolsko izobrazbo. Prav tako sta 2 anketiranca izbrala možnost »drugo«, kjer eden izmed njiju ni odgovoril na vprašanje oziroma ni dopisal odgovora. Drugi je želel

² V tem delu s poimenovanjem »anketiranec« zaobjamem vse sodelujoče ne glede na njihov spol.

izpostaviti, da se samoiniciativno izobražuje zunaj izobraževalnega sistema. Ob tem je omenjeni anketiranec želel izpostaviti, da stopnja izobrazbe izobraževalnega sistema po njegovem mnenju še ne izraža celovite stopnje izobraženosti in inteligence.

Na tem mestu opozarjam, da so lahko ti podatki nekoliko nezanesljivi, saj, kot omenjeno, obstaja možnost, da so nekateri anketiranci med reševanjem izbrali stopnjo izobrazbe, ki je morebiti še niso dosegli.

Graf 4.3: Stopnja izobrazbe

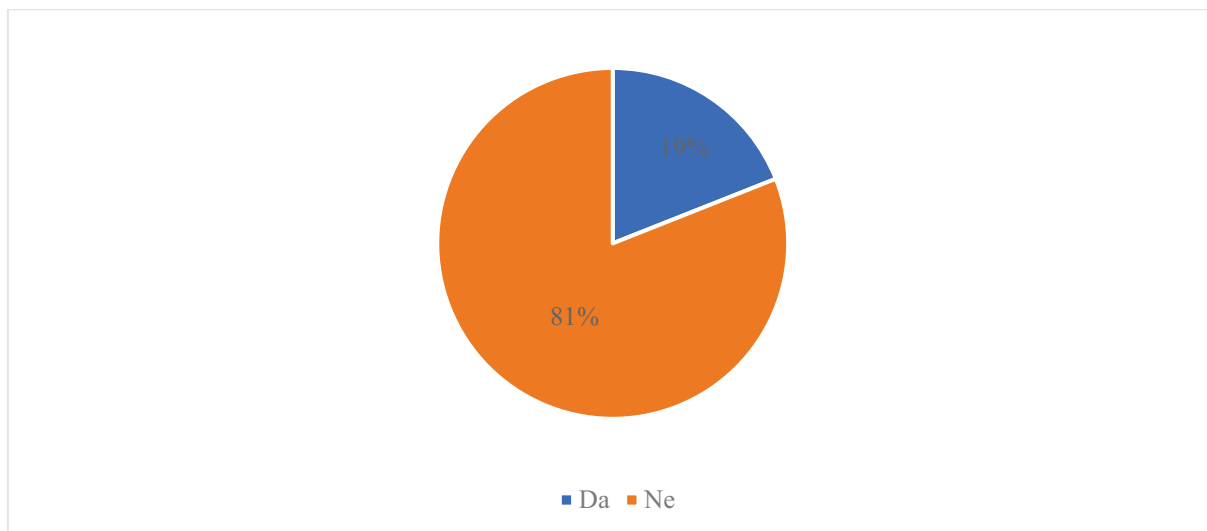

4.1.4. Izobrazba socialne delavke oz. socialnega delavca ali socialne pedagoginje oz. socialnega pedagoga ali pridobivanje omenjene izobrazbe

Zanimalo me je, koliko izmed anketirancev ima izobrazbo socialne delavke oziroma socialnega delavca in/ali socialne pedagoginje oziroma socialnega pedagoga ali pa jo še pridobiva. To me je zanimalo izključno zato, da sem lahko opazovala, v katerih krogih se je razširil anketni vprašalnik. To mi je bilo pomembno, saj si nisem želela, da bi se anketni vprašalnik razširil predvsem med socialnimi delavci in socialnimi pedagogi, saj si v tem primeru ne bi želela posplošiti ugotovitev na celotno populacijo.

36 anketirancev (19 %) je bilo takšnih, ki ima ali pridobiva izobrazbo socialnega delavca oziroma socialne delavke in/ali socialnega pedagoga oziroma socialne pedagoginje. Večina (81 %) pa je bila takšnih, ki omenjene izobrazbe nimajo in se zanjo tudi ne izobražujejo.

Graf 4.4: Odstotek anketirancev, ki ima izobrazbo socialnega delavca ali socialnega pedagoga

4.1.5. Dosežena enakost spolov (1. vprašanje)

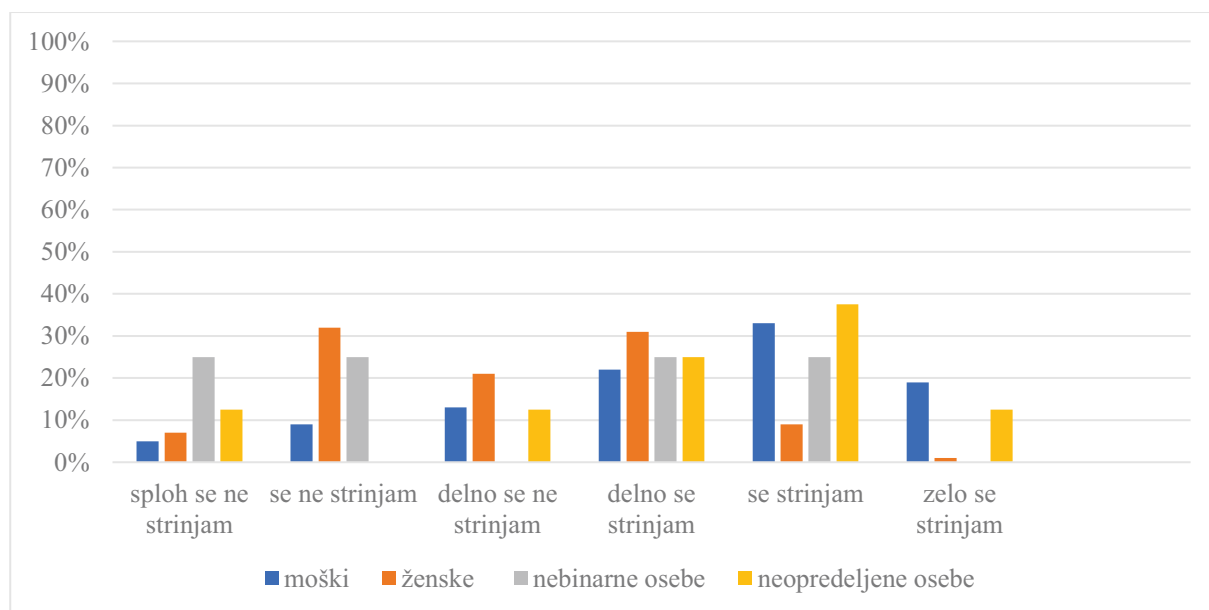
Splošna analiza: S trditvijo, da je enakost spolov že dosežena, se je strinjala nekaj več kot polovica (52 %) anketirancev. Od teh se je 53 anketirancev (27 %) s trditvijo delno strinjalo, 35 anketirancev (18 %) se je s trditvijo strinjalo, 14 anketirancev (7 %) pa se je s trditvijo zelo strinjalo. Manj, in sicer 47 % anketirancev se s trditvijo ni strinjalo, od tega se 33 anketirancev (17 %) delno ni strinjalo, 45 anketirancev (23 %) se s trditvijo ni strinjalo, 13 anketirancev (7 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjalo.

Analiza s perspektive spola: Če odgovore analiziram skozi perspektivo spola, so se anketiranci (moški) v večini (74 %) s trditvijo vsaj v neki meri strinjali. Tako se je s trditvijo delno strinjalo 14 anketirancev (22 %), 21 anketirancev (33 %) se je s trditvijo strinjalo, 12 (19 %) anketirancev pa se je s trditvijo zelo strinjalo. Le 27 % vseh anketirancev se s trditvijo ni strinjalo vsaj v neki meri. 8 anketirancev (13 %) se s trditvijo delno ni strinjalo, 6 anketirancev (9 %) se s trditvijo ni strinjalo, 3 anketiranci (5 %) pa se s trditvijo sploh niso strinjali. Anketiranke (ženske) so v večini (60 %) na zgornjo trditev odgovarjale z vsaj neko mero nestrinjanja. 24 anketirank (21 %) se s trditvijo delno ni strinjalo, 28 anketirank (32 %) se s trditvijo ni strinjalo, 8 anketirank (7 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjalo. Nebinarne osebe so bile razdvojene, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo ni strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se sploh ni strinjala. 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo delno strinjala, 1 nebinarna oseba se je s trditvijo strinjala. Večina neopredeljenih oseb (75 %) se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala, kjer sta se 2 neopredeljeni osebi (25 %) s trditvijo delno strinjali, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) so se s trditvijo strinjale, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala. 1 neopredeljena oseba (12,5

%) se s trditvijo delno ni strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se strditvijo sploh ni strinjala.

Ugotovimo lahko torej, da večina moških meni, da je enakost spolov že dosežena, medtem ko večina žensk meni, da enakost spolov še ni (povsem) dosežena. Ob tem razmišljam, če je temu morebiti tako, ker ženske na enakost spolov gledajo z druge perspektive, pri čemer opažajo več neenakosti in seksizma, ki ga (nekateri) v svojem življenju neposredno izkusijo.

Graf 4.5: Stopnja strinjanja s tem, da je enakost spolov že dosežena

4.1.6. Pomembnost enakosti spolov (2. vprašanje)

Splošna analiza: Enakost spolov je večini anketirancev (88 %) pomembna. 30 anketirancev (16 %) je na trditev, da se jim enakost spolov zdi pomembna, odgovorilo z »delno se strinjam«; 76 anketirancev (39 %) je odgovorilo s »se strinjam« in 63 anketirancev (33 %) z »zelo se strinjam«. Ob tem je le 13 % anketirancev takšnih, ki se jim enakost spolov ne zdi pomembna. Od tega se 7 anketirancev (4 %) s trditvijo le delno ne strinja, 6 anketirancev (3 %) ne strinja in 11 anketirancev (6 %) sploh ne strinja.

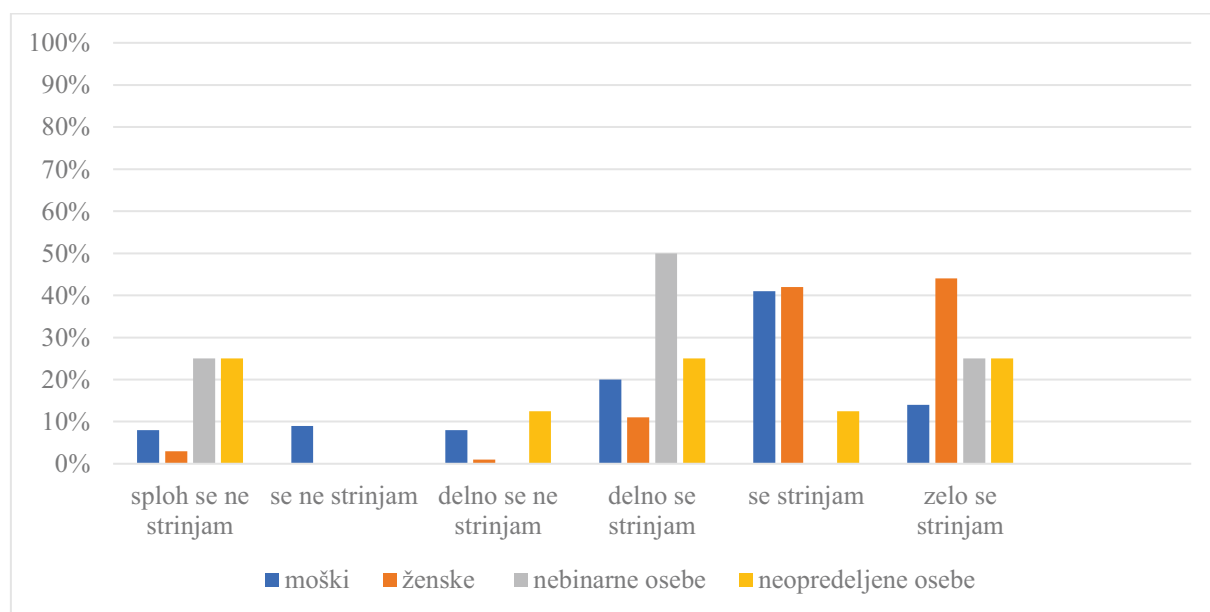
Analiza s perspektive spola: Analiza pokaže, da je anketirancem ne glede na spol enakost spolov v večini pomembna. Večina (97 %) anketirank (žensk) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 13 anketirank (11 %) se s trditvijo delno strinja, 49 anketirank (42 %) se s trditvijo strinja, 51 anketirank (44 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 4 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo ne strinja. 1 anketiranka (1 %) se s trditvijo delno ne strinja, 3 anketiranke (3 %) pa

se s trditvijo sploh ne strinjajo. Večina (75 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 13 anketirancev (20 %) se s trditvijo delno strinja, 26 anketirancev (41 %) se s trditvijo strinja, 9 anketirancev (14 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 25 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da je enakost spolov pomembna. 5 anketirancev (8 %) se s trditvijo delno ne strinja, 6 anketirancev (9 %) se s trditvijo ne strinja, 5 anketirancev (8 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Tudi nebinarne osebe so bile enotne. 2 nebinarni osebi (50 %) sta se s trditvijo delno strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo zelo strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala. Nekoliko več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala, od teh sta se 2 neopredeljeni osebi (25 %) s trditvijo delno strinjali, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa se sploh nista strinjali s trditvijo.

Analiza odgovorov glede na starost: Z analizo podatkov je bilo mogoče ugotoviti, da se starejšim moškim zdi enakost spolov bolj pomembna kot mlajšim moškim. 90 % starejših moških se je vsaj v neki meri strinjalo s trditvijo, medtem ko je to veljalo za 68 % mlajših moških.

Opazimo lahko, da je enakost spolov pomembna moškim in ženskam, vendar pa so bili moški pri tem vprašanju nekoliko bolj razdvojeni. Mlajši moški so pokazali največjo mero nestrinjanja s tem, da je enakost spolov pomembna.

Graf 4.6: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se anketirancem enakost spolov zdi pomembna

4.1.7. Pomembnost enakopravnosti kljub neenakosti v praksi (3. vprašanje)

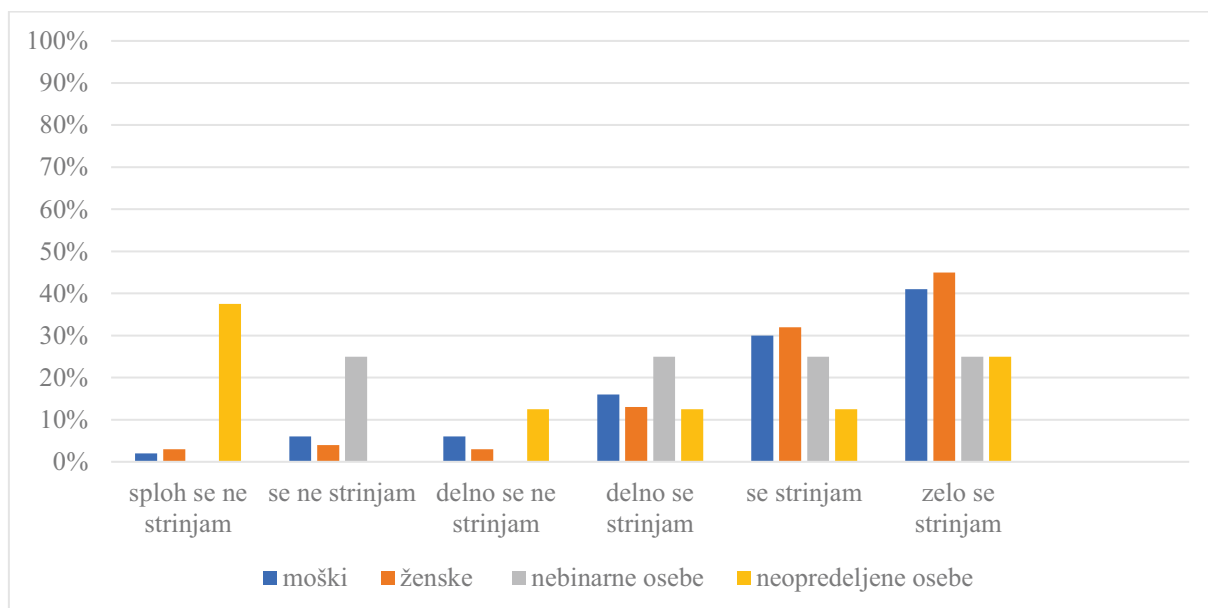
Splošna analiza: Večini anketirancev (86 %) se zdi pomembno, da so moški in ženske pravno enaki, četudi v praksi ni vedno tako. Le manjšina (13 %) pa se s trditvijo ne strinja. 27 anketirancev (14 %) se s trditvijo le delno strinja, 58 anketirancev (30 %) se s trditvijo strinja, kar 82 anketirancev (42 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Manj, in sicer 8 anketirancev (4 %) se s trditvijo delno ne strinja, 10 anketirancev (5 %) se s trditvijo ne strinja, 8 anketirancev (4 %) pa se sploh ne strinja.

Analiza s perspektive spola: Ob analiziranju podatkov po spolu lahko opazimo, da se anketiranci (moški) in anketiranke (ženske) približno v enaki meri s trditvijo strinjajo. Večina (90 %) anketirank (žensk) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 15 anketirank (13 %) se s trditvijo delno strinja, 37 anketirank (32 %) se s trditvijo strinja, 53 anketirank (45 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 10 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo ne strinja. 3 anketiranke (3 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 5 anketirank (4 %) se s trditvijo ne strinja, 4 anketiranke (3 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Večina (87 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo delno strinja, 19 anketirancev (30 %) se s trditvijo strinja, 26 anketirancev (41 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 14 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da je pomembno, da so moški in ženske pravno enaki, tudi če v praksi ni vedno tako. 4 anketiranci (6 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 4 anketiranci (6 %) se s trditvijo ne strinjajo, 1 anketiranec (2 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo strinja in 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo zelo strinja. Le 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo ni strinjala. Neopredeljene osebe so bile zelo razdvojene. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo delno strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala. 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa se s trditvijo sploh nista strinjali.

Tako moški kot tudi ženske se strinjajo, da je pravna enakost ključna, četudi v praksi spola nista vedno enaka.

Na tem mestu želim izpostaviti, da je tu lahko prišlo do različnega razumevanja vprašanja. Nekateri so morda želeli izpostaviti, da je ključno, da so moški in ženske enakopravni, kljub kršitvam ali nepopolni enakosti v praksi; drugi pa so morebiti želeli izpostaviti, da enakopravnost (enakost pred zakonom) ni dovolj, če moški in ženske niso enaki tudi v praksi.

Graf 4.7: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je pomembno, da so moški in ženske pravno enaki, tudi če v praksi ni vedno tako

4.1.8. Biološke razlike med spoloma kot opravičljiv razlog za neenakost (4. vprašanje)

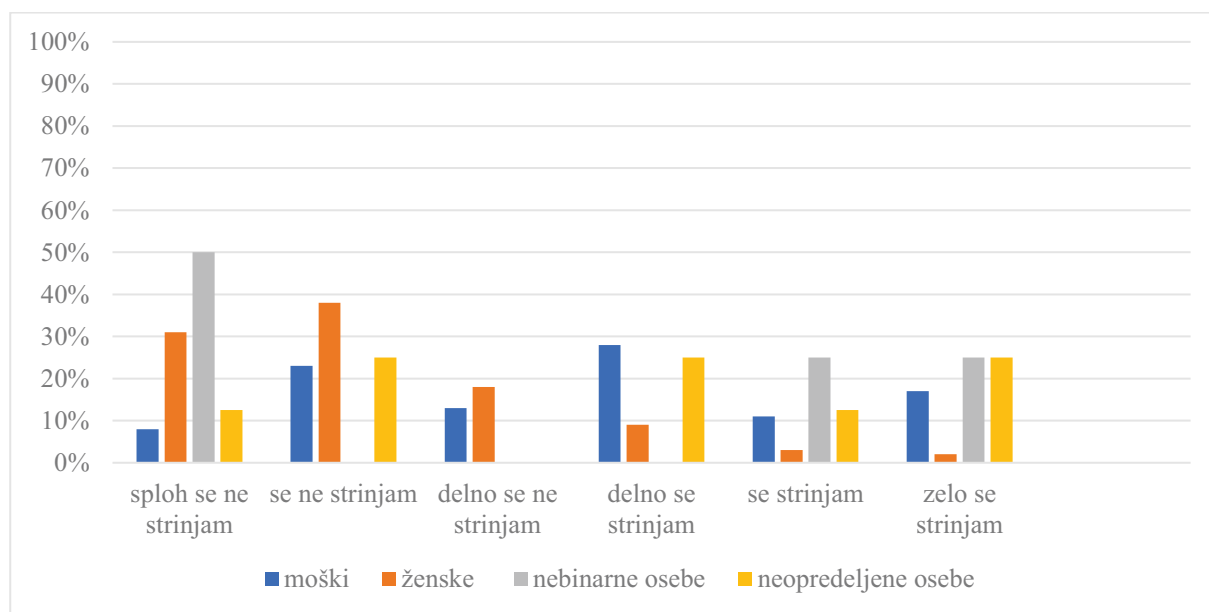
Splošna analiza: Večina anketirancev (70 %) se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da so si moški in ženske različni, zato enakosti spolov ne potrebujemo. 29 anketirancev (15 %) se z omenjeno trditvijo le delno ne strinja, 61 anketirancev (32 %) se s trditvijo ne strinja, 44 anketirancev (23 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 30 % anketirancev se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. Od tega se 31 anketirancev (16 %) s trditvijo delno strinja, 12 anketirancev (6 %) se s trditvijo strinja, 16 anketirancev (8 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

Analiza s perspektive spola: Anketiranke (ženske) se z zgornjo trditvijo v večini (87 %) niso strinjale, medtem ko se je malo več kot polovica (56 %) anketirancev (moških) s trditvijo strinjala. 21 anketirank (žensk) (18 %) se s trditvijo delno ne strinja, 44 anketirank (38 %) se s trditvijo ne strinja, 36 anketirank (31 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 14 % anketirank se s trditvijo vsaj v neki meri strinja, od tega je 11 anketirank (9 %) takšnih, ki se s trditvijo delno strinja; 3 anketiranke (3 %) se s trditvijo strinjajo, 2 anketiranki (2 %) pa se s trditvijo zelo strinjata. Torej nekoliko več kot polovica (56 %) anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo. 18 anketirancev (moških) (28 %) se s trditvijo delno strinja, 7 anketirancev (11 %) se s trditvijo strinja, 11 anketirancev (17 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Nekoliko manj, in sicer 43 % anketirancev se s trditvijo vsaj v neki meri ni strinjalo. 8 anketirancev (13 %) se s trditvijo

delno ne strinja, 15 anketirancev (23 %) se s trditvijo ne strinja, 5 anketirancev (8 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Nebinarne osebe so bile v tem primeru razdvojene, saj se 2 nebinarni osebi (50 %) s trditvijo sploh ne strinjata, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Neopredeljene osebe so se v nekoliko več kot polovici (62,5 %) s trditvijo vsaj v neki meri strinjale. 2 neopredeljeni osebi (25 %) sta se s trditvijo delno strinjali, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali. 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo nista strinjali, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala.

Glede na pridobljene podatke je razvidno, da so ženske bolj enotne v svojem mnenju, da biološke razlike niso opravičilo za neenakost, medtem ko so moški bolj razdvojeni. Opazimo lahko, da kar velik delež moških meni, da so biološke razlike dovolj dober razlog za neenakost spolov.

Graf 4.8: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so moški in ženske različni, zato enakosti spolov ne potrebujemo

4.1.9. Spolno pogojene razlike vplivajo na sposobnosti (5. vprašanje)

Splošna analiza: Večina anketirancev (67 %) se v vsaj neki meri strinja s trditvijo, da se moški in ženske razlikujejo po svojih sposobnostih, ki pa so v večini pogojene s samim spolom. 65 oseb (34 %) se s trditvijo delno strinja, 33 oseb (17 %) se s trditvijo strinja, 30 anketirancev (16 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 34 % anketirancev se vsaj v neki meri s trditvijo ni strinjalo. Od

tega je 19 oseb (10 %) odgovorilo z »delno se ne strinjam«, 25 anketirancev (13 %) s »se ne strinjam« in 21 anketirancev (11 %) s »sploh se ne strinjam«.

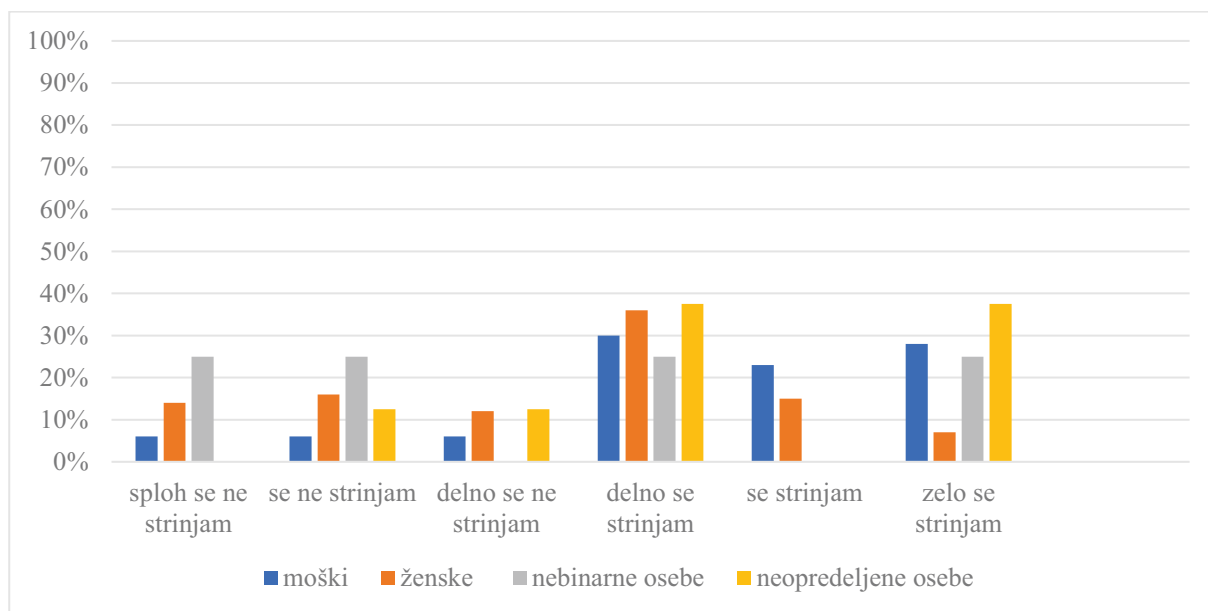
Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se nekaj več kot polovica (58 %) anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 42 anketirank (36 %) se s trditvijo delno strinja, 18 anketirank (15 %) se s trditvijo strinja, 8 anketirank (7 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Nekoliko manj, in sicer 42 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo ne strinja. 14 anketirank (12 %) se s trditvijo delno ne strinja, 19 anketirank (16 %) se s trditvijo ne strinja, 16 anketirank (14 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Večina (81 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 19 anketirancev (30 %) se s trditvijo delno strinja, 15 anketirancev (23 %) se s trditvijo strinja, 18 anketirancev (28 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 18 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da se moški in ženske razlikujejo po svojih sposobnostih, ki pa so v večini povezane s samim spolom. 4 anketiranci (6 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 4 anketiranci (6 %) se s trditvijo ne strinjajo, 4 anketiranci (6 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Nebinarne osebe so bile v svojem mnenju razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo ni strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo sploh ni strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo delno strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala. Večina (75 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala, od tega so se 3 neopredeljene osebe (37,5 %) s trditvijo delno strinjale, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) pa so se s trditvijo zelo strinjale. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo ni strinjala.

Analiza odgovorov glede na starost: Tako mlajši moški kot tudi mlajše ženske v nekoliko večji meri menijo, da se moški in ženske razlikujejo po svojih sposobnostih, ki pa so v večini povezane s samim spolom. 86 % mlajših moških in 67 % mlajših žensk se s trditvijo vsaj v neki meri strinja, medtem ko to velja za 70 % starejših moških in 53 % starejših žensk.

Opazimo lahko, da so bili moški bolj usklajeni v svojem mnenju, da imajo moški in ženske različne sposobnosti, ki so v večini povezane s spolom, medtem ko so bile ženske bolj razdvojene. Razlike so se pojavile tudi med mlajšimi moškimi in ženskami v primerjavi s starejšimi moškimi in ženskami.

Opozarjam, da bi lahko pri omenjeni trditvi prišlo do različnega razumevanja pojma sposobnosti, ki naj bi se razlikovale glede na spol. Nekateri so ob pojmu sposobnosti morebiti razumeli fizične sposobnosti, kot so rojevanje otrok, večja mišična masa moških ipd., spet drugi pa bi lahko pod tem pojmom razumeli priučene sposobnosti, ki niso biološko pogojene.

Graf 4.9: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se moški in ženske razlikujejo po sposobnostih, ki so v večini povezane s spolom

4.1.10. Spol kot določevalec poklica (6. vprašanje)

Splošna analiza: S trditvijo o tem, da imajo moški in ženske izključno zaradi spola različne sposobnosti, zato je pomembno, da opravljajo različne poklice, ki so povezani s temi sposobnostmi, se nekaj več kot polovica (57 %) anketirancev vsaj v neki meri ne strinja. 32 anketirancev (17 %) se s trditvijo delno ne strinja, 48 anketirancev (25 %) se ne strinja, 28 anketirancev (15 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Poleg tega se s trditvijo delno strinja 42 anketirancev (22 %), 27 anketirancev (14 %) se s trditvijo strinja, medtem ko se 16 anketirancev (8 %) s trditvijo zelo strinja.

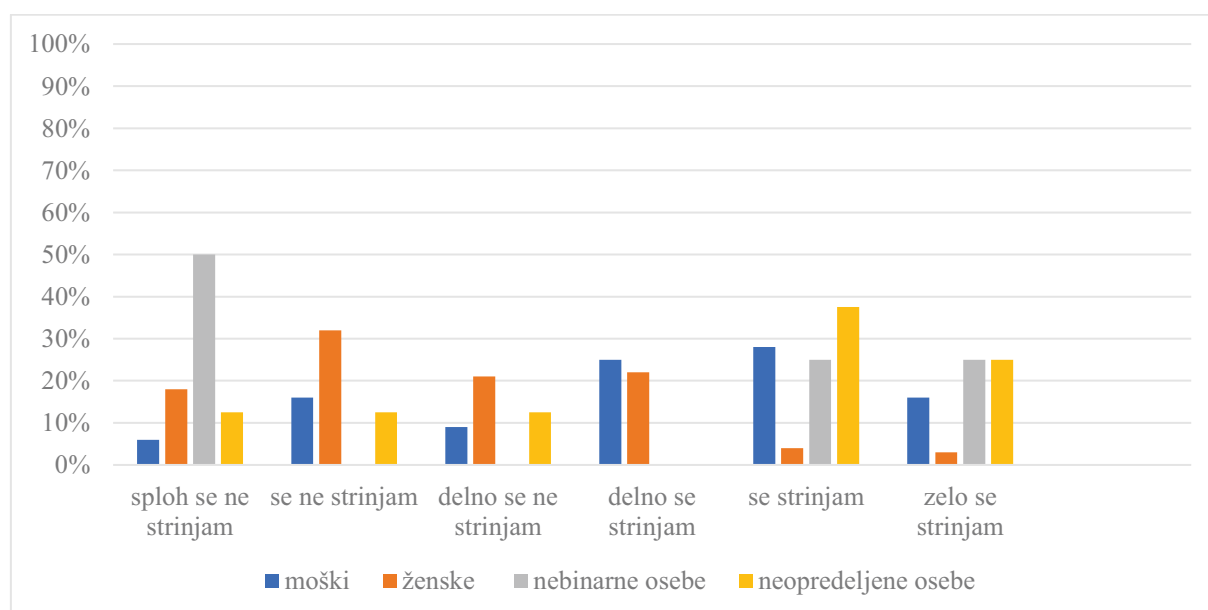
Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se anketiranci (moški) v večini (69 %) s trditvijo vsaj v neki meri strinjajo. 16 anketirancev (25 %) se s trditvijo delno strinja, 18 anketirancev (28 %) se s trditvijo strinja, 10 anketirancev (16 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 31 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da imajo moški in ženske izključno zaradi spola različne sposobnosti, zato je pomembno, da opravljajo različne poklice. 6 anketirancev (9 %) se s trditvijo delno ne strinja, 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo ne strinja, 4 anketiranci (6 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Anketiranke (ženske) pa se v večini (71 %) s trditvijo vsaj v neki meri niso strinjale. 25 anketirank (21 %) se s trditvijo delno ni strinjalo, 37 anketirank (32 %) se s trditvijo ni strinjalo, 21 anketirank (18 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjalo. 29 % anketirank se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjalo. 26 anketirank (22 %) se je

s trditvijo delno strinjalo, 5 anketirank (4 %) se je s trditvijo strinjalo, 3 anketiranke (3 %) pa so se s trditvijo zelo strinjale. Bolj razdvojene so nebinarne osebe, in sicer se 2 nebinarni osebi (50 %) s trditvijo sploh ne strinjata, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo strinja, 1 nebinarna oseba pa se s trditvijo zelo strinja. Nekaj več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 3 neopredeljene osebe (37,5 %) se s trditvijo strinjajo, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa se s trditvijo zelo strinjata. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ne strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ne strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza odgovorov glede na starost: Tako mlajši moški kot tudi mlajše ženske nekoliko v večji meri menijo, da imajo moški in ženske izključno zaradi spola različne sposobnosti, zato je pomembno, da opravljajo različne poklice. 77 % mlajših moških in 38 % mlajših žensk se s trditvijo vsaj v neki meri strinja, medtem ko to velja za 50 % starejših moških in 24 % starejših žensk.

Opazimo lahko torej, da so moški v svojem mnenju razdvojeni, nekoliko več pa jih meni, da bi morali biti poklici razdeljeni po spolu, saj imajo moški in ženske različne, spolno determinirane sposobnosti, medtem ko se ženske večinoma s tem prepričanjem ne strinjajo. Opazimo lahko, da so v družbi še vedno prisotni spolni stereotipi o naravnih sposobnostih moških in žensk, na nek način pa je tudi zaskrbljujoče, da je še vedno prisoten delež mladih odraslih, ki meni, da bi morali moški in ženske opravljati poklice, ki so deljeni po spolu.

Graf 4.10: Stopnja strinjanja s trditvijo, da imajo moški in ženske izključno zaradi spola različne sposobnosti, zato je pomembno, da opravljajo različne poklice

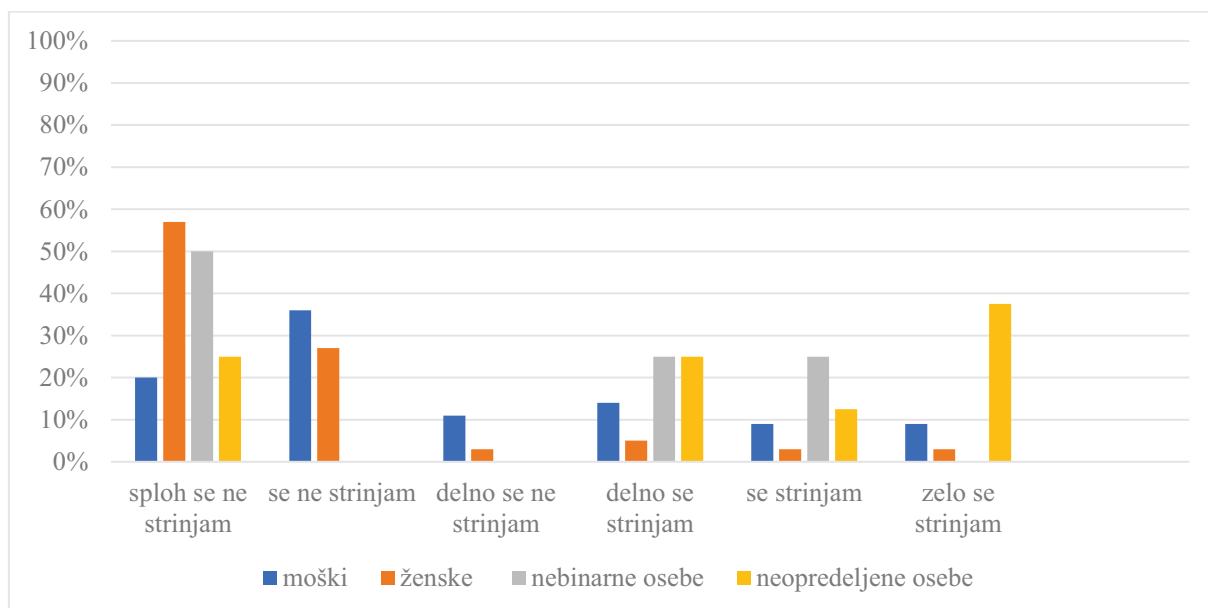
4.1.11. Delitev (gospodinjskih) opravil glede na spol (7. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (78 %) anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da je delitev (gospodinjskih) opravil bolj smiselna po spolu kot po dogovoru partnerjev. 11 anketirancev (6 %) se s trditvijo delno ne strinja, 55 anketirancev (28 %) se s trditvijo ne strinja, 84 anketirancev (44 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Poleg tega se s trditvijo delno strinja 18 anketirancev (9 %), 12 anketirancev (6 %) se s trditvijo strinja, medtem ko se 13 anketirancev (7 %) s trditvijo zelo strinja.

Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se anketiranci (moški) v večini (67 %) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinjajo. 7 anketirancev (11 %) se s trditvijo delno ne strinja, 23 anketirancev (36 %) se s trditvijo ne strinja, 13 anketirancev (20 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 32 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da je delitev (gospodinjskih) opravil bolj smiselna po spolu kot po dogovoru partnerjev. 9 anketirancev (14 %) se s trditvijo delno strinja, 6 anketirancev (9 %) se s trditvijo strinja, 6 anketirancev (9 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Anketiranke (ženske) se prav tako v večini (87 %) s trditvijo vsaj v neki meri niso strinjale. 4 anketiranke (3 %) se s trditvijo delno niso strinjale, 32 anketirank (27 %) se s trditvijo ni strinjalo, 67 anketirank (57 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjalo. 11 % anketirank se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjalo. 6 anketirank (5 %) se je s trditvijo delno strinjalo, 4 anketiranke (3 %) so se s trditvijo strinjale, 4 anketiranke (3 %) pa so se s trditvijo zelo strinjale. Nebinarne osebe so bile razdvojene. 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo sploh nista strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo delno strinjala, 1 nebinarna oseba pa se je s trditvijo strinjala. Večina (75 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala. 2 neopredeljeni osebi (25 %) sta se s trditvijo delno strinjali, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo strinjala, 3 neopredeljene osebe pa so se s trditvijo zelo strinjale. 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo sploh nista strinjali.

Moški in ženske so v povezavi z delitvijo (gospodinjskih) opravil precej usklajeni, pri čemer menijo, da je delitev (gospodinjskih) opravil bolj smiselna v skladu z dogovorom partnerjev ali posameznikovimi zmožnostmi kot pa delitev opravil po spolu. Kljub temu je zanimivo dejstvo, da večino neplačanega dela še vedno opravljajo ženske, kar lahko kaže na neskladnost med mnenjem in udejanjanjem prepričanja v praksi.

Graf 4.11: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je delitev gospodinjskih opravil bolj smiselna po spolu kot po dogovoru partnerjev

4.1.12. Enakost spolov kot človekova pravica (8. vprašanje)

Splošna analiza: 87 % vseh anketirancev vsaj v neki meri meni, da je enakost spolov človekova pravica. 19 anketirancev (10 %) se s trditvijo delno strinja, 64 anketirancev (33 %) se s trditvijo strinja, 84 anketirancev (44 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 14 % anketirancev vsaj v neki meri meni, da enakost spolov ni človekova pravica. 7 anketirancev (4 %) se s trditvijo delno ne strinja, 14 anketirancev (7 %) se s trditvijo ne strinja, 5 anketirancev (3 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

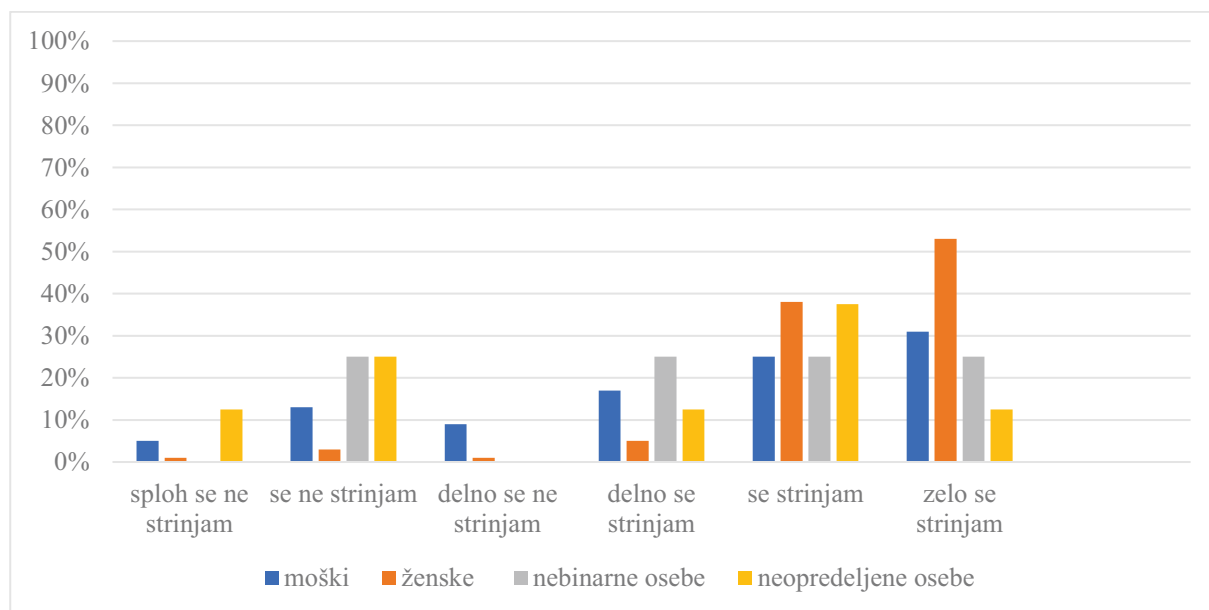
Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se kar 96 % anketirank (žensk) vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da je enakost spolov človekova pravica. 6 anketirank (5 %) se s trditvijo delno strinja, 44 anketirank (38 %) se s trditvijo strinja, 62 anketirank (53 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 5 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo ne strinja. 1 anketiranka (1 %) se s trditvijo delno ne strinja, 3 anketiranke (3 %) se s trditvijo ne strinjajo, 1 anketiranka (1 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Večina (73 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 11 anketirancev (17 %) se s trditvijo delno strinja, 16 anketirancev (25 %) se s trditvijo strinja, 20 anketirancev (31 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 27 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da je enakost spolov človekova pravica. 6 anketirancev (9 %) se s trditvijo delno ne strinja, 8 anketirancev (13 %) se s trditvijo ne strinja, 3 anketiranci (5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Nebinarne osebe so se v več kot polovici (75 %) s trditvijo

vsaj v neki meri strinjale. 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo delno strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala. Le 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo ni strinjala. Več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala, od tega se je 1 neopredeljena oseba (12,5 %) s trditvijo delno strinjala, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) so se s trditvijo strinjale, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala. 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo nista strinjali, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala.

Analiza odgovorov glede na starost: Nekoliko manj mlajših moških (68 %) meni, da je enakost spolov človekova pravica v primerjavi s starejšimi moškimi (85 %).

Opazimo lahko, da se večina anketirancev strinja s trditvijo, da je enakost spolov človekova pravica, pri čemer pa so ženske v svojem mnenju bolj enotne od moških.

Graf 4.12: Strinjanje s trditvijo, da je enakost spolov človekova pravica

4.1.13. Poznavanje pojma feminizma (9. vprašanje)

Splošna analiza: Pojem feminizma v skladu z njegovo definicijo razume 67 % vseh anketirancev. 13 % anketirancev meni, da pojem feminizma pomeni gibanje žensk z željo po nadvladanju in zatiranju moških. 8 % anketirancev meni, da feminizem pomeni gibanje neprivlačnih žensk, ki moške zaradi slabih izkušenj sovražijo in želijo pridobiti (njihovo) pozornost. 2 % anketirancev pa meni, da gre za gibanje istospolno usmerjenih žensk, ki si ne

odstranjujejo dlačic in sovražijo moške. 18 anketirancev (9 %) je izbralo možnost »drugo«, kjer so zapisali svojo lastno razumevanje definicije feminizma.

Analiza s perspektive spola: Analiza po spolu nam poda več informacij. Anketiranke (ženske) pravo definicijo feminizma prepoznajo v 91 %, anketiranci (moški) pa v 30 %. Prav tako 50 % nebinarnih oseb in 37,5 % neopredeljenih oseb prepozna pravo definicijo feminizma.

30 % moških meni, da pojem feminizma pomeni gibanje žensk z željo po nadvladanju in zatiranju moških, s čimer se strinja tudi 3 % žensk in 12,5 % neopredeljenih oseb. Poleg tega 20 % moških, 2 % žensk in 25 % nebinarnih oseb meni, da pojem feminizma pomeni gibanje neprivlačnih žensk, ki moške zaradi slabih izkušenj sovražijo in želijo pridobiti (njihovo) pozornost. 4 neopredeljene osebe (50 %) pa menijo, da gre za gibanje istospolno usmerjenih žensk, ki si ne odstranjujejo dlačic in sovražijo moške.

70 % moških torej ne razume pojma feminizma v skladu z njegovo definicijo, medtem ko le 10 % žensk pojma ne razume v skladu z njegovo definicijo. Prav tako 50 % nebinarnih oseb in 62,5 % neopredeljenih oseb pojma feminizma ne razume v skladu z njegovo definicijo.

Kot sem omenila zgoraj, je to vprašanje vsebovalo tudi možnost odgovora z »drugo«, kjer so anketiranci lahko zapisali svoje lastno razumevanje definicije feminizma, če se njihovo razumevanje ni skladalo z nobeno od ponujenih, zgoraj opisanih možnosti. Naštela bom nekaj izmed njihovih pogledov na feminizem.

Ena izmed oseb je mnenja, da je feminizem »gibanje žensk za enakost spolov v različnih področjih življenja, z napačnim pristopom do predstavljanja le tega. Velikokrat izpade, da so to res neobrite lejzbike.«; drugi pravi: »Danes feminizem ni več originalen, v smeri, da bi ženskam omogočili equality of opportunity, ampak je equality of outcome, za katerega se ne strinjam.« Tretji anketiranec opiše, da (na tem mestu bom odgovor skrajšala, vendar bom poskušala ohraniti bistvo)

obstaja več različnih vrst feminizma (kjer za namene ankete poenostavi feminizem v dve obliki), in sicer zdravi feminizem, ki se bori za enakopravnost (vendar ne popolno enakost spolov), in toksični feminizem. Le-ta si želi umetno narediti oba spola enaka ali še bolj ekstremno si želi, da bi imele ženske več pravic od moških. Toksični feminizem je velikokrat politično motiviran, saj s tem razdvajajo moške in ženske, tako pa jih lažje nadzorujejo. Toksični feminizem, kot tudi toksični maskulinizem, umetno promovirajo

iste ali vsaj sodelujoče strukture moči, vprašanje feminizma in toksičnega maskulinizma pa je v resnici zelo kompleksno.

Nekateri drugi menijo, da gre v današnjem času za izkoriščanje te besede, ki se je prelevila v različne druge pomene, ki ne predstavljajo tega, kar je feminizem prvotno pomenil ali pa se je prelevil v zatiranje moških.

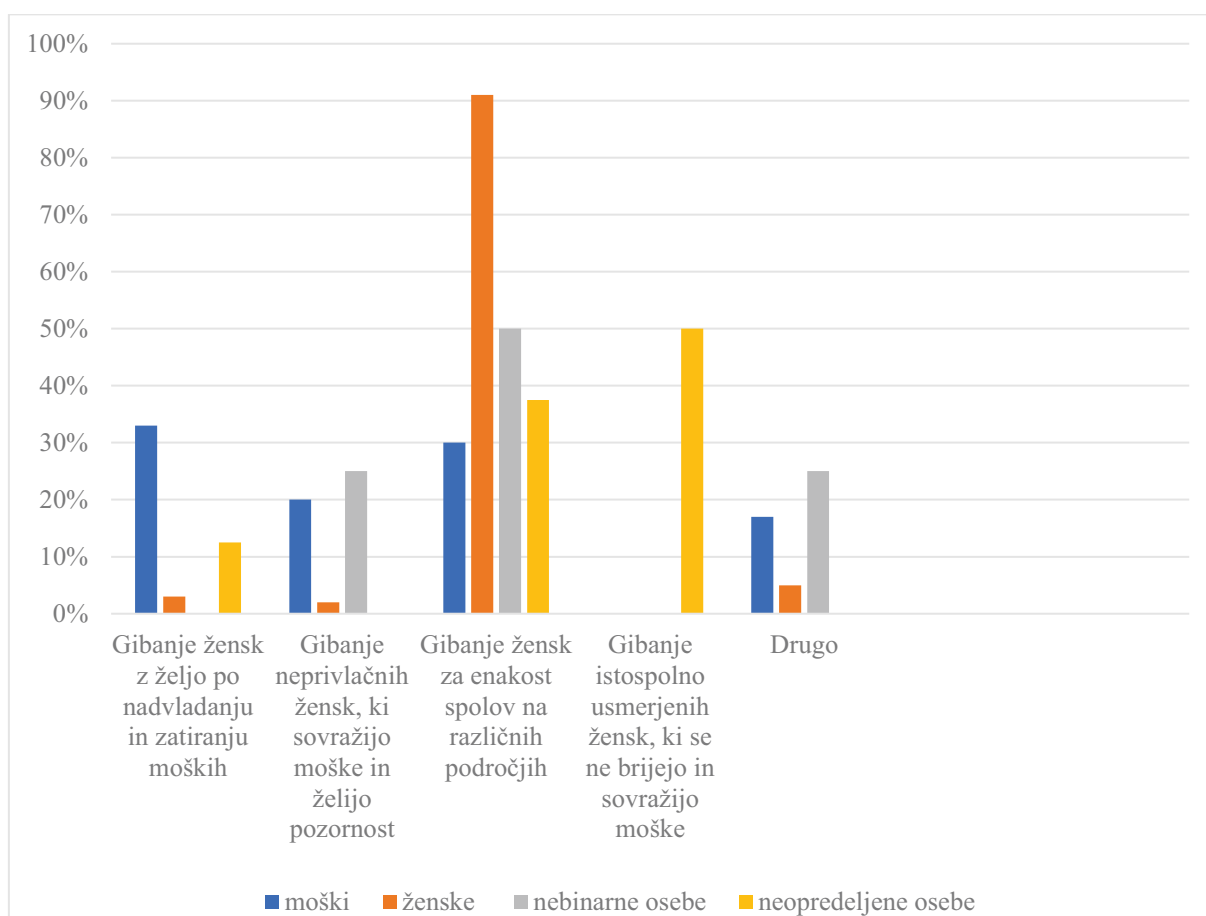
Spet drugi meni:

Po mojem mnenju bi feminizem moral biti gibanje žensk, ki se trudi za izboljšanje položaja žensk, a hkrati gibanje, ki pomaga ženski ostati ženstvena. Pri trenutnem feminizmu ženske vse preveč tekmujejo z moškimi in napačno razumejo enakopravnost. Namesto primerjanja z moškimi bi feminizem moral pri ženski ohranjati njihovo ženstvenost in ne narekovati, da mora biti ženska sposobna opravljati vse, kar je sposoben moški, saj je dejstvo, da je moško telo močnejše in sposobnejše pri določenih opravilih, hkrati pa so tudi ženske v marsičem sposobnejše od moških. Namesto primerjanja bi se morale fokusirati na to, da so ponosne na svoje prednosti, in ne na to, da so užaljene, kjer pač niso sposobnejše od moških.

Nekateri so mnjenja, da feminizem sicer pomeni gibanje z željo po enakosti spolov, vendar pa gre obenem tudi za pretirano sovražnost in nastrojenost proti moškim. Eden izmed anketirancev je mnjenja, da je feminizem »prizadevanje za osvoboditev vseh manjšin izpod patriarhalne družbene ureditve z gledišča feministične misli, teorije, prakse, gibanja.« Spet drugi pa poudari, da gre za »gibanje žensk, da bi pridobile enakopravnost (ne enakosti).« Eden od anketirancev celo poudari, da je »feminizem izgovor za nesposobne ženske.« Nekateri izmed anketirancev menijo, da gre za kombinacijo različnih odgovorov (npr. 2. in 4., vseh štirih, 1. in 3.).

Opazimo lahko, da so bile ponujene definicije feminizma precej skrajno oblikovane, pri čemer je bilo jasno tudi, kateri izmed odgovorov bi lahko bil normativno najbolj ustrezen oziroma zaželen. Kljub temu so anketiranci izbrali druge možnosti, po čemer lahko sklepamo, da so v svoje odgovore močno prepričani.

Graf 4.13: Feminizem pomeni:

4.1.14. Feminizem kot ključ za doseganje enakosti spolov (10. vprašanje)

Splošna analiza: Večina anketirancev (66 %) se strinja, da je feminizem pomemben za uresničevanje enakosti med moškimi in ženskami. S trditvijo se delno strinja 47 anketirancev (24 %), 53 anketirancev (27 %) se trditvijo strinja, 28 anketirancev (15 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 15 anketirancev (8 %) se s trditvijo delno ne strinja, 24 anketirancev (12 %) se s trditvijo ne strinja, 26 anketirancev (13 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

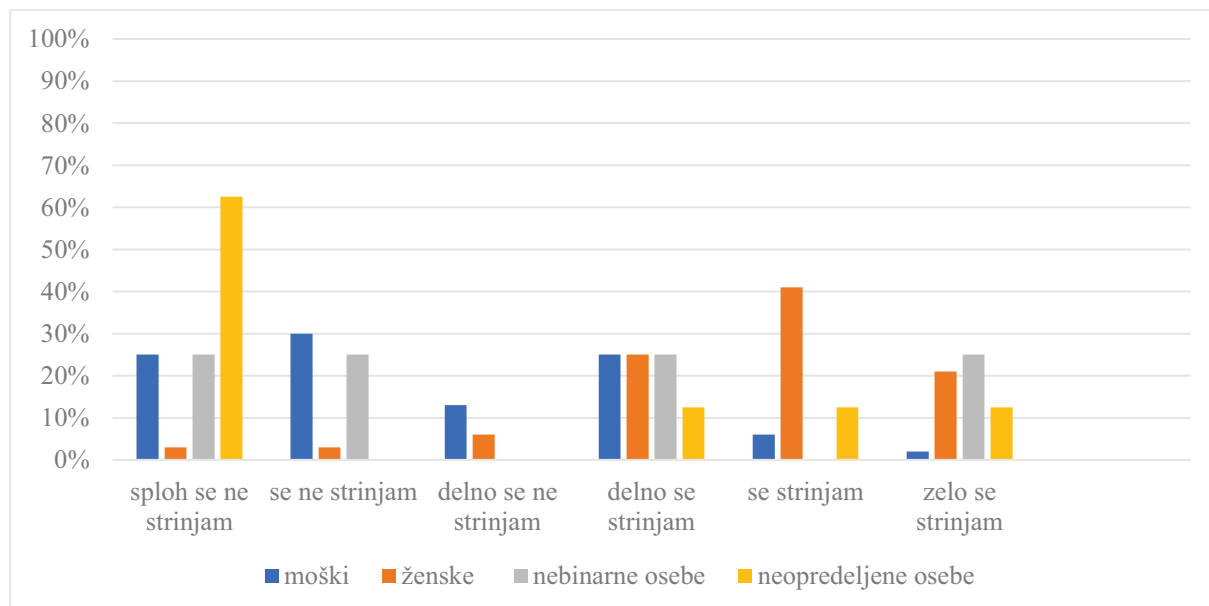
Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se anketiranke (ženske) v večini (87 %) s trditvijo vsaj v neki meri strinjajo, anketiranci (moški) pa se v večini (68 %) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinjajo. 29 anketirank (žensk) (25 %) se s trditvijo delno strinja, 48 anketirank (41 %) se s trditvijo strinja, 25 anketirank (21 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 7 anketirank (6 %) se s trditvijo delno ne strinja, 4 anketiranke (3 %) se s trditvijo ne strinjajo, 4 anketiranke (3 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Analiza o mnenju anketirancev (moških) pokaže ravno obratno. 16 anketirancev (25 %) se s trditvijo delno strinja, 4 anketiranci (6 %) se s trditvijo strinjajo, le 1 anketiranec (2 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Kot sem navedla zgoraj, se moški

v večini (68 %) niso strinjali s trditvijo. 8 anketirancev (13 %) se s trditvijo delno ni strinjalo, 19 anketirancev (30 %) se s trditvijo ni strinjalo, 16 anketirancev (25 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjalo. Nebinarne osebe so bile v odgovorih razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo ni strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala. 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo delno strinjala, 1 nebinarna oseba pa se je s trditvijo zelo strinjala. Nekoliko več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb se s trditvijo sploh ni strinjala, preostale pa so se enakomerno porazdelile po lestvici strinjanja, in sicer se je 1 neopredeljena oseba delno strinjala (12,5 %), 1 oseba se je strinjala (12,5 %) in 1 oseba (12,5 %) se je zelo strinjala s trditvijo.

Analiza po starosti: Mlajši moški v manjši meri (25 %) menijo, da je feminizem pomemben za uresničevanje enakosti med moškimi in ženskami v primerjavi s starejšimi moškimi (50 %).

Opazimo lahko torej, da se zdi ženskam v primerjavi z moškimi feminizem bolj pomemben za uresničevanje enakosti spolov. Prav tako pa mlajši moški v manjši meri prepoznavajo pomembnost feminizma za enakost spolov.

Graf 4.14: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je feminizem pomemben za uresničevanje enakosti spolov

4.1.15. Relevantnost feminizma v današnjem času (11. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (60 %) mladih odraslih se s trditvijo, da feminizma ne potrebujemo več, vsaj v neki meri ne strinja. Z omenjeno trditvijo se le delno ne strinja 27 anketirancev (14

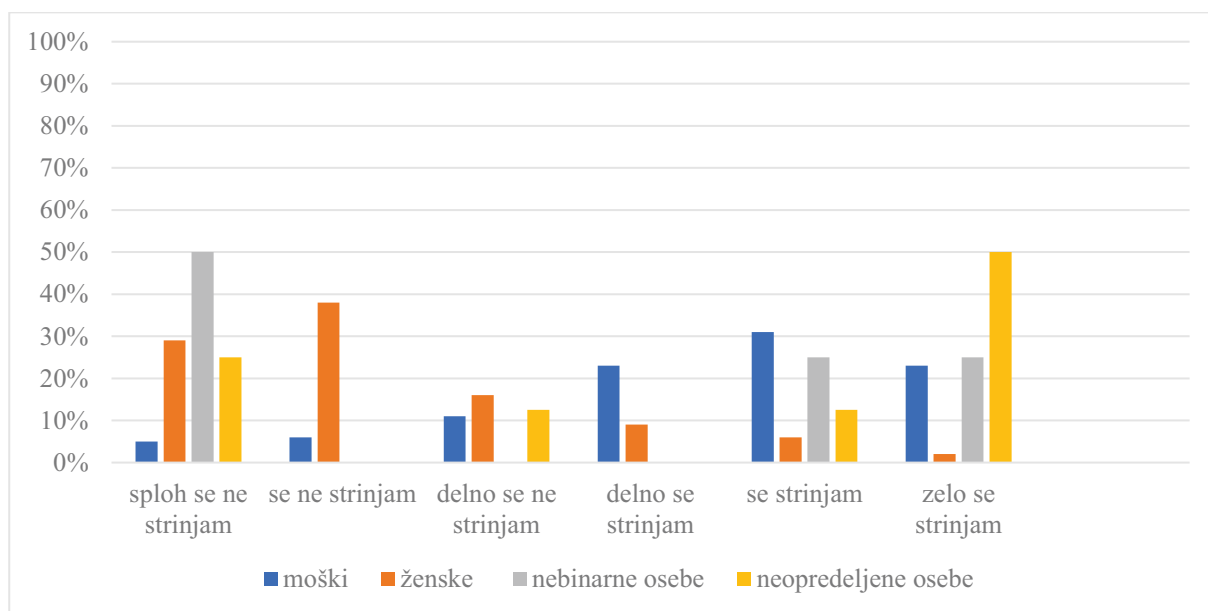
%), ne strinja se 49 anketirancev (25 %), s trditvijo pa se sploh ne strinja 41 anketirancev (21 %). S trditvijo se delno strinja 25 anketirancev (13 %), strinja se 29 anketirancev (25 %), zelo pa se strinja 22 anketirancev (11 %).

Analiza s perspektive spola: Opaziti je mogoče, da se ženske v večini (83 %) vsaj v neki meri ne strinjajo s trditvijo, da feminizma ne potrebujemo več, kar je v nasprotju z moškimi, ki se v večini (77 %) vsaj v neki meri strinjajo s trditvijo. 19 anketirank (žensk) (16 %) se s trditvijo delno strinja, 45 anketirank (38 %) se s trditvijo strinja, 34 anketirank (29 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 10 anketirank (9 %) se s trditvijo delno ne strinja, 7 anketirank (6 %) se s trditvijo ne strinja, 2 anketiranki (2 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjata. Analiza o mnenju anketirancev (moških) pokaže obratno. 15 anketirancev (23 %) se s trditvijo delno strinja, 20 anketirancev (31 %) se s trditvijo strinja, 15 anketirancev (23 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 22 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da feminizma ne potrebujemo več. 7 anketirancev (11 %) se s trditvijo delno ne strinja, 4 anketiranci (6 %) se s trditvijo ne strinjajo, 3 anketiranci (5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Nebinarne osebe so bile v odgovorih razdvojene. 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo sploh nista strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala. Nekoliko več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo strinjala, 4 neopredeljene osebe (50 %) pa so se s trditvijo zelo strinjale. 37, 5 % neopredeljenih oseb se vsaj v neki meri ni strinjalo s trditvijo. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa se s trditvijo sploh nista strinjali.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v večji meri (84 %) menijo, da feminizma ne potrebujemo več v primerjavi s starejšimi moškimi (65 %).

Opaziti je mogoče, da na splošno gledano mladi odrasli menijo, da feminizem še vedno potrebujemo. Ko pogledamo bolj podrobno, pa opazimo, da si moški in ženske takšnega mnenja ne delijo. Večina žensk meni, da je feminizem še vedno potreben, medtem ko se moški v večini s tem ne strinjajo.

Graf 4.15: Stopnja strinjanja s trditvijo, da feminizma ne potrebujemo več

4.1.16. Pretiran govor o feminizmu (12. vprašanje)

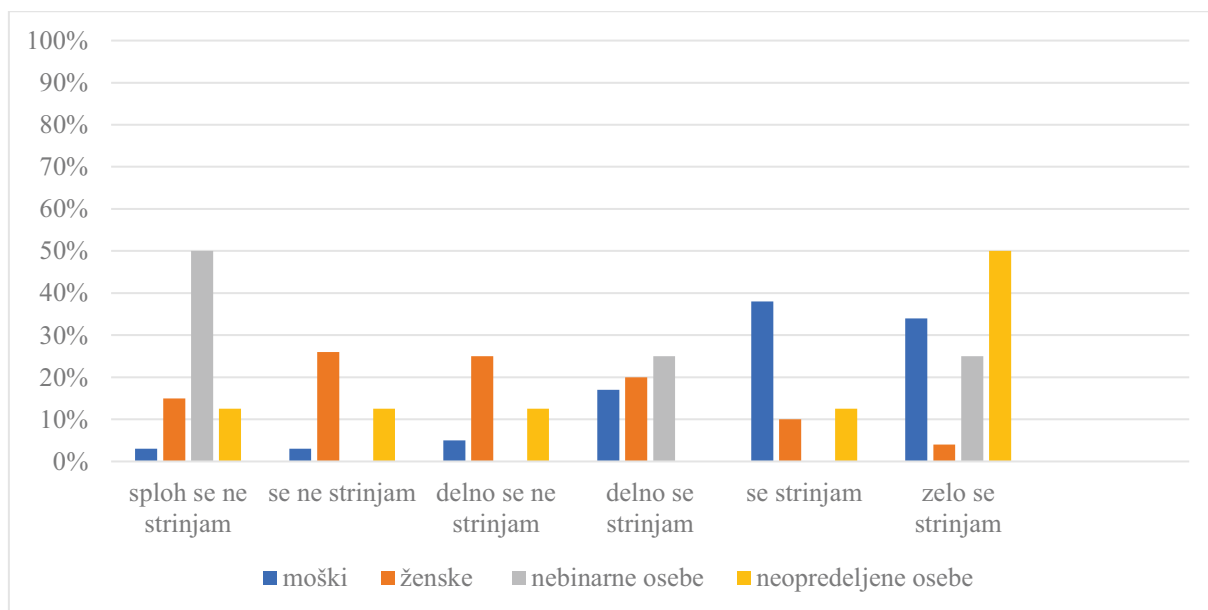
Splošna analiza: Nekaj več kot polovica (54 %) anketirancev meni, da se o feminizmu v zadnjih letih govori preveč. Delno se s trditvijo strinja 35 anketirancev (18 %), s trditvijo se strinja 37 anketirancev (19 %), zelo pa se strinja 32 anketirancev (17 %). Nekoliko manj (33 %) anketirancev se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. S trditvijo se delno ne strinja 33 anketirancev (18 %), ne strinja se 34 anketirancev (18 %), s trditvijo pa se sploh ne strinja 22 anketirancev (11 %).

Analiza s perspektive spola: 66 % anketirank (žensk) se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 29 anketirank (25 %) se s trditvijo delno ne strinja, 31 anketirank (26 %) se s trditvijo ne strinja, 17 anketirank (15 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 34 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo strinja, od tega se 23 anketirank (20 %) s trditvijo delno strinja, 12 anketirank (10 %) se s trditvijo strinja, 5 anketirank (4 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Večina (89 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 11 anketirancev (17 %) se s trditvijo delno strinja, 24 anketirancev (38 %) se s trditvijo strinja, 22 anketirancev (34 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 11 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da se o feminizmu v zadnjih letih govori preveč. 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 2 anketiranca (3 %) se s trditvijo ne strinjata, 2 anketiranca (3 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjata. 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo sploh nista strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo delno strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala. Nekaj več kot polovica (62,5 %)

neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo strinjala, 4 neopredeljene osebe (50 %) pa so se s trditvijo zelo strinjale. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ni strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala.

Moški se v večji meri strinjajo s trditvijo, da se o feminizmu govori preveč, medtem ko so ženske nekoliko razdvojene. Večina žensk je vsaj v neki meri mnenja, da se o feminizmu ne govori preveč.

Graf 4.16: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se o feminizmu govori preveč

4.1.17. Veselje do pogovora o feminizmu in seksizmu (13. vprašanje)

Splošna analiza: 64 % anketirancev o feminizmu in seksizmu vsaj v neki meri rado spregovori, medtem ko 37 % anketirancev vsaj v neki meri ne spregovori rado o feminizmu. 64 anketirancev (33 %) se s trditvijo delno strinja, 34 anketirancev (18 %) se s trditvijo strinja, 25 anketirancev (13 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 28 anketirancev (15 %) se s trditvijo delno ne strinja, 27 anketirancev (14 %) se s trditvijo ne strinja, 15 anketirancev (8 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

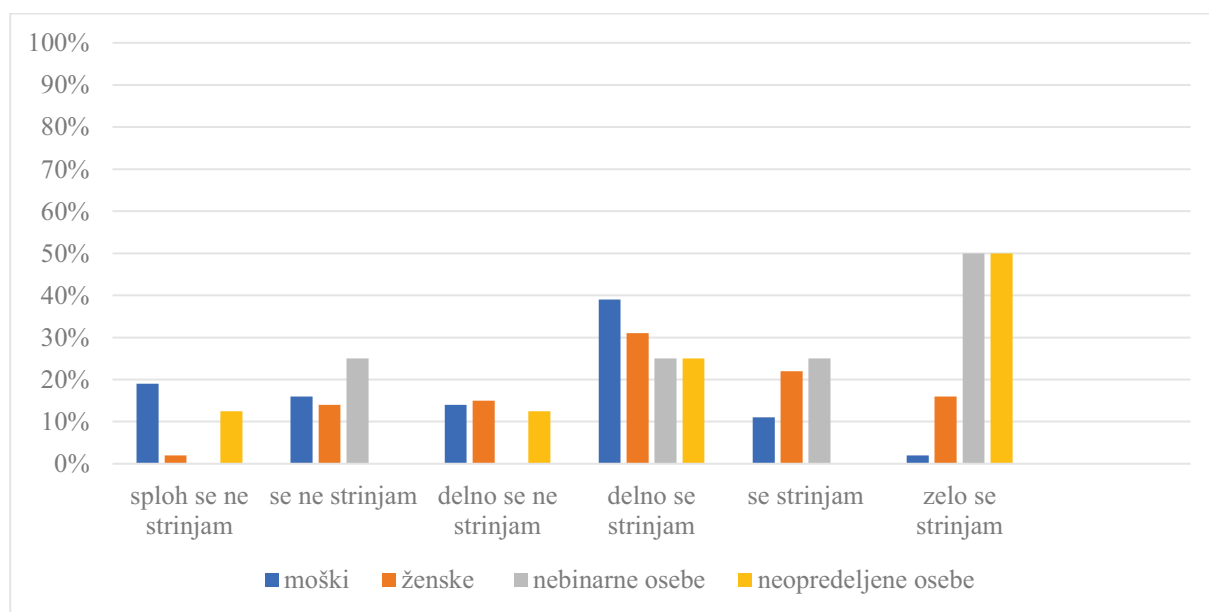
Analiza s perspektive spola: Analiza s perspektive spola pokaže, da se 69 % anketirank (žensk) vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da o feminizmu rado spregovorijo. 36 anketirank (31 %) se s trditvijo delno strinja, 26 anketirank (22 %) se s trditvijo strinja, 19 anketirank (16 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 31 % anketirank se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 18 anketirank (15

%) se s trditvijo delno ne strinja, 16 anketirank (14 %) se s trditvijo ne strinja, 2 anketiranki (2 %) pa se sploh ne strinjata. Prav tako se s trditvijo vsaj v neki meri strinja 52 % anketirancev (moških), pri čemer je 25 anketirancev (39 %) takšnih, ki se s trditvijo delno strinjajo; 7 anketirancev (11 %) takšnih, ki se s trditvijo strinjajo; ter 1 anketiranec (2 %), ki se s trditvijo zelo strinja. Nekoliko manj, in sicer 49 % anketirancev se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 9 anketirancev (14 %) se s trditvijo delno ne strinja, 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo ne strinja, 12 anketirancev (19 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Nebinarne osebe so bile v primeru zgornje trditve manj razdvojene, in sicer se 75 % s trditvijo bolj strinja, kot ne strinja. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Tudi neopredeljene osebe se s trditvijo bolj strinjajo, kot ne strinjajo (75 %), 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo delno strinjata, 4 neopredeljene osebe (50 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ne strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza odgovorov glede na starost: Starejše ženske v večji meri (75 %) rade spregovorijo o feminizmu v primerjavi z mlajšimi ženskami (57,5 %).

Iz splošne analize je razvidno, da mladi odrasli o feminizmu vsaj v neki meri radi spregovorijo, ženske pa o feminizmu nekoliko raje kot moški. Ti podatki ne odražajo tega, ali anketiranci o feminizmu radi govorijo v pozitivni ali negativni luči, saj tega z vprašalnikom nisem preverjala.

Graf 4.17: Stopnja strinjanja s trditvijo, da o feminizmu in seksizmu radi spregovorijo

4.1.18. Samoopredelitev za feministe in feministke (36. vprašanje)

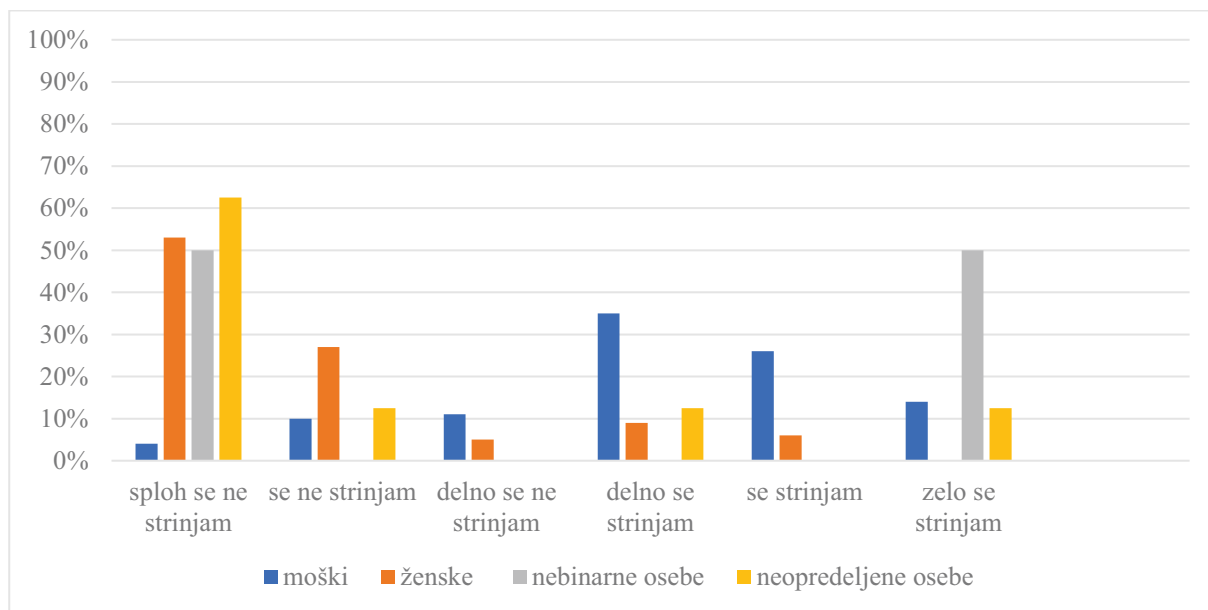
Splošna analiza: Malo več kot polovica anketirancev (53 %) se vsaj v neki meri samoopredeljuje za feministe in feministke. 48 anketirancev (25 %) se s trditvijo, da bi samega/samo sebe opisal/-a kot feminista/-ko, delno strinja. 34 anketirancev (18 %) se s trditvijo strinja, 19 anketirancev (10 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 48 % anketirancev se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 16 anketirancev (8 %) se s trditvijo delno ne strinja, 30 anketirancev (16 %) se s trditvijo ne strinja, 46 anketirancev (24 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza s perspektive spola: Analiza na podlagi spola pokaže, da se anketiranke (ženske) v večini (75 %) vsaj v neki meri strinjajo s trditvijo, da se samoopredeljujejo za feministke. 41 anketirank (35 %) se s trditvijo delno strinja, 30 anketirank (26 %) se s trditvijo strinja, 16 anketirank (14 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 13 anketirank (11 %) se s trditvijo delno ne strinja, 12 anketirank (10 %) se s trditvijo ne strinja, 5 anketirank (4 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Anketiranci (moški) se v večini (85 %) s trditvijo vsaj v neki meri niso strinjali. 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo delno niso strinjali, 17 anketirancev (27 %) se s trditvijo ni strinjalo, 34 anketirancev (53 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjalo. Poleg tega se je s trditvijo strinjalo 6 anketirancev (9 %), strinjali pa so se 4 anketiranci (6 %). Nebinarne osebe so bile v povezavi z zgornjo trditvijo popolnoma razdvojene, in sicer se 2 nebinarni osebi (50 %) s trditvijo sploh nista strinjali, 2 nebinarni osebi (50 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali. Večina (75 %) neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri ni strinjala, kjer je 1 neopredeljena oseba (12,5 %) odgovorila z »ne strinjam se«, 5 neopredeljenih oseb (62,5 %) pa je odgovorilo s »sploh se ne strinjam«. S trditvijo se je delno strinjala le 1 neopredeljena oseba (12,5 %) ter zelo strinjala le 1 neopredeljena oseba (12,5 %).

Opaziti je tudi mogoče, da se 72 % tistih, ki pojem feminizma razumejo v skladu z njegovo definicijo, vsaj v neki meri samoopredeljujejo za feministe ali feministke, od tega se 43 (33 %) anketirancev s trditvijo delno strinja, 32 anketirancev (25 %) se s trditvijo strinja, 18 (14 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 28 % anketirancev, ki pojem feminizma razume v skladu z njegovo definicijo, pa se v vsaj neki meri ne strinja s trditvijo, da bi sami sebe opisali za feministe ali feministke. 13 anketirancev (10 %) se s trditvijo delno ne strinja, 17 anketirancev (13 %) se s trditvijo ne strinja, 7 anketirancev (5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Zanimivo je dejstvo, da se nekateri od tistih, ki pojem feminizma razumejo, vseeno ne bi opredelili za feministe ali

feministke. Torej, kljub temu da se strinjajo s tem, da se feminizem poteguje za enakost spolov in s tem enako moč in priložnosti, se vseeno ne bi opredelili kot del tega gibanja.

Graf 4.18: Stopnja strinjanja s trditvijo, da bi sami sebe opisali kot feministe ali feministke

4.1.19. Pretirana osredotočenost na težave žensk in premajhna na težave moških (14. vprašanje)

Splošna analiza: 65 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da je v današnji družbi preveč govora o težavah žensk in premalo o težavah moških. 57 anketirancev (30 %) se s trditvijo delno strinja, 34 anketirancev (18 %) se s trditvijo strinja, 33 anketirancev (17 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 36 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, od tega je 29 anketirancev (15 %) na trditev odgovorilo z »delno se ne strinjam«, 23 anketirancev (12 %) je odgovorilo z »ne strinjam se«, 17 anketirancev (9 %) pa s »sploh se ne strinjam«.

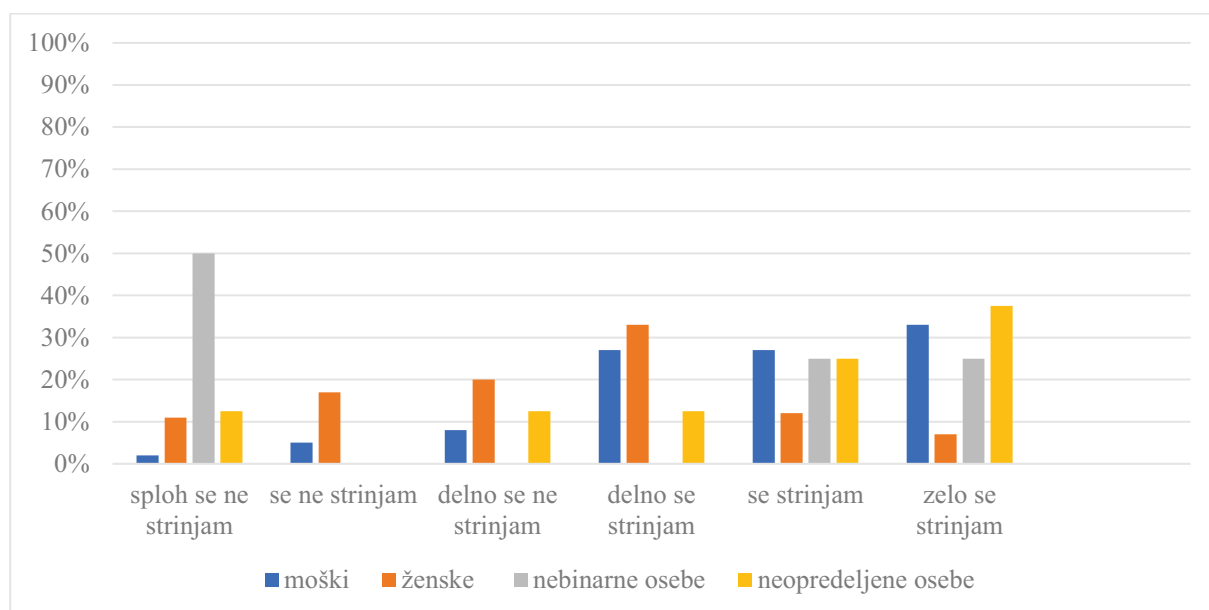
Analiza na podlagi spola pokaže, da so anketiranke (ženske) glede zgornje trditve razdvojene, nekaj več kot polovica (52 %) pa se jih vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da se o težavah žensk govori preveč, premalo pa se govori o težavah moških. Od tega je 39 anketirank (33 %) takšnih, ki se s trditvijo delno strinja, 14 anketirank (12 %), ki s trditvijo strinja, ter 8 anketirank (7 %), ki se s trditvijo zelo strinja. Preostale anketiranke (48 %) se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinjajo, od tega je 23 anketirank (20 %) takšnih, ki se s trditvijo delno ne strinjajo, 20 anketirank (17 %), ki se s trditvijo ne strinjajo, ter 13 anketirank (11 %) takšnih, ki se sploh ne strinjajo s trditvijo. Anketiranci (moški) pa so v svojem mnenju bolj skladni, in sicer v večini (87 %) menijo, da je govora o težavah žensk preveč, o težavah moških pa premalo. 17

anketirancev (27 %) se je z zgornjo trditvijo delno strinjalo, 17 anketirancev (27 %) se je s trditvijo strinjalo, 21 anketirancev (33 %) pa se je s trditvijo zelo strinjalo. Le 15 % anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri ni strinjalo, od tega se 5 anketirancev (8 %) s trditvijo delno ni strinjalo, 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo niso strinjali, le 1 anketiranec (2 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjal. Nebinarne osebe so bile v povezavi s trditvijo razdvojene, kjer sta 2 (50 %) odgovorili, da se s trditvijo sploh ne strinjata, 1 izmed nebinarnih oseb (25 %) se s trditvijo strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Neopredeljene osebe so bile bolj usklajene, kjer je 6 neopredeljenih oseb (75 %) takšnih, ki se vsaj v neki meri strinjajo z zgornjo trditvijo. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno strinja, 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo strinjata, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa se s trditvijo zelo strinjata. 1 izmed neopredeljenih oseb (12,5 %) se delno ne strinja s trditvijo, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v večji meri (91 %) menijo, da je preveč govora o težavah žensk in premalo o težavah moških, če jih primerjamo s starejšimi moškimi (75 %). Podobno velja za starejše ženske, ki se v nekoliko večji meri (57 %) strinjajo s trditvijo, če jih primerjamo z mlajšimi ženskami (42,5 %).

Iz analize z vidika spola je razvidno, da so ženske glede zgornje trditve zelo razdvojene, vendar pa jih nekaj več kot polovica meni, da je premalo govora o težavah moških in preveč govora o težavah žensk. Moški imajo glede zgornjega vprašanja enako mnenje, vendar pa so bili moški veliko bolj usklajeni. Zanimivo je, da se velika večina mlajših moških strinja s trditvijo, poleg tega pa se s tem strinja več starejših kot mlajših žensk.

Graf 4.19: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se preveč osredotočamo na težave žensk in premalo na težave moških

4.1.20. Moški kot primarne žrtve seksizma (15. vprašanje)

Splošna analiza: 65 % anketirancev se ne strinja s trditvijo, da seksizem v večji meri prizadene moške kot ženske. 38 anketirancev (20 %) se s trditvijo delno ne strinja, 55 anketirancev (28 %) se s trditvijo ne strinja, 33 anketirancev (17 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 35 % anketirancev se strinja, da seksizem v večji meri prizadene moške. 32 anketirancev (17 %) se s trditvijo delno strinja, 24 anketirancev (12 %) se s trditvijo strinja, 11 anketirancev (6 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

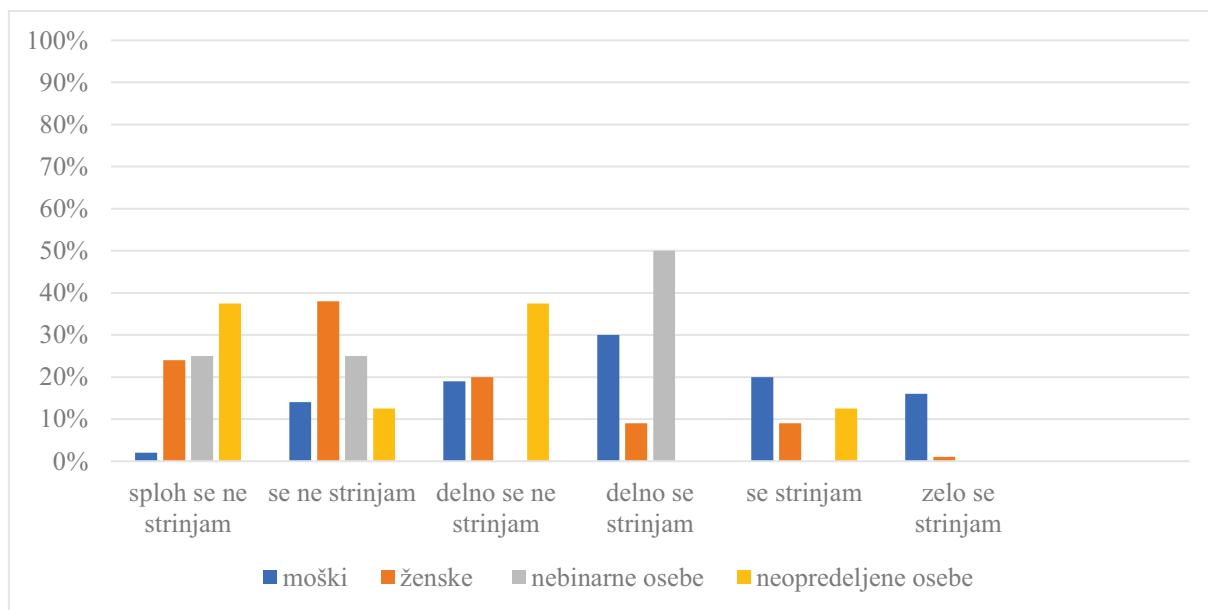
Analiza s perspektive spola: Analiza s perspektive spola pokaže, da se ženske v večini (82 %) vsaj v neki meri niso strinjale s trditvijo, da seksizem v večji meri prizadene moške. 23 anketirank (20 %) se s trditvijo delno ni strinjalo, 44 anketirank (38 %) se s trditvijo ni strinjalo, 28 anketirank (24 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjalo. 19 % anketirank je bilo mnenja, da seksizem v večji meri prizadene moške, od tega je bilo 11 anketirank (9 %) takšnih, ki se je s trditvijo delno strinjalo, 10 anketirank (9 %) takšnih, ki se je s trditvijo strinjalo, in 1 anketiranka (1 %), ki se je s trditvijo zelo strinjala. Anketiranci (moški) so se v večini (66 %) s trditvijo vsaj v neki meri strinjali. 19 anketirancev (30 %) se je s trditvijo delno strinjalo, 13 anketirancev (20 %) se je s trditvijo strinjalo, 10 anketirancev (16 %) pa se je s trditvijo zelo strinjalo. 35 % anketirancev se s trditvijo vsaj v neki meri ni strinjalo. 12 anketirancev (19 %) se delno ni strinjalo s trditvijo, 9 anketirancev (14 %) se s trditvijo ni strinjalo, le 1 anketiranec (2 %) pa se

s trditvijo sploh ni strinjal. Tudi pri tem vprašanju so bile nebinarne osebe razdvojene. 2 nebinarni osebi (50 %) sta se s trditvijo delno strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala. Neopredeljene osebe se v večini (87,5 %) s trditvijo vsaj v neki meri niso strinjale, od tega se 3 neopredeljene osebe (37,5 %) s trditvijo delno niso strinjale, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ni strinjala, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) pa se s trditvijo sploh niso strinjale. Le 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo strinjala.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v večji meri (75 %) menijo, da seksizem bolj prizadene moške kot ženske, če jih primerjamo s starejšimi moškimi.

Glede na analizo na podlagi spola je razvidno, da ženske v večini menijo, da seksizem v večji meri prizadene ženske, moški pa menijo ravno obratno, da seksizem v večji meri prizadene moške kot pa ženske.

Graf 4.20: Stopnja strinjanja s trditvijo, da feminizem v večji meri prizadene moške

4.1.21. Feminizem zanemari težave moških (16. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (61 %) anketirancev meni, da feminizem zanemari težave, s katerimi se srečujejo moški. 48 anketirancev (25 %) se s trditvijo delno strinja, 49 anketirancev (25 %) se s trditvijo strinja, 21 anketirancev (11 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 39 % anketirancev se ne strinja s trditvijo, da feminizem zanemari težave moških, od tega se 18 anketirancev (9 %) s

trditvijo delno ne strinja, 36 anketirancev (19 %) se s trditvijo ne strinja, 21 anketirancev (11 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza s perspektive spola: Analiza na podlagi spola pokaže, da se malo več kot polovica (54 %) anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 14 anketirank (12 %) se s trditvijo delno ne strinja, 31 anketirank (26 %) se s trditvijo ne strinja, 19 anketirank (16 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 46 % anketirank je mnenja, da feminizem zanemari težave, s katerimi se srečujejo moški. 29 anketirank (25 %) se s trditvijo delno strinja, 21 anketirank (18 %) se s trditvijo strinja, le 3 anketiranke (3 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. Kar 90 % anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 16 anketirancev (25 %) se s trditvijo delno strinja, 24 anketirancev (38 %) se s trditvijo strinja, 17 anketirancev (27 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 11 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da feminizem zanemari težave, s katerimi se srečujejo moški. 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 4 anketiranci (6 %) pa se s trditvijo ne strinjajo. Nebinarne osebe so v svojih mnenjih razdvojene, 2 nebinarni osebi (50 %) sta se s trditvijo strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo ni strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala. Večina (75 %) neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri strinja, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) se s trditvijo delno strinjajo, 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo strinjata, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 2 neopredeljeni osebi (25 %) se vsaj v neki meri nista strinjali s trditvijo. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ne strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

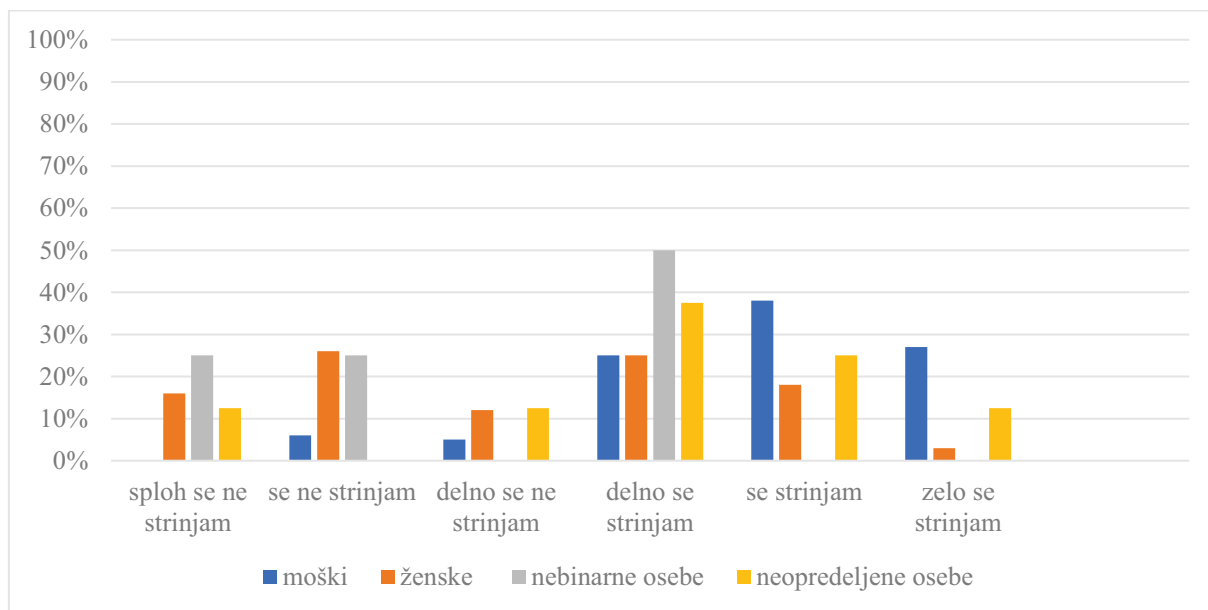
Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v nekoliko večji meri (93 %) menijo, da feminizem zanemari težave moških, kot to menijo starejši moški (80 %).

Iz analize je razvidno, da na splošno mladi odrasli menijo, da feminizem zanemari težave, s katerimi se srečujejo moški, spolna analiza pa pokaže, da so ženske v svojem mnenju zelo razdvojene, medtem ko so moški v svojih odgovorih bolj usklajeni. Analiza pokaže, da predvsem moški menijo, da feminizem zanemari njihove težave.

V luči zgornjih ugotovitev se mi postavlja vprašanje o tem, ali je ozaveščanje o težavah moških res potrebno prav s strani feminizma? Ali je res feminizem, in s tem največkrat ženske, ki se potegujejo za enake možnosti žensk, tisti, katerega naloga je ozaveščanje o težavah moških? Zdi se mi, da se tudi v tem delu odgovornost za ozaveščanje prelaga na ženske, kar še poveča njihovo breme. Obenem pa se mi na tej točki zdi, da se odgovornost za neke vrste mentalno

breme prenaša na ženske. Vsekakor pa s tem ne želim zanemariti težav, s katerimi se srečujejo moški, saj menim, da jih je potrebno nagovoriti.

Graf 4.21: Stopnja strinjanja s trditvijo, da feminizem zanemari težave moških

4.1.22. Družba, ki škoduje ženskam (17. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (69 %) anketirancev meni, da družba, v kateri živimo, vsaj v neki meri škoduje ženskam. 58 anketirancev (30 %) se s trditvijo delno strinja, 56 anketirancev (29 %) se s trditvijo strinja, 20 anketirancev (10 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 31 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da družba kakor koli škoduje ženskam. Od tega se 25 anketirancev (13 %) s trditvijo delno ne strinja, 21 anketirancev (11 %) se s trditvijo ne strinja, 13 anketirancev (7 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

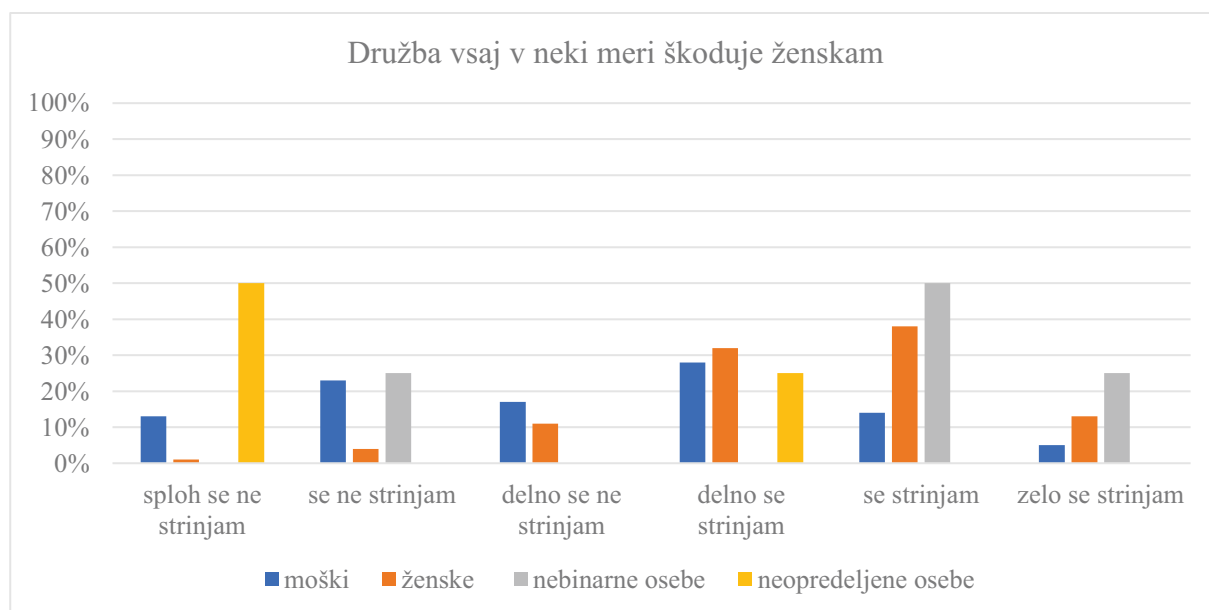
Analiza s perspektive spola: Analiza pokaže, da se večina (83 %) anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 38 anketirank (32 %) se s trditvijo delno strinja, 45 anketirank (38 %) se s trditvijo strinja, 15 anketirank (13 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 16 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo ne strinja. 13 anketirank (11 %) se s trditvijo delno ne strinja, 5 anketirank (4 %) se s trditvijo ne strinja, le 1 anketiranka (1 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Malo več kot polovica (53 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 11 anketirancev (17 %) se s trditvijo delno ne strinja, 15 anketirancev (23 %) se s trditvijo ne strinja, 8 anketirancev (13 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 47 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da družba vsaj v neki meri škoduje ženskam. 18 anketirancev (28 %) se s trditvijo delno strinja, 9 anketirancev (14 %) se s trditvijo strinja, le 3 anketiranci (5 %) pa se

s trditvijo zelo strinjajo. Nebinarne osebe se v večini (75 %) s trditvijo strinjajo. 2 nebinarni osebi (50 %) sta se s trditvijo strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo zelo strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo ni strinjala. Več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri ni strinjala, od tega se 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 4 neopredeljene osebe (50 %) se s trditvijo sploh niso strinjale, 2 neopredeljeni osebi (25 %) sta se s trditvijo delno strinjali, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala.

Analiza odgovorov glede na starost: Manj starejših moških (35 %) v primerjavi z mlajšimi moškimi (52 %) meni, da družba vsaj v neki meri škoduje ženskam.

Opaziti je mogoče, da so ženske v svojem mnenju, da družba ženskam škoduje, precej enotne. V primerjavi z ženskami so moški torej bolj razdvojeni, vseeno pa jih nekaj več kot polovica meni, da družba ženskam škoduje vsaj do določene mere.

Graf 4.22: Stopnja strinjanja s trditvijo, da družba vsaj v neki meri škoduje ženskam

4.1.23. Družba, ki škoduje moškim (18. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (64 %) anketirancev meni, da družba v kateri živimo vsaj v neki meri škoduje moškim. 59 anketirancev (31 %) se s trditvijo delno strinja, 50 anketirancev (26 %) se s trditvijo strinja, 14 anketirancev (7 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 37 % anketirancev se ne strinja s trditvijo, da družba vsaj v neki meri škoduje moškim, od tega se 32 anketirancev (17

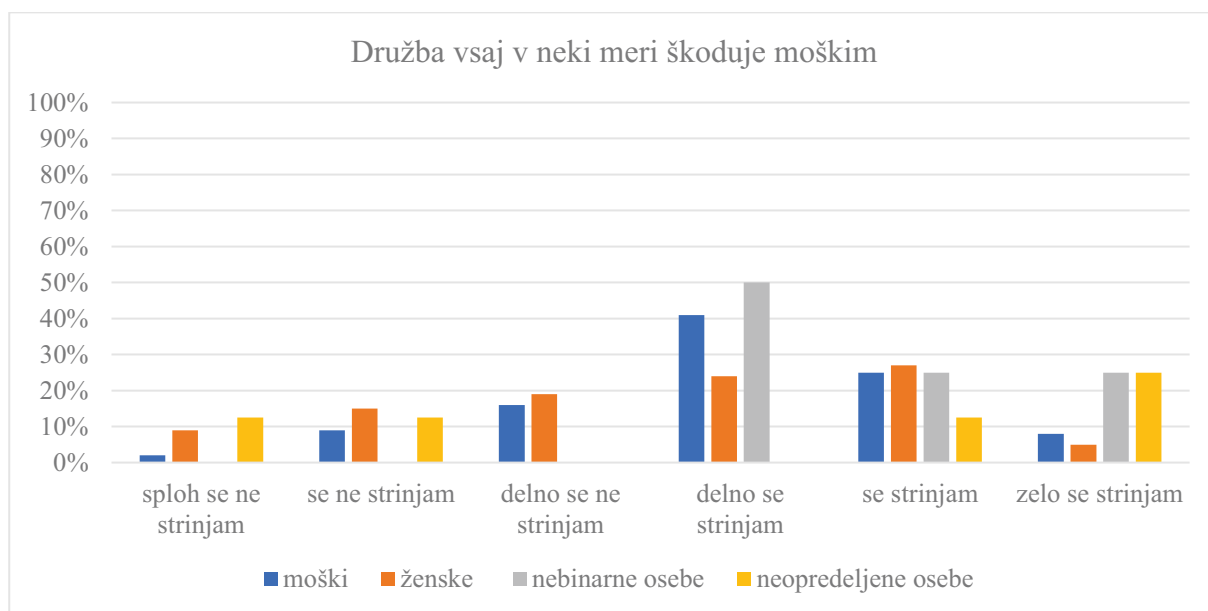
%) s trditvijo delno ne strinja, 25 anketirancev (13 %) se s trditvijo ne strinja, 13 anketirancev (7 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza s perspektive spola: Analiza pokaže, da se nekoliko več kot polovica (56 %) anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 28 anketirank (24 %) se s trditvijo delno strinja, 32 anketirank (27 %) se s trditvijo strinja, 6 anketirank (5 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 43 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo ne strinja. 22 anketirank (19 %) se s trditvijo delno ne strinja, 18 anketirank (15 %) se s trditvijo ne strinja, 11 anketirank (9 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Večina (74 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 26 anketirancev (41 %) se s trditvijo delno strinja, 16 anketirancev (25 %) se s trditvijo strinja, 5 anketirancev (8 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 27 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da družba do določene mere škoduje moškim. 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo delno ne strinja, 6 anketirancev (9 %) se s trditvijo ne strinja, le 1 anketiranec (2 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Tokrat so bile nebinarne osebe bolj enotne. 2 nebinarni osebi (50 %) sta se s trditvijo delno strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala. Večina (75 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala, od tega se 3 neopredeljene osebe (37,5 %) s trditvijo delno strinjajo, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ni strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se sploh ni strinjala s trditvijo, da družba vsaj v neki meri škoduje moškim.

Analiza odgovorov glede na starost: Več mlajših moških (84 %) meni, da družba škoduje moškim, v primerjavi s starejšimi moškimi (50 %). Poleg tega se s trditvijo v večji meri (61 %) strinjajo tudi starejše ženske v primerjavi z mlajšimi (47,5 %).

Moški so v svojem mnenju veliko bolj usklajeni, ko govorimo o tem, da družba moškim škoduje vsaj v neki meri, ženske pa so v svojem mnenju zelo razdvojene. Kljub temu je malo več kot polovica žensk mnenja, da družba škoduje tudi moškim. Zanimivo in obenem tudi povsem predvidljivo je, da je mnenje moških in žensk ravno nasprotno glede vprašanj o tem, ali družba škoduje ženskam ali moškim. Ženske so bolj enotne in prepričane v to, da družba škoduje ženskam, medtem ko so moški bolj razdvojeni, ravno nasprotno pa velja, ko pogledamo mnenja o tem, ali družba škoduje moškim.

Graf 4.23: Stopnja strinjanja s trditvijo, da družba vsaj v neki meri škoduje moškim

4.1.24. Pretirana osredotočenost na težave žensk (19. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (66 %) anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da o težavah žensk govorimo preveč. 38 anketirancev (20 %) se s trditvijo delno ne strinja, 57 anketirancev (30 %) se s trditvijo ne strinja, 30 anketirancev (16 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 35 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da se o težavah žensk govori preveč, od tega se 39 anketirancev (20 %) s trditvijo delno strinja, 18 anketirancev (9 %) se s trditvijo strinja, 11 anketirancev (6 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

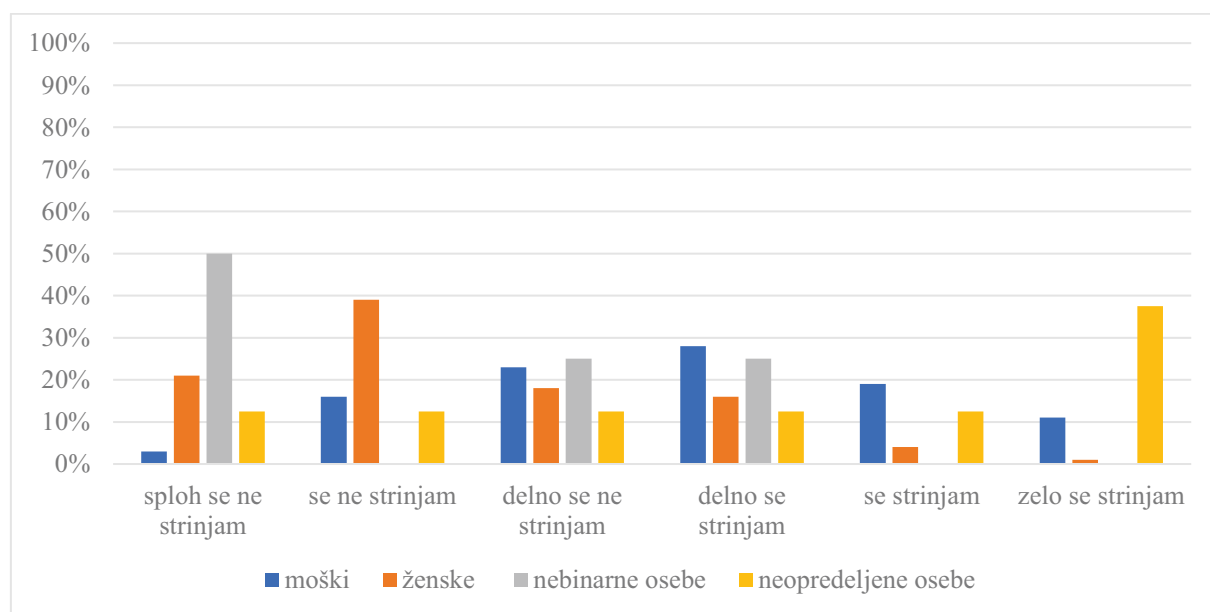
Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se večina (78 %) anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 21 anketirank (18 %) se s trditvijo delno ne strinja, 46 anketirank (39 %) se s trditvijo ne strinja, 25 anketirank (21 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Le 21 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. 19 anketirank (16 %) se s trditvijo delno strinja, 5 anketirank (4 %) se s trditvijo strinja, 7 anketirank (11 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Nekaj več kot polovica (58 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 18 anketirancev (28 %) se s trditvijo delno strinja, 12 anketirancev (19 %) se s trditvijo strinja, 7 anketirancev (11 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Nekoliko manj, in sicer 42 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da o težavah žensk govorimo preveč. 15 anketirancev (23 %) se s trditvijo delno ne strinja, 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo ne strinja, le 2 anketiranca (3 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjata. Nebinarne osebe so bile v svojem mnenju razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo

nista strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo delno strinjala. Več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala, od tega se je 1 neopredeljena oseba (12,5 %) s trditvijo delno strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo strinjala, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) pa so se s trditvijo zelo strinjale. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se ni strinjala s trditvijo, 1 neopredeljena oseba pa se sploh ni strinjala s trditvijo.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v veliko večji meri (70 %) menijo, da je govora o težavah žensk preveč, če jih primerjamo s starejšimi moškimi (30 %).

Iz analize je mogoče razbrati, da tako ženske kot tudi moški menijo, da se o težavah žensk ne govori preveč, vendar pa so moški v svojem mnenju bolj razdvojeni. Malo manj kot polovica moških meni, da se o težavah žensk govori preveč, izmed teh je največ mlajših moških.

Graf 4.24: Stopnja strinjanja s trditvijo, da se o težavah žensk govori preveč

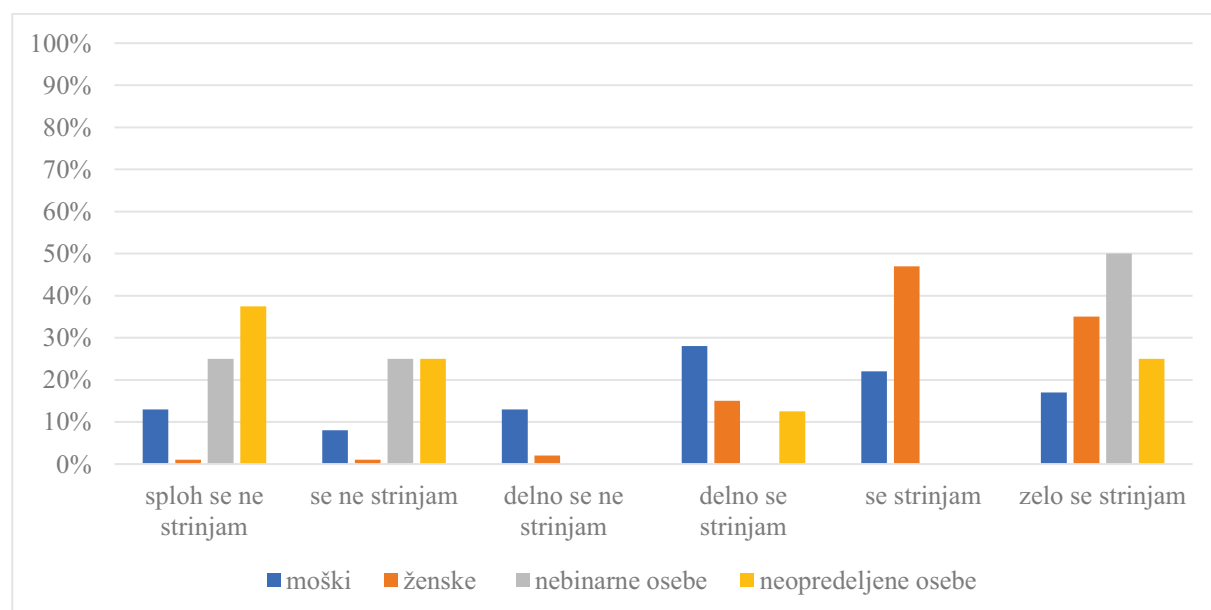
4.1.25. Moški feministi (20. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (84 %) anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da so moški lahko feministi. 36 anketirancev (19 %) se s trditvijo delno strinja, 69 anketirancev (36 %) se s trditvijo strinja, 56 anketirancev (29 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 17 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da so tudi moški lahko feministi. Od tega se 10 anketirancev (5 %) s trditvijo delno ne strinja, 9 anketirancev (5 %) se s trditvijo ne strinja, 13 anketirancev (7 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se kar 97 % anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 17 anketirank (15 %) se s trditvijo delno strinja, 55 anketirank (47 %) se s trditvijo strinja, 41 anketirank (35 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 4 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo ne strinja. 2 anketiranki (2 %) se s trditvijo delno ne strinjata, 1 anketiranka (1 %) se s trditvijo ne strinja, 1 anketiranka (1 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Prav tako se 67 % anketirancev (moških) s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 18 anketirancev (28 %) se s trditvijo delno strinja, 14 anketirancev (22 %) se s trditvijo strinja, 11 anketirancev (17 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Nekoliko manj, in sicer 34 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da so moški lahko feministi. 8 anketirancev (13 %) se s trditvijo delno ne strinja, 5 anketirancev (8 %) se s trditvijo ne strinja, 8 anketirancev (13 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Nebinarne osebe so bile v svojem mnenju razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo ni strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo sploh ni strinjala, 2 nebinarni osebi (50 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali. Večina (62,5 %) neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri ni strinjala, od tega se 2 neopredeljeni osebi (25 %) s trditvijo nista strinjali, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) pa se s trditvijo sploh niso strinjale. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo delno strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali.

Tako ženske kot tudi moški menijo, da so moški lahko feministi, ko podatke pogledamo bolj podrobno, pa opazimo, da so ženske v svojim mnenjih zelo enotne, medtem ko so moški nekoliko razdvojeni.

Graf 4.25: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so moški lahko feministi

4.1.26. Če je moški feminist, je z njim nekaj narobe (21. vprašanje)

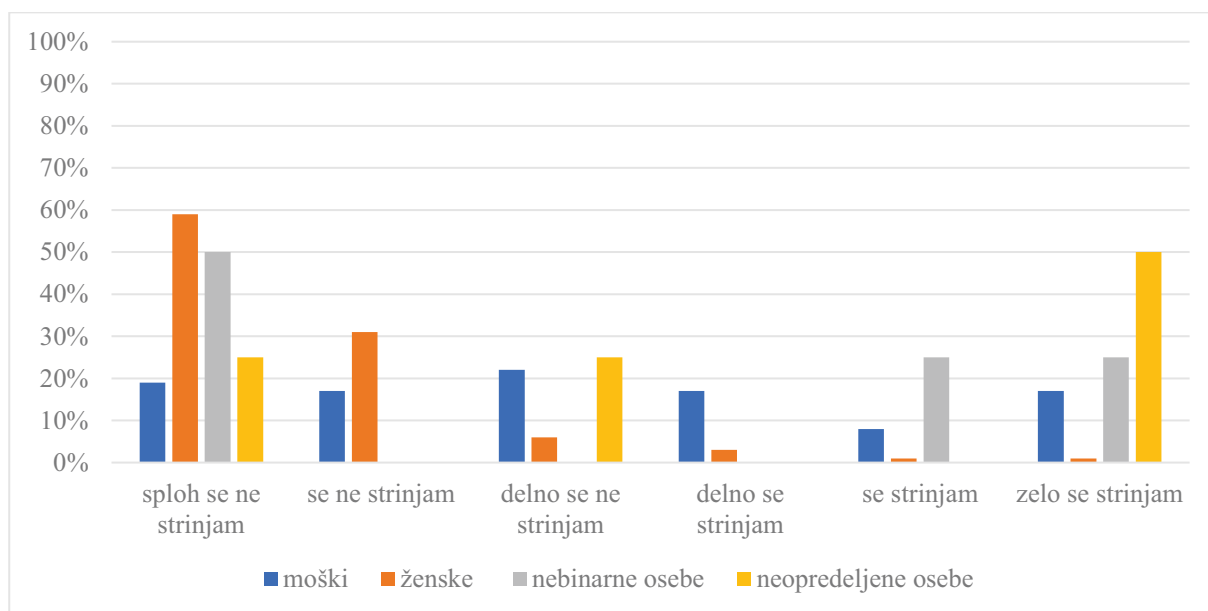
Splošna analiza: Večina (80 %) anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da je z moškimi, ki so feministi, nekaj narobe. 21 anketirancev (11 %) se s trditvijo delno ne strinja, 49 anketirancev (25 %) se s trditvijo ne strinja, 85 anketirancev (44 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 20 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da je z moškimi feministi nekaj narobe. Od tega se 14 anketirancev (7 %) s trditvijo delno strinja, 7 anketirancev (4 %) se s trditvijo strinja, 17 anketirancev (9 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se kar 96 % anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 7 anketirank (6 %) se s trditvijo delno ne strinja, 36 anketirank (31 %) se s trditvijo ne strinja, 69 anketirank (59 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Le 5 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. 3 anketiranke (3 %) se s trditvijo delno strinjajo, 1 anketiranka (1 %) se s trditvijo strinja, 1 anketiranka (1 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Prav tako se nekaj več kot polovica (58 %) anketirancev (moških) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 14 anketirancev (22 %) se s trditvijo delno ne strinja, 11 anketirancev (17 %) se s trditvijo ne strinja, 12 anketirancev (19 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Nekoliko manj, in sicer 42 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da je z moškimi feministi nekaj narobe. 11 anketirancev (17 %) se s trditvijo delno strinja, 5 anketirancev (8 %) se s trditvijo strinja, 11 anketirancev (17 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Nebinarne osebe so bile v svojem mnenju razdvojene. 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo sploh nista strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala. Tudi neopredeljene osebe so bile v svojih mnenjih zelo razdvojene. S trditvijo se delno nista strinjali 2 neopredeljeni osebi (25 %), 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo sploh nista strinjali, 4 izmed neopredeljenih oseb (50 %) pa so se s trditvijo zelo strinjale.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški se v večji meri (50 %) strinjajo, da je z moškimi feministi nekaj narobe, če jih primerjamo s starejšimi moškimi (25 %).

Če na podatke pogledamo s splošne analize, ugotovimo, da tako ženske kot tudi moški menijo, da z moškimi feministi ni nič narobe. Če podatke pogledamo bolj podrobno, pa opazimo, da so ženske v svojim mnenjih zelo enotne, medtem ko so moški v svojem mnenju razdvojeni.

Graf 4.26: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je z moškimi, ki so feministi, nekaj narobe

4.1.27. Seksizem in plačna vrzel (22. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (65 %) anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da so razlike v plačah med moškimi in ženskami posledica razlik v znanju, angažiranosti in količini opravljenega dela in ne pokazatelj seksizma. 13 anketirancev (7 %) se s trditvijo delno ne strinja, 51 anketirancev (26 %) se s trditvijo ne strinja, 61 anketirancev (32 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 35 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da je plačna vrzel povezana s količino znanja, angažiranostjo in opravljenim delom, ne pa s seksizmom. Od tega se 22 anketirancev (11 %) s trditvijo delno strinja, 30 anketirancev (16 %) se s trditvijo strinja, 16 anketirancev (8 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

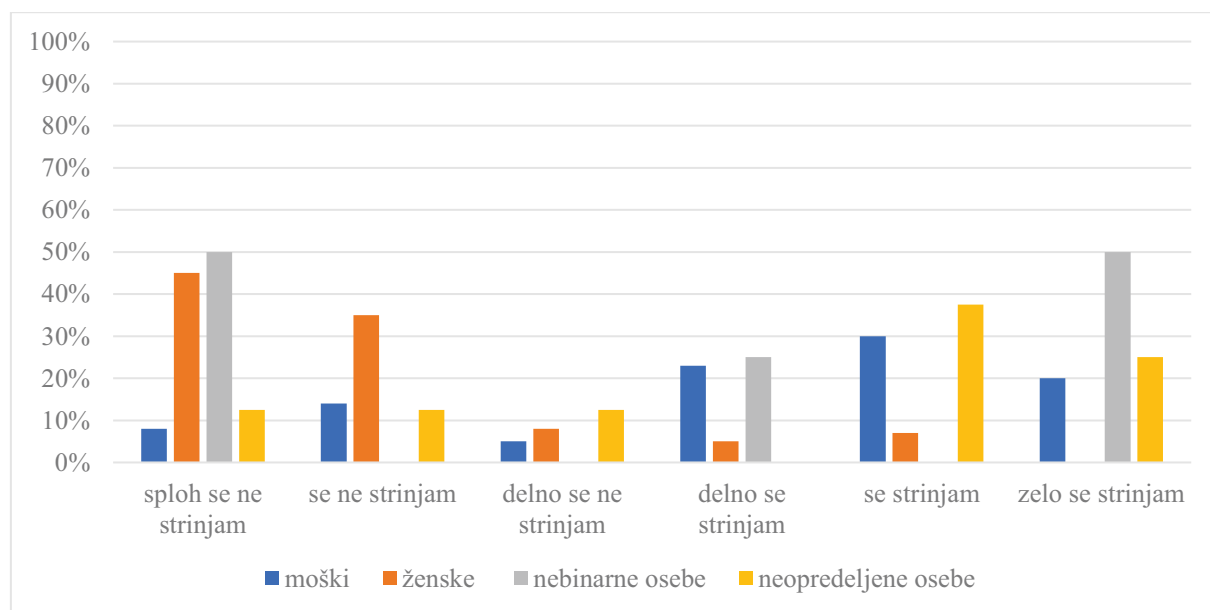
Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se 88 % anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 9 anketirank (8 %) se s trditvijo delno ne strinja, 41 anketirank (35 %) se s trditvijo ne strinja, 53 anketirank (45 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 12 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo strinja, od tega se 6 anketirank (5 %) s trditvijo delno strinja, 8 anketirank (7 %) pa se s trditvijo strinja. Večina (73 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 15 anketirancev (23 %) se s trditvijo delno strinja, 19 anketirancev (30 %) se s trditvijo strinja, 13 anketirancev (20 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Manj, in sicer 27 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da je plačna vrzel pokazatelj količine znanja, angažiranosti in opravljenega dela in ne posledica seksizma. 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 9 anketirancev (14 %) se s trditvijo ne strinja, 11 anketirancev (8 %)

pa se s trditvijo sploh ne strinja. Nebinarne osebe so bile v svojem mnenju razdvojene. 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo sploh nista strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo delno strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo zelo strinjala. Več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. S trditvijo se strinjajo 3 neopredeljene osebe (37,5 %), 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa se s trditvijo zelo strinjata. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ne strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ne strinja in 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški so v večji meri (82 %) prepričani, da plačna vrzel ni posledica seksizma, medtem ko to meni manj (55 %) starejših moških.

Opaziti je mogoče veliko razliko med mnenjem moških in žensk. Ženske menijo, da je plačna vrzel, kjer so ženske za enako opravljeno delo na enakem položaju plačane manj, pokazatelj seksizma, medtem ko so moški mnenja, da je plačna vrzel posledica razlik v znanju, angažiranosti in količini opravljenega dela.

Graf 4.27: Stopnja strinjanja s trditvijo, da morebitne razlike v plačah niso pokazatelj seksizma

4.1.28. Seksizem in ženske na vodilnih položajih (23. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (63 %) anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da ženske redkeje zasedajo vodilne položaje, kar je direktna posledica njihovih naravnih lastnosti in/ali delovnih navad in ne seksizma. 26 anketirancev (13 %) se s trditvijo delno ne strinja, 47 anketirancev (24 %) se s trditvijo ne strinja, 51 anketirancev (26 %) pa se s trditvijo sploh ne

strinja. 36 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, od tega se 27 anketirancev (14 %) s trditvijo delno strinja, 27 anketirancev (14 %) se s trditvijo strinja, 15 anketirancev (8 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

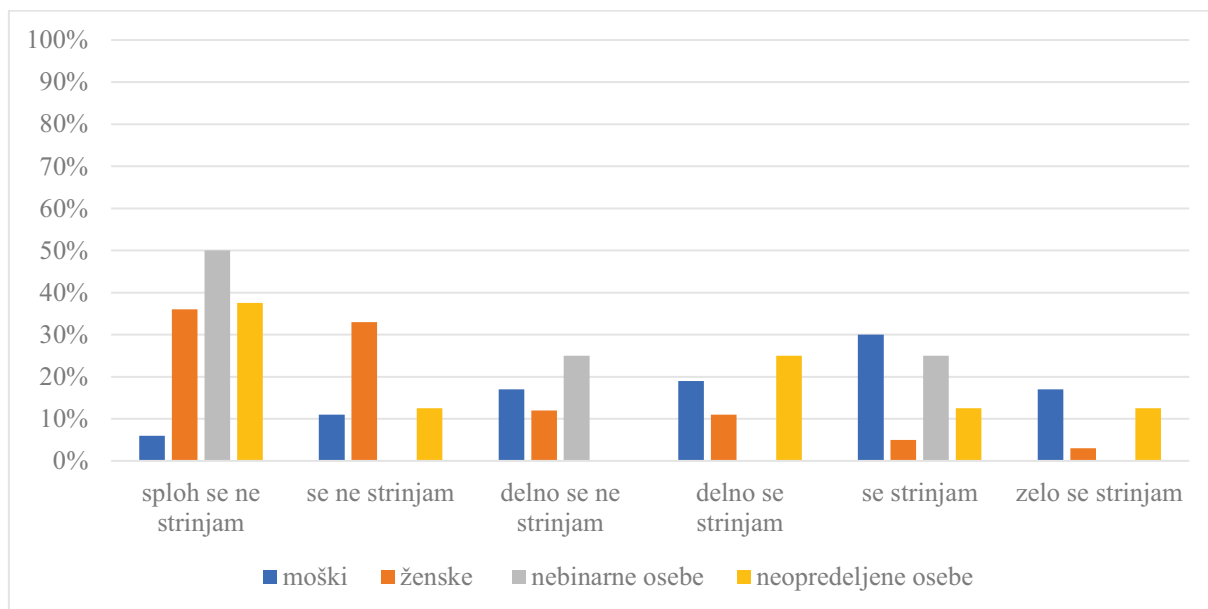
Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se 81 % anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 14 anketirank (12 %) se s trditvijo delno ne strinja, 39 anketirank (33 %) se s trditvijo ne strinja, 42 anketirank (36 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 19 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo strinja, od tega se 13 anketirank (11 %) s trditvijo delno strinja, 6 anketirank (5 %) se s trditvijo strinja, 3 anketiranke (3 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. Večina (66 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 12 anketirancev (19 %) se s trditvijo delno strinja, 19 anketirancev (30 %) se s trditvijo strinja, 11 anketirancev (17 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 34 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da ženske redkeje zasedajo vodilne položaje, kar je direktna posledica njihovih naravnih lastnosti in/ali delovnih navad in ne seksizma. 11 anketirancev (17 %) se s trditvijo delno ne strinja, 7 anketirancev (11 %) se s trditvijo ne strinja, le 4 anketiranci (6 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Nebinarne osebe so bile v svojem mnenju tokrat nekoliko manj razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo sploh nista strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo strinjala. Tokrat so bile neopredeljene osebe bolj razdvojene v svojem mnenju. S trditvijo se delno strinjata 2 neopredeljeni osebi (25 %), 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ne strinja, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški so v večji meri (77 %) prepričani, da ženske redkeje zasedajo vodilne položaje zaradi svoje narave in delavnosti, če jih primerjamo s starejšimi moškimi (40 %). Manjša razlika je tudi med mlajšimi (27,5 %) in starejšimi (14 %) ženskami.

Opazimo lahko, da moški za slabo zastopanost žensk na vodilnih položajih krivijo naravne lastnosti žensk in/ali njihove delovne navade in s tem ne prepoznavajo morebitnega seksizma, ki vpliva na količino žensk na vodilnih položajih. S tem pa tudi sami izkazujejo svoje prepričanje, da naravne lastnosti ženske naredijo manj sposobne vodje. Ženske se s trditvijo v večji meri ne strinjajo, torej menijo, da je za nižjo zastopanost žensk na vodilnih položajih odgovoren seksizem. Vseeno lahko opazimo, da se tudi med ženskami še vedno pojavljajo

seksistična prepričanja, povezana s tem, da so ženske manj delavne v primerjavi z moškimi ter da jih njihove naravne lastnosti ne naredijo dobre vodje.

Graf 4.28: Stopnja strinjanja s trditvijo, da ženske redkeje zasedajo vodilne položaje, kar pa ni posledica seksizma

4.1.29. Moški kot boljši vodja (24. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (61 %) anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da se moški zaradi svoje narave bolje znajdejo na vodilnih položajih, saj jih v nasprotju z ženskami vodi logično razmišljanje in ne čustva. 20 anketirancev (10 %) se s trditvijo delno ne strinja, 37 anketirancev (19 %) se s trditvijo ne strinja, 62 anketirancev (32 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 39 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, od tega se 28 anketirancev (15 %) s trditvijo delno strinja, 25 anketirancev (13 %) se s trditvijo strinja, 21 anketirancev (11 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

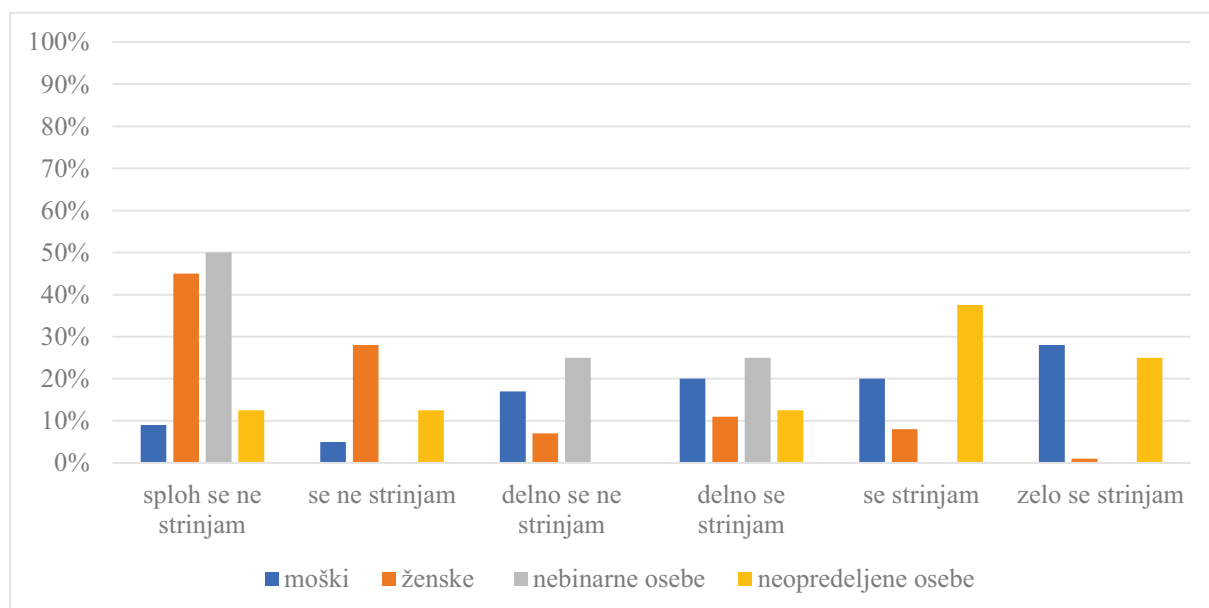
Analiza s perspektive spola: Analiza pokaže, da se 80 % anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 8 anketirank (7 %) se s trditvijo delno ne strinja, 33 anketirank (28 %) se s trditvijo ne strinja, 53 anketirank (45 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 20 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo strinja, od tega se 13 anketirank (11 %) s trditvijo delno strinja, 9 anketirank (8 %) se s trditvijo strinja, 1 anketiranka (1 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Večina (68 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 13 anketirancev (20 %) se s trditvijo delno strinja, 13 anketirancev (20 %) se s trditvijo strinja, 18 anketirancev (28 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 31 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da se moški

zaradi svoje narave bolje znajdejo na vodilnih položajih, saj jih v nasprotju z ženskami vodi logično razmišljanje in ne čustva. 11 anketirancev (17 %) se s trditvijo delno ne strinja, 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo ne strinjajo, le 6 anketirancev (9 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Nebinarne osebe so bile v svojem mnenju tokrat nekoliko manj razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo sploh nista strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo delno strinjala. Večina (75 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo delno strinjala, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) so se s trditvijo strinjale, 2 neopredeljeni osebi (12,5 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ni strinjala, 1 neopredeljena oseba (37,5 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški se v večji meri (73 %) strinjajo s tem, da so moški boljši vodje zaradi svoje logične narave, če jih primerjamo s starejšimi moškimi (60 %).

Ženske se ne strinjajo s prepričanjem, da se moški na vodilnih položajih bolje znajdejo, saj naj bi razmišljali bolj logično, medtem ko so moški v svojem mnenju nekoliko bolj razdvojeni. Moški so v primerjavi z ženskami v večji meri prepričani, da moške vodi logično razmišljanje, kar jih naredi boljše vodje. Opazimo lahko, da je med mladimi odraslimi v neki meri še vedno prisotno prepričanje, da so moški bolj logični v primerjavi z ženskami, ravno to predvideno logično razmišljanje pa naj bi jih naredilo boljše vodje. Menim, da to nakazuje na še vedno ukoreninjeno prepričanje in stereotipe v družbi, kar posledično lahko dodatno vpliva na manjšo možnost zaposlovanja žensk na vodilnih položajih, saj naj bi bile za to delo preveč čustvene.

Graf 4.29: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so moški boljši vodje zaradi svoje logične narave

4.1.30. Upravičena plačna vrzel (25. vprašanje)

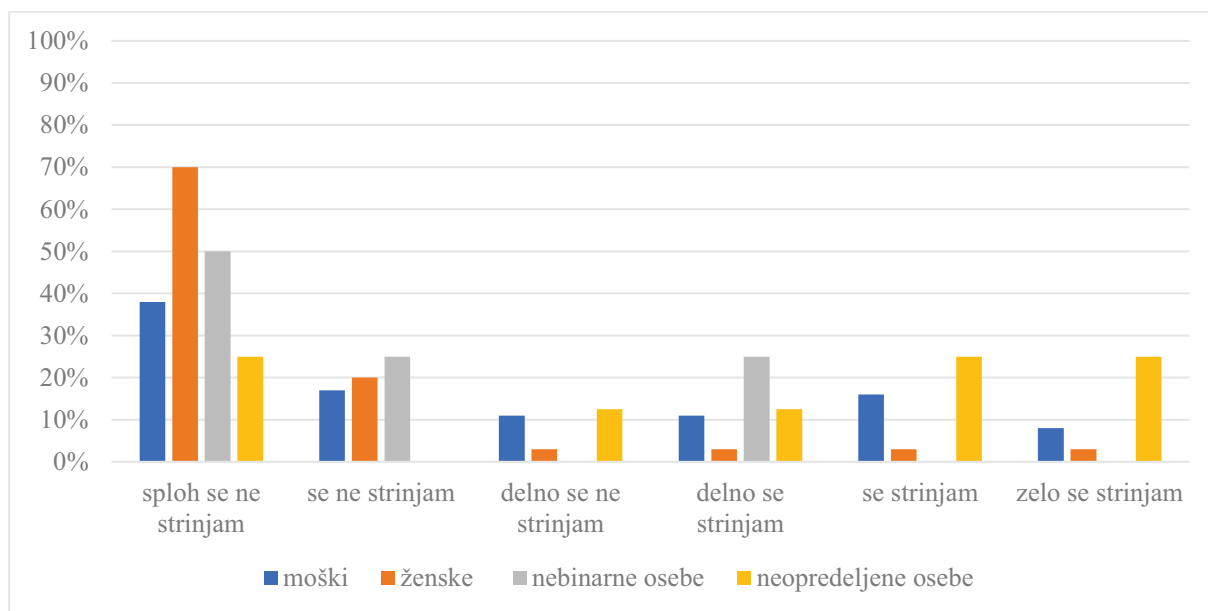
Splošna analiza: Večina (81 %) anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da obstajajo nekateri primeri, v katerih je prav, do so ženske za enako opravljeno delo plačane manj. 11 anketirancev (6 %) se s trditvijo delno ne strinja, 35 anketirancev (18 %) se s trditvijo ne strinja, 110 anketirancev (57 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 19 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, od tega se 12 anketirancev (6 %) s trditvijo delno strinja, 15 anketirancev (8 %) se s trditvijo strinja, 10 anketirancev (5 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se 93 % anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 3 anketiranke (3 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 23 anketirank (20 %) se s trditvijo ne strinja, 82 anketirank (70 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Le 9 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo strinja, od tega se 3 anketiranke (3 %) s trditvijo delno strinjajo, 3 anketiranke (3 %) se s trditvijo strinjajo, 3 anketiranke (3 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. Večina (66 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 7 anketirancev (11 %) se s trditvijo delno ne strinja, 11 anketirancev (17 %) se s trditvijo ne strinja, 24 anketirancev (38 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 35 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da obstajajo nekateri primeri, v katerih je prav, do so ženske za enako opravljeno delo plačane manj. 7 anketirancev (11 %) se s trditvijo delno strinja, 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo strinja, 5 anketirancev (8 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Nebinarne osebe so bile v svojem mnenju tokrat nekoliko manj razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo ni strinjala, 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo sploh nista strinjali, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se je s trditvijo delno strinjala. Več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo delno strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) sta se s trditvijo strinjali, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa se s trditvijo sploh nista strinjali.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v večji meri (41 %) v primerjavi s starejšimi moškimi (20 %) menijo, da je plačna vrzel v nekaterih primerih sprejemljiva. Podobno velja za mlajše ženske (14 %) v primerjavi s starejšimi ženskami (4 %).

Tako moški kot tudi ženske v večini menijo, da ne obstajajo primeri, v katerih je prav, da so ženske za enako opravljeno delo plačane manj kot moški. Čeprav se več kot polovica moških s trditvijo ne strinja (da je v nekaterih primerih plačna vrzel upravičena), pa je vseeno očitno, da je to prepričanje še vedno prisotno, saj se s trditvijo vsaj v neki meri strinja 35 % moških.

Graf 4.30: Stopnja strinjanja s trditvijo, da obstajajo primeri, v katerih je prav, da so ženske za enako delo plačane manj kot moški

4.1.31. Zaznavanje seksizma (26. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (61 %) anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da v svojem okolju zaznavajo seksistične izjave in prepričanja. 47 anketirancev (24 %) se s trditvijo delno strinja, 43 anketirancev (22 %) se s trditvijo strinja, 28 anketirancev (15 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 38 % anketirancev se vsaj v neki meri se strinja s trditvijo, od tega se 20 anketirancev (10 %) s trditvijo delno ne strinja, 41 anketirancev (21 %) se s trditvijo ne strinja, 14 anketirancev (7 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

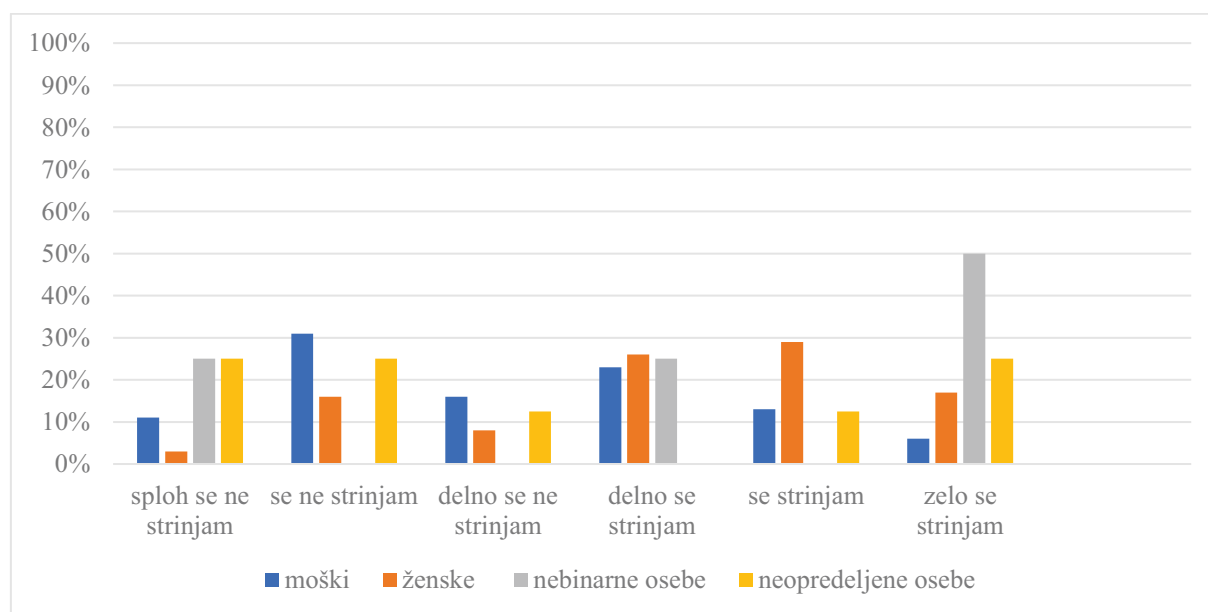
Analiza s perspektive spola: Opazimo, da se 72 % anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 31 anketirank (26 %) se s trditvijo delno strinja, 34 anketirank (29 %) se s trditvijo strinja, 20 anketirank (17 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 27 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo ne strinja, od tega se 9 anketirank (8 %) s trditvijo delno ne strinja, 19 anketirank (16 %) se s trditvijo ne strinja, 4 anketiranke (3 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Nekaj več kot polovica (58 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo delno ne strinja, 20 anketirancev (31 %) se s trditvijo ne strinja, 7 anketirancev (11 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 42 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da v svojem okolju zaznavajo seksistične izjave in prepričanja. 15 anketirancev (23 %) se s trditvijo delno strinja, 8 anketirancev (13 %) se s trditvijo strinja, 4 anketiranci (6 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. Nebinarne osebe so bile v svojem mnenju tokrat

nekoliko manj razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno strinja, 2 nebinarni osebi (50 %) se s trditvijo zelo strinjata, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala. 62,5 % neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri ni strinjalo. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo nista strinjali, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa se s trditvijo sploh nista strinjali. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo delno strinjala, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa sta se s trditvijo zelo strinjali.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v večji meri (50 %) v primerjavi s starejšimi moškimi (25 %) v svojem okolju zaznavajo seksizem.

Opazimo lahko, da ženske v večji meri zaznavajo seksizem v svojem okolju, kot to zaznavajo moški, ki so bili v svojem mnenju bolj razdvojeni.

Graf 4.31: Stopnja strinjanja s trditvijo, da v svojem okolju zaznavajo seksizem

4.1.32. Pripravljenost na soočanje s seksizmom (27. vprašanje)

Splošna analiza: 71 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da bi v primeru, da v svojem okolju zaznajo seksizem, s temi posamezniki o tem spregovorili. 56 anketirancev (29 %) se s trditvijo delno strinja, 56 anketirancev (29 %) se s trditvijo strinja, 26 anketirancev (13 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 28 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, od tega se 16 anketirancev (8 %) s trditvijo delno ne strinja, 25 anketirancev (13 %) se s trditvijo ne strinja, 14 anketirancev (7 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

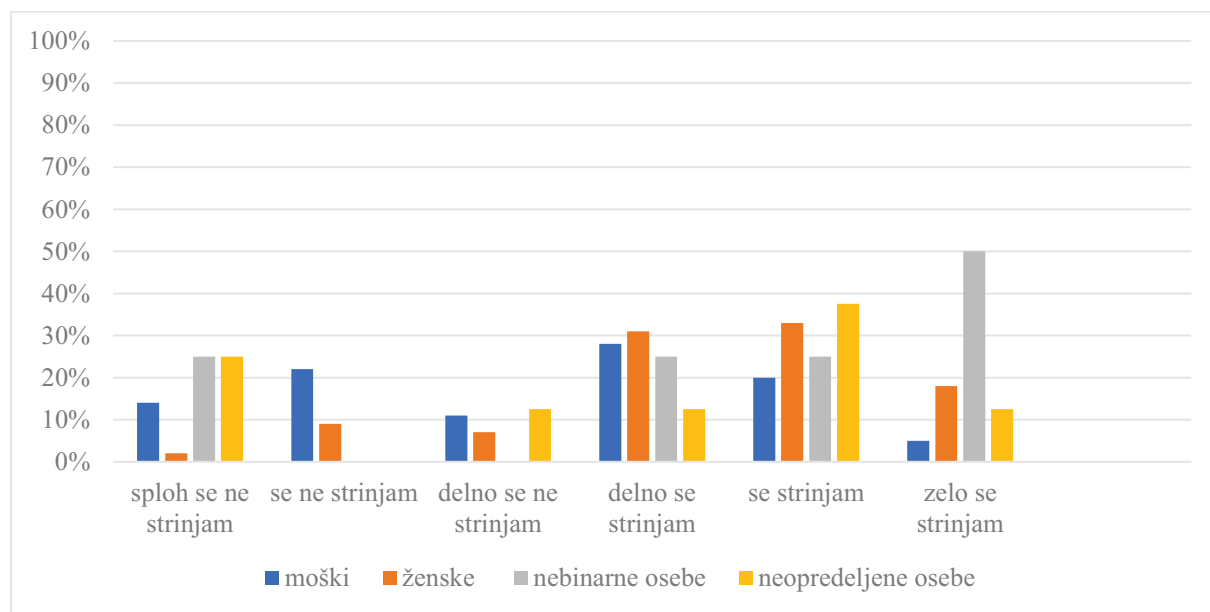
Analiza s perspektive spola: Analiza pokaže, da se 82 % anketirank (žensk) vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da bi se ob zaznanem seksizmu soočile s posamezniki, ki svoj seksizem izražajo. 36 anketirank (31 %) se s trditvijo delno strinja, 39 anketirank (33 %) se s trditvijo strinja, 21 anketirank (18 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 18 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo ne strinja, od tega se 8 anketirank (7 %) s trditvijo delno ne strinja, 11 anketirank (9 %) se s trditvijo ne strinja, 2 anketiranki (2 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjata. Nekaj več kot polovica (53 %) anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 18 anketirancev (28 %) se s trditvijo delno strinja, 13 anketirancev (20 %) se s trditvijo strinja, le 3 anketiranci (5 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. Preostalih 47 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da bi se ob zaznanem seksizmu soočili s posamezniki, ki svoj seksizem izražajo. 7 anketirancev (11 %) se s trditvijo delno ne strinja, 14 anketirancev (22 %) se s trditvijo ne strinja, 9 anketirancev (14 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Nebinarne osebe so bile tudi v tem delu nekoliko manj razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Le 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo sploh ni strinjala. 62,5 % neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno strinja, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) se s trditvijo strinjajo, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo zelo strinja. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ne strinja, 2 neopredeljeni osebi (25 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjata.

Če primerjamo podatke o tem, ali anketiranci v svojem okolju zaznavajo seksizem ter ali bi seksizem izpostavili, če bi ga v svojem okolju zaznali, lahko pridobimo nekaj zanimivih informacij. 75 anketirancev (38 % vseh anketirancev) seksizma v svojem okolju vsaj v neki meri ne zaznava, 25 od teh (13 % vseh anketirancev oziroma 33 % anketirancev, ki seksizma ne zaznavajo) pa na seksizem vsaj v neki meri tudi ne bi opozorili, če bi ga opazili. 118 anketirancev (61 % vseh anketirancev) pravi, da seksizem vsaj v neki meri zaznavajo, 30 od teh (16 % vseh anketirancev oziroma 25 % anketirancev, ki seksizem zaznavajo) pa na seksizem ne bi opozorili, kljub temu da ga v svoji okolici zaznavajo. Na tem mestu ne morem trditi, zakaj ti posamezniki seksizma ne bi izpostavili, četudi ga zaznavajo oziroma bi ga zaznali. Razlogov za to je lahko več, vendar pa teh podatkov v svoji raziskavi nisem zbirala. Kot omenjeno v prejšnjem podpoglavju, se večina (71 %) posameznikov vsaj v neki meri strinja, da bi seksizem izpostavili.

Opazimo lahko, da so se ženske v večji meri pripravljene s posamezniki, ki izražajo svoj seksizem. Prav tako tudi več kot polovica moških anketirancev pravi, da bi bili pripravljeni

opozoriti posameznike, ki izražajo svoj seksizem, vseeno pa se mi zdi zaskrbljujoče, da 28 % vseh anketirancev tega ne bi bilo pripravljenih narediti. Torej glede na pridobljene podatke 28 % anketirancev meni, da na seksizem ne bi opozorili, tudi če bi ga v svoji okolici zaznali. Na tem mestu ne morem podati razloga, zakaj ne, vendar se ob tem sprašujem, ali gre za to, da se jim seksizem ne zdi problematičen oziroma dovolj škodljiv, da bi se jim zdelo izpostavljanje le-tega smiselno. Morda pa se ti posamezniki bojijo posledic, ki bi jih takšno soočanje lahko imelo zanje.

Graf 4.32: Stopnja strinjanja s trditvijo, da bi zaznani seksizem soočili

4.1.33. Črni humor (28. vprašanje)

Splošna analiza: 62 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da so črni humor in šale, usmerjene v ženske, smešne in neškodljive, saj gre le za šalo. 24 anketirancev (12 %) se s trditvijo delno ne strinja, 35 anketirancev (18 %) se s trditvijo ne strinja, 62 anketirancev (32 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 38 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, od tega se 28 anketirancev (15 %) s trditvijo delno strinja, 17 anketirancev (9 %) se s trditvijo strinja, 27 anketirancev (14 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

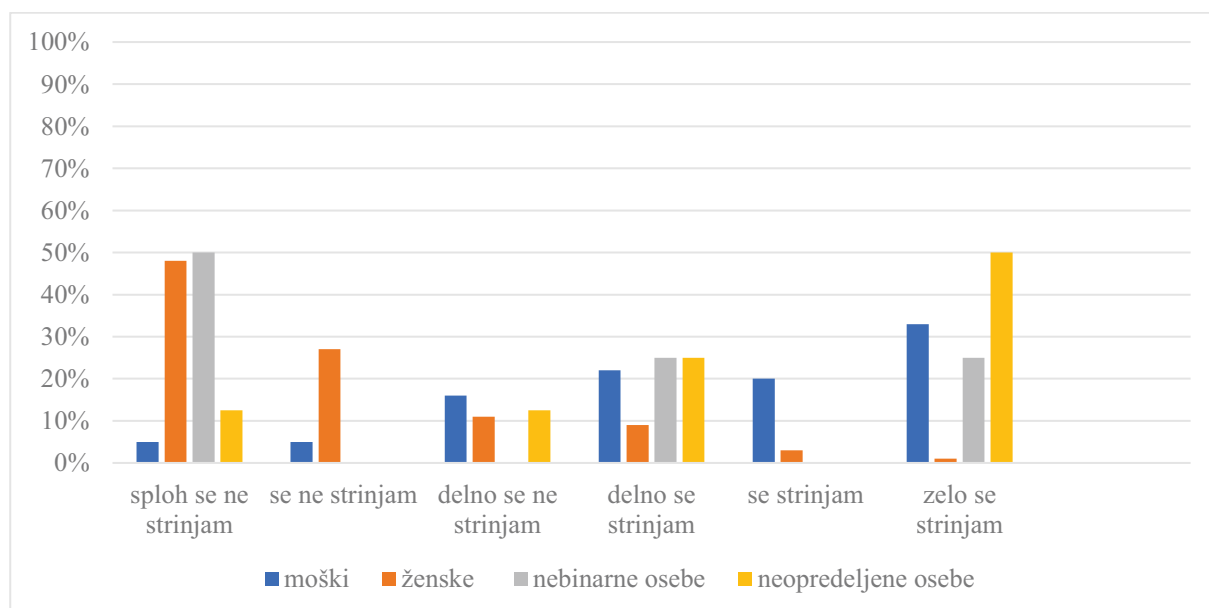
Analiza s perspektive spola: Podatki pokažejo, da se 86 % anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 13 anketirank (11 %) se s trditvijo delno ne strinja, 32 anketirank (27 %) se s trditvijo ne strinja, 56 anketirank (48 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 13 % anketirank se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. 11 anketirank (9 %) se s trditvijo delno strinja, 4 anketiranke (3 %) se s trditvijo strinjajo, le 1 anketiranka (1 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

Kar 75 % anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 14 anketirancev (22 %) se s trditvijo delno strinja, 13 anketirancev (20 %) se s trditvijo strinja, 21 anketirancev (33 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Preostalih 26 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da so črni humor in šale, usmerjene v ženske, smešne in neškodljive, saj gre le za šalo. 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo delno ne strinja, 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo ne strinjajo, le 3 anketiranci (5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo zelo strinja, 2 nebinarni osebi (50 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjata. Večina (75 %) neopredeljenih oseb se je s trditvijo vsaj v neki meri strinjala. 2 neopredeljeni osebi (25 %) sta se s trditvijo delno strinjali, 4 neopredeljene osebe (50 %) so se s trditvijo zelo strinjale, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjala.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajšim ženskam se v večji meri (25 %) v primerjavi s starejšimi ženskami (8 %) črni humor ne zdi škodljiv, saj gre le za šalo.

Opazimo lahko, da ženske bolj prepoznavajo negativen vpliv črnega humorja in šal, usmerjenih v ženske. Večina moških meni, da črni humor in šale ne predstavljajo nobene škode, saj gre le za šalo. Morda je zanimivo in nekoliko pričakovano, da se ženskam šale, ki so usmerjene v ženske, ne zdijo smešne, hkrati pa se moškim, v katere šale niso usmerjene, te zdijo bolj neškodljive in smešne. Moški torej v manjši meri prepoznavajo škodljivost črnega humorja in šal, ki so usmerjene v ženske.

Graf 4.33: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je črni humor, usmerjen v ženske, neškodljiv in smešen

4.1.34. Odgovornost na žrtvi spolnega nasilja (29. vprašanje)

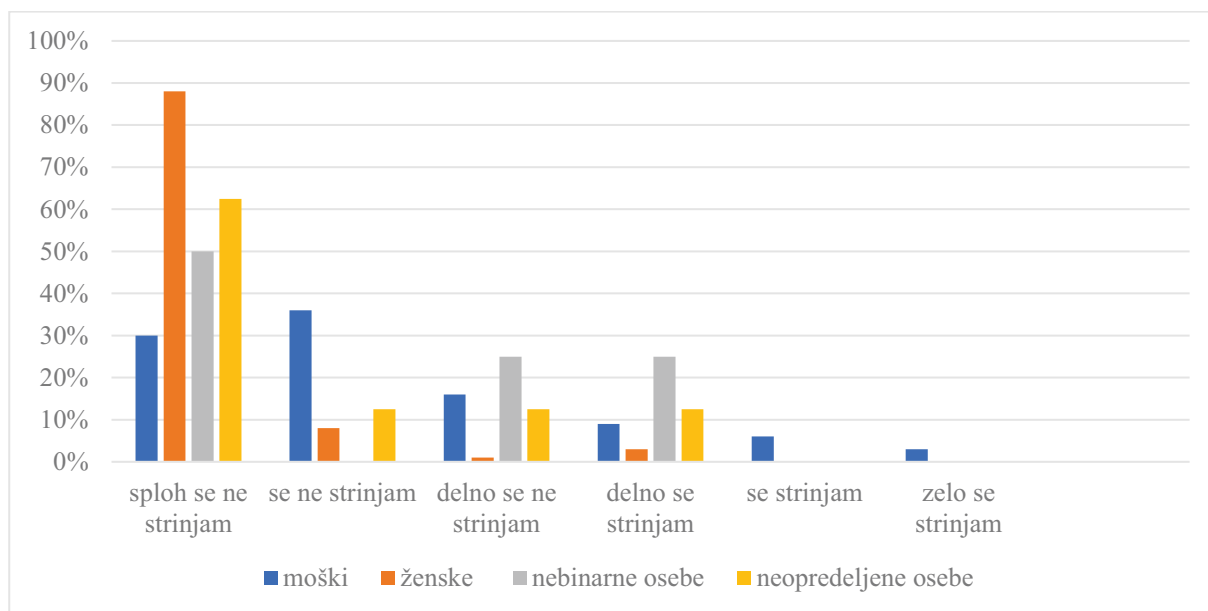
Splošna analiza: Kar 91 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da je žrtev spolnega nasilja v neki meri za napad kriva sama zaradi svojega obnašanja, oblačil ali opitega stanja. 13 anketirancev (7 %) se s trditvijo delno ne strinja, 33 anketirancev (17 %) se s trditvijo ne strinja, kar 129 anketirancev (67 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 9 % anketirancev se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. 12 anketirancev (6 %) se s trditvijo delno strinja, 4 anketiranci (2 %) se s trditvijo strinjajo, 2 anketiranca (1 %) pa se s trditvijo zelo strinjata.

Analiza s perspektive spola: Anketiranci so v povezavi z zgornjo trditvijo v večini usklajeni. Kar 97 % anketirank (žensk) se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. Le 1 anketiranka (1 %) se s trditvijo delno ne strinja, 9 anketirank (8 %) se s trditvijo ne strinja, kar 103 anketiranke (88 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Preostale 3 % anketirank predstavljajo 4 anketiranke, ki se s trditvijo delno strinjajo. Tudi moški so bili v večini usklajeni, saj se 85 % anketirancev (moških) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo delno ne strinja, 23 anketirancev (36 %) se s trditvijo ne strinja, 19 anketirancev (30 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 18 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da je žrtev spolnega nasilja v neki meri za napad kriva sama zaradi svojega obnašanja, oblačil ali opitega stanja. 6 anketirancev (9 %) se s trditvijo delno strinja, 4 anketiranci (6 %) se s trditvijo strinjajo, 2 anketiranca (3 %) pa se s trditvijo zelo strinjata. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno ne strinja, 2 nebinarni osebi (50 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjata. Večina (87,5 %) neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri ni strinjala. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ni strinjala, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ni strinjala, 5 neopredeljenih oseb (62,5 %) pa se s trditvijo sploh ni strinjalo. Le 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se je s trditvijo delno strinjala.

Analiza odgovorov glede na starost: Nekoliko več mlajših moških (23 %) v primerjavi s starejšimi moškimi (10 %) meni, da je žrtev nasilja vsaj delno sama odgovorna za spolno nasilje. Podobno velja za mlajše ženske (10 %) v primerjavi s starejšimi ženskami (0 %).

Analiza razkriva, da so anketiranci ne glede na spol v večini prepričani, da žrtev spolnega nasilja ni odgovorna za spolni napad. Le manjši del mladih odraslih ne glede na spol je prepričan, da je žrtev spolnega napada v neki meri sama kriva za spolni napad. Spodbujajoče je, da večina mladih odraslih žrtve spolnega nasilja ne krivi za spolni napad, obenem pa je mogoče opaziti, da to prepričanje še vedno ni povsem izkoreninjeno.

Graf 4.34: Stopnja strinjanja s trditvijo, da je žrtev spolnega nasilja vsaj delno odgovorna za spolno nasilje

4.1.35. Moški kot žrtev spolnega nasilja (30. vprašanje)

Splošna analiza: Kar 95 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da moški ne morejo biti žrtve spolnega nasilja s strani žensk. 10 anketirancev (5 %) se s trditvijo delno ne strinja, 34 anketirancev (18 %) se s trditvijo ne strinja, kar 138 anketirancev (72 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 6 % anketirancev se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. 4 anketiranci (2 %) se s trditvijo delno strinjajo, 4 anketiranci (2 %) se s trditvijo strinjajo in 4 anketiranci (2 %) se s trditvijo zelo strinjajo.

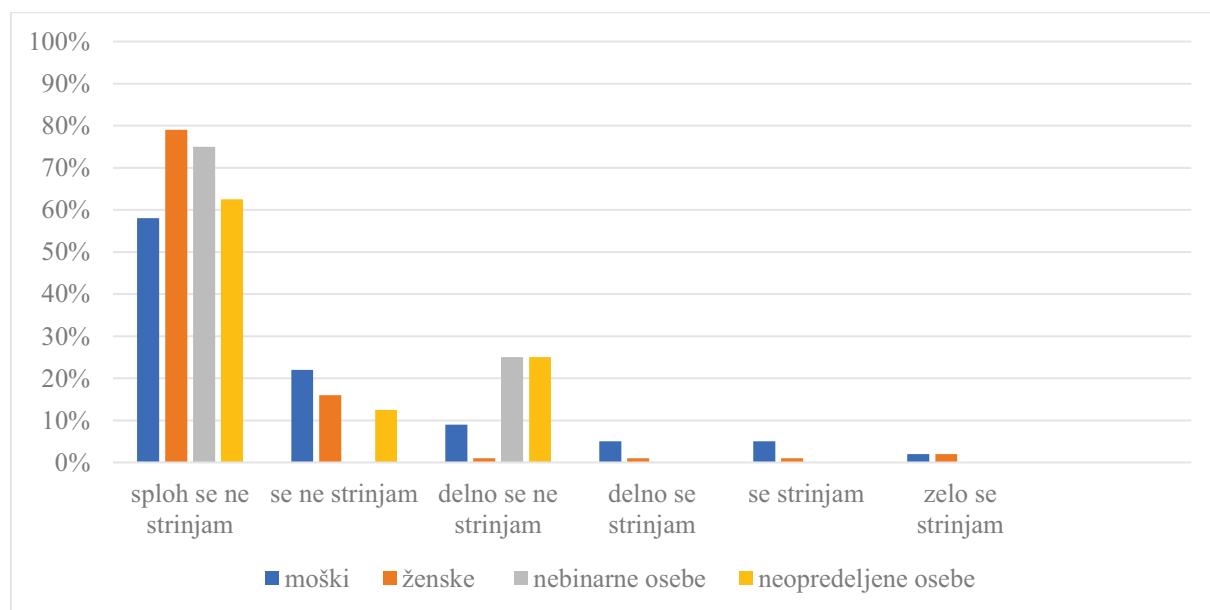
Analiza s perspektive spola: Anketiranci so v povezavi z zgornjo trditvijo v večini usklajeni. Kar 96 % anketirank (žensk) se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. Le 1 anketiranka (1 %) se s trditvijo delno ne strinja, 19 anketirank (16 %) se s trditvijo ne strinja, kar 93 anketirank (79 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostale 4 % anketirank predstavljajo 1 anketiranka (1 %), ki se s trditvijo delno strinja, 1 anketiranka (1 %), ki se s trditvijo strinja, in 2 anketiranki (2 %), ki se s trditvijo zelo strinjata. Tudi moški so bili v večini usklajeni, saj se 89 % anketirancev (moških) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 6 anketirancev (9 %) se s trditvijo delno ne strinja, 14 anketirancev (22 %) se s trditvijo ne strinja, 37 anketirancev (58 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 12 % anketirancev je takšnih, ki se vsaj v neki meri strinjajo s trditvijo, da moški ne morejo biti žrtve spolnega nasilja s strani žensk. 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo delno strinjajo, 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo strinjajo, 1 anketiranec (2 %) pa se s trditvijo

zelo strinja. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno ne strinja, preostale 3 nebinarne osebe (75 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Vse (100 %) neopredeljene osebe se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinjajo. 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo delno ne strinjata, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ne strinja, 5 neopredeljenih oseb (62,5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v nekoliko večji meri (16 %) v primerjavi s starejšimi moškimi (0 %) menijo, da moški ne more biti žrtev spolnega napada s strani ženske. Podobno velja za mlajše ženske (10 %) v primerjavi s starejšimi ženskami (0 %).

Velika večina vseh anketirancev ne glede na spol se strinja, da je moški lahko žrtev spolnega napada s strani ženske, le nekaj pa je takšnih, ki menijo, da to ni mogoče. Tako kot pri zgornji trditvi, je zelo spodbujajoče, da ta stereotip ni več prisoten v tako veliki meri, kot je bil morda prisoten v preteklosti, še vedno pa takšno prepričanje vsaj v neki meri ostaja v naši družbi.

Graf 4.35: Stopnja strinjanja s trditvijo, da moški ne morejo biti žrtve spolnega napada s strani žensk

4.1.36. »Pravi« moški in čustvovanje (31. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (84 %) anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da pravi moški ne pokažejo svojih čustev in nikoli ne jokajo. 12 anketirancev (6 %) se s trditvijo delno ne strinja, 29 anketirancev (15 %) se s trditvijo ne strinja, kar 121 anketirancev (63 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 16 % anketirancev se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. 16

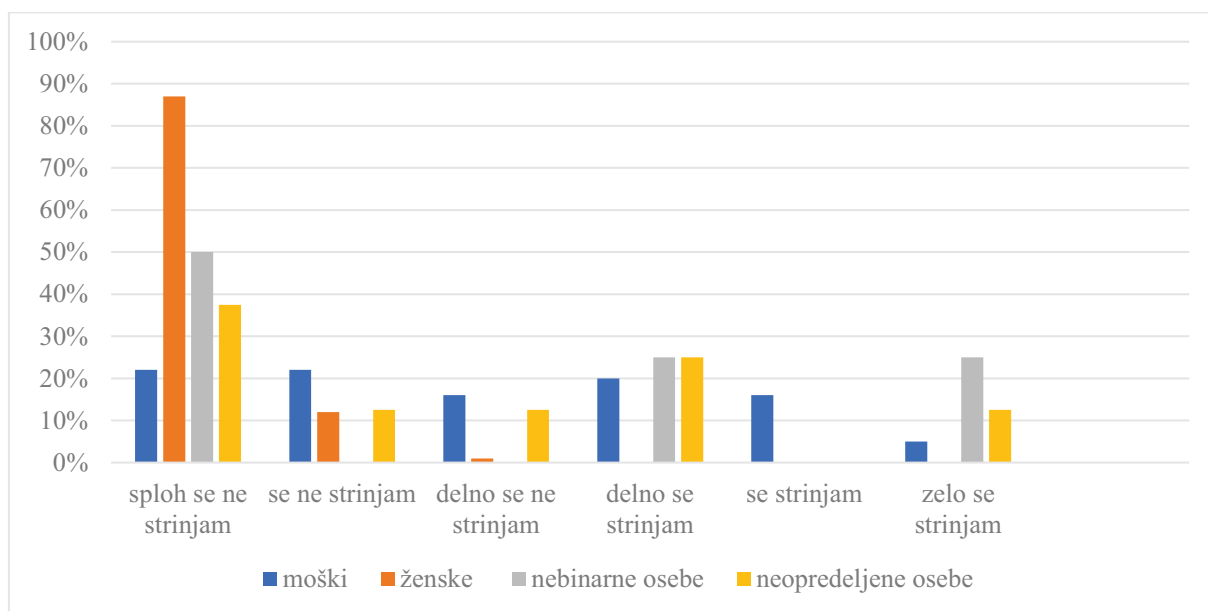
anketirancev (8 %) se s trditvijo delno strinja, 10 anketirancev (5 %) se s trditvijo strinja, 5 anketirancev (3 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

Analiza s perspektive spola: Analiza razkrije, da se vse (100 %) anketiranke (ženske) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinjajo. Le 1 anketiranka (1 %) se s trditvijo delno ne strinja, 14 anketirank (12 %) se s trditvijo ne strinja, kar 102 anketiranki (87 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Anketiranci (moški) so bili v povezavi z zgornjo trditvijo bolj razdvojeni. 60 % anketirancev se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo delno ne strinja, 14 anketirancev (22 %) se s trditvijo ne strinja, 14 anketirancev (22 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 41 % anketirancev je takšnih, ki se vsaj v neki meri strinjajo s trditvijo, da pravi moški ne pokažejo svojih čustev in nikoli ne jokajo. 13 anketirancev (20 %) se s trditvijo delno strinja, 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo strinja, 3 anketiranci (5 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. Nebinarne osebe so bile glede trditve razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo zelo strinja, preostali 2 nebinarni osebi (50 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjata. 62,5 % neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ne strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ne strinja, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. 2 neopredeljeni (25 %) osebi se s trditvijo delno strinjata, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

Analiza odgovorov glede na starost: Večji del mlajših moških (52 %) v primerjavi s starejšimi moškimi (15 %) meni, da pravi moški ne pokažejo čustev.

Analizirani podatki pokažejo zanimivo sliko, kjer so ženske mnenja, da pravi moški niso tisti, ki niso čustveni in ne jokajo, ampak so v stiku s svojimi čustvi, medtem ko imajo moški o sebi bolj rigidna prepričanja, ki slonijo na stereotipih. Več kot polovica moških meni, da definicija pravega moškega ne pomeni, da ni čustven in ne joka, vendar pa je vseeno mogoče zaznati, da takšno prepričanje še vedno ostaja živo.

Graf 4.36: Stopnja strinjanja s trditvijo, da pravi moški ne pokažejo čustev in ne jokajo

4.1.37. Spolni odnos kot plačilo za finančno preskrbljenost (32. vprašanje)

Splošna analiza: 90 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da je moški upravičen do spolnih uslug v primeru, da finančno poskrbi za zmenek ali prevzame večje finančno breme v razmerju. 6 anketirancev (3 %) se s trditvijo delno ne strinja, 28 anketirancev (15 %) se s trditvijo ne strinja, kar 138 anketirancev (72 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. 11 % anketirancev se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. 10 anketirancev (5 %) se s trditvijo delno strinja, 5 anketirancev (3 %) se s trditvijo strinja, 6 anketirancev (3 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

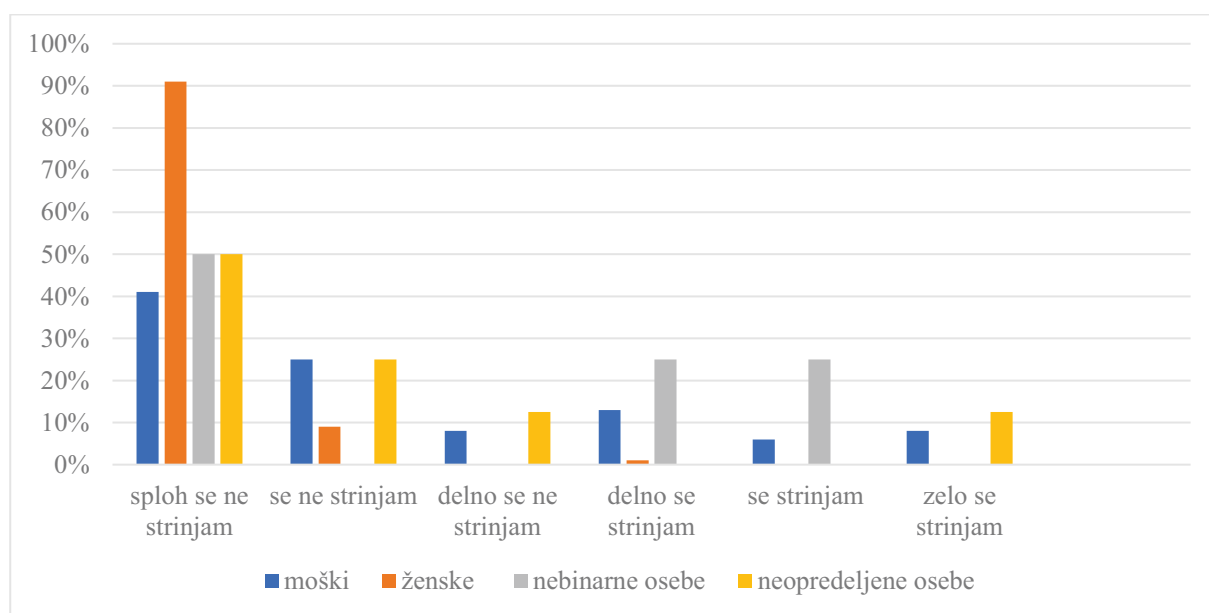
Analiza s perspektive spola: Ugotovimo lahko, da se večina (99 %) anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 10 anketirank (8,5 %) se s trditvijo ne strinja, 106 anketirank (90,5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostali 1 % anketirank (1 anketiranka) se s trditvijo delno strinja. 74 % anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 5 anketirancev (8 %) se s trditvijo delno ne strinja, 16 anketirancev (25 %) se s trditvijo ne strinja, 26 anketirancev (41 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 27 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da je moški upravičen do spolnih uslug v primeru, da finančno poskrbi za zmenek ali prevzame večje finančno breme v razmerju. 8 anketirancev (13 %) se s trditvijo delno strinja, 4 anketiranci (6 %) se s trditvijo strinjajo, 5 anketirancev (8 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Nebinarne osebe so bile glede trditve razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno strinja, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo strinja, preostali 2

nebinarni osebi (50 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjata. 87,5 % neopredeljenih oseb se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo delno ne strinja, 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo ne strinjata, 4 neopredeljene osebe (50 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Le 1 neopredeljena (12,5 %) oseba se s trditvijo zelo strinja.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v večji meri (34 %) v primerjavi s starejšimi (10 %) menijo, da je moški upravičen do spolnih uslug, če finančno poskrbi za zmenek ali prevzame večje finančno breme v razmerju.

Iz podatkov lahko razberemo, da tako ženske kot tudi moški v večini menijo, da moški niso upravičeni do spolnih uslug s strani partnerke, četudi finančno poskrbijo za zmenek ali prevzamejo večje finančno breme v zvezi. Vseeno so opazne razlike, saj se 99 % žensk s trditvijo ni strinjalo, manj pa je bilo moških (74 %) z enakim mnenjem. Torej med nekaterimi moškimi še vedno v neki meri ostaja prepričanje, da jim spolne usluge pripadajo, če finančno poskrbijo za zmenek ali prevzamejo (večje) finančno breme v razmerju.

Graf 4.37: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so moški upravičeni do spolnih uslug, če finančno poskrbijo za zmenek ali prevzamejo finančno breme v razmerju

4.1.38. Grobost mlajših fantov (33. vprašanje)

Splošna analiza: Večina (88 %) anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da so mlajši fantje v svoji mladosti nad dekleti kdaj grobi, s čimer pa ni nič narobe, saj s tem le izkazujejo simpatijo do dekleta. 14 anketirancev (7 %) se s trditvijo delno ne strinja, 29

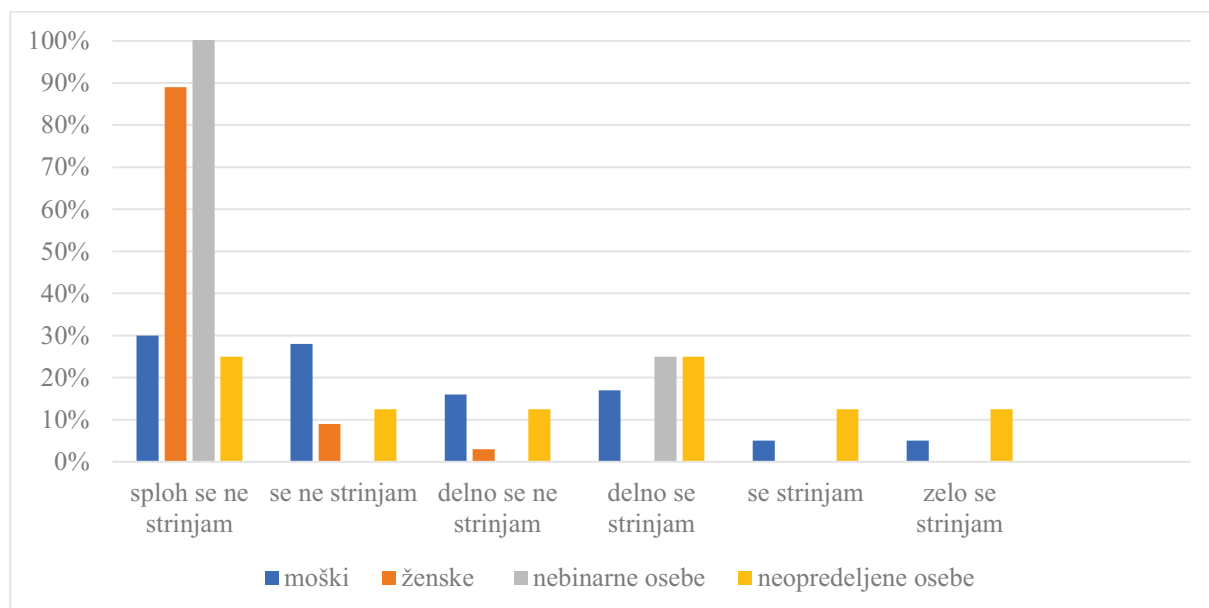
anketirancev (15 %) se s trditvijo ne strinja, kar 128 anketirancev (66 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 11 % anketirancev se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. Od tega se 14 anketirancev (7 %) s trditvijo delno strinja, 4 anketiranci (2 %) se s trditvijo strinjajo, preostali 4 anketiranci (2 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo.

Analiza s perspektive spola: Podatki kažejo na to, da se vse (100 %) izmed anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinjajo. 3 anketiranke (3 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 10 anketirank (9 %) se s trditvijo ne strinja, 104 anketiranke (89 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Tudi 74 % anketirancev (moških) se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 10 anketirancev (16 %) se s trditvijo delno ne strinja, 18 anketirancev (28 %) se s trditvijo ne strinja, 19 anketirancev (30 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 27 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da so mlajši fantje v svoji mladosti nad dekleti kdaj grobi, s čimer pa ni nič narobe, saj s tem le izkazujejo simpatijo do dekleta. 11 anketirancev (17 %) se s trditvijo delno strinja, 3 anketiranci (5 %) se s trditvijo strinjajo, 3 anketiranci (5 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. Nebinarne osebe so bile glede omenjene trditve manj razdvojene. 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo delno strinja, 3 nebinarne osebe (75 %) pa se s trditvijo sploh ne strinjajo. Tokrat so bile bolj razdvojene neopredeljene osebe, kjer se 2 neopredeljeni osebi (25 %) se s trditvijo delno strinjata, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Prav tako se 1 neopredeljena oseba (12,5 %) s trditvijo delno ne strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) se s trditvijo ne strinja, 1 neopredeljena oseba (12,5 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v večji meri (34 %) v primerjavi s starejšimi moškimi (10 %) menijo, da je grobost mlajših fantov nedolžna, saj gre le za simpatijo.

Opazimo lahko, da so ženske v svojem mnenju zelo enotne, saj se vse anketiranke vsaj v neki meri ne strinjajo, da je grobo ravnanje mlajših fantov do deklet popolnoma nedolžno, kljub temu da s tem morebiti izražajo simpatijo. Tudi večina moških se strinja, da takšno dejanje mlajših fantov ni povsem nedolžno, nekaj (27 %) pa jih je mnenja, da je grobo ravnanje mlajših fantov do deklet (vsaj v neki meri) nedolžno, saj s svojim dejanjem le izražajo simpatijo. Kljub temu da večina mladih odraslih prepozna, da grobo dejanje ni povsem nedolžno, pa lahko opazimo, da nekateri takšno dejanje še vedno upravičujejo in sprejemajo za nedolžno.

Graf 4.38: Stopnja strinjanja s trditvijo, da so mlajši fantje nad dekleti kdaj grobi, s čimer ni nič narobe, saj gre le za simpatijo

4.1.39. Ženska biološka vloga – biti mati (34. vprašanje)

Splošna analiza: 83 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da bi vsaka ženska morala imeti otroka, saj lahko le tako izpolni svojo biološko vlogo. 9 anketirancev (5 %) se s trditvijo delno ne strinja, 24 anketirancev (12 %) se s trditvijo ne strinja, kar 128 anketirancev (66 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 17 % anketirancev se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. Od tega se 19 anketirancev (10 %) s trditvijo delno strinja, 8 anketirancev (4 %) se s trditvijo strinja, preostalih 5 anketirancev (3 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

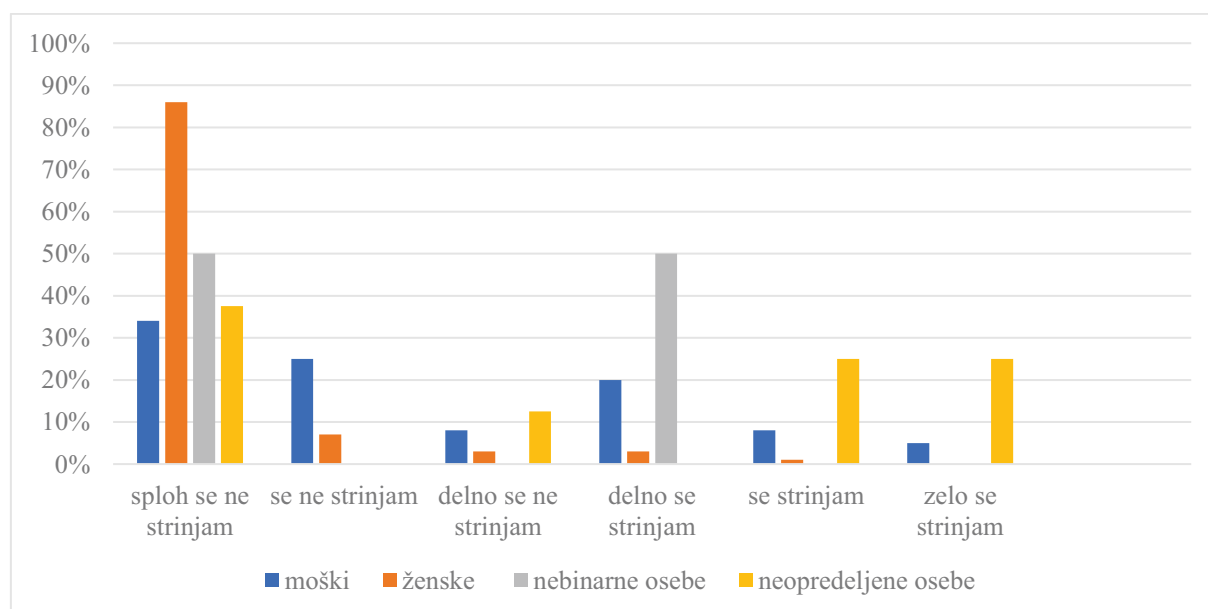
Analiza s perspektive spola: Analiza prikaže, da se večina (96 %) anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 3 anketiranke (3 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 8 anketirank (7 %) se s trditvijo ne strinja, 101 anketiranka (86 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 5 anketirank (4 %) se s trditvijo vsaj v neki meri strinja. 4 anketiranke (3 %) se s trditvijo delno strinjajo, le 1 anketiranka (1 %) pa se s trditvijo strinja. Prav tako se s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja 67 % anketirancev (moških). Od tega je 5 anketirancev (8 %) takšnih, ki se s trditvijo delno ne strinjajo, 16 anketirancev (25 %), ki se s trditvijo ne strinjajo, in 22 anketirancev (34 %), ki se s trditvijo sploh ne strinjajo. Preostalih 33 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da bi vsaka ženska morala imeti otroka, saj lahko le tako izpolni svojo biološko vlogo. 13 anketirancev (20 %) se s trditvijo delno strinja, 5 anketirancev (8 %) se s trditvijo strinja, 3 anketiranci (5 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. Nebinarne osebe so bile v povezavi z

zgornjo trditvijo razdvojene. 2 nebinarni osebi (50 %) sta se s trditvijo delno strinjali, 2 nebinarni osebi (50 %) pa se s trditvijo sploh nista strinjali. Tokrat so bile bolj razdvojene tudi neopredeljene osebe, kjer sta se 2 neopredeljeni osebi (25 %) s trditvijo strinjali, 2 neopredeljeni osebi (25 %) sta se s trditvijo zelo strinjali, poleg tega se 1 neopredeljena oseba (12,5 %) s trditvijo delno ni strinjala, preostale 3 neopredeljene osebe (37,5 %) pa se s trditvijo sploh niso strinjale.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši fantje v večji meri menijo (43 %), da bi morala imeti vsaka ženska otroka, saj tako izpolnijo svojo biološko vlogo, če jih primerjamo s starejšimi moškimi (15 %).

Ženske se v večini ne strinjajo s trditvijo, da bi morala vsaka ženska imeti otroka, saj lahko le tako izpolni svojo biološko vlogo. Opazimo pa lahko tudi, da so moški v tem delu bolj razdvojeni. Večina (67 %) moških ne verjame, da bi morala imeti vsaka ženska otroka, saj tako izpolnijo svojo biološko vlogo. Na nek način pa je zaskrbljujoče, da je med moškimi še vedno do neke mere razširjeno prepričanje, da bi morala imeti vsaka ženska otroka, da lahko tako izpolni svojo biološko vlogo.

Graf 4.39: Stopnja strinjanja s trditvijo, da bi morala vsaka ženska imeti otroka, da izpolni svojo biološko vlogo

4.1.40. Pravica do splava (35. vprašanje)

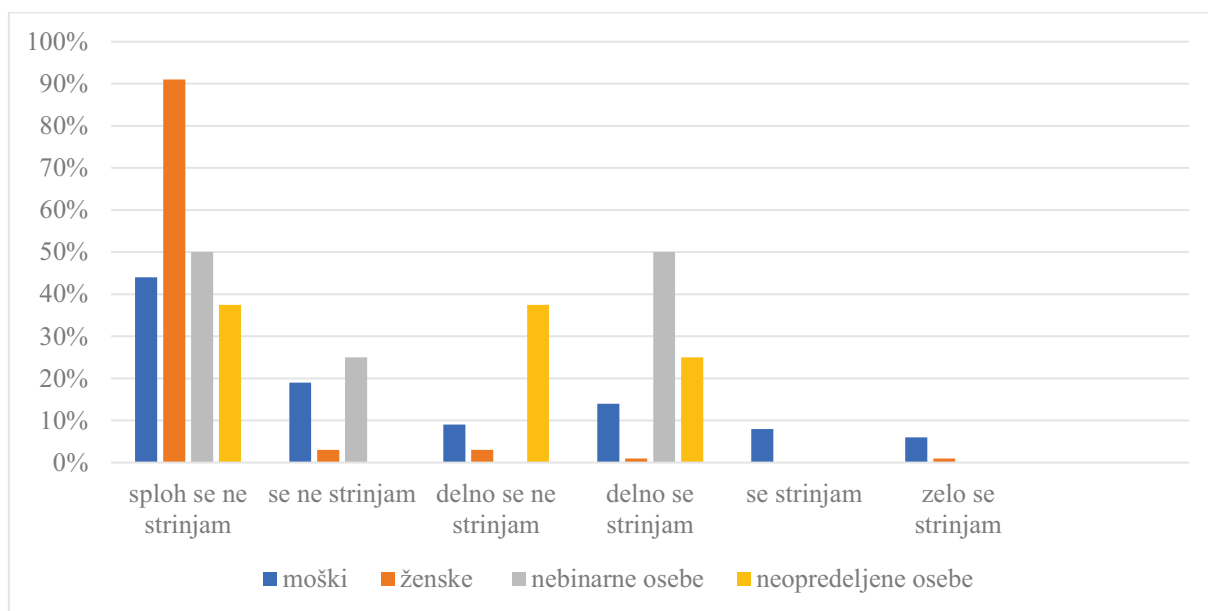
Splošna analiza: 89 % anketirancev se vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo, da ženske ne bi smele imeti pravice do splava. 13 anketirancev (7 %) se s trditvijo delno ne strinja, 17 anketirancev (9 %) se s trditvijo ne strinja, kar 149 anketirancev (73 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 13 % anketirancev se vsaj v neki meri s trditvijo strinja. Od tega se 13 anketirancev (7 %) s trditvijo delno strinja, 5 anketirancev (3 %) se s trditvijo strinja, preostalih 5 anketirancev (3 %) pa se s trditvijo zelo strinja.

Analiza s perspektive spola: Opazimo lahko, da se večina (97 %) izmed anketirank (žensk) s trditvijo vsaj v neki meri ne strinja. 4 anketiranke (3 %) se s trditvijo delno ne strinjajo, 4 anketiranke (3 %) se s trditvijo ne strinjajo, 107 anketirank (91 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostali 2 anketiranki (2 %) se s trditvijo vsaj v neki meri strinjata. 1 izmed anketirank (1 %) se s trditvijo delno strinja, 1 anketiranka (1 %) pa se s trditvijo zelo strinja. Prav tako se 72 % anketirancev (moških) vsaj v neki meri ne strinja s trditvijo. Od tega se 6 anketirancev (9 %) s trditvijo delno ne strinja, 12 anketirancev (19 %) se s trditvijo ne strinja, 28 anketirancev (44 %) pa se s trditvijo sploh ne strinja. Preostalih 28 % anketirancev se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da ženske ne bi smele imeti pravice do splava. 9 anketirancev (14 %) se s trditvijo delno strinja, 5 anketirancev (8 %) se s trditvijo strinja, 4 anketiranci (6 %) pa se s trditvijo zelo strinjajo. Nebinarne osebe so bile v povezavi z zgornjo trditvijo nekoliko bolj enotne. 1 nebinarna oseba (25 %) se je s trditvijo delno strinjala, 1 nebinarna oseba (25 %) se s trditvijo ni strinjala, 2 nebinarni osebi (50 %) pa se s trditvijo sploh nista strinjali. Bolj usklajene so bile tudi neopredeljene osebe, kjer sta se 2 neopredeljeni osebi (25 %) s trditvijo delno strinjali, 3 neopredeljene osebe (37,5 %) se s trditvijo delno niso strinjale, preostale 3 neopredeljene osebe (37,5 %) pa se s trditvijo sploh niso strinjale.

Analiza odgovorov glede na starost: Mlajši moški v večji meri (34 %) v primerjavi s starejšimi moškimi (15 %) menijo, da ženske ne bi smele imeti pravice do splava.

Opazimo lahko, da ženske podpirajo pravico do splava, moški pa so glede vprašanja o splavu malenkost bolj razdvojeni. Na splošno gledano lahko opazimo, da je mladim odraslim pravica do splava pomembna, vseeno pa je nekaj takih, ki menijo, da ženske ne bi smele imeti te pravice.

Graf 4.40: Stopnja strinjanja s trditvijo, da ženske ne bi smele imeti pravice do splava

4.1.41. Drugo

Anketiranci so imeli na koncu anketnega vprašalnika priložnost, da zapišejo svoje misli, mnenja in občutke, če jih niso uspeli izraziti že med samim izpolnjevanjem. Navedla bom nekaj primerov izraženih mnenj.

V povezavi z anketo sem prejela nekaj kritik, kot npr.:

«Mislim, da anketa sama po sebi uvaja pristranskost v smeri feminizma z vprašanji, ki so skrajni. Bolj preverja a si normalen človek, kot ali si feminist.«; »Ta anketa je bila brezvezna, saj so vprašanja zelo splošna in ne povejo bolj specifične situacije, na katero se vprašanje nanaša.«; »Menim, da je anketa slabo sestavljena, saj uporablja preveč vprašanj zaprtega tipa (spekter strinjanja), glede na to, da govori o določenih izrazih, ki so v praksi zelo slabo definirani in lahko vsaki osebi pomeni nekaj drugega. Zato lahko dve osebi na vprašalnik odgovorita povsem enako, čeprav imata povsem drugačno razmišljanje.«

Ob tem dodajam, da sem kasneje veliko razmišljala o tem komentarju in izpostavljeni možnosti, da so anketiranci izraze razumeli različno. V analizi rezultatov sem izpostavila tista vprašanja, kjer se mi zdi, da bi lahko prišlo do različnega razumevanja trditve. Vseeno pa je povsem možno, da nisem opazila vseh izmed možnih dvoumnih trditev, saj sem s temo bolj seznanjena. Prejela sem tudi naslednjo kritiko: »Anketa daje občutek da je namerno usmerjena proti

moškim. Večkrat je trditev tudi izražena enostransko in brez podlage.« Tudi o tem sem po prejemu komentarja veliko razmišljala. Poskušala sem poiskati vprašanja, ki bi jih anketiranec lahko doživel kot napad na moške, saj sem poskušala vprašanja zastaviti čim bolj nevtrarno. Po eni strani to kritiko razumem, saj je bilo veliko vprašanj zastavljenih v negativni in nekoliko ekstremni obliki, kar je bilo narejeno namenoma. Ob sestavljanju vprašalnika sem razmišljala o tem, kako bi lahko anketirance spodbudila, da bi izrazili svoja resnična mnenja, še posebej tista, ki so morebiti nekoliko sporna ali kontroverzna. Zato sem se odločila, da nekatera vprašanja zapišem v negativni obliki, saj se mi je zdelo, da bi tako tisti posamezniki, ki imajo takšno mnenje, tega lažje tudi izrazili. Takšen način zastavljanja vprašanj sem opazila tudi v eni izmed raziskav (Heilman, Barker in Harrison, 2017), kjer so raziskovali, v kolikšni meri moški verjamejo in se držijo pravil »moške škatle« oziroma pravil o tem, kakšen naj bi bil »pravi« moški. Avtorji raziskave (ibid.) so ob tem navedli, da so vprašanja oblikovali na način, ki potrjuje negativne in rigidne norme, saj naj bi ob več različnih testiranjih vprašalnika ugotovili, da moški bolj odkrito odgovarjajo na vprašanja, če so tako oblikovana, to pa, kot navajajo, potrjujejo tudi različne kvalitativne raziskave. Poleg tega sem v povezavi s komentarjem razmišljala tudi o možnosti, da nekateri moški feminizem in s tem povezane tematike doživljajo kot napad nase, ob tem pa že sama tema morebiti sproži negativna čustva in občutek napada. Ob tem seveda ne želim trditi, da se je anketiranec počutil napadenega zaradi svoje interpretacije vprašanj, želim le izpostaviti svoja razmišljanja o tem in pojasniti, da sem se trudila vprašanja zastaviti čimbolj nevtrarno, kljub njihovi negativni in nekoliko ekstremni obliki.

Prejela sem tudi nekaj pozitivnih komentarjev, kot so:

»V redu, vseč so mi bili primeri in to, da so vprašanja za oba spola, da ni samo za ženske ampak tudi za moške.«; »Super vprašanja! In srečno s pisanjem in raziskovanjem!«; »Dobro sestavljena anketa.«; »Glede trditve 'pravi moški ne pokažejo svojih čustev in nikoli ne jokajo.' se mi zdi, da ima veliko moških tako predstavo... A je 'pravi moški' tisti, ki si pusti čutiti in se poveže tudi z ranljivo stranjo sebe, saj je to v naši naravi. The way kko naš society deluje at this rate, bomo sam usi propadl če ne misljo usi prit k seb pa se opomnt določenih stvari.«; »Hvala za to raziskavo, potrebovali bi več takih«.

Nekateri pa so izrazili svoja mnenja v povezavi z nekaterimi naslovljenimi temami v samem anketnem vprašalniku:

»Enakost in enakopravnost sta dva povsem različna pojma - enakosti spolov nikoli ne bo in je tudi ne potrebujemo. Enakopravnost in enake možnosti za vse spole pa so to za kar se moramo boriti vsi.«; »Tako ženske kot moški smo posebni zaradi svojega spola, nič ni narobe s tem, če sta spola različna. Mislim, da se preveč ukvarjamo z enakostjo in premalo s tem, da se ceni oboje.«; »Ženske smo invalidno in zdravstveno še vedno izjemno diskriminirane.«; »smrt patriarhatu!«; »Enakost spolov se mi zdi izmišljotina. Spola ne bosta nikoli enaka. Nikoli. Potrebno se pa je pogovarjati o enakovrednosti, jo ustvarjati (na vseh nivojih družbe) in jo vzdrževati. To je tisto, kar je najbolj pomembno - da smo enako vredni kljub temu, da smo si po spolu različni. Poleg tega je govoriti o seksizmu težko, če ne definiramo prostora. Evropa, zahod ali države tretjega sveta.«; »Zelo veliko ženskam ni jasno, da majo več pravic in večjo vlogo kot moški, tok da ne razumem kok lahko še feminizem obstaja.«; »Dandanes feminizem ni več to kar je bil. Včasih ima človek občutek, da ženske hočejo nadvlado in ne enakost.«; »Vse je odvisno od situacije«; »Ljudje naj živijo tako kot živijo, naj se ne poriva mišljenja ljudi v glavo.«; »Obstajata samo 2 spola. Moški in ženski.«

4.1.42. Analiza podatkov za preverjanje 4. hipoteze

V namen preverjanja 4. hipoteze sem, kot omenjeno v poglavju Operacionalizacija, iz pridobljenih podatkov ustvarila indeks, iz podatkov v indeksu pa sem nato izračunala hi-kvadrat povezanosti med spolom in vrednotenjem feminizma. Izračunana vrednost hi-kvadrata znaša 75,672, kar pomeni, da povezanost med spolom in vrednotenjem feminizma obstaja. Izračunana vrednost Cramarjevega alfa, ki znaša 0,647, nakazuje močno povezanost med spremenljivkama. Prav tako lahko s 5-% tveganjem trdim, da obstaja povezava med spolom in vrednotenjem feminizma, saj izračunana vrednost hi-kvadrata presega vrednost iz tabele kritičnih vrednosti za hi-kvadrat pri 1 stopnji prostosti (3,841). Torej s 95-% zaupanjem lahko trdim, da povezanost med spolom in vrednotenjem feminizma obstaja. S pomočjo indeksa sem nato izračunala stolpčne odstotke, iz katerih je razvidno, da ženske feminizem vrednotijo bolj pozitivno kot moški.

Podatke za oblikovanje indeksa in računanje hi-kvadrata sem pridobila s pomočjo 10., 11., 12. in 13. vprašanja. V analizo preverjanja 4. hipoteze sem vključila le tiste anketirance, ki so se opredelili kot moški ali ženske, saj me je v tem delu zanimala prav razlika med moškimi in ženskami v vrednotenju feminizma.

4.1.43. Analiza podatkov za preverjanje 5. hipoteze

V namen preverjanja 5. hipoteze sem, kot omenjeno v poglavju Operacionalizacija, za vsakega posameznika izračunala skupno pridobljeno število točk glede na odgovore 2., 4. in 8. vprašanja. Na podlagi pridobljenih izračunov točk za vsakega posameznika sem nato izračunala povprečje točk vseh anketirancev. Povprečje je znašalo 14 točk, kar prikazuje, da mladi odrasli prepoznavajo pomembnost enakosti spolov.

4.1.44. Analiza podatkov za preverjanje 6. hipoteze

V namen preverjanja 6. hipoteze sem, kot omenjeno v poglavju Operacionalizacija, iz pridobljenih podatkov ustvarila indeks, iz podatkov v indeksu pa sem nato izračunala hi-kvadrat povezanosti med spolom in mnenjem o pomembnosti enakosti spolov. Izračunana vrednost hi-kvadrata znaša 28,751, kar pomeni, da povezanost med spolom in prepoznavanjem, da je enakost spolov pomembna, obstaja. Izračunana vrednost Cramarjevega alfa, ki znaša 0,386, nakazuje srednje močno povezanost med spremenljivkama. Prav tako lahko s 5-% tveganjem trdim, da obstaja povezava med spolom in mnenjem o pomembnosti enakosti spolov, saj izračunana vrednost hi-kvadrata presega vrednost iz tabele kritičnih vrednosti za hi-kvadrat pri 2 stopnjah prostosti (5,991). Torej s 95-% zaupanjem lahko trdim, da povezanost med spolom in mnenjem o pomembnosti enakosti spolov obstaja.

Podatke za oblikovanje indeksa in računanje hi-kvadrata sem pridobila s pomočjo 2., 4. in 8. vprašanja.

4.1.45. Analiza podatkov za preverjanje 7. hipoteze

V namen preverjanja 7. hipoteze sem, kot omenjeno v poglavju Operacionalizacija, iz pridobljenih podatkov ustvarila indeks, iz podatkov v indeksu pa sem nato izračunala hi-kvadrat povezanosti med spolom in seksističnimi prepričanji. Izračunana vrednost hi-kvadrata znaša 38,808, kar pomeni, da povezanost med spolom in seksističnimi prepričanji obstaja. Izračunana vrednost Cramarjevega alfa, ki znaša 0,463, nakazuje na srednje močno povezanost med spremenljivkama. Prav tako lahko s 5-% tveganjem trdim, da obstaja povezava med spolom in seksističnimi prepričanji, saj izračunana vrednost hi-kvadrata presega vrednost iz tabele kritičnih vrednosti za hi-kvadrat pri 1 stopnji prostosti (3,841). Torej s 95-% zaupanjem lahko trdim, da povezanost med spolom in seksističnimi prepričanji obstaja. S pomočjo indeksa sem

nato izračunala stolpčne odstotke, iz katerih je razvidno, da imajo moški več seksističnih prepričanj kot ženske.

Podatke za oblikovanje indeksa in računanje hi-kvadrata, sem pridobila s pomočjo 5. do 7. vprašanja, 22. do 25. vprašanja in 28. do 35. vprašanja. V analizo preverjanja 7. hipoteze sem vključila le tiste anketirance, ki so se opredelili kot moški ali ženske, saj me je v tem delu zanimala prav razlika v količini seksističnih prepričanj med moškimi in ženskami.

Opaziti je mogoče, da imajo moški več seksističnih prepričanj, kar lahko nakazuje na to, da je seksizem, četudi marsikdaj zelo prekrit, v naši družbi še vedno prisoten, mnogi od moških pa se svojih seksističnih prepričanj morda niti ne zavedajo ali pa jih niti ne zaznavajo kot seksizem. Pregled odgovorov z vidika starosti pa prikaže tudi zanimivo ugotovitev, da imajo mlajši moški več seksističnih prepričanj v primerjavi s starejšimi moškimi, saj kar 18 mlajših moških dosega prag, ki definira večjo količino seksističnih prepričanj, medtem ko ta prag doseže le 1 starejši moški.

4.2. Preverjanje hipotez

H1: Več kot polovica anketiranih pojma feminizma ne razume v skladu z njegovo definicijo.

To hipotezo sem ovrgla, saj več kot polovica (67 %) anketiranih pojem feminizma razume v skladu z njegovo definicijo.

Kljub temu da hipotezo zavrnem zaradi skupnega odstotka mladih odraslih, ki prepoznavajo pojem feminizma, pa nam analiza s perspektive spola omogoča večje razumevanje tega, kako mladi odrasli glede na spol razumejo pojem feminizma. Podatki, analizirani s perspektive spola, nam povejo, da več kot polovica (70 %) moških, 50 % nebinarnih oseb in 62,5 % neopredeljenih oseb pojma feminizma ne razume v skladu z njegovo definicijo. Opazimo lahko torej, da je zaradi neenakomerne spolne porazdelitve lahko prišlo do tega, da je mnenje žensk prevladalo. Če bi bila spolna porazdelitev bolj enakomerna, bi lahko splošna analiza (ne glede na spol anketirancev) pokazala drugačne podatke.

H2: Več kot polovici anketiranih se feminizem ne zdi pomemben za zagotavljanje enakosti spolov.

To hipotezo sem ovrgla, saj je več kot polovica (66 %) anketirancev na vprašanje o tem, ali se jim zdi feminizem pomemben za uresničevanje enakosti med moškimi in ženskami, odgovorila z »delno se strinjam«, »se strinjam« ali »zelo se strinjam«.

Hipotezo sem ovrgla, saj je skupni odstotek mladih odraslih pokazal, da se jim feminizem zdi pomemben za zagotavljanje enakosti spolov, obenem pa nam analiza po spolu poda dodaten vpogled v pridobljene podatke, na podlagi katere lahko opazimo, da se večina (87 %) žensk vsaj v neki meri strinja s tem, da je feminizem pomemben za uresničevanje enakosti spolov, medtem ko so moški bolj razdvojeni. Večina moških (68 %) se s trditvijo vsaj v neki meri ni strinjala, z moškimi pa se je strinjala tudi malo več kot polovica (62,5 %) neopredeljenih oseb. Ker vzorec raziskave ni spolno enakomerno porazdeljen, je to lahko vplivalo na končni rezultat in s tem zavrnjeno hipotezo, saj so mnenja žensk morebiti prevladala nad mnenji ostalih anketirancev.

H3: Manj kot polovica anketiranih se samoopredeljuje za feministe in feministke.

To hipotezo sem ovrgla, saj se je nekoliko več kot polovica (53 %) anketirancev samoopredelila za feministe in feministke, saj so na vprašanje v večji meri odgovorili z »delno se strinjam«, »strinjam se« ali »zelo se strinjam«.

Čeprav sem hipotezo ovrgla, nam tudi v tem delu analiza s perspektive spola doda novo razumevanje podatkov. Več kot polovica žensk (75 %) se vsaj v neki meri strinja s trditvijo, da bi sama sebe opisala kot feministko, medtem ko se je tako opredelila nekoliko manj kot četrtnina (15 %) vseh moških. Ker je v vzorcu večje število žensk in tako vzorec raziskave ni povsem spolno enakomerno porazdeljen, so v tem delu odgovori žensk prevladali v skupnem številu mnenj, zato sem bila primorana hipotezo zavrniti. Če bi bil vzorec raziskave spolno enakomerno porazdeljen, bi podatki lahko pokazali drugačno mnenje mladih odraslih, kar bi lahko pomenilo, da bi hipotezo potrdila.

H4: Ženske feminizem v primerjavi z moškimi vrednotijo bolj pozitivno.

To hipotezo sem potrdila, saj je izračunana vrednost hi-kvadrata presegla vrednost iz tabele kritičnih vrednosti za hi-kvadrat, zato lahko s 5-% tveganjem oziroma s 95-% zaupanjem trdim, da obstaja povezava med spolom in vrednotenjem feminizma. Poleg tega hipotezo potrdim, ker so stolpcični odstotki indeksa pokazali, da je med ženskami veliko večji delež (85 %) takšnih, ki feminizem vrednotijo bolj pozitivno v primerjavi z moškimi, ki feminizem bolj pozitivno vrednotijo v manjšem deležu (19 %).

H5: Mladi odrasli v povprečju prepoznajo pomembnost enakosti spolov.

To hipotezo sem potrdila, saj povprečno število doseženih točk (14 točk) nakazuje na to, da mladi odrasli v večji meri prepoznajo pomembnost enakosti spolov. Povprečno število doseženih točk preseže vnaprej določeno mejo, ki narekuje, da 10 točk ali manj pomeni, da anketiranci oziroma mladi odrasli v manjši meri prepoznajo pomembnost enakosti spolov.

H6: Obstaja povezava med spolom mladih odraslih in njihovim mnenjem o pomembnosti enakosti spolov.

To hipotezo sem potrdila, saj je izračunana vrednost hi-kvadrata presegla vrednost iz tabele kritičnih vrednosti za hi-kvadrat, zato lahko s 5-% tveganjem oziroma s 95-% zaupanjem trdim, da obstaja povezava med spolom mladih odraslih in njihovim mnenjem o pomembnosti enakosti spolov.

H7: Moški anketiranci imajo v primerjavi z ženskami več seksističnih prepričanj.

To hipotezo sem potrdila, saj je izračunana vrednost hi-kvadrata presegla vrednost iz tabele kritičnih vrednosti za hi-kvadrat, zato lahko s 5-% tveganjem oziroma s 95-% zaupanjem trdim, da obstaja povezava med spolom in seksističnimi prepričanji. Poleg tega hipotezo potrdim, ker so stolpcični odstotki indeksa pokazali, da moški dosegajo večji delež (30 %) seksističnih prepričanj kot ženske, izmed katerih nobena (0 %) ni dosegla vnaprej določenega števila točk, ki določa večjo količino seksističnih prepričanj. Moški so torej v večji meri dosegli vnaprej določeno število točk, ki prikazuje večjo mero seksističnih prepričanj.

5. RAZPRAVA

V raziskavi so me zanimala stališča mladih odraslih o feminizmu, seksizmu in enakosti spolov, v nadaljevanju pa bom predstavila tiste ugotovitve, ki jih lahko povežem s teorijo.

5.1. Enakost ali enakopravnost

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2017, str. 11) pojasnjuje, da je nerazumevanje in/ali napačno pojasnjevanje pojma enakosti spolov še vedno pogosto. Namesto pojma enakosti spolov posamezniki uporabljajo pojem enakopravnosti ali enakovrednosti. To lahko opazimo tudi v zgornjih sporočilih. Enakost žensk in moških pa v bistvu zajema oba omenjena pojma, vendar ga ne opišeta v svoji popolnosti. Enakopravnost spolov govori o pravnem vidiku enakosti, kjer so preko ustave in zakonov vsem zagotovljene enake človekove pravice, temeljne svoboščine in enake dolžnosti ne glede na spol (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 11). Zakon o enakih možnostih žensk in moških (2002) navaja, da enakost spolov pomeni, da so ženske in moški enako udeleženi na vseh področjih javnega in zasebnega življenja. Da imajo enak položaj ter enake možnosti za uživanje vseh pravic in za razvoj osebnih potencialov, s katerimi prispevajo k družbenemu razvoju, ter imajo enako korist od rezultatov, ki jih prinaša razvoj.

Pomembno je torej razumeti, da pravnoformalna enakost še ne pomeni, da je enakost med ženskami in moškimi resnično zagotovljena. Pojem enakovrednosti žensk in moških se nanaša na vrednotenje obeh spolov na način, da je en spol po vrednosti enak drugemu, tako med skupinama kot tudi znotraj vsake izmed njiju (moški vrednotijo ženske in obratno, poleg tega pa tudi moški vrednotijo sami sebe, prav tako ženske). Neenakovrednost žensk in moških se odraža tudi v stereotipih. Gre torej za to, da enakost spolov pomeni enako prepoznavnost, enako (družbeno) moč in enako udeležnost na vseh področjih življenja. Prav tako zagotavlja enake možnosti in priložnosti za razvoj osebnih potencialov brez negativnega vpliva predsodkov in stereotipov. Pojem enakosti spolov torej presega pojma enakopravnosti in enakovrednosti (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 11–12).

V odgovorih anketirancev je mogoče opaziti, da še vedno prihaja do nekolikšne zmede in nerazumevanja tega, kaj pomeni pojem enakosti spolov, mnogi pa tudi menijo, da se ne bi smeli boriti za enakost, ampak za enakopravnost ali enakovrednost. To lahko opazimo v sporočilih, ki so jih zapisali nekateri anketiranci. Prvi pravi »Enakost in enakopravnost sta dva povsem

različna pojma – enakosti spolov nikoli ne bo in je tudi ne potrebujemo. Enakopravnost in enake možnosti za vse spole pa so to, za kar se moramo boriti vsi.«; drugi meni: »Tako ženske kot moški smo posebni zaradi svojega spola, nič ni narobe s tem, če sta spola različna. Mislim, da se preveč ukvarjamo z enakostjo in premalo s tem, da se ceni oboje.«; tretji anketiranec pa pravi: »Enakost spolov se mi zdi izmišljotina. Spola ne bosta nikoli enaka. Nikoli. Potrebno se pa je pogovarjati o enakovrednosti, jo ustvarjati (na vseh nivojih družbe) in jo vzdrževati. To je tisto, kar je najbolj pomembno – da smo enakovredni, kljub temu da smo si po spolu različni. /.../«.

Opazimo lahko, da enakost spola za nekatere pomeni biološko enakost, kar pa pojem enakosti spolov v tem kontekstu ne trdi in ne poskuša uveljavljati, saj so si moški in ženske biološko različni. Ko govorimo o enakosti spolov namreč mislimo družbeno enakost.

5.2. Plačna vrzel

Analiza pridobljenih podatkov kaže, da v neki meri še vedno vztraja prepričanje, da so ženske plačane manj zaradi manjše količine znanja, angažiranosti ali manj oziroma slabše opravljenega dela. Torej v neki meri še vedno obstaja mnenje, da so ženske same odgovorne za svojo nižjo plačo.

SURS (2017) za leto 2016 zapiše, da je povprečna mesečna bruto plača žensk v skoraj vseh dejavnostih nižja od povprečne mesečne bruto plače moških. Še posebej zanimivo je dejstvo, da so v nekaterih izmed poklicev, kjer so razlike največje, ženske prevladovale z več kot tremi četrtinami zaposlenih, vseeno pa so zaslužile manj kot moški. Gregorčič, Perko, Sodja, Pečar in Čelebič (2020, str. 5) navajajo, da je plačna vrzel najbolj stabilna v sektorjih, kjer prevladujejo ženske, moški pa na teh področjih običajno zasedajo bolj plačana delovna mesta. Glede na prepričanje nekaterih anketirancev naj bi ženske, kljub večji zastopanosti v omenjenih poklicih, bile plačane manj kot moški prav zaradi svoje manjše angažiranosti, manjše količine ali slabše opravljanega dela ter naj bi imele manj znanja v primerjavi z moškimi. Torej naj bi imeli moški na splošno več znanja, pokazali več angažiranosti in bolje opravljali delo ter bili zato tudi bolje plačani, čeprav predstavljajo manjšino zaposlenih. Ali bi potem, glede na prepričanja teh anketirancev, lahko rekli, da ženske na splošno ne pokažejo angažiranosti, nimajo dovolj znanja in dela ne opravljajo tako dobro kot moški, čeprav v določenem sektorju predstavljajo večino? Eurostat in SURS (2020) za leto 2019 prikažeta, da so ženske predstavljale večino oseb s terciarno izobrazbo v skoraj vseh državah članicah EU, razlike pa

so bile najvišje tudi v Sloveniji, kjer je terciarno izobrazbo imelo 34 % žensk in 29 % moških. European Institute for Gender Equality (2025) iz podatkov za leto 2021 prav tako prikaže, da so ženske bolj zastopane v terciarni izobrazbi in formalnem ter neformalnem izobraževanju. Torej opazimo lahko, da ženske dosegajo višjo izobrazbo kot moški, vseeno pa so za svoje delo plačane manj.

Vprašanje, ki sem ga zastavila anketirancem, se je sicer navezovalo na razlike v plačah med moškimi in ženskami (na enakem položaju in za enako delo), avtorji (Gregorčič, Perko, Sodja, Pečar in Čelebič, 2020, str. 6) pa poudarjajo, da primerjava višine povprečne plače med moškimi in ženskami ni dovolj natančna, da bi na podlagi le-te lahko pojasnili resnične plačne neenakosti med spoloma. Obenem pa takšna primerjava tudi ne more dokazati, ali ženske za enako opravljeno delo prejemajo enako plačilo kot moški.

Razumevanje plačne vrzeli je torej zelo kompleksno in mora upoštevati različne dejavnike. Upoštevati moramo delo s skrajšanim časom, ki ga v večji meri opravljajo ženske, količino opravljenega neplačanega dela (skrb za otroke, delo znotraj doma), prekinitev kariere zaradi skrbi za otroke, ki jo prevzemajo ženske, večinsko zastopanost žensk v nižje plačanih sektorjih, različne spolne vloge, ki veljajo v družbi ipd.

5.3. Lepljiva tla in spolni stereotipi

Lepljiva tla predstavljajo diskriminacijo na področju zaposlovanja v obliki težje mobilnosti in nevidnih ovir za poklicno napredovanje zaposlenih, še posebej žensk (European Institute for Gender Equality, 2016). Lepljiva tla nastanejo zaradi različnih razlogov, ki jih lahko razdelimo na makro-, mezo- in mikro raven. (Taparia in Lenka, 2024). Med nekaterimi anketiranci je bilo mogoče zaznati še vedno prisotno prepričanje, da ženske redkeje zasedajo vodilne položaje, kar naj bi bila direktna posledica njihovih naravnih lastnosti in/ali delovnih navad. Manjša zastopanost žensk na vodilnih položajih za nekatere anketirance torej ni posledica seksizma.

Pregled literature pojasni, zakaj ženske redkeje zasedajo vodilne položaje, za kar pa niso zaslužene njihove naravne lastnosti ali delovne navade.

Makro nivo dejavnikov, ki vplivajo na nastanek lepljivih tal, predstavljajo med drugim tudi spolne vloge. Spolne vloge v družbi so različne za moške in ženske. Medtem ko dečke in moške spodbujamo k asertivnosti, odločnosti, samozavesti ter agresivnosti, je od deklic in žensk pričakovano, da so empatične, prijazne in sočutne (Eagly in Karau, 2002). Takšna spolno

pogojena družbena pričakovanja ustvarjajo različne izzive na individualni ravni, kot je pomanjkanje samozavesti v ženskah in njihova težnja po usklajevanju družinskega življenja z delom. Velik vpliv ima tudi status, ki ga pripisujemo vsakemu od spolov, in s tem spolni stereotipi, ki lahko močno vplivajo na kariero žensk. Predstave o tem, kako naj bi se ženske vedle, vplivajo na to, da so ženske večkrat »kaznovane«, kadar ne delujejo v skladu s spolno determiniranimi pričakovanji. Na primer, kadar v vodstvenih vlogah izražajo asertivnost (Redgeway, 2001, kot navedeno v Taparia in Lenka, 2024). Iz raziskav lahko torej razberemo, da način, kako ženske in moške doživljamo v naši družbi, močno vpliva na razvoj različnih lastnosti ter samozavesti.

»Spolni stereotipi so posplošene značilnosti in so odraz dožemanja žensk in moških, razlik med njimi ter njihovih družbenih vlog.« (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2017, str. 4–6) Primer spolnega stereotipa bi lahko opisali s trditvijo, da so ženske nežne, čustvene, občutljive in skrbne, moški pa so močni, pogumni, dominantni in razumni. Gre torej za posplošeno sklepanje o sposobnostih, vedenju in interesih oseb, ki temeljijo izključno na podlagi spola. Ustvarjajo neresnično in nepravilno predstavo o ženskah in moških. Težava se pojavi takrat, ko poskušajo spolni stereotipi družbene razlike med spoloma prikazati v luči naravnih razlik (ibid.). Svet Evrope (2019, str. 12) poudari, da spolni stereotipi krepijo strukture neenake družbene moči, hkrati pa tudi negativno vplivajo na razporeditev virov med moškimi in ženskami. Ženske, ki se upirajo družbeno pripisanim prepričanjem in vlogam žensk, se soočajo s seksizmom in mizoginijo.

Mezo nivo dejavnikov, ki vplivajo na nastanek lepljivih tal, pa opišeta Eagly in Karau (2002), ki navajata, da obstaja neskladje med prepričanjem o vodilnih vlogah in družbeno predpisanimi spolnimi vlogami žensk. Posameznik na vodilnem položaju naj bi bil asertiven, samozavesten in ambiciozen, medtem ko naj bi bile ženske empatične, prijazne, skromne in ljubeče. Zaradi takšnega neskladja so ženske tretirane kot neprimerne za zasedanje vodilnih položajev.

Opazimo lahko, da je prepričanje anketirancev, ki menijo, da ženske redkeje nastopajo na vodilnih položajih zaradi svoje narave in delovnih navad, utemeljeno na spolnih stereotipih in predvideni vlogi ženske. Prav tako pa nekateri anketiranci menijo, da so moški boljši vodje, saj jih v primerjavi z ženskami vodi logično prepričanje in ne čustva. Tudi takšno prepričanje nakazuje na še vedno prisotne stereotipe v naši družbi. Kot opisuje Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2017, str. 4–6), spolni stereotipi družbene razlike med spoloma pojasnjujejo skozi perspektivo naravnih razlik, ki naj bi pojasnile družbene razlike,

kot je tudi redkejša zasedanja vodilnih položajev s strani žensk. Razlogi za vrzel v zasedanju vodilnih položajev so sicer bolj kompleksni in obsežni, vendar pa menim, da nanje lahko pogledamo tudi s perspektive spolnih stereotipov in vlog, ki so v naši družbi še vedno prisotni.

5.4. Opravljanje neplačanega dela

Literatura (European Institute for Gender Equality, 2025) pravi, da ženske opravljajo veliko več neplačanega, dnevnega hišnega dela v primerjavi z moškimi. Davies in Greenstein (2013, str. 64) navajata, da so raziskave na področju gospodinjskega dela zanimive, saj gre za rutinske, ponavljajoče, vsem znane aktivnosti, ki posameznikom običajno niso najljubše. Čas, ki ga partnerji porabijo za gospodinjska opravila, naj bi bil dober pokazatelj dinamike moči v partnerstvu. Ko govorimo o gospodinjskih opravilih, običajno govorimo o čiščenju ali pospravljanju doma, pripravljanju obrokov ter pranju in likanju oblačil, saj gre v teh primerih za posameznikom najmanj ljuba opravila. Ta opravila so tradicionalno ovrednotena kot ženska opravila in kot takšna ostajajo najbolj odporna na spremembe. Zaradi tradicionalne razporeditve dela, kjer gospodinjska opravila padejo na ramena žensk, le-te občutijo večje negativne posledice takšne porazdelitve, še posebej ko gre za ravnovesje med delom in zasebnim življenjem ter občutkom po primanjlovanju časa (Altintas in Sullivan, 2016, str. 456). Iz odgovorov lahko razberemo, da se mladi odrasli večinoma strinjajo, da je delitev gospodinjskih opravil glede na dogovor partnerjev ali zmožnosti partnerjev bolj smiselna kot delitev po spolu. Kljub temu lahko opazimo, da se moškim v neki meri vseeno zdi delitev gospodinjskih opravil bolj smiselna po spolu. Ti podatki seveda ne potrjujejo ali zavračajo trditve, da ženske opravljajo več gospodinjskega dela, podajo le vpogled v mnenja mladih odraslih o omenjenem vprašanju. Ob tem razmišljam o tem, da je razlika med prepričanjem, da bi si morali gospodinjska opravila razdeliti po dogovoru, in dejanskim udejstvovanjem tega prepričanja lahko velika.

5.5. Šale, ki so ali niso »le« šale

Pridobljeni podatki kažejo, da večina moških vsaj v neki meri meni, da so črni humor in šale, usmerjene v ženske, neškodljive in smešne. Večina žensk pa ima drugačno mnenje in v črnem humorju in šalah vsaj v neki meri prepoznavajo možne negativne učinke.

Humor spremeni način interpretacije predanega sporočila. Povzroči, da vsebino šale sprejmemo kot igrivo in neškodljivo, četudi bi drugače formulirana vsebina predstavljala nekaj

nesprejemljivega. Na enakem mehanizmu delovanja pa temeljijo tudi seksistične šale, ki spolno diskriminacijo banalizirajo in jo v kontekstu humorja označijo kot nepomembno, saj naj bi šlo le za nedolžno zabavo. Poleg tega imajo seksistične šale potencial za sproščanje predsodkov, kar pomeni, da posamezniki bolj odkrito in brez zadržkov izražajo svoj seksizem, kadar so izpostavljeni seksističnim šalam (Ford, Boxer, Armstrong in Edel, 2007, str. 159–168),

Prisotnost poniževalnega humorja v popularni kulturi in način, kako ga prikazujemo kot nedolžno zabavo ali zgolj kot šalo, takšnemu humorju omogoča, da postane močan in zelo razširjen sprožilec predsodkov v naši družbi. Sprejemanje in normalizacija seksističnega humorja lahko vodi do nejasnosti o družbenem stališču do žensk, kar lahko poveča prisotnost seksizma in normalizira seksistična ravnanja (Ford, Boxer, Armstrong in Edel, 2007, str. 168; Bill in Naus, 1992, kot navedeno v Woodzicka in Ford, 2010, str. 175).

Woodzicka in Ford (2010, str. 176) povzemata ugotovitve različnih avtorjev, ki pojasnjujejo, da ženske in moški oblikujejo spolne identitete, ki jim pomagajo pri tem, da se med seboj razlikujejo. Posledično pa pozitivno doživljajo le humor, ki pozitivno vrednoti in razlikuje njihovo skupino (»in-group«) od druge skupine (»out-group«). Takšna razlaga dobro pojasnjuje, zakaj se moškim zdi seksistični humor bolj zabaven in ga doživljajo kot manj žaljivega v primerjavi z ženskami. Prav tako povzemata tudi avtorje, ki pravijo, da ne gre nujno za to, da se zdi seksistični humor zabaven le moškim, vendar pa v njem lahko uživajo različne osebe ne glede na spol. Bolj kot oseba uživa v poniževalnem humorju, manj je naklonjena subjektu, ki je tarča takšnega humorja. Podatki, pridobljeni v moji raziskavi, kažejo na to, da moški v manjši meri prepoznavajo nevarnost črnega humorja in šal, ki so usmerjene v ženske, poleg tega pa takšen humor tudi v večji meri doživljajo kot smešnega.

Woodzicka in Ford (2010, str. 177) navajata odkritja različnih avtorjev o tem, da posamezniki ne glede na spol uživajo v seksističnem humorju, če imajo tudi sami negativna oziroma seksistična prepričanja o ženskah.

Raziskava je pokazala, da imajo moški več seksističnih prepričanj, poleg tega pa se jim zdi črni humor, usmerjen v ženske, tudi bolj smešen in neškodljiv v primerjavi z ženskami, kar potrjuje odkritja zgornje raziskave.

Avtorja (Woodzicka in Ford, 2010, str. 181–221) povzameta različne avtorje, ki opisujejo posredne posledice seksističnega humorja. Opišejo, da ima seksistični humor širše socialne posledice tako na ženske kot tudi na moške. Seksistični humor lahko povzroča neprijetno,

mučno in sovražno delovno okolje za ženske ter vpliva na to, kako moški vidijo ženske in kako doživljajo njihovo diskriminacijo. Vpliv na pripravljenost moških, da sodelujejo v subtilnejših seksističnih dejanjih, izpostavljenost seksističnemu humorju in njegova normalizacija pa je povezana z večjo tolerantnostjo do seksističnih ravnanj. Uživanje v takšnem humorju je povezano tudi s sprejemanjem mitov o posilstvu in škodljivih spolnih prepričanjih. Seksistični humor vpliva na samopodobo in na to, kako se posamezniki vedejo do drugih. Takšen humor v ženskah sproži samoobjektivizacijo in povečano osredotočenost na lastno telo.

Opazimo lahko torej, da seksistični humor ni povsem neškodljiv, kot to menijo nekateri anketiranci, zato je pomembno, da ga ne sprejmemo kot nekaj normalnega in dopustnega. Kljub temu da humorja naj ne bi vzeli resno in nanj naj ne bi gledali kritično, pa je, sploh glede na zgornje ugotovitve, ključno, da ga zavračamo in imamo do njega ničelno toleranco.

5.6. »Fantje bodo pač fantje«

Pridobljeni podatki kažejo na to, da večina mladih odraslih prepozna težavo v grobem obnašanju mlajših fantov, ki na takšen način (morebiti) izražajo simpatijo do dekleta. Nekaj izmed anketirancev, predvsem moških, pa je vseeno takšnih, ki takšno ravnanje vsaj v neki meri ne doživljajo kot problematično.

Literatura narekuje, da je fraza »fantje bodo (oz. so) pač fantje« pogosta tako v vsakdanji komunikaciji kot v naših mislih. Ta fraza sporoča, da se dečki in moški lahko vedejo na določen (agresiven) način, saj je njihovo »divje« in »neobvladljivo« vedenje prirojeno in so k njemu nagnjeni zaradi svojega spola. Takšno vedenje je videno kot neškodljivo, prav tako pa se dečki in moški v svojem vedenju ne bodo spremenili, zato niti nima smisla, da bi takšno vedenje nagovorili (Kaplan, 2020, str. 3). Kaplan (2020, str. 4) navaja, da fraza »fantje bodo pač fantje« zmanjšuje pomen in banalizira nasilje nad ženskami, vključno s spolnim nadlegovanjem, nasiljem in posilstvom. Raziskava Mensfield, Beck, Fung, Montiel in Goldman (2017, kot navedeno v Kaplan, 2020, str. 4) poudari, da je fraza »fantje bodo pač fantje« mnogokrat uporabljena kot izgovor za bolj prikrite in subtilnejše oblike spolnega nadlegovanja, pri čemer pa je ta fraza tako zakoreninjena v našo miselnost, da nasilna dejanja moških sprejmemo kot naravna in sprejemljiva. Takšna miselnost odvrča žrtve nasilja, da bi nasilje prijavile, če pa to vseeno storijo, se običajno srečajo z obtožbami, da so preveč občutljive. Klein (2005, str. 95) povzema raziskave mnogih avtorjev in pojasni povezavo med mentaliteto, da bodo fantje pač fantje, in upravičevanjem (spolnega) nadlegovanja in nasilja. Znaki neposrednega nasilja se

skrivajo v normaliziranih pričakovanjih moškosti (torej v tem, kaj naj bi bila »prava moškost«) in se kažejo na dva načina. Prvi način narekuje, da je od dečkov in moških pričakovana določena stopnja agresije, in drugi, da naj bi dečki in moški nadvladali ženske. Takšna mentaliteta omogoča, da se nasilje in spolno nadlegovanje nad ženskami skrije, če nanj nismo posebej pozorni.

Kot vidimo, fraza »fantje bodo pač fantje« sama po sebi ni nedolžna, prav tako pa grobo dejanje mlajših fantov ni nujno povsem nedolžno. Odpira lahko prostor za spregledano nasilje nad deklicami, saj tako normaliziramo agresivno dejanje mlajših fantov in moških. Obenem pa menim, da s tem deklicam sporočamo, da fantje in moški na takšen način izkazujejo svojo ljubezen, kar je lahko zelo nevarno.

5.7. Družba, ki škoduje tako moškim kot tudi ženskam

Iz podatkov je razvidno, da so ženske v večji meri prepričane, da družba škoduje ženskam, nekoliko manj pa, da družba škoduje moškim. Ravno obratno velja za moške.

S pregledom literature lahko ugotovimo, da družba, v kateri živimo, vsaj v neki meri škoduje tako ženskam kot tudi moškim. V tem delu bom navedla le nekaj primerov, podrobneje pa to temo opišem v teoretičnem uvodu. Družba ženskam škoduje na naslednje načine.

Ženske so bile skozi celotno zgodovino le redko vključene v klinične raziskave. Veljalo je prepričanje, da podatki, pridobljeni na podlagi kliničnih raziskav na moških, vejajo tudi za ženske in jih ni potrebno prilagoditi ženski populaciji. Posledice tega lahko opazimo že v različnih delih zdravstva in predpisovanja zdravil, saj ženske mnogokrat prejmejo previsoke odmerke zdravil in imajo posledično nanje hujše odzive, saj jim odmerki niso prilagojeni (Zucker in Prendergast, 2020, str. 2). Pogosto so podvržene pristranskosti zdravnikov in tako redkeje kot moški prejmejo pravilne diagnoze ter najboljše oblike zdravljenja (Homan, 2023, str. 1). Ženske redkeje zasedajo vodilne položaje in imajo manjšo politično, ekonomsko in socialno moč (European Institute for Gender Equality, 2025). Nasilje nad ženskami (s strani moških) je globalno razširjeni problem, ki je prisoten v vseh kulturah, religijah in socialnoekonomskih skupinah (Watts in Zimmerman, 2002, kot navedeno v Kilmartin, 2015, str. 15). SURS (2017) za leto 2016 zapiše, da je bila povprečna mesečna bruto plača žensk v skoraj vseh dejavnostih nižja od povprečne mesečne bruto plače moških. Ženske poleg tega opravljajo tudi več neplačanega dela (European Institute for Gender Equality, 2025).

Prav tako pa družba, čeprav na nekoliko drugačen način, škoduje tudi moškim. Prepričanja o tem, kakšen naj bi bil »pravi moški«, moške silijo v določena vedenja, takšna prepričanja pa konstruirajo starši, družina, sovrstniki, mediji in družba na splošno (Heilman, Barker in Harrison (2017, str. 8). Te predstave o moškosti imajo negativne posledice tako na moške kot tudi na ljudi okoli njih. Te predstave so močno povezane s težavami v duševnem zdravju, kot je večje tveganje za depresijo in samomorilnost, vplivajo pa tudi na iskanje pomoči, prijateljstva, tvegana vedenja, samopodobo in medvrstniško nasilje (Heilman, Barker in Harrison, 2017, str. 33–34). Opazimo lahko torej, da družba škoduje moškim in ženskam, zato se mi zdi pomembno, da o tem večkrat spregovorimo.

5.8. Seksizem nad moškimi

Heilman, Barker in Harrison (2017, str. 8) razvijajo pojem »the Man Box« oziroma »moška škatla«, ki predstavlja določena prepričanja o tem, kakšen je pravi moški. Kot sem opisala v prejšnjem podpoglavju, gre za prepričanja, ki moške silijo v določena vedenja. Ti pritiski moškim sporočajo, da morajo biti samozadostni, trdoživi, fizično privlačni in se držati spolnih vlog. Prav tako morajo biti heteroseksualno usmerjeni, ne smejo imeti težav v spolnosti, vedno si morajo želeli spolnih odnosov, konflikte pa morajo reševati z agresijo. Moški, ki so v moški škatli, so torej tisti, ki so ponotranjili ta sporočila in pritiske, tisti moški, ki niso v moški škatli, pa so prodrli izven nje in zavračajo družbene pritiske ter so namesto tega zavzeli bolj pozitivne in izvirne ideje o tem, kaj pomeni biti moški.

Z analizo podatkov lahko opazimo, da je prepričanje, da pravi moški ne pokažejo svojih čustev in nikoli ne jokajo, še vedno razširjeno med moškimi, še posebej med mlajšimi moškimi (starimi med 18 in 23 let). Ti so tudi v večji meri prepričani, da moški ne morejo biti žrtve spolnega nasilja s strani ženske. Oboje nakazuje na to, da so moški, še posebej mlajši, vsaj v neki meri ponotranjili sporočila in pritiske, ki jih silijo v moško škatlo.

Moški, ki so bili vključeni v raziskavo o moški škatli, so v večini zavračali prepričanje, da so moški večvredni od žensk ter da ni naloga moškega, da skrbi za otroke. Pokazali pa so močno strinjanje s prepričanjem, da morajo biti moški vedno močni ter zatirati svoja čustva. Rezultati omenjene raziskave kažejo na to, da se še zdaleč nismo osvobodili norm, ki narekujejo moško (ne)čustvovanje (Heilman, Barker in Harrison, 2017, str. 31). To potrjujejo tudi podatki, ki sem jih pridobila z raziskavo, saj (mlajši) moški, menijo, da pravi moški ne pokaže svojih čustev.

Avtorji (Heilman, Barker in Harrison, 2017, str. 33–34) navajajo, da ima življenje znotraj moške škatle različne negativne plati. Takšno prepričanje lahko močno vpliva na duševno zdravje, kot je večje tveganje za depresijo in samomorilnost, vpliva pa tudi na prijateljstva in iskanje pomoči, tvegano vedenje moških, samopodobo in medvrstniško nasilje.

Kot lahko opazimo, so nekateri posamezniki vsaj v neki meri ponotranjili rigidna prepričanja o tem, kaj pomeni biti pravi moški, ki pa jim (lahko) na različne načine škodujejo. Prav zato se mi zdi pomembno, da se zavedamo škodljivih učinkov rigidnih družbenih pravil o moškosti in aktivno delamo na tem, da se takšna rigidna pravila zavračajo. Na takšen način menim, da bi družbo lahko izboljšali za vse.

5.9. Boj proti seksizmu

Z analizo podatkov smo lahko razbrali, da so ženske v večini vsaj v neki meri pripravljene opozoriti na seksizem, medtem ko je le nekoliko več kot polovica moških pripravljena storiti enako. Literatura lahko morda nekoliko pojasni, zakaj (nekateri) posamezniki ne bi izpostavili opaženega seksizma. Woodzicka, Mallett in Melchiori (2020, str. 222–223) navajajo različne avtorje, ki pravijo, da je konfrontacija seksizma zelo težka zaradi njenih potencialnih socialnih posledic. Še toliko težja pa je konfrontacija seksizma, ki je izražen v obliki humorja. Ženske, ki nasprotujejo seksističnim šalam, so mnogokrat označene za preobčutljive, pravijo, da se pritožujejo in »jamrajo«, njihovo nasprotovanje pa je označeno za pretiravanje. Ker se soočanje ne sklada s pričakovano spolno vlogo žensk, so ženske bolj podvržene socialnim posledicam v primerjavi z moškimi. Moški, ki javno nasprotujejo seksizmu, so ocenjeni bolj pozitivno kot ženske, ki javno nasprotujejo seksizmu. To potrjuje tudi odkritje, da so tarče predsodkov (običajno ženske), ki jasno nasprotujejo seksizmu, večkrat videne kot nergači in nekdo, ki se ves čas pritožuje. Osebe, ki niso tarče seksizma in ga prav tako soočijo pa so redkeje videne v takšni luči.

Czopp in Monteith (2003, str. 542) v svoji raziskavi odkrijeta, da se posamezniki s seksističnimi prepričanji počutijo bolj krive, kadar se njihovemu seksizmu zoperstavijo tisti posamezniki, ki niso tarča seksizma. Ob tem imajo tisti, ki niso tarče seksizma, unikatno priložnost, da pripomorejo k zmanjšanju diskriminacije s pomočjo konfrontacije. Ob konfrontaciji s strani moških so se izvajalci seksizma počutili bolj krive in obenem manj napeto in neprijetno, kot če so se seksizmu zoperstavile tarče seksizma. Čeprav si mnogi moški morda mislijo, da je bolje,

če se ne vtikajo v situacije, kjer zaznajo seksizem, imajo ob tem edinstveno priložnost in prednost, da s pomočjo konfrontacije seksizem zmanjšajo. (Czopp in Monteith, 2003, str. 542)

Na nek način, vsaj črpano iz osebnih izkušenj, menim, da ni presenetljivo, da so se moški v manjši meri pripravljene zoperstaviti seksizmu, vendar pa so prav moški tisti, ki se torej srečujejo z manjšo količino negativnih posledic, hkrati pa imajo njihova dejanja večji vpliv. Prav zato se mi zdi ključno, da se moški zavedajo vpliva, ki ga imajo, ter se seksizmu zoperstavijo.

5.10. Omejitve raziskave

Opozarjam, da sem podatke pridobila na podlagi neslučajnostnega priročnega vzorca, kar je lahko vplivalo na pridobljene podatke. Poleg tega v raziskavo nisem uspela vključiti enakomerne spolne in starostne porazdelitve, kar je lahko prav tako vplivalo na pridobljene podatke. Eden izmed anketirancev je izpostavil, da je pri nekaterih spremenljivkah lahko prišlo do različnega razumevanja trditev, pri čemer so lahko anketiranci enako odgovarjali na vprašanje, čeprav imajo o tem popolnoma drugačno mnenje. Na to sem poskušala opozoriti pri tistih vprašanjih, kjer se mi je zdelo, da je lahko prišlo do nekolikšne zmede ali različnega razumevanja trditev. Omejitev raziskave prepoznavam v tem, da je bila večina vprašanj zaprtega tipa, s čimer nisem pridobila toliko informacij kot bi jih lahko, če bi imeli anketiranci možnost, da na vprašanja prosto odgovarjajo.

6. SKLEPI

V tem poglavju bom na kratko povzela ključne ugotovitve, do katerih sem prišla z analiziranjem pridobljenih podatkov. Predstavila bom tudi nekatere ugotovitve, ki so se mi zdele bolj zanimive. V nadaljevanju bom zaradi lažje berljivosti govorila o moških in ženskah in ne o mladih odraslih moškega ali ženskega spola.

- Ženske v večji meri poznajo pojem feminizma.
- Večina moških ne razume pojma feminizma v skladu z njegovo splošno definicijo.
- Ženske v večji meri menijo, da je feminizem pomemben za uresničevanje enakosti spolov, moški pa v nasprotju z njimi menijo, da feminizem ni ključen za enakost med moškimi in ženskami.
- Obstaja povezava med spolom in pozitivnim vrednotenjem feminizma, saj ga ženske vrednotijo bolj pozitivno v primerjavi z moškimi.
- Mladi odrasli v povprečju prepoznajo pomembnost enakosti spolov, opazimo pa lahko, da mlajši moški enakost spolov vrednotijo v manjši meri.
- Obstaja povezava med spolom in prepoznavanjem, da je enakost spolov pomembna.
- Obstaja povezava med spolom in seksističnimi prepričanji, saj imajo moški več seksističnih prepričanj v primerjavi z ženskami.
- Mlajši moški imajo več seksističnih prepričanj v primerjavi s starejšimi moškimi.
- Več moških vsaj v neki meri meni, da je enakost spolov že dosežena, ženske pa v večjem delu vsaj v neki meri menijo, da enakost spolov še ni dosežena.
- Moški v večjem deležu menijo, da so moški in ženske različni, zato enakosti spolov ne potrebujemo.
- Moški v večji meri menijo, da imajo moški in ženske različne sposobnosti, zato je pomembno, da opravljajo različne poklice.
- Mlajši moški in mlajše ženske v nekoliko večjem deležu verjamejo, da bi morali moški in ženske opravljati različne poklice, saj imajo različne, spolno determinirane sposobnosti.
- Moški, še posebej mlajši, v večji meri menijo, da feminizma ne potrebujemo več.
- Mlajši moški v večji meri menijo, da je z moškimi feministi nekaj narobe.
- Moški, še posebej mlajši, v večji meri menijo, da plačna vrzel ni posledica seksizma.
- Moški, še posebej mlajši, v večji meri menijo, da ženske redkeje zasedajo vodilne položaje, kar je posledica njihovih naravnih lastnosti in delovnih navad.
- Moški so v večji meri prepričani, da so boljši vodje, saj jih vodi logično razmišljanje.

- Ženske bi bile seksizem pripravljene izpostaviti v večji meri kot moški.
- Moški v večji meri menijo, da pravi moški ne pokažejo čustev in nikoli ne jokajo.
- V družbi so še vedno prisotna nekatera seksistična prepričanja, ki oblikujejo naš vsakdan in na nas različno vplivajo.

7. PREDLOGI

Ob analiziranju podatkov raziskave sem zaznala nekaj pomanjkljivosti, kot je npr. spolno in starostno neenakomerno porazdeljeni vzorec, zato se mi zdi ključno, da bi raziskave, ki bi preučevale podobno tematiko, ta del izboljšale. Predlagam, da nadaljnje raziskave v svoj vzorec poskušajo zaobjeti še večje število moških, saj lahko le z njihovim doprinosom resnično razumemo stanje naše družbe. Ob tem se mi zdi ključno, da so vprašanja dobro definirana, da interpretacija (nenamerno) ni prepuščena vsakemu posamezniku, saj lahko le tako pridobimo kvalitetna in resnična mnenja anketirancev. Ključno se mi zdi tudi, da so vprašanja zastavljena tako, da se moški ob tem ne bodo počutili napadene, saj lahko le tako odpiramo dialog in prostor, kjer se slišijo vsa mnenja. Dragocene bi se mi zdele kvalitativne raziskave, ki bi podrobneje preučevale, kako mladi odrasli doživljajo seksizem, kako ga definirajo in prepoznavajo ter kaj jim sploh pomeni. Na splošno se mi zdijo dragocene raziskave, ki bi poglobljeno, s pomočjo intervjujev, raziskovale teme, kot so feminizem, seksizem in (ne)enakost spolov, saj bi lahko v takšni raziskavi bolj podrobno in celostno pridobili mnenja sogovornikov, kjer bi lahko dodajali kontekst, za katerega so nekateri izmed anketirancev izpostavili, da jim primanjkuje. Ob prebiranju literature tudi nisem zasledila veliko slovenskih raziskav, ki bi nagovarjale težave moških z vidika pritiskov družbe na moške, toksične moškosti in definicije »pravega« moškega, ter bi bile na splošno osredotočene na težave, s katerimi se spopadajo in bi jih želeli nagovoriti. Prav zato se mi zdijo takšne raziskave ključne za boljše razumevanje moških, poleg tega pa lahko le skupaj spreminjamo družbo na bolje, zato se mi zdi pomembno, da skupaj iščemo rešitve za vse neenakosti, stereotipe in težave. Med odgovori in dodatnimi sporočili nekaterih anketirancev sem začutila, da morda ob nagovoru teme, kot je feminizem, na nek način začutijo bolečino ali pa se ob tem počutijo napadene, prav zato pa bi se mi zdela dragocena raziskava, ki bi obsežneje odkrivala moško doživljanje feminizma, ter ob tem raziskala morebitne razloge, da se le-ti ob feminizmu počutijo nelagodno in napadeno.

Poleg predlogov za nadaljnje raziskave bi se mi zdelo ključno tudi večje ozaveščanje o feminizmu ter kaj sploh pomeni, predstavlja in zakaj ga potrebujemo. Obenem se mi zdi pomembno, da znamo to temo nagovoriti na način, da se nihče od sodelujočih ob tem ne počuti prikrajšanega ali napadenega. Na tem mestu sicer nimam predloga o tem, kako bi takšen pogovor lahko izgledal, zato pa bi se mi zdele dragocene raziskave, ki sem jih omenila v zgornjem delu. Zdi se mi pomembno, da ozaveščamo o seksizmu, ki je v današnjem času še vedno zelo prisoten, pa četudi v bolj prikriti obliki. Prav zato se mi zdi ključno, da se zavedamo,

na kašne vse načine seksizem vpliva na naše življenje, obenem pa gradimo družbo, ki ima do seksizma ničelno toleranco, tudi do tistega bolj prikritega, ki se skriva v šalah in dobronamernem, a pokroviteljskem obnašanju.

Ker z raziskavo pridobimo vpogled v aktualna prepričanja mladih odraslih, na nek način pa tudi vpogled v to, kakšna prepričanja se bodo (morebiti) reproducirala in prenesla na nove generacije, bi se mi zdelo smiselno, da se tudi v samem izobraževanju posveti več časa temam, kot so enakost spolov, seksizem, spolni stereotipi in feminizem. To se mi zdi pomembno, saj lahko z raziskavo opazimo, da so pri nekaterih posameznikih še vedno prisotna seksistična prepričanja, zato se mi zdi ključno, da se otroci v šoli seznani s tem, kako pomembna je enakost spolov in enako vrednotenje vseh ne glede na njihov spol ali spolno identiteto. Menim, da bi bilo pomembno, da se izobraževalne ustanove ves čas trudijo razbijati spolne stereotipe in neenakosti, kar lahko po mojem mnenju storijo z že zelo enostavnimi spremembami (se izogibajo temu, da za premikanje miz zaprosijo le »močne fante«, ne ustvarjajo skupin, ki so ločene po spolu, ampak mešane skupine, se športna vzgoja ne razlikuje po spolu, ne dopuščajo nasilnega vedenja fantov, čeprav kdaj menijo, da je povsem nedolžno, imajo do dečkov in deklic enaka pričakovanja v povezavi z obnašanjem, učnimi sposobnostmi ipd., ne reproducirajo spolnih stereotipov z izjavami kot so »mečeš kot punca, ne jokaj, saj nisi mevža/punca ipd.).

Menim, da je ključnega pomena tudi razumevanje tega, kako pomembna je antiseksistična praksa v socialnem delu, saj se uporabniki vsakodnevno srečujejo z različnimi dejavniki, ki nanje vplivajo, in temeljijo na seksizmu. Družba lahko na moške in ženske vpliva negativno, ob tem pa se mi zdi ključno, da se socialni delavci in socialne delavke zavedajo prisotnosti seksizma, saj lahko le z razumevanjem spolne neenakosti v družbi celostno sodelujemo z uporabniki. Ključna se mi zdi ozaveščenost o vplivih seksizma na različna področja življenja ter aktivno zavzemanje za zmanjševanje seksizma v družbi na različne načine, npr. z jasnim opozarjanjem nanj, pozornostjo na antiseksistični praksi pri neposrednem delu z uporabniki, aktivnim spodbujanjem in sodelovanjem v raziskavah, ki se navezujejo na seksizem ipd. Menim, da je za socialno delo ključno kontinuirano izobraževanje o seksizmu in neenakosti, saj se moramo trendov v družbi zavedati, če jih želimo spreminjati in ob tem tudi resnično delovati v skladu s poslanstvom socialnega dela, ki med drugim temelji na zagovarjanju človekovih pravic in enakosti.

8. VIRI IN LITERATURA

- #jztudi. (b.d.). *O projektu #jztudi: Osebne zgodbe mizoginije v Sloveniji*. Pridobljeno 16. 1. 2025 s <https://www.jztudi.si/>
- A. S. (2024). Pohod za življenje letos pod sloganom: Vsak nerojeni otrok je človek. *Nova24TV*, 20. 9. Pridobljeno 9. 2. 2025 s <https://nova24tv.si/pohod-za-zivljenje-letos-pod-sloganom-vsak-nerojeni-otrok-je-clovek/>
- Altintas, E., & Sullivan, O. (2016). Fifty years of change updated: Cross-national gender convergence in housework. *Demographic Research*, 35(16). Pridobljeno 27. 2. 2025 s <https://www.demographic-research.org/volumes/vol35/16/35-16.pdf>
- Ambrožič, M. J. (urednik). (2019). [TV program]. RTV Slovenija, oddaja Intervju. 13. 1. Pridobljeno 21. 1. 2025 s <https://365.rtvlo.si/arhiv/intervju/174588332>
- Baron, M. (2007). Excuses, excuses. *Criminal Law and Philosophy*, 1. Pridobljeno 1. 2. 2025 s <https://link.springer.com/article/10.1007/s11572-006-9001-2#citeas>
- Biščak, J. (2018). Feminizem je zlobna, škodljiva ideologija (večinoma) zafrustriranih žensk. *Nova24TV*, 29. 3. Pridobljeno 21. 1. 2025 s <https://nova24tv.si/feminizem-je-zlobna-skodljiva-ideologija-vecinoma-zasfrustriranih-zensk/>
- Boaz, C. (2022). *Bans Off Our Bodies: Effects of Abortion Restrictions on Women's Wellbeing*. Pridobljeno 9. 2. 2025 s https://www.academia.edu/96929615/Bans_Off_Our_Bodies_Effects_of_Abortion_Restrictions_on_Womens_Wellbeing
- Borkhoff, C. M., Hawker, G. A., Kreder, H. J., Glazer, R. H., Mahomed, N. N., & Wright, J. G. (2008). The effect of patients' sex on physicians' recommendations for knee arthroplasty. *Canadian medical association journal*, 178(6). Pridobljeno 2. 2. 2025 s <https://www.cmaj.ca/content/178/6/681>
- Britannica. (2024). *Sexism*. Pridobljeno 2. 10. 2024 s <https://www.britannica.com/topic/sexism>
- Cambridge Dictionary. (2024). *Feminism*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/feminism>
- Chapman, K. R., Tashkin, D. P., & Pye, D. J. (2001). Gender Bias in the Diagnosis of COPD. *CHEST*, 119(6). Pridobljeno 2. 2. 2025 s <http://journal.chestnet.org/action/showCitFormats?doi=10.1378%2Fchest.119.6.1691&pii=S0012-3692%2815%2952314-3>

Courtenay, W. H. (2000). Constructions of masculinity and their influence on men's well-being: a theory of gender and health. *Social Science & Medicine*, 50(10). Pridobljeno 7. 3. 2025 s <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/10741575/>

Crandall, C. S., & Eshleman, A. (2003). A Justification-Suppression Model of the Expression and Experience of Prejudice. *Psychological Bulletin*, 129(3). Pridobljeno 24. 1. 2025 s https://www.researchgate.net/publication/10726981_A_Justification-Suppression_Model_of_the_Expression_and_Experience_of_Prejudice

Czopp, A. M., & Monteith, M. J. (2003). Confronting Prejudice (Literally): Reactions to Confrontations of Racial and Gender Bias. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 29(4). Pridobljeno 8. 3. 2025 s <https://journals.sagepub.com/doi/epdf/10.1177/0146167202250923>

Darnell, L. (2018). *An introduction to feminism and cross-cultural body image in the United States* (Diplomsko delo). Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://commons.emich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1612&context=honors>

Davies, S. N., & Greenstein, T. N. (2013). Why Study Housework? Cleaning as a Window Into Power in Couples. *Journal of Family Theory & Review*, 5(2). Pridobljeno 27. 2. 2025 s <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/jftr.12004>

De Haan, F. (2009). *A Brief Survey of Women's Rights*. Pridobljeno 20. 5. 2024 s <https://www.un.org/en/chronicle/article/brief-survey-womens-rights>

Dolar Bahovec, E., Regent, D., & Narodni, M. (2022). Abortus kot preizkušeni kamen družbenih razmer in političnih propagand. V Inštitut 8. marec, *Pravica do izbire – leto 2022* (str. 86-94). Pridobljeno 9. 2. 2025 s <https://www.8marec.si/wp-content/uploads/2022/04/Pravica-do-izbire.pdf>

Društvo socialnih delavk in delavcev Slovenije (2021). *Kodeks etike socialnih delavk in socialnih delavcev Slovenije*. Pridobljeno 19. 5. 2024 s https://dsdds.splet.arnes.si/files/2021/03/Kodeks-etike-socialnih-delavk-in-delavcev-Slovenije_2021.pdf

Eagly, A. H., & Karau, S. J. (2002). Role Congruity Theory of Prejudice Toward Female Leaders. *Psychological Review*, 109(3). Pridobljeno 15. 3. 2025 s https://www.women-unlimited.com/wp-content/uploads/prejudice_against_women.pdf

European Commission. (2021). *She Figures 2021: Gender in Research and Innovation Statistics and Indicators*. Pridobljeno 19. 2. 2025 s <https://op.europa.eu/en/web/eu-law-and-publications/publication-detail/-/publication/67d5a207-4da1-11ec-91ac-01aa75ed71a1>

- European Institute for Gender Equality. (2016). *Lepljiva tla*. Pridobljeno 14. 3. 2025 s https://eige.europa.eu/publications-resources/thesaurus/terms/1374?language_content_entity=sl
- European Institute for Gender Equality. (2022). *Gender in Research*. Pridobljeno 17. 2. 2025 s <https://eige.europa.eu/publications-resources/publications/gender-research-0>
- European Institute for Gender Equality. (2024). *Sexism at work: How can we stop it?* Pridobljeno 2. 10. 2024 s https://eige.europa.eu/publications-resources/toolkits-guides/sexism-at-work-handbook/part-1-understand/what-sexism?language_content_entity=en
- European Institute for Gender Equality. (2025). *Gender Equality Index*. Pridobljeno 24. 2. 2025 s <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2024/domain/time/SI>
- Eurostat & SURS. (2020). *Življenje moških in žensk v Evropi – statistični portret*. Pridobljeno 29. 3. 2025 s <https://stat.si/womenmen/wide-menu.html?lang=sl>
- Eurostat. (2024). *Equality statistics in the European Union: 2024 edition*. Pridobljeno 14. 3. 2025 s <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-statistical-reports/w/ks-ft-24-002>
- Eurostat. (2025). *Gender pay gap in unadjusted form*. Pridobljeno 14. 3. 2025 s https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_20/default/table?lang=en
- Evropski parlament. (2024). *Plačni razkorak med moškimi in ženskami: Opredelitev in vzroki*. Pridobljeno 14. 3. 2025 s <https://www.europarl.europa.eu/topics/sl/article/20200109STO69925/placni-razkorak-med-moskimi-in-zenskami-opredelitev-in-vzroki>
- Ford, T. E., Boxer, C. F., Armstrong, J., & Edel, J. R. (2007). More Than »Just a Joke«: The Prejudice-Releasing Function of Sexist Humor. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34(2). Pridobljeno 24. 1. 2025 s <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0146167207310022>
- Gendered Innovations. (b.d.). *Heart Disease in Diverse Populations: Analyzing Sex and Gender*. Pridobljeno 19. 2. 2025 s <https://genderedinnovations.stanford.edu/case-studies/heart.html#tabs-2>
- Greenwood, B. N., Carnahan, S., & Huang, L. (2018). Patient–physician gender concordance and increased mortality among female heart attack patients. *Proc. Natl. Acad. Sci. U.S.A.*, 115(34). Pridobljeno 2. 2. 2025 s <https://www.pnas.org/doi/full/10.1073/pnas.1800097115>
- Gregorčič, M., Perko, M., Sodja, U., Pečar, J., & Čelebič, T. (2020). *Plačna vrzel in neenakost spolov v Sloveniji*. Pridobljeno 14. 3. 2025 s

<https://www.umar.gov.si/publikacije/kratke-analize/publikacija/placna-vrzel-in-neenakosti-spolov-v-sloveniji>

Heilman, B., Barker, G., & Harrison, A. (2017). *The Man Box: A Study on Being a Young Man in the US, UK, and Mexico*. Pridobljeno 12. 2. 2025 s <https://static1.squarespace.com/static/5d77e56c1fc5e024160affa9/t/5fdfe488afbbc27177c356a/1608498762666/TheManBox-Full-EN-Final-29.03.2017-POSTPRINT.v3-web.pdf>

Homan, P. (2023). Health consequences of structural sexism: Conceptual foundations, empirical evidence and priorities for future research. *Social Science & Nedicine*, 351(1). Pridobljeno 2. 2. 2025 s <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0277953623007360>

Ian, T. (2023). Feminizem odpira pod islamizaciji Evrope. *Demokracija*, 20. 8. Pridobljeno 23. 1. 2025 s https://demokracija.si/fokus/feminizem-odpira-pot-islamizaciji-evrope/#goog_rewarded

Inštitut 8. marec. (2025). *#jztudi*. Pridobljeno 16. 1. 2025 s <https://www.8marec.si/jztudi/>

James, A., Buelow, F., Gibson, L., & Brower, A. (2024). *Female-dominated disciplines have lower evaluated research quality and funding success rates, for men and women*. Pridobljeno 17. 2. 2025 s <https://elifesciences.org/articles/97613>

Jogan, M. (1992). Seksizem, politika in poklicna kultura. *Teorija in praksa*, 29(11/12), 1141–1150.

Jogan, M. (2001). *Seksizem v vsakdanjem življenju*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Kaplan, S. M. (2020). *Boys will be boys: An example of biased and exclusive usage*. Pridobljeno 1. 2. 2025 s <https://hal.science/hal-04072817/document>

Kheyfets, A., Dhaurali, S., Feyock, P., Khan, F., Lockley, A., Miller, B., Cohen, L., Anwar, E., & Amutah-Onukagha, N. (2023). *The impact of hostile abortion legislation on the United States maternal mortality crisis: a call dor increased abprtion education*. Pridobljeno 8. 2. 2025 s <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10728320/#abstract1>

Kilmartin, C. (2015). Men's Violence Against Women: An Overview. V Johnson, A. J. (ur.), *Religion and Men's Violence Against Women* (str. 15–25). New York: Springer Science+Business Media.

Kimmel, M. S. (2005). Why Men Should Support Gender Equity. *Women's Studies Review*, 2005. Pridobljeno 13. 3. 2025 s

<https://xyonline.net/sites/xyonline.net/files/Kimmel%2C%20Why%20men%20should%20support%20gender%20equity%2005.pdf>

Klain, J. (2005). *Teaching her a lesson: Media misses boys' rage relating to girls in school shootings*. Pridobljeno 2. 2. 2025 s <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1741659005050245>

Kleynjan, P. (2019). *Men in Feminism: The Male Feminist* (Magistrsko delo). Pridobljeno 8. 3. 2025 s <https://researchdirect.westernsydney.edu.au/islandora/object/uws:52514/>

Kosar, T. (2014). Ženske in moški se moramo boriti skupaj. *Delo*, 21. 10. Pridobljeno 23. 1. 2025 s <https://old.delo.si/znanje/izobrazevanje/zenske-in-moski-se-moramo-boriti-skupaj.html>

Leonard, J. (2021). *What are the psychological effects of gender inequality?* Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://www.medicalnewstoday.com/articles/psychological-effects-of-gender-inequality>

Leskošek, V. (2004). Žensko gibanje na Slovenskem in boj za pravice žensk. V V. Jalušič, & D. Zagorac (ur.), *Človekove pravice žensk. Uvodna pojasnila in dokumenti* (str. 89–113). Ljubljana: Društvo Amnesty International Slovenije, Mirovni inštitut.

Lloyd, M. (2021). Gendered Domestic Violence and Abuse, Popular Culture and the Digital Revolution. V Ramon, s., Lloyd, M., & Penhale, B. (ur.), *Gendered Domestic Violence and Abuse in Popular Culture* (str. 1–13). Bingley : Emerald Publishing, 2021.

Lukić, L. (2022). Pregled izjavljanja strank vladajoče koalicije. V Inštitut 8. marec, *Pravica do izbire – leto 2022* (str. 74–83). Pridobljeno 9. 2. 2025 s <https://www.8marec.si/wp-content/uploads/2022/04/Pravica-do-izbire.pdf>

me too. (2025). *History & inception: Where we started. The evolution of our movemnet*. Pridobljeno 16. 1. 2025 s <https://metoomvmt.org/get-to-know-us/history-inception/>

Meghana, J., & Vijaya, R. (2020). Humor and Gender Stereotypes. *Journal of the Indian Association od Social Science Institutions*, 39(1). Pridobljeno 25. 1. 2025 s https://www.researchgate.net/publication/343787004_Humour_and_Gender_Stereotypes/citations

Merriam-webster. (2024). *Feminism*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://www.merriam-webster.com/dictionary/feminism>

Mesec, B. (2009). *Načrtovanje raziskave: študijsko gradivo za interno uporabo. Metodologija raziskovanja v socialnem delu 1*. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. (2017). *Aktivni.Vsi : smernice za odpravljanje stereotipov ter krepitev enakosti žensk in moških*. Pridobljeno 20. 5.

2024 s <https://zssszaupnikvzd.si/wp-content/uploads/2022/11/Smernice-za-odpravljanje-stereotipov-ter-krepitev-enakosti-zensk-in-moskih.pdf>

Morgan, B.L. (1996). *Putting the feminism into feminist scales: Introduction of a Liberal Feminist Attitude and Ideology Scale (LFAIS)*. Pridobljeno 18. 9. 2023 s https://emerge.ucsd.edu/r_3qwydiawj7uymrq/

Murnen, S. K., Wright, C., & Kaluzny, G. (2002). If »Boys Will Be Boys,« Then Girls Will Be Victims? A Meta-Analytic Review of the Researc That Relates Masculine Ideology to Sexual Aggression. *Sex Roles*, 46(11/12). Pridobljeno 29. 1. 2025 s https://www.academia.edu/88913839/If_Boys_Will_Be_Boys_Then_Girls_Will_Be_Victims_A_Meta_Analytic_Review_of_the_Research_That_Relates_Masculine_Ideology_to_Sexual_Aggression

Nacionalni inštitut za javno zdravje. (2024). *Svetovni dan preprečevanja samomora 2023*. Pridobljeno 7. 3. 2025 s <https://nijz.si/mediji/svetovni-dan-preprecevanja-samomora-2023/>

National Women's History Museum. (2021). *Feminism: The Fourth Wave*. Pridobljeni 16. 1. 2025 s <https://www.womenshistory.org/exhibits/feminism-fourth-wave>

Parsons, S. (2014). *Abortion as Performance: The 'Specialness' of Women as Patriarchal Control*. Pridobljeno 9. 2. 2025 s https://www.academia.edu/15232487/Abortion_as_Performance_The_Specialness_of_Women_as_Patriarchal_Control

Pavlin, M. (2023). 'Feminizem ni boj žensk proti moškim. Gre za razumevanje neenakosti družbe'. *24ur.com*, 12. 3. Pridobljeno 21. 1. 2025 s <https://www.24ur.com/novice/slovenija/feminizem-ni-boj-zensk-proti-moskim-gre-za-razumevanje-neenakosti-druzbe.html>

Pepin, J. R., & Cotter, D. A. (2017). *Trendion Towards Traditionalism? Changes in Youths' Gender Ideology*. Pridobljeno 20. 5. 2024 s <https://thesocietypages.org/ccf/2017/04/06/trending-towards-traditionalism-changes-in-youths-gender-ideology/>

Portal GOV.SI. (2023). *Enakost žensk in moških*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://www.gov.si teme/enakost-zensk-in-moskih/>

Rampton, M. (2008). Four Waves od Feminism. *Pacific magazine*. Pridobljeno 15. 1. 2025 s <https://www.pacificu.edu/magazine/four-waves-feminism>

Roškar, S. (b.d.). *Priloga 1: Podatki o umrljivosti zaradi samomora v Sloveniji v letu 2017*. Pridobljeno 7. 3. 2025 s

https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/priloga_1_podatki_o_samomoru_v_slove_niji_in_trend_samomorilnosti_0.pdf

Segal, L. (2009). *Men after feminism: what's left to say?* Pridobljeno 10. 2. 2025 s https://www.academia.edu/77221631/Men_after_feminism_what_s_left_to_say

Sekulović, A. (2021). Sodobni feminizem: Gibanje sovraštva, razkroja in dvoličnosti. *Demokracija*, 5. 3. Pridobljeno 21. 1. 2025 s https://demokracija.si/fokus/sodobni-feminizem-gibanje-sovrastva-razkroja-in-dvolicnosti/#goog_rewarded

Slovar slovenskega knjižnega jezika (2014a). *Seksizem*. Pridobljeno 2. 10. 2024 s <https://fran.si/iskanje?View=1&Query=seksizem>

Slovar slovenskega knjižnega jezika (2014b). *Sufražetka*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://fran.si/iskanje?Query=sufra%C5%BEEetka&IsAdvanced=True>

Slovar slovenskega knjižnega jezika. (2014c). *Feminizem*. Pridobljeno 21. 5. 2024 s <https://fran.si/iskanje?Query=feminizem&hs=1&View=1>

SURS. (2017). *Povprečna mesečna bruto plača žensk v 2016 v večini dejavnosti nižja od povprečne mesečne bruto plače moških*. Pridobljeno 14. 3. 2025 s <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/6987>

SURS. (2024). *Ženske za delo v oktobru 2023 neto zaslužile 4,5% manj kot moški*. Pridobljeno 14. 3. 2025 s <https://www.stat.si/statweb/News/Index/12954>

Svet Evrope. (2019). *Preprečevanje seksizma in boj proti njemu: Poročilo CM/Rec(2019)1*. Pridobljeno 20. 5. 2024 s <https://rm.coe.int/sexism-recommendation-slovenian-version-with-cover/16809e1f75>

Štefanič, B. (2024). Feminizem, neofeminizem in ideologija spolov. *Družina*, 8. 3. Pridobljeno 23. 1. 2025 s <https://www.druzina.si/clanek/feminizem-neofeminizem-ideologija-spolov>

Taparla, M., & Lenka, U. (2024). A bibliometric overview of research on the glass ceiling for women. *Management Review Quarterly*. Pridobljeno 15. 3. 2025 s <https://link-springer-com.nukweb.nuk.uni-lj.si/article/10.1007/s11301-024-00457-6#citeas>

Thompson, J., & Blake, D. (2020). Women's experiences of medical miss-diagnosis: How does gender matter in healthcare settings? *Women's Studies Journal*, 34(1/2). Pridobljeno 3. 2. 2025 s https://openaccess.wgtn.ac.nz/articles/journal_contribution/Women_s_Experiences_of_Medical_Miss-Diagnosis_How_does_gender_matter_in_healthcare_settings_/14198627?file=26776154

Todorovski, I. (2019). Poročilo v zadevi Intervju/Perko, 13. 1. 2019, TV SLO 1. V I. Todorovski, & A., Nab Huš, *Mesečno poročilo o odzivih občinstva, Januar 2019* (str. 38-43). Pridobljeno 21. 1. 2025 s https://img.rtvsllo.si/files/varuhinja/porocilo_varuhinje_za_mesec_januar.pdf

Ule, M. (2008). *Za vedno mladi? Socialna psihologija odraščanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

UNESCO Institute for Statistics. (2017). *Women in Science*. Pridobljeno 17. 2. 2025 s <https://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/fs43-women-in-science-2017-en.pdf>

United Nations Development Programme. (2018). *Human development Indices and Indicators: 2018 Statistical Update*. Pridobljeno 20. 5. 2024 s <https://hdr.undp.org/system/files/documents/2018humandevelopmentstatisticalupdate.pdf>

United Nations Development Programme. (2020). *2020 Gender Social Norms Index: Tackling Social Norms: A game changer for gender inequalities*. Pridobljeno 19. 5. 2024 s https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/CSW/PFA_E_Final_WEB.pdf

Woodzicka, J. A., & Ford, T. E. (2010). A Framework for Thinking about the (not-so-funny) Effects of Sexist Humor. *Europe's Journal of Psychology*, 6(3). Pridobljeno 25. 1. 2025 s <https://ejop.psychopen.eu/index.php/ejop/article/view/217/217.pdf>

Woodzicka, J. A., Mallet, R. K., & Melchiori, K. J. (2020). Gender differences in using humor to respond to sexist jokes. *Humor*, 33(2). Pridobljeno 25. 1. 2025 s <http://rmallett.weebly.com/uploads/1/2/1/8/12182538/woodzicka.mallett.melchiori.2020.pdf>

Zakon o enakih možnostih žensk in moških. (ZEMŽM) (2002). Ur. L. RS št. 59/2002, 61/2007 - ZUNEO-A, 33/2016 – ZvarD, 59/2019. Pridobljeno 20. 5. 2024 s <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO3418>

Zucker, I. & Prendergast, B. J. (2020). Sex differences in pharmacokinetics predict adverse drug reactions in women. *Biology of Sex Differences*, 11(32). Pridobljeno 19. 2. 2025 s https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC7275616/pdf/13293_2020_Article_308.pdf

Zureick, A. (2015). (En)gendering Suffering: Denial of Abortion as a Form of Cruel, Inhuman, or Degrading Treatment. *Fordham International Law Journal*, 38(1). Pridobljeno 9. 2. 2025 s <https://ir.lawnet.fordham.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2377&context=ilj>

9. PRILOGE

9.1. Priloga 1: Anketni vprašalnik

Sem Nika Rudolf, študentka magistrskega študija na Fakulteti za socialno delo. V svojem magistrskem delu raziskujem stališča mladih odraslih o feminizmu, seksizmu in enakosti spolov. Pomembno se mi zdi prikazati resnična mnenja mladih odraslih o zgoraj omenjenih temah, zato bom hvaležna za vsako izpolnjeno anketo. Anketa je anonimna, zato lahko brez zadržkov izrazite svoja mnenja, rezultati pa bodo uporabljeni zgolj za namene magistrskega dela. Anketa je namenjena posameznikom med 18. in 29. letom starosti, vzela pa vam bo od 5 do 10 minut. V primeru dodatnih vprašanj in nejasnosti me lahko kontaktirate na elektronski naslov: nika.rudolf98@gmail.com.

Že vnaprej se vam zahvaljujem za dragocene informacije.

V vprašalniku uporabljam ženske in moške zaimke oziroma se vprašanja direktno nanašajo na osebe ženskega ali moškega spola, s tem pa nikakor ne želim zanemariti izkušenj nebinarnih oseb ali trditi, da se le-te ne srečujejo z opisanimi situacijami.

Enakost spolov:

Za spodnje trditve označi, v kolikšni meri se z njimi strinjaš na lestvici od sploh se ne strinjam do zelo se strinjam.

1. Enakost spolov je že dosežena.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

2. Enakost spolov se mi zdi pomembna.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

3. Pomembno je, da so moški in ženske pravno enaki, tudi če v praksi ni vedno tako.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

4. Moški in ženske smo si različni, zato enakosti spolov ne potrebujemo.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

5. Moški in ženske se razlikujemo po svojih sposobnostih, ki pa so v večini povezane s samim spolom.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

6. Moški in ženske imajo izključno zaradi spola različne sposobnosti, zato je pomembno, da opravljajo različne poklice, ki so povezani s temi sposobnostmi.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

7. V razmerju se mi zdi delitev (gospodinjskih) opravil po spolu bolj smiselna kot delitev dela glede na dogovor partnerjev ali zmožnosti posameznikov.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

8. Enakost spolov je človekova pravica.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

Feminizem in seksizem:

Označi točko, za katero meniš, da najbolje opiše pojem feminizma tako, kot ga sam/-a razumeš.

9. Feminizem zame pomeni:

- a) Gibanje žensk z željo po nadvladanju in zatiranju moških.
- b) Gibanje vizualno neprivlačnih žensk, ki moške zaradi slabih izkušenj sovražijo in želijo pridobiti (njihovo) pozornost.
- c) Gibanje žensk za enakost spolov v različnih področjih življenja, z namenom, da bi ženske imele enako moč in priložnosti kot moški.
- d) Gibanje istospolno usmerjenih žensk, ki ne razumejo humorja, si ne odstranjujejo dlačic in sovražijo moške.
- e) Drugo:

Za spodnje trditve označi, v kolikšni meri se z njimi strinjaš na lestvici od sploh se ne strinjam do zelo se strinjam.

10. Feminizem se mi zdi pomemben za uresničevanje enakosti med moškimi in ženskami.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

11. Menim, da feminizma ne potrebujemo več.

Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

12. O feminizmu se v zadnjih letih govori preveč.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
13. O feminizmu in seksizmu rad/-a spregovorim.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
14. V današnji družbi je preveč govora o težavah žensk in premalo o težavah moških.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
15. Dandanes seksizem v večji meri prizadene moške kot pa ženske.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
16. Feminizem zanemari težave, s katerimi se srečujejo moški.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
17. Družba, v kateri živimo, vsaj v neki meri škoduje ženskam.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
18. Družba, v kateri živimo vsaj v neki meri škoduje moškim.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
19. O morebitnih težavah žensk se govori preveč.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
20. Moški so lahko feministi.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
21. Če je moški feminist, je z njim nekaj narobe.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

22. Morebitne razlike v plačah med moškimi in ženskami (na enakih položajih in za enako delo) kažejo na razlike v znanju, večji angažiranosti, količini dela, ki ga opravljajo ipd. ter niso pokazatelj seksizma.
- Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
23. Ženske redkeje zasedajo vodilne položaje, kar je direktna posledica njihovih naravnih lastnosti in/ali delovnih navad in ne seksizma.
- Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
24. Moški se zaradi svoje narave bolje znajdejo na vodilnih položajih, saj jih v nasprotju z ženskami vodi logično razmišljanje in ne čustva.
- Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
25. Menim, da obstajajo nekateri primeri, v katerih je prav, da so ženske za enako opravljeno delo plačane manj kot moški.
- Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
26. V svojem okolju (družina, prijatelji, znanci, mediji ipd.) zaznavam seksistične izjave in prepričanja.
- Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
27. Če bi v svojem okolju (v družini, med prijatelji, znanci ipd.) zaznal/-a seksizem, bi o tem spregovoril/-a s temi posamezniki.
- Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
28. Črni humor in šale, usmerjene v ženske (npr. ženska je kot pralni stroj; Zakaj ima žena modrico? Ker se ni naučila poslušati prvič.), so smešne in ne predstavljajo nobene škode, saj gre le za šalo.
- Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
29. Če je oseba doživela spolni napad (posilstvo) ali spolno nadlegovanje (nezaželeno ravnanje spolne narave – verbalno ali fizično), je v neki meri za to kriva sama zaradi svojega obnašanja, načina oblačenja, opitega stanja ipd.
- Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

30. Moški **ne** morejo biti žrtve spolnega napada ali spolnega nadlegovanja s strani žensk.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
31. Pravi moški ne pokažejo svojih čustev in nikoli ne jokajo.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
32. V primeru, da moški finančno poskrbi za zmenek ali prevzame (večje) finančno breme v razmerju, je s strani partnerke upravičen do spolnih uslug.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam.
33. Mlajši fantje so v svoji mladosti nad dekleti kdaj grobi, s čimer pa ni nič narobe, saj s tem le izkazujejo simpatijo do dekleta.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
34. Vsaka ženska bi morala imeti otroka. Le tako lahko izpopolni svojo biološko vlogo.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
35. Menim, da ženske **ne** bi smele imeti pravice do splava.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam
36. Sam/-a sebe bi opisal/-a kot feminista/feministko.
Sploh se ne strinjam/se ne strinjam/delno se ne strinjam/delno se strinjam/se strinjam/zelo se strinjam

Splošni del:

- Spol: ženska/moški/nebinarna oseba/želim se opredeliti kot:/ne želim odgovoriti
- Starost:
- Stopnja izobrazbe: osnovnošolska izobrazba, srednješolska izobrazba, višješolska izobrazba, visokošolska izobrazba, univerzitetna izobrazba, magisterij, doktorat, drugo:
- Imam izobrazbo oziroma se izobražujem za socialnega delavca/socialno delavko in/ali socialnega pedagoga/socialno pedagoginjo: da/ne

37. Bi želeli še kaj dodati?

9.2. Priloga 2: Preglednica spremenljivk, indikatorjev, modalitet in ravni merjenja

Tabela 9.1: Spremenljivke³

Ime spremenljivke	Indikatorji	Modalitete	Raven merjenja
1. Dosežena enakost spolov	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da je enakost spolov že dosežena	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
2. Pomembnost enakosti spolov	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da se jim zdi enakost spolov pomembna	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
3. Pomembnost enakopravnosti kljub neenakosti v praksi	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da je pomembno, da so moški in ženske pravno enaki, tudi če v praksi ni vedno tako	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
4. Biološke razlike med spoloma kot opravičljiv razlog za neenakost	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da enakosti spolov ne potrebujemo, saj smo si različni	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
5. Spolno pogojene razlike vplivajo na sposobnosti	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da se moški in ženske razlikujemo po svojih sposobnostih, ki pa so v večini povezane s samim spolom	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
6. Spol kot določevalec poklica	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da je pomembno, da moški in ženske opravljamo različne poklice, saj imajo različne, spolno determinirane sposobnosti	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
7. Delitev (gospodinjstih)	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da je bolj smiselno, da se (gospodinjstva) opravila v	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam	Ordinalna

³ Nekatere izmed zgornjih spremenljivk uporabim za izračun indeksov, ki pa jih natančneje opišem v operacionalizaciji.

Ime spremenljivke	Indikatorji	Modalitete	Raven merjenja
opravi glede na spol	razmerju delijo po samem spolu, kot da bi se delila glede na dogovor ali zmožnosti posameznikov	- Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	
8. Enakost spolov kot človekova pravica	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da je enakost spolov človekova pravica	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
9. Poznavanje pojma feminizma	Vprašanje o tem, katera definicija najbolj opiše pojem feminizma glede na to, kako ga sami razumejo	a) Gibanje žensk za enakost spolov na različnih področjih življenja z namenom, da bi ženske imele enako moč in priložnosti kot moški. b) Gibanje žensk z željo po nadvladanju in zatiranju moških. c) Gibanje vizualno neprivlačnih žensk, ki moške zaradi slabih izkušenj sovražijo in želijo pridobiti (njihovo) pozornost. d) Gibanje istospolno usmerjenih žensk, ki ne razumejo humorja, si ne odstranjujejo dlavic in sovražijo moške. e) Drugo:	Nominalna
10. Feminizem kot ključ za doseganje enakosti spolov	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da je feminizem pomemben za uresničevanje enakosti med moškimi in ženskami	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
11. Relevantnost feminizma v današnjem času	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da feminizma ne potrebujemo več	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
12. Pretiran govor o feminizmu	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da se o feminizmu v zadnjih letih govori preveč	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna

Ime spremenljivke	Indikatorji	Modalitete	Raven merjenja
13. Veselje do pogovora o feminizmu in seksizmu	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, ali se o feminizmu in seksizmu radi pogovarjajo	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
14. Pretirana osredotočenost na težave žensk in premajhna na težave moških	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da se v današnji družbi preveč osredotočamo na težave žensk in premalo na težave moških	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
15. Moški kot primarne žrtve seksizma	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da seksizem v večji meri prizadene moške	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
16. Feminizem zanemari težave moških	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da feminizem zanemari težave moških	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
17. Družba, ki škoduje ženskam	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da družba vsaj v neki meri škoduje ženskam	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
18. Družba, ki škoduje moškim	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da družba vsaj v neki meri škoduje moškim	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
19. Pretirana osredotočenost na težave žensk	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da se o težavah žensk govori preveč	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
20. Moški feministi	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da so tudi moški lahko feministi	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna

Ime spremenljivke	Indikatorji	Modalitete	Raven merjenja
21. Če je moški feminist, je z njim nekaj narobe	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da je z moškimi feministi nekaj narobe	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
22. Seksizem in plačna vrzel	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da je za plačno vrzel med spoloma (za enak položaj in delo) odgovorna razlika v znanju, večji angažiranosti, količini dela ipd. in ne seksizem	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
23. Seksizem in ženske na vodilnih položajih	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da ženske redkeje zasedajo vodilne položaje zaradi njihovih naravnih sposobnosti in/ali delovnih navad in ne seksizma	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
24. Moški kot boljši vodja	Vprašanje po stopnji strinjanja o tem, da so moški boljši vodje zaradi svojega logičnega razmišljanja	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
25. Upravičena plačna vrzel	Vprašanje po stopnji strinjanja o tem, da je v nekaterih primerih prav, da so ženske za enako opravljeno delo plačane manj.	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
26. Zaznavanje seksizma	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da v svojem okolju (družina, prijatelji, znanci, mediji ...) zaznavajo seksistične in/ali mizoginistične izjave in prepričanja	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
27. Pripravljenost na zoperstavljanje seksizmu	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da bi v primeru, da zaznajo seksizem ali mizoginijo v svojem okolju, spregovorili s temi posamezniki	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
28. Črni humor	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da so črni humor in šale o ženskah smešne in ne predstavljajo nobene škode	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna

Ime spremenljivke	Indikatorji	Modalitete	Raven merjenja
29. Odgovornost na žrtvi spolnega nasilja	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da je žrtev spolnega napada ali nadlegovanja delno sama kriva za napad zaradi svojega oblačenja, obnašanja, opitega stanja ...	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
30. Moški kot žrtev spolnega nasilja	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da moški ne morejo biti žrtve spolnega napada ali nadlegovanja s strani žensk	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
31. »Pravi« moški in čustvovanje	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da pravi moški ne pokažejo svojih čustev in nikoli ne jokajo	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	ordinalna
32. Spolni odnos kot plačilo za finančno preskrbljenost	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da so moški upravičeni do spolnih uslug v primeru, da finančno poskrbijo za zmenek ali prevzamejo (večje) finančno breme v razmerju	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
33. Grobost mlajših fantov	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, da so mlajši fantje do svojih simpatij kdaj grobi, vendar pa s tem ni nič narobe, saj gre le za izraz simpatije	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
34. Ženska biološka vloga – biti mati	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da bi morala vsaka ženska imeti otroka, saj lahko le tako izpolni svojo biološko vlogo	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
35. Pravica do splava	Vprašanje po stopnji strinjanja s trditvijo, da ženske ne bi smele imeti pravice do splava	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna
36. Samoopredelitev za feministe in feministke	Vprašanje po stopnji strinjanja s tem, ali bi se opredelili za feminista ali feministko	- Sploh se ne strinjam - Se ne strinjam - Delno se ne strinjam - Delno se strinjam - Se strinjam - Zelo se strinjam	Ordinalna

Ime spremenljivke	Indikatorji	Modalitete	Raven merjenja
37. Spol	Vprašanje po spolu	- Ženska - Moški - Nebinarna oseba - Želim se opredeliti kot: - Ne želim odgovoriti	Nominalna
38. Starost	Vprašanje po starosti	- Prost odgovor	Količniška
39. Stopnja izobrazbe	Vprašanje po stopnji izobrazbe	- Osnovnošolska izobrazba, - Srednješolska izobrazba, - Višješolska izobrazba, - Visokošolska izobrazba, - Univerzitetna izobrazba, - Magisterij, - Doktorat - Drugo:	Nominalna
40. Izobraževanje oziroma izobrazba socialnega delavca ali socialnega pedagoga	Vprašanje o pridobljeni izobrazbi oziroma pridobivanju izobrazbe socialnega delavca/socialne delavke in/ali socialnega pedagoga/socialne pedagoginje	- Da - Ne	Nominalna

9.3. Priloga 3: Izračuni hi-kvadratov

Izračun hi-kvadrata 4. hipoteze

Oznaka celice	f(0)	f(t)	f(0)-f(t)	(f(0)-f(t)) ²	$\sum((f(0)-f(t))^2/f(t))$
A	18	45,24862	-27,249	742,487	16,409
B	99	71,75138	27,249	742,487	10,348
C	52	24,75138	27,249	742,487	29,998
Č	12	39,24862	-27,259	742,487	18,918
					75,672

$$\chi^2 = \sum((f(0)-f(t))^2/f(t)) = 75,672$$

$$sp = (\text{št. vrstic} - 1) * (\text{št. stolpcev} - 1) = (2 - 1) * (2 - 1) = 1$$

Izračun hi-kvadrata 6. hipoteze

Oznaka celice	f(0)	f(t)	f(0)-f(t)	(f(0)-f(t)) ²	$\sum((f(0)-f(t))^2/f(t))$
A	5	18,187	-13,187	173,885	9,561
B	112	98,813	13,187	173,885	1,760
C	21	9,948	11,052	122,143	12,278
Č	43	54,052	-11,052	122,143	2,260
D	4	1,865	2,135	4,557	2,443
E	8	10,135	-2,135	4,557	0,450
					28,751

$$\chi^2 = \sum((f(0)-f(t))^2/f(t)) = 28,751$$

$$sp = (\text{št. vrstic} - 1) * (\text{št. stolpcev} - 1) = (2 - 1) * (3 - 1) = 2$$

Izračun hi-kvadrata 7. hipoteze

Oznaka celice	f(0)	f(t)	f(0)-f(t)	(f(0)-f(t)) ²	$\sum((f(0)-f(t))^2/f(t))$
A	117	104,718	12,282	150,842	1,440
B	0	12,282	-12,282	150,842	12,282
C	45	57,282	-12,282	150,842	2,633
Č	19	6,718	12,282	150,842	22,453
					38,808

$$\chi^2 = \sum((f(0)-f(t))^2/f(t)) = 38,808$$

$$sp = (\text{št. vrstic} - 1) * (\text{št. stolpcev} - 1) = (2 - 1) * (2 - 1) = 1$$